

ПРОСПЕКТ

**За котација на обични акции на
Официјалниот пазар
подсегмент Задолжителна котација на
Македонската берза на хартии од вредност АД Скопје**

**Македонски Телеком,
Акционерско друштво за електронски комуникации – Скопје
(Македонски Телеком АД – Скопје)**

ул. Кеј 13-ти Ноември, број 6, 1000 Скопје

Покровител на котацијата
ИНВЕСТБРОКЕР АД Скопје

Април 2013

СОДРЖИНА

I. Основни податоци	4
II. Податоци за издавачот и капиталот на издавачот	5
III. Податоци за деловни активности на издавачот	10
IV. Финансиски податоци	16
V. Податоци за акциите за кои се бара котација	17
VI. Податоци за органите на управување на издавачот	23
VII. Развојни перспективи	37
VIII. Финансиски извештаи	39

Прилози:

Број 1. Тековна состојба на Македонски Телеком АД – Скопје.

Број 2. Ревидирани консолидирани финансиски извештаи за 2011 година изготвени во согласност со Меѓународните стандарди за финансиско известување составени од: Ревизорски извештај, Извештај за финансиската состојба, Извештај за сеопфатната добивка, Извештај за паричните текови, Извештај за промените во главнината и Белешки кон финансиските извештаи

Број 3. Ревидирани посебни финансиски извештаи за 2011 година изготвени во согласност со Меѓународните стандарди за финансиско известување составени од: Ревизорски извештај, Извештај за финансиската состојба, Извештај за сеопфатната добивка, Извештај за паричните текови, Извештај за промените во главнината и Белешки кон финансиските извештаи

Број 4. Ревидирани консолидирани финансиски извештаи за 2012 година изготвени во согласност со Меѓународните стандарди за финансиско известување составени од: Ревизорски извештај, Извештај за финансиската состојба, Извештај за сеопфатната добивка, Извештај за паричните текови, Извештај за промените во главнината и Белешки кон финансиските извештаи

Број 5. Ревидирани посебни финансиски извештаи за 2012 година изготвени во согласност со Меѓународните стандарди за финансиско известување составени од: Ревизорски извештај, Извештај за финансиската состојба, Извештај за сеопфатната добивка, Извештај за паричните текови, Извештај за промените во главнината и Белешки кон финансиските извештаи

ИЗЈАВА

на Одборот на директори на Македонски Телеком АД - Скопје

Според нашите уверувања и согласно нашите сознанија и податоци со кои располагаме, под целосна морална, материјална и кривична одговорност, изјавуваме дека сите податоци од овој Проспект сочинуваат целосно и вистинито прикажување на имотот и обврските, добивките и загубите, финансиската и деловната состојба на Македонски Телеком АД – Скопје, правата содржани во хартиите од вредност и дека не се изоставени податоци кои би можеле да влијаат на целовитоста и вистинитоста на овој Проспект.

Македонски Телеком АД – Скопје

Одбор на директори

Претседател

Оливер Костуранов

Македонски Телеком
АД за електронски комуникации - Скопје

I. Основни податоци

1.1. Називи и адреси на банките на издавачот

Стопанска Банка АД Скопје
Ул. 11 Октомври број 7,
1000 Скопје,

Охридска Банка АД Охрид
Ул. Македонски просветители
број 19,
6000 Охрид

НЛБ Тутунска Банка АД Скопје
Ул. Водњанска број 1,
1000 Скопје

1.2. Назив и адреса на покровителот на котацијата

ИНВЕСТБРОКЕР АД Скопје
ул. Истарска број 33,
1000 Скопје

1.3. Правни советници и останати советници

Адвокатско Друштво Поленак
ул. Орце Николов број 98,
1000 Скопје

Адвокатско Друштво
Дебарлиев, Дамески и
Келешоска ("ДДК")
ул. Алберт Ајнштајн број 4/1,
1000 Скопје

Адвокатско Друштво Георги
Димитров Адвокати
ул. Иво Лола Рибар број 57/1-
6,
1000 Скопје

Адвокатско Друштво Чукиќ и
Марков
ул. Ленинова број 33а-01,
1000 Скопје

Адвокат Марија Марковиќ
Давидовска
ул. Битпазарска број 17,
1000 Скопје

1.4. Називот и седиштето на друштвата за ревизија кои вршеле ревизија на финансиските извештаи на друштвото во последните две години

Ревизијата на финансиските извештаи на Македонски Телеком АД – Скопје за 2011 и за 2012 година ја изврши:

ПРАЈСВОТЕРХАУСКУПЕРС РЕВИЗИЈА ДОО Скопје
ул. 8-ми Септември бр.16,
1000 Скопје

1.5. Било какви квалификации на ревидираните годишни финансиски извештаи, одбивање на ревизорот да даде мислење на извештаите, или давање на негативно мислење на извештаите, доколку го има

ПРАЈСВОТЕРХАУСКУПЕРС РЕВИЗИЈА ДОО Скопје даде ревизорски извештаи со мислење без резерва на консолидираните и посебните финансиски извештаи на Македонски Телеком АД – Скопје, изготвени во согласност со Меѓународните стандарди за финансиско известување, за 2011 и за 2012 година.

1.6. Мислење од надворешен експерт за делови од Проспектот, доколку истото е изготвено

Не е изготвено мислење од надворешен експерт за делови од Проспектот.

1.7. Опис на родот на акциите за кои се поднесува барањето, бројот на акции и нивната номинална вредност

Барањето за котација се поднесува за 95.838.780 обични акции издадени од Македонски Телеком АД – Скопје, со ISIN: MKMTSK101019. Овие акции се со номинална вредност од 100 денари по акција или вкупна номинална вредност на сите издадени обични акции во износ од 9.583.878.000 денари.

Опис на родот на акциите за кои се поднесува барањето за котација	Обични акции издадени од Македонски Телеком АД – Скопје, со ISIN: MKMTSK101019
Бројот на акции за кои се поднесува барањето за котација	95.838.780 обични акции
Номинална вредност по акција	100 денари по акција
Вкупна номинална вредност на акциите за кои се поднесува барањето за котација	9.583.878.000 денари

II. Податоци за издавачот и капиталот на издавачот

2.1. Назив и седиште на издавачот

Македонски Телеком,
Акционерско друштво за електронски комуникации – Скопје
ул. Кеј 13-ти Ноември, број 6,
1000 Скопје
(Македонски Телеком АД - Скопје, Друштвото или МКТ)

2.2. Тековна состојба од трговскиот регистар не постара од три дена

Тековната состојба на Македонски Телеком АД – Скопје е дадена во Прилог 1 на овој Проспект.

2.3. Износот на вкупниот капитал, поделните родови на акции со нивните главни карактеристики, бројот и вкупната номинална вредност на секој род

Акционерскиот капитал на Македонски Телеком АД – Скопје изнесува 9.583.887.733,00 денари и се состои од 95.838.780 обични акции со номинална вредност од 100 денари по акција и една приоритетна кумулативна акција (златна акција) со номинална вредност од 9.733 денари.

Поодделните родови на акции со нивните главни карактеристики, како и бројот и вкупната номинална вредност на секој род се дадени во табелата подолу:

Акции на Македонски Телеком АД – Скопје	Приоритетна кумулативна акција	Обични акции
Издавач	Македонски Телеком АД - Скопје	Македонски Телеком АД - Скопје
Меѓународен број за идентификација на хартиите од вредност (ISIN)	MKMTSK121017	MKMTSK101019
Индустрија	Телекомуникации	Телекомуникации
Земја	Република Македонија	Република Македонија
Регистрирано седиште на друштвото	Скопје	Скопје
Вкупен број на издадени акции	1 златна акција	95.838.780
Вкупен број на гласачки права *	1 **	86.254.902 ***
Валута	МКД (македонски денар)	МКД (македонски денар)
Номинална вредност по акција	9.733 денари	100 денари
Вкупна номинална вредност по род	9.733 денари	9.583.878.000 денари
Идентификација на хартија од вредност (ticker symbol)	-	TEL
Права на глас	Едно право на глас и посебни права	Едно право на глас по акција

* Од вкупниот број на акции со право на глас - 86.254.903, за 3.361 акции, кои се дел од 2% акции кои Владата на Република Македонија ги додели на вработените на Македонски Телеком АД - Скопје, сопствениците или не се евидентирани во акционерската книга на Македонски Телеком АД - Скопје поради нецелосни лични податоци (3.320 акции), или сеуште не се распределени (41 акции).

** Приоритетната кумулативна акција (златна акција) во сопственост на Владата на Република Македонија има едно право на глас и посебни права во согласност со Статутот на друштвото. Има ограничување за трговски и нетрговски трансфер.

*** Намалено за сопствените акции на Македонски Телеком АД - Скопје, чии права во согласност со Законот за трговски друштва (член 338) мируваат.

2.4. Одредбите од статутот кои ги регулираат промените во капиталот на издавачот и правата кои произлегуваат од различните родови на акции

Главнината на Друштвото изнесува 9.583.887.733,00 денари (девет милијарди петстотини осумдесет и три милиони осумстотини осумдесет и седум илјади и седумстотини триесет и три денари) поделени во:

- (1) 95.838.780 (деведесет и пет милиони осумстотини триесет и осум илјади и седумстотини и осумдесет) обични акции што гласат на име, со номинална вредност од 100 (сто) денари по акција; и
- (2) 1 (една) Златна акција што гласи на име, со номинална вредност од 9.733 (девет илјади седумстотини триесет и три) денари, во сопственост на Република Македонија.

Акционерите на Друштвото ги имаат следните права:

- (1) Да гласаат на Собрание на Друштвото (во понатамошниот текст "Собрание"), со тоа што една акција носи право на еден глас;

- (2) Да примаат дивиденди, доколку постојат;
- (3) Да примаат поврат на капиталот од ликвидационата маса, доколку постои;
- (4) Освен во врска со новите акции на Друштвото издадени при конверзијата на конвертибилните обврзници или должнички хартии од вредност во акции, да стекнат и уплатат дел од новите акции издадени при зголемувањето на впишаниот капитал, пропорционално на акционерското учество во впишаниот капитал пред ваквото зголемување;
- (5) Да примаат пишани материјали во врска со дневниот ред на Собранието;
- (6) Да овластат друго лице во пишана форма да ги застапува на Собранието преку полномошно;

Република Македонија е имател на Златна акција, запишана во Акционерската книга на Друштвото која се води во Централниот депозитар на хартии од вредност на Република Македонија како приоритетна кумулативна акција.

Златната акција ги има следните права:

- 1) Златната акција се рангира еднакво со Акциите со иста номинална вредност во капиталот на Друштвото во врска со правата на дивиденда и останати распределби, како и за поврат на капитал при ликвидација;
- 2) Република Македонија треба да биде известена за сите седници на Собранието на Друштвото, и има право да присуствува и гласа на сите Собранија на Друштвото;
- 3) Ниту едно решение или одлука на Собранието нема да биде полноважна ниту пак ќе произведува правно дејствие доколку Република Македонија како имател на Златната акција гласа против респективното решение или одлука на било кое Собрание на Друштвото на коешто е предложено таквото решение или одлука во врска со било кое од следните прашања:
 1. Создавање, распределба или издавање на акционерски капитал на поинаков начин освен пропорционално на постојното акционерско учество или менување на правата коишто произлегуваат од постоечкиот акционерски капитал (вклучувајќи ја и Златната акција), кога ваквото издавање или менување на правата би резултирало во или би влијаело на промена на Контролата на Друштвото; или
 2. Здружување, спојување, одделување, консолидирање, трансформирање, реконструкција, престанок или ликвидација на Друштвото, или усвојување на било кој модел на аранжман одобрен од страна на Судот којшто вклучува износ поголем од 20% (дваесет проценти) од објективната вредност на вкупните средства на Друштвото прикажани според последните ревидирани консолидирани финансиски извештаи на Друштвото, освен кога последователното респективно учество на неговите членови останува (колку што е можно повеќе) неизменето или строго пропорционално на постојното учество; или
 3. Менување на основните деловни активности на Друштвото или делокругот на истото коешто вклучува износ поголем од 20% (дваесет проценти) од објективната вредност на вкупните средства на Друштвото прикажани според последните ревидирани консолидирани финансиски извештаи на Друштвото или престанок на работењето на обезбедување на

телекомуникациски услуги, во рамките на и за Република Македонија или селење на дирекцијата на Друштвото или на основниот центар на контрола и активности на Друштвото на нова локација; или

4. Отуѓување или напуштање на основните деловни активности (определени со Статутот на Друштвото) или на значајните средства на Друштвото потребни за извршување на овие деловни активности, коешто вклучува во било кој ваков случај износ поголем од 20% (дваесет проценти) од објективната вредност на вкупните средства на Друштвото прикажани според последните ревидирани консолидирани финансиски извештаи на Друштвото; или
5. Дополнување на Статутот на Друштвото на таков начин што се менуваат или поништуваат правата коишто произлегуваат од Златната акција; или
6. Промена на називот на Друштвото.

Друштвото може да издава хартии од вредност.

Друштвото може, до износот на половина од основната главнина, да издава обврзници кои на барање на сопственикот на обврзниците можат да се претворат во акции (конвертибилни обврзници).

Друштвото може да издава обврзници што, во случај на зголемување на основната главнина, обезбедуваат право на првенствено купување на нови акции кои подоцна ги издава Друштвото (обврзници кои обезбедуваат право на првенствено купување).

Друштвото може да издава конвертибилни приоритетни акции кои носат определени приоритетни права и права на конверзија, откупливи конвертибилни приоритетни акции и конвертибилни приоритетни акции и конвертибилни обврзници со фиксен износ.

Друштвото може, во согласност со закон, да склучува опциски договори за купување и за продажба на акции и на обврзници и фјучерс договори на начин и според условите определени во Статутот на Друштвото.

Друштвото може, во согласност со Законот, да се стекнува со свои сопствени акции.

2.5. Промените во структурата на капиталот за последните две години, во смисла на износите на емитираниот капитал и бројот и родовите на акции кои го сочинуваат вкупниот капитал

Во последните две години, 2011 и 2012 година, во структурата на капиталот на Македонски Телеком АД - Скопје нема промени во смисла на износите на емитираниот капитал и бројот и родовите на акции кои го сочинуваат вкупниот капитал.

2.6. Износот на сите должнички конвертибилни хартии од вредност, со опис за правилата и процедурите на конверзија

Македонски Телеком АД - Скопје нема издадено должнички конвертибилни хартии од вредност.

2.7. Имињата односно називите на акционерите кои поседуваат над 5% од акциите со право на глас

Име на сопственик	Број на акции
Каменимост Комуникации АД (во ликвидација) - Скопје	48,877,780
Влада на РМ	33,364,875*

* Вклучувајќи ја приоритетната кумулативна акција (златна акција) со номинална вредност од 9.733 денари во сопственост на Владата на Република Македонија. Златната акција има едно право на глас и посебни права во согласност со Статутот на Македонски Телеком АД - Скопје. Има ограничување за трговски и нетрговски трансфер.

2.8. Доколку издавачот поседува мнозинско учество во одредени друштва, краток опис на меѓусебната поврзаност, како и родот и бројот на акциите во сопственост на издавачот

Македонски Телеком АД - Скопје е единствен основач и сопственик на Т-Мобиле Македонија, Акционерско друштво за мобилни комуникации – Скопје (Т-Мобиле Македонија АД Скопје).

Македонски Телеком АД - Скопје поседува 100% од вкупно издадените обични акции на издавачот Т-Мобиле Македонија АД Скопје со ISIN: MKMOB101017. Бројот на вкупно издадени обични акции изнесува 9.169.244, со номинална вредност од 5 EUR по акција или вкупна номинална вредност од 45.846.220 EUR.

Опис на родот на акциите во сопственост на Македонски Телеком АД - Скопје	Обични акции на издавачот Т-Мобиле Македонија АД Скопје, со ISIN: MKMOB101017
Бројот на акции во сопственост на Македонски Телеком АД - Скопје	9.169.244 обични акции
Номинална вредност по акција	5 EUR по акција

Македонски Телеком АД – Скопје е единствен основач на Фондацијата е-МАКЕДОНИЈА на Македонски Телеком, Акционерско друштво за електронски комуникации - Скопје. Скратено име на Фондацијата: Фондацијата е-МАКЕДОНИЈА Скопје. Адреса на Фондацијата; ул.Кеј 13-ти Ноември, број 6, Скопје. Имотната маса на Фондацијата изнесува 100.000 ЕВРА.

Т-Мобиле Македонија АД Скопје е единствен основач на Фондацијата „Т-Мобиле за Македонија“ Скопје. Адреса на Фондацијата; ул.Кеј 13-ти Ноември, број 6, Скопје. Имотната маса на Фондацијата изнесува 10.000 ЕВРА.

2.9. Ревидирани финансиски извештаи на издавачот и/или консолидирани ревидирани финансиски извештаи на издавачот и неговите зависни друштва, за период од две години

Ревидираните консолидирани и посебни финансиски извештаи за 2011 и 2012 година изготвени во согласност со Меѓународните стандарди за финансиско известување составени од: Ревизорски извештај, Извештај за финансиската состојба, Извештај за сеопфатната добивка, Извештај за паричните текови, Извештај за промените во главнината и Белешки кон финансиските извештаи се дадени во Прилог 2,3,4 и 5 на овој Проспект.

2.10. Податоци и информации доколку издавачот е во постапка на издавање на акции заради спојувања, поделби, или понуди за преземања други друштва

Македонски Телеком АД – Скопје не е во постапка на издавање на акции заради спојувања, поделби, или понуди за преземања други друштва.

III. Податоци за деловни активности на издавачот

3.1.Опис на основните дејности на издавачот, наведувајќи ги главните производи и услуги

Друштвото Македонски Телеком АД – Скопје е водечки снабдувач на телекомуникациски услуги во Македонија.

Портфолиото на производи на Македонски Телеком АД – Скопје се состои од традиционалните фиксни телекомуникациски услуги и услуги за обезбедување содржини во рамките на фиксната мрежа, широкопојасни услуги и интегрирани решенија, вклучувајќи телевизија преку интернет протокол (IPTV). Исто така содржи и пренос на податоци, продажба и изнајмување на опрема и услуги за системска интеграција.

Со обезбедување на иновативни услуги со висок квалитет и ефикасност во сите области на работењето, Друштвото има клучно место и улога во модернизацијата и подобрувањето на телекомуникацискиот пазар во Република Македонија. Преку развивање на иновативни производи и услуги, Друштвото го промовира личното и социјалното вмрежување меѓу луѓето во македонското општество, што го прави голем национален инженер на информатичкото општество во земјата.

Спроведувањето на проектот "Оптика до домот" е од клучно значење, бидејќи овозможува изградба на значително побрза телекомуникациска мрежа, со брзини до 100 Mbps достапни во секој дом.

Т-Мобиле Македонија АД Скопје е првиот мобилен оператор во Република Македонија и лидер на пазарот на мобилна телефонија. Т-Мобиле Македонија АД Скопје е посветен да обезбеди најнови технологии и напредни понуди на услуги, што одговара на највисоките технолошки и услужни стандарди. На пазарот на мобилни услуги се создадени нови концепти и понуди. Еден од главните фокуси е мобилниот податочен сегмент, каде што пакетите на говорни податоци се збогатени со дополнителна вредност: повеќе минути и интернет сообраќај во рамките на претплатата.

Мрежата покрива 99,9% од населението и повеќе од 98,5% од територијата на Република Македонија. Квалитетот на мрежата постојано се надградува за да се обезбеди висок квалитет и достапни цени на услугите.

Друштвото има развиено различни продажни канали, како што се сопствена малопродажна мрежа, директна продажба преку агенти, акаунт менаџери; канали на индиректна продажба базирана на индиректни мастер дилери со сопствена мрежа на продавници, партнер продавници и хонорарци; он-лајн канал на продажба и телефонски центар што врши телепродажба.

Покрај трговијата на мало, Македонски Телеком АД – Скопје, исто така, обезбедува големопродажни услуги на други оператори како на пример фиксни говорни услуги, широкопојасен интернет и податоци

3.2. Информација за значајни нови производи

IPTV

MaxTV беше воведен на пазарот на крајот на 2008 година. Пред влегувањето, на пазарот на платена телевизија доминираа малите кабелските оператори. MaxTV беше замислена како врвна телевизија, нудејќи напредни функции како премотување, паузирање, запирање и снимање на програмата во живо. Во текот на годините, услугата беше збогатена со нови карактеристики како видео на барање, HD канали и HD содржина, Live to VOD (содржината на 5 најпопуларните национални ТВ канали се достапни 72 часа), ексклузивни спортски содржини, ексклузивни врвни филмски канали (HBO), бесплатни концерти и настани на MaxTV итн.

Во 2010 година, MaxTV ја воведе за прв пат на пазарот можноста да се гледа телевизија на 3 екрани (IPTV, веб телевизија и мобилна телевизија).

Најзначајната промена во понудата на MaxTV беше репозиционирање на портфолиото на фиксни услуги во 2012 година. Со репозиционирањето, за помалку од една година базата на клиенти на IPTV се зголеми за 66%! Со тоа, Македонски Телеком АД – Скопје стана лидер на пазарот на платена телевизија.

Заедно со развојот на платформата и услугите за главниот ТВ-екран, беа развиени и веб и мобилните MaxTV платформи. На крајот на 2012 година бројката достигна околу 20 телевизиски канали и 4 во живо веб камери кои можат да се гледаат бесплатно на интернет и преку користење на iOS уред (iPhone / iPad).

Мобилен интернет

Во последните неколку години, еден од главните фокуси на Друштвото е мобилниот интернет со понудата на иновативни и кориснички ориентирани решенија. Посветеност на Т-Мобиле Македонија АД Скопје и фокусот кон мобилниот интернет доведе до зголемување на користењето на интернет и соодветно и бројот на различни корисници, односно на сите сегменти на корисници. Почнувајќи од 2.000 интернет корисници до крајот на 2008 година, Т-Мобиле Македонија АД Скопје достигна 95.000 до крајот на 2012 година, што значи дека во моментот повеќе од 8% од вкупната база на клиенти има интернет претплата. Следејќи ги светските трендови, продажбата на паметни телефони во 2012 година се зголеми за 80% во споредба со 2011 година. Зголемувањето на користење на интернет со продажни промоции и понуди, создавајќи тарифи кои комбинираат гласовни и интернет услуги и сето тоа придружено со “без грижа” концептот доведе кон дополнителна вредност за клиентите.

MobiPay

Во Т-Мобиле Македонија АД Скопје функционира MobiPay платформа која е во отворена соработка и партнерство со институциите за плаќање.

MobiPay се базира на безбедно стабилно и иновативно „од почеток до крај“ решение за мобилно плаќање кое овозможува партнерство со локалните банки или останатите платежни оператори за да ги донесат нивните постоечки платежни продукти на мобилните телефони што е следниот чекор во развојот на безготовинските плаќања. Главната цел е да се осигура флексибилен и отворен систем за обработка кој што поддржува интеграцијата на MobiPay услугата кај повеќе банки и мобилни оператори и

да се постигне максимален опфат на клиенти преку заеднички активности кој ќе води кон прифаќање на услугата од голема група на корисници.

Облак (Cloud) услуги

Следејќи ја мисијата да бидеме лидер на пазарот во "Поврзан живот и работа", Македонски Телеком АД – Скопје е првиот оператор во Република Македонија кој нуди Облак (Cloud) услуги, кои полека стануваат светски тренд. Облак (Cloud) сметањето претставува пристап до виртуелни ИТ ресурси кои се сместени надвор од центарот на податоци на клиентите, споделувани со другите, едноставни за користење, платени преку претплата, и со пристап преку интернет. Македонски Телеком АД – Скопје е лидер на пазарот во овој сегмент и обезбедува три вида модели на Облак (Cloud) компјутер:

- Јавен Облак (Cloud) – широко портфолио на готови Облак (Cloud) производи наменети за масовен пазар.
- Приватен Облак (Cloud) – Создадени да функционираат како целосно функционален облак кој е во сопственост, управуван, и веројатно ограничен на одредена организација која целосно ги задоволува сите потребни безбедносни механизми и врски за поврзување на корисници на системот.
- Хибрид Облак (Cloud) - Комбинирано решение помеѓу приватниот и јавниот Облак (Cloud).

Рекламирање

Македонски Телеком АД – Скопје и Т-Мобиле Македонија АД Скопје ги користат сите расположливи канали за рекламирање кои можат да им ги понудат на друштвата кои сакаат да ги рекламираат нивните производи и услуги, како услуги за пораки, e-mail комуникација, web портали, печатени или електронски списанија, итн.

Со услугите за рекламирање дополнително се збогатува портфолиото на услуги и се нудат дополнителни придобивки за потрошувачите.

3.3.Приказ на приходите за последните две години согласно ревидираните консолидирани финансиски извештаи на Македонски Телеком АД – Скопје изготвени во согласност со Меѓународните стандарди за финансиско известување за 2011 и 2012 година

во илјади денари

	2012	2011
Приходи од фиксна телефонија		
Говорна услуга - малопродажна	2.277.680	2.925.866
Говорна услуга - големопродажна	1.890.069	1.950.786
Интернет	1.205.191	1.253.675
Пренос на податоци	442.220	553.817
ТВ	416.715	316.043
Опрема	318.209	313.990
Останати приходи од фиксна телефонија	103.566	87.421
Вкупно приходи од фиксна телефонија	6.653.650	7.401.598

Приходи од мобилна телефонија		
Говорна услуга - малопродажна	4.312.346	5.201.450
Говорна услуга - големопродажна	1.094.772	1.125.927
Пренос на податоци	809.426	992.935
Опрема	359.888	425.788
Интернет	266.595	193.411
Услуги со посебна цена на чинење	75.364	118.769
Останати приходи од мобилна телефонија	149.609	117.661
Приходи од гости	93.222	117.049
<i>Вкупно приходи од мобилна телефонија</i>	7.161.222	8.292.990
Вкупно	13.814.872	15.694.588

3.4.Краток приказ на степенот на зависност (доколку постои) од патенти, лиценци, индустриски, комерцијални или финансиски договори или нови производни постапки, доколку истите се од голема важност за работењето на издавачот

Т Бренд е симбол со кој се идентификуваат услугите на Македонски Телеком АД – Скопје и Т-Мобиле Македонија АД Скопје и се разликуваат од оние на конкурентите. Тој влијае на перцепциите и верувањата на потрошувачите, одразени преку позитивните асоцијации во нивната меморија поврзани со вредностите и атрибутите на брендот.

Истовремено Т брендот за Друштвото претставува знак за квалитет, средство за оплеменување на производите со единствени асоцијации, извор на конкурентска предност и средство за правна заштита. Од друга страна, од аспект на потрошувачите, ја олеснува идентификацијата на потеклото на производите и услугите кои Друштвото ги нуди на пазарот, го редуцира ризикот при купувањето, ги намалува трошоците за избор и нуди ветување и поврзаност со производите, услугите и самото Друштво.

Диференцијацијата на пазарот често е поврзана со функционалните атрибути или придобивки од самите производи, услуги, иновации и ниво на услужност кои ги нуди Друштвото, но мора да се потенцира дека лидерската позиција на пазарот се должи и на разбирањето на мотивите и желбите на потрошувачите и создавањето на релевантни и привлечни слики околу нашите производи и услуги преку релевантна и конзистентна бренд комуникациска платформа.

Капиталната вредност на Т Брендот се базира на диференцијалниот ефект што бренд знаењето го има врз реакцијата на потрошувачите во однос на нашите маркетинг акции, односно потрошувачите реагираат поповолно во однос на производите и услугите и начинот на кој се продаваат. Оваа вредност се рефлектира преку тоа како потрошувачите мислат, чувствуваат и дејствуваат во однос на брендот, цените, уделот на пазарот и профитабилноста кои брендот ги носи на Друштвото. Или конкретно Друштвото ужива во поголема лојалност кон своите производи и услуги, овозможува поставување цени во согласност со понудената вредност, овозможува поголема трговска соработка и поддршка, зголемена ефективност на маркетинг комуникацијата, намалување на еластичноста на цените, можности за поедноставно, поуспешно и поефикасно бренд проширување.

3.5. Информации за политиката на развојот и истражувањето на нови производи и постапки, доколку истите се од голема важност за работењето на издавачот

Македонски Телеком АД – Скопје и Т-Мобиле Македонија АД Скопје се посветени на континуирано збогатување на портфолиото на услуги кои ги нудат. Воведувањето на нови услуги се базира на внимателно истражување спроведено на пазарот, како и големото искуство и знаење кое го поседуваат останатите компании на Групацијата Дојче Телеком во Европа.

3.6. Информации за сите судски или арбитражни постапки, кои се во тек или ќе настанат и кои можат да имаат значително влијание на финансиската состојба на издавачот

Во моментот Македонски Телеком АД – Скопје нема евидентирано судски или арбитражни постапки кои се во тек или ќе настанат, а кои би можеле да имаат значително влијание на финансиската состојба на Македонски Телеком АД – Скопје.

3.7. Бројот на вработени и квалификационата структура во изминатите три години

Бројот на вработени и квалификационата структура во Македонски Телеком АД - Скопје за 2010, 2011 и 2012 година се прикажани во табелата подолу:

	2010	2011	2012
Д-р	3	2	2
М-р	63	62	61
7 степен	445	454	453
6 степен	69	67	65
5 степен	148	143	135
4 степен	458	449	436
3 степен	81	81	79
1 степен	6	5	5
Вкупно:	1273	1263	1236

3.8. Опис и вредност на значителните инвестиции во основни средства и вложувањата во хартии од вредност на други трговски друштва, за последните две години

Големи инвестиции во Република Македонија:

FTTH

- "Fiber to the Home" (Оптика до дома) која обезбедува огромни брзини до 100 Mbps во секој дом
- Имплементацијата на FTTH започна во 2009 година во сите големи градови
- Вкупна инвестиција 2010-2012 изнесува приближно 21 милион евра

IMS

- PSTN миграција на IP Multimedia Subsystem (IMS)
- Целосната миграција од постојните PSTN корисници на IMS платформата е планирана да заврши за 3 години
- Вкупната инвестиција за периодот од 2010 - 2012 изнесува приближно 7,3 милиони евра

Модернизација на мрежата за радио пристап

- Модернизација на постоечката 2G и 3G мрежа и надоградба до LTE
- Смена на постоечката MW мрежа за да се овозможи миграција на сите IP
- Вкупната инвестиција за периодот од 2010 - 2012 изнесува приближно 12,8 милиони евра

Hot-Spots - Отворен пристап за сите

- Фаза 1 - 320 локации (фиксни), 72 такси возила и автобуси (мобилни)
- Вкупната инвестиција за периодот од 2011 - 2012 изнесува приближно 0,3 милиони евра

Реализација на планот за ново сместување

- Вкупна инвестиција за периодот од 2011 - 2012 изнесува приближно 40 милиони евра

Македонски Телеком АД – Скопје континуирано инвестира и ги имплементира последните светски трендови во Република Македонија.

3.9. Место и позиција на издавачот во гранката (описно)

Македонски Телеком АД – Скопје и Т-Мобиле Македонија АД Скопје се лидери на пазарот во сите основни услуги: фиксни говорни услуги, мобилни услуги, широкопојасен интернет и телевизија.

Работејќи во високо конкурентна средина во сите телекомуникациски сегменти, Македонски Телеком АД – Скопје и Т-Мобиле Македонија АД Скопје се фокусирани на нови услуги и на задржување на постојните корисници. Маркетинг активности базирани на потребите и навиките на клиентите се извршуваат за да се изградат силни односи со корисниците.

КонкурENCIЈАТА во телекомуникацискиот бизнис е добро развиена во речиси сите сегменти. Портфолијата на производи на сите оператори се водени од пакет производи, кои вклучуваат фиксни говорни, широкопојасен интернет и ТВ услуги во фиксниот сегмент, и пакети на гласовни и податочни услуги во мобилниот сегмент. Со оглед на тоа дека сите главни телекомуникациски услуги на Македонски Телеком АД – Скопје и Т-Мобиле Македонија АД Скопје, како обезбедување на различни пакет понуди – се комбинација на различни услуги, Македонски Телеком АД – Скопје и Т-Мобиле Македонија АД Скопје се уште имаат најголем удел на пазарот. Со 31 декември 2012 година Македонски Телеком АД – Скопје има удел на пазарот на фиксна говорна телефонија (вклучувајќи големопродажба) од 73%, фиксен широкопојасен интернет со удел на пазарот (вклучувајќи големопродажба) од 54% и удел на ТВ пазарот од 17% (извор: внатрешни експертски проценки). Според внатрешните експертски проценки, во четвртиот квартал од 2012 година, Македонски Телеком АД – Скопје стана оператор со најголем удел на пазарот на платена телевизија во Република Македонија постигнувајќи најголем број на ТВ корисници. Во

третиот квартал на 2012 година уделот на пазарот на Т-Мобиле Македонија АД Скопје изнесуваше 49,5% (извор: Извештај за развојот на електронските комуникации, трет квартал од 2012 година, Агенција за електронски комуникации).

IV. Финансиски податоци

4.1. Информација за финансиски податоци за последните три години

Финансиски податоци од ревидираните консолидирани финансиски извештаи на Македонски Телеком АД – Скопје, изготвени во согласност со Меѓународните стандарди за финансиско известување

во илјади денари

Финансиски податоци на Македонски Телеком АД - Скопје	2012	2011	2010
Вкупни средства	27.624.998	29.220.630	31.292.153
Вкупни обврски	4.510.491	3.722.762	4.764.010
Вкупно капитал	23.114.507	25.497.868	26.528.143
Добивка пред даночување/загуба	3.780.196	4.917.204	6.050.206
Нето добивка за годината	3.780.196	4.917.204	6.050.206

во денари

Последна просечна цена по акција на крај на година	520,00	520,00	493,96
Книговодствена вредност на акција	267,98	295,61	307,56
Нето добивка по акција	43,83	57,01	70,14
Коефициент цена /добивка	11,86	9,12	7,04
Коефициент цена /книговодствена вредност на акција	1,94	1,76	1,61
Бруто износ на исплатена дивиденда по акција*	65,46	71,46	68,95
Дивиденден принос	12,59%	13,74%	13,96%

*податоци од одлуки за исплата на дивиденда, усвоени од Собрание на акционери на Македонски Телеком АД - Скопје, за годината за која се прикажани

4.2.Податоци за трговските друштва во кои издавачот има мнозинско учество, а кои може да имаат влијание на проценката на имотот и обврските на издавачот, финансиската состојба или добивката и загубата

Т-Мобиле Македонија АД Скопје

Кеј 13-ти Ноември број 6,

1000 Скопје

Дејност: Безжични телекомуникации

Удел на капиталот во сопственост на издавачот: 100%

Според ревидирани финансиски извештаи на Т-Мобиле Македонија АД Скопје изготвени во согласност со Меѓународните стандарди за финансиско известување						
во илјади денари						
	2012		2011		2010	
а) вкупен капитал,	6.005.231		7.169.829		7.833.582	
б) резерви,	558.291		558.291		558.291	
в) добивка или загуба од редовната активност, по оданочување *,	2.184.088		3.051.688		3.774.735	
г) износот на долгот на издавачот и спрема издавачот, во однос на трговските друштва во кои има сопственост.	Побарувања	Обврски	Побарувања	Обврски	Побарувања	Обврски
	536.452	383.965	365.726	308.115	359.293	148.573

*податокот е за оперативна добивка од финансиските извештаи.

	во илјади денари		
	2012	2011	2010
Износот на дивидендата исплатен за последната година*,	2.462.570	3.355.499	3.742.954

*податоци од одлуки за исплата на дивиденда, усвоени од Собрание на акционери на Т-Мобиле Македонија АД Скопје, за годината за која се прикажани

V. Податоци за акциите за кои се бара котација

5.1.Опис на родот на акциите за кои се поднесува барањето, бројот на акции и нивната номинална вредност

Барањето за котација се поднесува за 95.838.780 обични акции на издавачот Македонски Телеком АД – Скопје, со ISIN:MKMTSK101019. Овие акции се со номинална вредност од 100,00 денари по акција или вкупна номинална вредност на сите издадени обични акции во износ од 9.583.878.000,00 денари.

Опис на родот на акциите за кои се поднесува барањето за котација	Обични акции издадени од Македонски Телеком АД – Скопје, со ISIN: MKMTSK101019
Бројот на акции за кои се поднесува барањето за котација	95.838.780 обични акции
Номинална вредност по акција	100 денари по акција
Вкупна номинална вредност на акциите за кои се поднесува барањето за котација	9.583.878.000 денари

5.2.Опис на правата кои им припаѓаат на акциите, а особено на: правото на глас, правото на учество во добивката, како и правата во случај на стечај односно ликвидација на издавачот

Обичните акции на Македонски Телеком АД – Скопје на акционерите им даваат право на глас, право на исплата на дел од добивката (дивиденда) и право на исплата на дел од остатокот од ликвидационата односно стечајната маса на друштвото, определени со Законот за трговските друштва и Статутот на Македонски Телеком АД - Скопје.

5.3. Наведување на одредбите од Статутот на друштвото кои се однесуваат на: Собранието на акционери, соопштенија за акционерите, право на глас, дивиденда, ликвидација на друштвото, откуп на сопствени акции

Собрание на акционери

Собранието на Друштвото, при вршењето на правата и обврските одлучува само за прашања кои со закон и со Статут се утврдени како прашања што спаѓаат во надлежност на Собранието на Друштвото, и тоа:

- 1) Измени на Статутот на Друштвото;
- 2) Одобрување на годишната сметка, на финансиските извештаи и на годишниот извештај за работа на Друштвото во претходната деловна година, одлучување за распределба на добивката и определување на износот и начинот на плаќање на дивидендите;
- 3) Определување на начинот на покривање на загубите направени во пресметковниот период, дополнително одобрување на начинот на користење на средствата од резервниот фонд;
- 4) Избор и отповикување на членовите на Одборот на директори и утврдување на надоместокот кој ќе им се исплаќа на неизвршните членови на Одборот на директори за нивната работа;
- 5) Одобрување на работата и на водењето на работењето со Друштвото на членовите на Одборот на директори;
- 6) Менување на видот и класата на акциите и промена на правата врзани за одделни родови и класи акции;
- 7) Зголемување и намалување на основната главнина на Друштвото;
- 8) Издавање акции и други хартии од вредност;
- 9) Назначување овластен ревизор за ревизија на годишната сметка и на финансиските извештаи;
- 10) Преобразба на Друштвото во друга форма на Друштво и за статусните промени на Друштвото;
- 11) Одобрување на големи зделки согласно одредбите од Статутот на Друштвото;

- 12) Измени на структурата на имотот на Друштвото, ако сметководствената вредност на релевантниот дел од имотот, засегнат со измената, надминува 10 % (десет проценти) од нето вредноста на имотот на Друштвото, утврдена во неговите последни финансиски извештаи;
- 13) Престанување на Друштвото;
- 14) Други прашања утврдени со закон или со Статутот на Друштвото;
- 15) Усвојување на Деловник за својата работа

Годишното собрание го свикува Одборот на директори на Друштвото најдоцна три месеца по составувањето на годишната сметка, на финансиските извештаи и на годишниот извештај за работата на Друштвото во претходната деловна година, а не подоцна од шест месеци од завршувањето на календарската година или 14 месеци од одржувањето на последното годишно собрание.

На Годишното Собрание на Друштвото се:

- 1) разгледува годишната сметка, финансиските извештаи и годишниот извештај за работата на Друштвото и донесува одлука за нивно усвојување;
- 2) одлучува за употребата на чистата добивка или за покривање на загубата; и
- 3) одлучува по однос на одобрувањето на работата на членовите на Одборот на директори, и тоа за секој од членовите на Одборот на директори поединечно. Ако Собранието на Друштвото не ја одобри работата на сите членови на Одборот на директори, тоа може да одлучи да пристапи кон избор на нови членови на Одборот на директори. Ако Собранието не ја одобри работата на некои од членовите на Одборот на директори, тоа може да одлучи да пристапи кон избор на нови членови на местото на оние на кои истиот не им ја одобрил работата.

Собранието избира Претседавач со седницата на Собранието (во понатамошниот текст "Претседавач со Собранието") од редот на акционерите или лице коешто застапува акционер. За Претседавач со Собранието не може да биде избран член на Одборот на директори на Друштвото. Претседавачот со Собранието го определува редоследот на работата и го одржува редот на седницата на Собранието, а може да утврди и правила за водење на седницата на Собранието. Претседавачот со Собранието се избира за секое одделно собрание. Мандатот на Претседавачот со Собранието трае до изборот на Претседавачот на наредното собрание коешто треба да биде одржано.

Седниците на Собранието на Друштвото ги свикува Одборот на директори, согласно одредбите од Законот за трговски друштва. Исто така, седницата може да биде свикана на барање на акционерите коишто поседуваат 1/10 (една десетина) од сите акции со право на глас, коешто барање треба да го поднесат до Претседателот на Одборот на директори.

Во случај седница на Собранието на Друштвото да не биде свикана во текот на дадена година или во рамките на период во рок од осум дена од денот на приемот на барањето на акционерите коишто поседуваат најмалку 1/10 (една десетина) од сите акции со право на глас, истата се свикува по одлука на судот, со којашто акционерите коишто барале свикување на седница, или нивните застапници, се овластуваат да ја свикаат седницата. Во одлуката за одбивање на барањето мора да се наведат причините поради коишто е така одлучено.

Ако по барањето на акционери кои имаат мнозинство од сите акции со право на глас Одборот на директори не свика Собрание во рок од 24 часа од денот на

Покрај одржувањето на седници со лично присуство, Собранието на Друштвото може да одлучува и по пат на одржување на седници преку конференциска врска, како и со донесување на одлуки без одржување на седница во согласност со Законот за трговски друштва.

Одлуките на Собранието на Друштвото влегуваат во сила со денот на нивното донесување, освен ако во Одлуката не е утврден друг датум на влегување во сила.

Соопштенија за акционерите, право на глас, дивиденда, ликвидација на друштвото

Акционерите на Друштвото ги имаат следните права:

- (1) Да гласаат на Собрание на Друштвото (во понатамошниот текст "Собрание"), со тоа што една акција носи право на еден глас;
- (2) Да примаат дивиденди, доколку постојат;
- (3) Да примаат поврат на капиталот од ликвидационата маса, доколку постои;
- (4) Освен во врска со новите акции на Друштвото издадени при конверзијата на конвертибилните обврзници или должнички хартии од вредност во акции, да стекнат и уплатат дел од новите акции издадени при зголемувањето на впишаниот капитал, пропорционално на акционерското учество во впишаниот капитал пред ваквото зголемување;
- (5) Да примаат пишани материјали во врска со дневниот ред на Собранието;
- (6) Да овластат друго лице во пишана форма да ги застапува на Собранието преку полномошно;

Во случај на зголемување на капиталот преку издавање на нови акции, во случај на задоцнување на плаќањето на запишаните акции, акционерот којшто не ја извршил обврската нема да има право да гласа врз основа на ваквите запишани акции на Собранието во текот на периодот на задоцнување.

Акционерите имаат право да учествуваат во добивката на Друштвото којашто Собранието ја определува за распределба. Акционерите учествуваат во добивката пропорционално на соодносот на номиналната вредност на акциите впишани на име на релевантниот акционер на датумот на којшто Собранието ја одобрува распределбата на дивиденди.

Дивидендата се исплатува најдоцна во рок од девет месеци по завршувањето на деловната година. Нема да биде објавена или платена никаква дивиденда во врска со било која финансиска година пред одобрувањето на годишните финансиски извештаи од страна на Собранието за релевантната финансиска година.

Собранието на Друштвото во текот на деловната година врз основа на периодична сметка или периодични финансиски извештаи за трите, шесте, односно деветте месеци, потврдени од овластен ревизор на Друштвото, може да им исплати на акционерите аванс на име дивиденда.

Акционерите неможат да бараат враќање на акционерскиот капитал додека постои Друштвото, ниту кога над Друштвото ќе биде поведена стечајна постапка. Ако над Друштвото била спроведена ликвидациона постапка, акционерот има право да учествува во повратот на капитал од ликвидационата маса на Друштвото.

Учеството при поделба на остатокот од ликвидационата маса се определува на ист начин како и неговото учество во распределбата на добивката.

Откуп на сопствени акции

Друштвото може, во согласност со Законот, да се стекнува со свои сопствени акции.

5.4. Статистички податоци за тргувањето со акциите на друштвото за период од три години:

Статистичките податоци за тргувањето со акциите на Македонски Телеком АД - Скопје за последните три години (од 08.04.2010 до 08.04.2013), на Македонската Берза за хартии од вредност се презентирани подолу.

Во последните три години вкупниот промет остварен со акциите на Македонски Телеком АД - Скопје изнесува 482.767.698 денари, со просечна цена по акција од 504,04 денари.

Графичкиот приказ на дневниот промет со акциите на Македонски Телеком АД - Скопје во последните три години е презентираан во наредниот графикон. Во последните три години, вкупно се истргувани 957.804 акции.

VI.Податоци за органите на управување на издавачот

Податоците за членовите на Одборот на директори (ОД) на Македонски Телеком АД Скопје се прикажани подолу:

Име и презиме	Оливер Костуранов
Деловна адреса	Кеј 13 Ноември бр.6, Скопје
Функција што ја врши во МКТ и датум од кога ја врши таа функција	Неизвршен член на ОД и Претседател на ОД од 01.05.2010 година
Податок за основните активности кои ОД членот ги врши надвор од работењето во МКТ (доколку тие активности се значајни МКТ)	Не се значајни за МКТ
Податок за природата на било каква поврзаност на ОД членот со другите членови на Одборот на директори на МКТ	Не постои поврзаност со другите членови на Одборот на директори на МКТ
Податоци за релевантното менаџерско и експертско работно искуство на ОД членот	-СЕАФ; Генерален директор за Македонија (мај 2009-) -СИФ (Small Investment Fund); Генерален Директор (јули 2007 -) - СПМГ ЛЛЦ Скопје, Управител (септември 2004-јули 2007) - СЕАФ / Македонија; Виш инвестициски службеник (април 1999-септември 2004) -Македонски банкарски оперативен центар; Виш банкарски советник (август 1997-април 1999) -LNB Bank AG франкфурт , Германија; кредитен службеник (август 1995-октомври 1995) -Тетекс Банка АД Скопје; Директор на трезор (јули 1994 - август 1997)
Имиња на друштва во кои ОД членот е исто така член на Одбор на директори/ Управен одбор/ Надзорен одбор или содружник/ акционер во последните пет години и податок дали ОД членот е се уште член/ содружник/ акционер	- СЕАФ Македонија ЛЛЦ, САД : - Генерален директор - СЕАФ - САД Претставништво Скопје; - Генерален директор - Друштво за управување со приватни фондови СПМГ Капитал ДООЕЛ Скопје (друштвото управува со два приватни инвестициски фондови Смалл Инвестмент Фонд и Мицро Инвестмент Фонд); Управител - Македонска Банка за Поддршка на Развојот - МБПР Скопје; Претседател на Надзорен Одбор
Податок дали ОД членот бил член на Одбор на директори/ Управниот или Надзорниот одбор на правно лице против кое е поведена стечајна, предстечајна или ликвидациона постапка последниве пет години	Не бил член на Одборот на директори односно Управниот и Надзорниот одбор на правни лице против кое е поведена стечајна или ликвидациона постапка во последните пет години
Податок дали на ОД членот му е изречена мерка на безбедност забрана за вршење на професија, дејност или должност од определено занимање кое делумно или во целост е опфатено во предметот на работењето на МКТ во последните пет години (со податок кога била изречена мерката и до кога	Не е изречена мерка на безбедност забрана за вршење на професија, дејност или должност од определено занимање кое делумно или во целост е опфатено во предметот на работењето на МКТ во последните пет години

траела забраната)	
Податок дали ОД членот има сопствено учество во основната главнина на МКТ и во гласачка структура на МКТ, со податок за износот на тоа учество	Нема сопствено учество во основната главнина на МКТ и во гласачка структура на МКТ
Податок за потенцијален судир на интереси помеѓу одговорностите кои ОД членот ги има кај МКТ и неговите приватни интереси или одговорности	Не постои судир на интереси помеѓу одговорностите кои ОД членот ги има кај МКТ и неговите приватни интереси или одговорности
Податок за постоење на договор за соработка помеѓу ОД членот и големите акционери, клиентите, добавувачите и други лица врз основа на што ОД членот бил избран за член на Одборот на директори во МКТ	Не постои договор за соработка помеѓу ОД членот и големите акционери, клиентите, добавувачите и други лица врз основа на што ОД членот бил избран за член на Одборот на директори во МКТ
Податоци за постоење на било какво ограничување на располагањето со акциите кои ОД членот ги поседува во МКТ во определен временски период	Не поседува акции во МКТ

Име и презиме	Назим Буши
Деловна адреса	Кеј 13 Ноември бр. 6 Скопје
Функција што ја врши во МКТ и датум од кога ја врши таа функција	Неизвршен член на ОД и Потпретседател на ОД од 01.05.2010 година
Податок за основните активности кои ОД членот ги врши надвор од работењето во МКТ (доколку тие активности се значајни МКТ)	Не се значајни за МКТ
Податок за природата на било каква поврзаност на ОД членот со другите членови на Одборот на директори на МКТ	Не постои поврзаност со другите членови на Одборот на директори на МКТ
Податоци за релевантното менаџерско и експертско работно искуство на ОД членот	Нема
Имиња на друштва во кои ОД членот е исто така член на Одбор на директори/ Управен одбор/ Надзорен одбор или содружник/ акционер во последните пет години и податок дали ОД членот е се уште член/ содружник/ акционер	Потпретседател на Одбор на директори на Гинекологија Чаир
Податок дали ОД членот бил член на Одбор на директори/ Управниот или Надзорниот одбор на правно лице против кое е поведена стечајна, предстечајна или ликвидациона постапка последниве пет години	Не бил член на Одборот на директори односно Управниот и Надзорниот одбор на правно лице против кое е поведена стечајна или ликвидациона постапка во последните пет години
Податок дали на ОД членот му е изречена мерка на безбедност забрана за вршење на професија, дејност или должност од определено занимање кое делумно или во целост е опфатено во предметот на работењето на МКТ во последните пет години (со податок кога била изречена мерката и до кога траела забраната)	Не е изречена мерка на безбедност забрана за вршење на професија, дејност или должност од определено занимање кое делумно или во целост е опфатено во предметот на работењето на МКТ во последните пет години
Податок дали ОД членот има сопствено учество во основната главнина на МКТ и во гласачка структура на МКТ, со податок за износот на тоа учество	Нема сопствено учество во основната главнина на МКТ и во гласачка структура на МКТ
Податок за потенцијален судир на интереси помеѓу одговорностите кои ОД членот ги има кај МКТ и	Не постои судир на интереси помеѓу одговорностите кои ОД членот ги има кај

неговите приватни интереси или одговорности	МКТ и неговите приватни интереси или одговорности
Податок за постоење на договор за соработка помеѓу ОД членот и големите акционери, клиентите, добавувачите и други лица врз основа на што ОД членот бил избран за член на Одборот на директори во МКТ	Не постои договор за соработка помеѓу ОД членот и големите акционери, клиентите, добавувачите и други лица врз основа на што ОД членот бил избран за член на Одборот на директори во МКТ
Податоци за постоење на било какво ограничување на располагањето со акциите кои ОД членот ги поседува во МКТ во определен временски период	Не поседува акции во МКТ

Име и презиме

Деловна адреса

Функција што ја врши во МКТ и датум од кога ја врши таа функција

Податок за основните активности кои ОД членот ги врши надвор од работењето во МКТ (доколку тие активности се значајни МКТ)

Податок за природата на било каква поврзаност на ОД членот со другите членови на Одборот на директори на МКТ

Податоци за релевантното менаџерско и експертско работно искуство на ОД членот

Имиња на друштва во кои ОД членот е исто така член на Одбор на директори/ Управен одбор/ Надзорен одбор или содружник/ акционер во последните пет години и податок дали ОД членот е се уште член/ содружник/ акционер

Податок дали ОД членот бил член на Одбор на директори/ Управниот или Надзорниот одбор на правно лице против кое е поведена стечајна, предстечајна или ликвидациона постапка последниве пет години

Податок дали на ОД членот му е изречена мерка на

Тило Куш

Македонски Телеком
Кеј 13 Ноември бр.6, 1000 Скопје

Извршен член на ОД во функција на Главен извршен директор (ГИД) од 08.04.2013

Член на Одбор на директори на Маѓар Телеком
Претседател и неизвршен член на Т-Мобиле Македонија АД Скопје

Член на ОД на Т-Мобиле Македонија АД Скопје заедно со Тамаш Вагани, Роберт Патаки, Јанош Сабо, Сусанне Крогман, Томас Алберт Панханс и Михај Немец

Од 1992 до 1998 работи на водечка позиција во Arthur D. Little's Telecoms, IT, медиа и забава, како менаџмент консултант. Од 1998 до 2001 е на позицијата на аналитичар на телекомуникациски имот во Dresdner Kleinwort Wasserstein. Се придружува на Групацијата Дојче Телеком во 2001 година како Виш директор одговорен за подготовка на јавна понуда и односи со инвеститори во T-Mobile International. Од април 2002 е на позиција Виш извршен заменик претседател на Дојче Телеком одговорен за односи со инвеститори. Од 2006, е дел од Маѓар Телеком на позиција Главен директор за финансии и член на Одбор на директори на Маѓар Телеком.

Член на Одбор на директори на Маѓар Телеком

Не бил член на Одборот на директори односно Управниот и Надзорниот одбор на правни лице против кое е поведена стечајна или ликвидациона постапка во последните пет години

Не е изречена мерка на безбедност

безбедност забрана за вршење на професија, дејност или должност од определено занимање кое делумно или во целост е опфатено во предметот на работењето на МКТ во последните пет години (со податок кога била изречена мерката и до кога траела забраната)

Податок дали ОД членот има сопствено учество во основната главнина на МКТ и во гласачка структура на МКТ, со податок за износот на тоа учество

Податок за потенцијален судир на интереси помеѓу одговорностите кои ОД членот ги има кај МКТ и неговите приватни интереси или одговорности

Податок за постоење на договор за соработка помеѓу ОД членот и големите акционери, клиентите, добавувачите и други лица врз основа на што ОД членот бил избран за член на Одборот на директори во МКТ

Податоци за постоење на било какво ограничување на располагањето со акциите кои ОД членот ги поседува во МКТ во определен временски период

забрана за вршење на професија, дејност или должност од определено занимање кое делумно или во целост е опфатено во предметот на работењето на МКТ во последните пет години

Нема сопствено учество во основната главнина на МКТ и во гласачка структура на МКТ

Не постои судир на интереси помеѓу одговорностите кои ОД членот ги има кај МКТ и неговите приватни интереси или одговорности

Не постои договор за соработка помеѓу ОД членот и големите акционери, клиентите, добавувачите и други лица врз основа на што ОД членот бил избран за член на Одборот на директори во МКТ

Не поседува акции во МКТ

Име и презиме

Деловна адреса

Функција што ја врши во МКТ и датум од кога ја врши таа функција

Податок за основните активности кои ОД членот ги врши надвор од работењето во МКТ (доколку тие активности се значајни МКТ)

Податок за природата на било каква поврзаност на ОД членот со другите членови на Одборот на директори на МКТ

Податоци за релевантното менаџерско и експертско работно искуство на ОД членот

Имиња на друштва во кои ОД членот е исто така член на Одбор на директори/ Управен одбор/ Надзорен одбор или содружник/ акционер во последните пет години и податок дали ОД членот е се уште член/ содружник/ акционер

Податок дали ОД членот бил член на Одбор на директори/ Управниот или Надзорниот одбор на правно лице против кое е поведена стечајна, предстечајна или ликвидациона постапка последниве пет години

Податок дали на ОД членот му е изречена мерка на безбедност забрана за вршење на професија, дејност или должност од определено занимање кое делумно или во целост е опфатено во предметот на работењето на МКТ во последните пет години (со податок кога била изречена мерката и до кога траела забраната)

Податок дали ОД членот има сопствено учество во основната главнина на МКТ и во гласачка структура

Горан Ивановски

Градски стадион бб, Скопје

Неизвршен член на ОД од 29.11.2010 (ре-избран)

Не се значајни за МКТ

Не постои поврзаност со другите членови на Одборот на директори на МКТ

Нема

Силекс АД Кратово
Сител Телевизија Скопје

Не бил член на Одборот на директори односно Управниот и Надзорниот одбор на правни лице против кое е поведена стечајна или ликвидациона постапка во последните пет години

Не е изречена мерка на безбедност забрана за вршење на професија, дејност или должност од определено занимање кое делумно или во целост е опфатено во предметот на работењето на МКТ во последните пет години

Нема сопствено учество во основната главнина на МКТ и во гласачка структура

на МКТ, со податок за износот на тоа учество	на МКТ
Податок за потенцијален судир на интереси помеѓу одговорностите кои ОД членот ги има кај МКТ и неговите приватни интереси или одговорности	Не постои судир на интереси помеѓу одговорностите кои ОД членот ги има кај МКТ и неговите приватни интереси или одговорности
Податок за постоење на договор за соработка помеѓу ОД членот и големите акционери, клиентите, добавувачите и други лица врз основа на што ОД членот бил избран за член на Одборот на директори во МКТ	Не постои договор за соработка помеѓу ОД членот и големите акционери, клиентите, добавувачите и други лица врз основа на што ОД членот бил избран за член на Одборот на директори во МКТ
Податоци за постоење на било какво ограничување на располагањето со акциите кои ОД членот ги поседува во МКТ во определен временски период	Не поседува акции во МКТ

Име и презиме

Деловна адреса

Функција што ја врши во МКТ и датум од кога ја врши таа функција

Податок за основните активности кои ОД членот ги врши надвор од работењето во МКТ (доколку тие активности се значајни МКТ)

Податок за природата на било каква поврзаност на ОД членот со другите членови на Одборот на директори на МКТ

Податоци за релевантното менаџерско и експертско работно искуство на ОД членот

Имиња на друштва во кои ОД членот е исто така член на Одбор на директори/ Управен одбор/ Надзорен одбор или содружник/ акционер во последните пет години и податок дали ОД членот е се уште член/ содружник/ акционер

Податок дали ОД членот бил член на Одбор на директори/ Управниот или Надзорниот одбор на правно лице против кое е поведена стечајна, предстечајна или ликвидациона постапка последниве пет години

Податок дали на ОД членот му е изречена мерка на безбедност забрана за вршење на професија, дејност или должност од определено занимање кое делумно или во целост е опфатено во предметот на работењето на МКТ во последните пет години (со податок кога била изречена мерката и до кога траела забраната)

Податок дали ОД членот има сопствено учество во основната главнина на МКТ и во гласачка структура

Јанош Сабо

Krisztina korut 55, Будимпешта, Унгарија

Неизвршен член на ОД (ре- избран) од 31.07.2011

Главен директор за финансии на Маѓар Телеком,
Член на ОД на Т-Мобиле Македонија АД Скопје

Член на ОД на Т-Мобиле Македонија АД Скопје заедно со Тамаш Вагани, Роберт Патаки, Тило Куш, Сусанне Кругман, Томас Алберт Панханс и Михај Немец,
Член на ОД на Црногорски Телеком АД заедно со Роберт Патаки и Сусанне Кругман.

Член на органи на управување на Origo заедно со Михај Немец

над 15 години искуство на високи позиции поврзани со финансиски менаџмент

Член на Одбор на директори во :
- Т-Мобиле Македонија АД Скопје
- Црногорски Телеком АД
- Origo Zrt., Унгарија

Не бил член на Одборот на директори односно Управниот и Надзорниот одбор на правно лице против кое е поведена стечајна или ликвидациона постапка во последните пет години

Не е изречена мерка на безбедност забрана за вршење на професија, дејност или должност од определено занимање кое делумно или во целост е опфатено во предметот на работењето на МКТ во последните пет години

Нема сопствено учество во основната главнина на МКТ и во гласачка структура

на МКТ, со податок за износот на тоа учество	на МКТ
Податок за потенцијален судир на интереси помеѓу одговорностите кои ОД членот ги има кај МКТ и неговите приватни интереси или одговорности	Не постои судир на интереси помеѓу одговорностите кои ОД членот ги има кај МКТ и неговите приватни интереси или одговорности
Податок за постоење на договор за соработка помеѓу ОД членот и големите акционери, клиентите, добавувачите и други лица врз основа на што ОД членот бил избран за член на Одборот на директори во МКТ	Не постои договор за соработка помеѓу ОД членот и големите акционери, клиентите, добавувачите и други лица врз основа на што ОД членот бил избран за член на Одборот на директори во МКТ
Податоци за постоење на било какво ограничување на располагањето со акциите кои ОД членот ги поседува во МКТ во определен временски период	Не поседува акции во МКТ

Име и презиме	Тамаш Вагани
Деловна адреса	T-Systems Hungary Ltd. Директор за продажба
Функција што ја врши во МКТ и датум од кога ја врши таа функција	Независен член на ОД од 01.01.2011
Податок за основните активности кои ОД членот ги врши надвор од работењето во МКТ (доколку тие активности се значајни МКТ)	Член на ОД на Т-Мобиле Македонија АД Скопје
Податок за природата на било каква поврзаност на ОД членот со другите членови на Одборот на директори на МКТ	Член на ОД на Т-Мобиле Македонија АД Скопје заедно со Јанош Сабо, Роберт Патаки, Тило Куш, Сусанне Кругман, Томас Алберт Панханс и Михај Немец
Податоци за релевантното менаџерско и експертско работно искуство на ОД членот	Над 17 години искуство во градење и управување со компании. Јас сум помогнал да се основа PanTel и EUROWEB, два од првите приватни и независни телеком оператори и интернет провајдери во Унгарија, кои подоцна успешно беа продадени со престојните пазарни консолидации. Исто така бев и член на Извршниот комитет на HTCC(Hungarian Telephone and Cable Corporation), котиран на Њујоршката Берза. Ја одиграв клучната улога во консолидацијата на унгарскиот телекомуникациски пазар преку спојувања и аквизиции. Имам широко меѓународно искуство, преку работење во Југоисточна Азија, две години, како Главен Комерцијален Директор на Telemedia InteracTV, надгледувајќи го распространувањето на интерактивниот телевизиски формат во повеќе од 40 земји. Моментално Извршен директор на T-Systems Hungary Plc. Дипломиран економист на Бизнис школата во Будимпешта

Имиња на друштва во кои ОД членот е исто така член на Одбор на директори/ Управен одбор/ Надзорен одбор или содружник/ акционер во последните пет години и податок дали ОД членот е се уште член/ содружник/ акционер	Член на ОД на Т-Мобиле Македонија АД Скопје
Податок дали ОД членот бил член на Одбор на директори/ Управниот или Надзорниот одбор на правно лице против кое е поведена стечајна, предстечајна или ликвидациона постапка последниве пет години	Не бил член на Одборот на директори односно Управниот и Надзорниот одбор на правно лице против кое е поведена стечајна или ликвидациона постапка во последните пет години
Податок дали на ОД членот му е изречена мерка на безбедност забрана за вршење на професија, дејност или должност од определено занимање кое делумно или во целост е опфатено во предметот на работењето на МКТ во последните пет години (со податок кога била изречена мерката и до кога траела забраната)	Не е изречена мерка на безбедност забрана за вршење на професија, дејност или должност од определено занимање кое делумно или во целост е опфатено во предметот на работењето на МКТ во последните пет години
Податок дали ОД членот има сопствено учество во основната главнина на МКТ и во гласачка структура на МКТ, со податок за износот на тоа учество	Нема сопствено учество во основната главнина на МКТ и во гласачка структура на МКТ
Податок за потенцијален судир на интереси помеѓу одговорностите кои ОД членот ги има кај МКТ и неговите приватни интереси или одговорности	Не постои судир на интереси помеѓу одговорностите кои ОД членот ги има кај МКТ и неговите приватни интереси или одговорности
Податок за постоење на договор за соработка помеѓу ОД членот и големите акционери, клиентите, добавувачите и други лица врз основа на што ОД членот бил избран за член на Одборот на директори во МКТ	Не постои договор за соработка помеѓу ОД членот и големите акционери, клиентите, добавувачите и други лица врз основа на што ОД членот бил избран за член на Одборот на директори во МКТ
Податоци за постоење на било какво ограничување на располагањето со акциите кои ОД членот ги поседува во МКТ во определен временски период	Не поседува акции во МКТ

Име и презиме	Александар Стојков
Деловна адреса	Правен факултет „Јустинијан Први“ – Скопје, Бул. „Гоце Делчев“ 96, 1000 Скопје
Функција што ја врши во МКТ и датум од кога ја врши таа функција	Независен неизвршен член на ОД од 18.05.2011 година
Податок за основните активности кои ОД членот ги врши надвор од работењето во МКТ (доколку тие активности се значајни МКТ)	Надворешен член на Комисијата за хартии од вредност
Податок за природата на било каква поврзаност на ОД членот со другите членови на Одборот на директори на МКТ	Не постои поврзаност со другите членови на Одборот на директори на МКТ
Податоци за релевантното менаџерско и експертско работно искуство на ОД членот	Претходно искуство како независен член на Одборот на директори на Т-Мобиле Македонија а.д. Скопје, независен неизвршен член на Одборот на директори на „Македонска берза на хартии од вредност“ а.д. Скопје и член на Надзорен одбор на „Охис“ а.д. Скопје. Доктор на економски науки и доцент на

Имиња на друштва во кои ОД членот е исто така член на Одбор на директори/ Управен одбор/ Надзорен одбор или содружник/ акционер во последните пет години и податок дали ОД членот е се уште член/ содружник/ акционер	Правниот факултет „Јустинијан Први“ – Скопје.
Податок дали ОД членот бил член на Одбор на директори/ Управниот или Надзорниот одбор на правно лице против кое е поведена стечајна, предстечајна или ликвидациона постапка последниве пет години	Член на Надзорен одбор на „Македонска пошта“ а.д. Скопје, акционерско друштво во државна сопственост
Податок дали на ОД членот му е изречена мерка на безбедност забрана за вршење на професија, дејност или должност од определено занимање кое делумно или во целост е опфатено во предметот на работењето на МКТ во последните пет години (со податок кога била изречена мерката и до кога траела забраната)	Не бил член на Одборот на директори односно Управниот и Надзорниот одбор на правни лице против кое е поведена стечајна или ликвидациона постапка во последните пет години
Податок дали ОД членот има сопствено учество во основната главнина на МКТ и во гласачка структура на МКТ, со податок за износот на тоа учество	Не е изречена мерка на безбедност забрана за вршење на професија, дејност или должност од определено занимање кое делумно или во целост е опфатено во предметот на работењето на МКТ во последните пет години
Податок за потенцијален судир на интереси помеѓу одговорностите кои ОД членот ги има кај МКТ и неговите приватни интереси или одговорности	Нема сопствено учество во основната главнина на МКТ и во гласачка структура на МКТ
Податок за постоење на договор за соработка помеѓу ОД членот и големите акционери, клиентите, добавувачите и други лица врз основа на што ОД членот бил избран за член на Одборот на директори во МКТ	Не постои судир на интереси помеѓу одговорностите кои ОД членот ги има кај МКТ и неговите приватни интереси или одговорности
Податоци за постоење на било какво ограничување на располагањето со акциите кои ОД членот ги поседува во МКТ во определен временски период	Не постои договор за соработка помеѓу ОД членот и големите акционери, клиентите, добавувачите и други лица врз основа на што ОД членот бил избран за член на Одборот на директори во МКТ
	Не поседува акции во МКТ

Име и презиме	Манојил Јаковлески
Деловна адреса	Орце Николов бб, 1000 Скопје
Функција што ја врши во МКТ и датум од кога ја врши таа функција	Независен член на ОД од 18.05.2011 година
Податок за основните активности кои ОД членот ги врши надвор од работењето во МКТ (доколку тие активности се значајни МКТ)	Нема надворешни активности значајни за МКТ
Податок за природата на било каква поврзаност на ОД членот со другите членови на Одборот на директори на МКТ	Не постои поврзаност со другите членови на Одборот на директори на МКТ
Податоци за релевантното менаџерско и експертско работно искуство на ОД членот	Нема
Имиња на друштва во кои ОД членот е исто така член на Одбор на директори/ Управен одбор/ Надзорен одбор или содружник/ акционер во последните пет години и податок дали ОД членот е се уште член/ содружник/ акционер	Член на Управниот одбор на Фондот на Холокаустот на Евреите во Македонија Член на Управниот одбор на НКС „10 дена Крушевска Република“

Податок дали ОД членот бил член на Одбор на директори/ Управниот или Надзорниот одбор на правно лице против кое е поведена стечајна, предстечајна или ликвидациона постапка последниве пет години	Не бил член на Одборот на директори односно Управниот и Надзорниот одбор на правни лице против кое е поведена стечајна или ликвидациона постапка во последните пет години
Податок дали на ОД членот му е изречена мерка на безбедност забрана за вршење на професија, дејност или должност од определено занимање кое делумно или во целост е опфатено во предметот на работењето на МКТ во последните пет години (со податок кога била изречена мерката и до кога траела забраната)	Не е изречена мерка на безбедност забрана за вршење на професија, дејност или должност од определено занимање кое делумно или во целост е опфатено во предметот на работењето на МКТ во последните пет години
Податок дали ОД членот има сопствено учество во основната главнина на МКТ и во гласачка структура на МКТ, со податок за износот на тоа учество	Нема сопствено учество во основната главнина на МКТ и во гласачка структура на МКТ
Податок за потенцијален судир на интереси помеѓу одговорностите кои ОД членот ги има кај МКТ и неговите приватни интереси или одговорности	Не постои судир на интереси помеѓу одговорностите кои ОД членот ги има кај МКТ и неговите приватни интереси или одговорности
Податок за постоење на договор за соработка помеѓу ОД членот и големите акционери, клиентите, добавувачите и други лица врз основа на што ОД членот бил избран за член на Одборот на директори во МКТ	Не постои договор за соработка помеѓу ОД членот и големите акционери, клиентите, добавувачите и други лица врз основа на што ОД членот бил избран за член на Одборот на директори во МКТ
Податоци за постоење на било какво ограничување на располагањето со акциите кои ОД членот ги поседува во МКТ во определен временски период	Не поседува акции во МКТ

Име и презиме	Роберт Патаки
Деловна адреса	Krisztina korut 55, Будимпешта, 1013 Унгарија
Функција што ја врши во МКТ и датум од кога ја врши таа функција	Неизвршен член на ОД од 01.01.2012
Податок за основните активности кои ОД членот ги врши надвор од работењето во МКТ (доколку тие активности се значајни МКТ)	Главен директор за бизнис развој во Маџар Телеком Плц. Член на ОД на Т-Мобиле Македонија АД Скопје
Податок за природата на било каква поврзаност на ОД членот со другите членови на Одборот на директори на МКТ	Член на ОД на Т-Мобиле Македонија АД Скопје заедно со Јанош Сабо, Тамаш Вагани, Тило Куш, Сусанне Кругман, Томас Алберт Панханс и Михај Немет, Член на ОД на Црногорски Телеком АД заедно со Јанош Сабо и Сусанне Кругман
Податоци за релевантното менаџерско и експертско работно искуство на ОД членот	Покрај другото, има искуство во стратегија, бизнис развој и портфолио менаџмент
Имиња на друштва во кои ОД членот е исто така член на Одбор на директори/ Управен одбор/ Надзорен одбор или содружник/ акционер во последните пет години и податок дали ОД членот е се уште член/ содружник/ акционер	- Главен директор за бизнис развој во Маџар Телеком Плц. - Неизвршен член на Одбор на директори на Т - Мобиле Македонија АД Скопје - Претседател на Одбор на директори на Црногорски Телеком АД

Податок дали ОД членот бил член на Одбор на директори/ Управниот или Надзорниот одбор на правно лице против кое е поведена стечајна, предстечајна или ликвидациона постапка последниве пет години	Не бил член на Одборот на директори односно Управниот и Надзорниот одбор на правно лице против кое е поведена стечајна или ликвидациона постапка во последните пет години
Податок дали на ОД членот му е изречена мерка на безбедност забрана за вршење на професија, дејност или должност од определено занимање кое делумно или во целост е опфатено во предметот на работењето на МКТ во последните пет години (со податок кога била изречена мерката и до кога траела забраната)	Не е изречена мерка на безбедност забрана за вршење на професија, дејност или должност од определено занимање кое делумно или во целост е опфатено во предметот на работењето на МКТ во последните пет години
Податок дали ОД членот има сопствено учество во основната главнина на МКТ и во гласачка структура на МКТ, со податок за износот на тоа учество	Нема сопствено учество во основната главнина на МКТ и во гласачка структура на МКТ
Податок за потенцијален судир на интереси помеѓу одговорностите кои ОД членот ги има кај МКТ и неговите приватни интереси или одговорности	Не постои судир на интереси помеѓу одговорностите кои ОД членот ги има кај МКТ и неговите приватни интереси или одговорности
Податок за постоење на договор за соработка помеѓу ОД членот и големите акционери, клиентите, добавувачите и други лица врз основа на што ОД членот бил избран за член на Одборот на директори во МКТ	Не постои договор за соработка помеѓу ОД членот и големите акционери, клиентите, добавувачите и други лица врз основа на што ОД членот бил избран за член на Одборот на директори во МКТ
Податоци за постоење на било какво ограничување на располагањето со акциите кои ОД членот ги поседува во МКТ во определен временски период	Не поседува акции во МКТ

Име и презиме	Сусанне Крогман
Деловна адреса	Friedrich-Ebert-Allee 140, 53113 Бон
Функција што ја врши во МКТ и датум од кога ја врши таа функција	Неизвршен член на ОД од 01.04.2012
Податок за основните активности кои ОД членот ги врши надвор од работењето во МКТ (доколку тие активности се значајни МКТ)	Заменк претседател за корпоративно управување при Board Area Europe и Technology во Deutsche Telekom Член на ОД на Т-Мобиле Македонија АД Скопје
Податок за природата на било каква поврзаност на ОД членот со другите членови на Одборот на директори на МКТ	Член на ОД на Т-Мобиле Македонија АД Скопје заедно со Јанош Сабо, Тамаш Вагани, Тило Куш, Роберт Патаки, Томас Алберт Панханс и Михај Немет Член на ОД на Црногорски Телеком АД заедно со Јанош Сабо и Роберт Патаки
Податоци за релевантното менаџерско и експертско работно искуство на ОД членот	-Контролинг, управување со договори и менаџмент на подружници во Treuhandanstalt/BvS (јавно друштво одговорно за приватизација на претпријатијата и средствата од поранешната Демократска Република

Имиња на друштва во кои ОД членот е исто така член на Одбор на директори/ Управен одбор/ Надзорен одбор или содружник/ акционер во последните пет години и податок дали ОД членот е се уште член/ содружник/ акционер	Германија) -Во Дојче Телеком: Регулатива и односи со јавност Генерален директор за стратегија за корпоративна одговорност и контролинг Заменк претседател за корпоративно работење во Европа Член на Одбор на директори во Црногорски Телеком АД , Црна Гора
Податок дали ОД членот бил член на Одбор на директори/ Управниот или Надзорниот одбор на правно лице против кое е поведена стечајна, предстечајна или ликвидациона постапка последниве пет години	Не бил член на Одборот на директори односно Управниот и Надзорниот одбор на правни лице против кое е поведена стечајна или ликвидациона постапка во последните пет години
Податок дали на ОД членот му е изречена мерка на безбедност забрана за вршење на професија, дејност или должност од определено занимање кое делумно или во целост е опфатено во предметот на работењето на МКТ во последните пет години (со податок кога била изречена мерката и до кога траела забраната)	Не е изречена мерка на безбедност забрана за вршење на професија, дејност или должност од определено занимање кое делумно или во целост е опфатено во предметот на работењето на МКТ во последните пет години
Податок дали ОД членот има сопствено учество во основната главнина на МКТ и во гласачка структура на МКТ, со податок за износот на тоа учество	Нема сопствено учество во основната главнина на МКТ и во гласачка структура на МКТ
Податок за потенцијален судир на интереси помеѓу одговорностите кои ОД членот ги има кај МКТ и неговите приватни интереси или одговорности	Не постои судир на интереси помеѓу одговорностите кои ОД членот ги има кај МКТ и неговите приватни интереси или одговорности
Податок за постоење на договор за соработка помеѓу ОД членот и големите акционери, клиентите, добавувачите и други лица врз основа на што ОД членот бил избран за член на Одборот на директори во МКТ	Не постои договор за соработка помеѓу ОД членот и големите акционери, клиентите, добавувачите и други лица врз основа на што ОД членот бил избран за член на Одборот на директори во МКТ
Податоци за постоење на било какво ограничување на располагањето со акциите кои ОД членот ги поседува во МКТ во определен временски период	Не поседува акции во МКТ

Име и презиме Деловна адреса	Томас Алберт Панханс Friedrich Ebert Allee 140,53113 Бон, Германија
Функција што ја врши во МКТ и датум од кога ја врши таа функција	Неизвршен член на ОД од 01.04.2012
Податок за основните активности кои ОД членот ги врши надвор од работењето во МКТ (доколку тие активности се значајни МКТ)	Регионален Менаџер на Дојче Телеком АГ за Македонија, член на Одбор на директори на Т - Мобиле Македонија АД Скопје
Податок за природата на било каква поврзаност на ОД членот со другите членови на Одборот на директори на МКТ	Член на ОД на Т-Мобиле АД Македонија заедно со Јанош Сабо, Тамаш Вагани, Тило Куш, Роберт Патаки, Сусанне

Податоци за релевантното менаџерско и експертско работно искуство на ОД членот	Крогман и Михај Немет Во 1997 година станува дел од Дојче Телеком откако работел во секторите за маркетинг на разни ИТ компании. Неговата меѓународна кариера започнува во 2001 година во секторот за маркетинг на Словак Телеком. Во 2005 година станува дел од Маѓар Телеком како Виш советник за развој на нови бизниси, и во текот на овој период го водеше проектот за ребрендирање на Црногорски Телеком. Во 2007 година Томас Панханс се врати во T-Номе Германија и работеше на комерцијалното управување на IPTV. Од април 2010 до април 2012 година тој беше регионален менаџер за Црна Гора, член на Одборот на директори на Црногорски Телеком АД и Претседател на Комитетот за компензации.
Имиња на друштва во кои ОД членот е исто така член на Одбор на директори/ Управен одбор/ Надзорен одбор или содружник/ акционер во последните пет години и податок дали ОД членот е се уште член/ содружник/ акционер	Член на одбор на директори на Црногорски Телеком АД, од април 2010 до април 2012
Податок дали ОД членот бил член на Одбор на директори/ Управниот или Надзорниот одбор на правно лице против кое е поведена стечајна, предстечајна или ликвидациона постапка последниве пет години	Не бил член на Одборот на директори односно Управниот и Надзорниот одбор на правно лице против кое е поведена стечајна или ликвидациона постапка во последните пет години
Податок дали на ОД членот му е изречена мерка на безбедност забрана за вршење на професија, дејност или должност од определено занимање кое делумно или во целост е опфатено во предметот на работењето на МКТ во последните пет години (со податок кога била изречена мерката и до кога траела забраната)	Не е изречена мерка на безбедност забрана за вршење на професија, дејност или должност од определено занимање кое делумно или во целост е опфатено во предметот на работењето на МКТ во последните пет години
Податок дали ОД членот има сопствено учество во основната главнина на МКТ и во гласачка структура на МКТ, со податок за износот на тоа учество	Нема сопствено учество во основната главнина на МКТ и во гласачка структура на МКТ
Податок за потенцијален судир на интереси помеѓу одговорностите кои ОД членот ги има кај МКТ и неговите приватни интереси или одговорности	Не постои судир на интереси помеѓу одговорностите кои ОД членот ги има кај МКТ и неговите приватни интереси или одговорности
Податок за постоење на договор за соработка помеѓу ОД членот и големите акционери, клиентите, добавувачите и други лица врз основа на што ОД членот бил избран за член на Одборот на директори во МКТ	Не постои договор за соработка помеѓу ОД членот и големите акционери, клиентите, добавувачите и други лица врз основа на што ОД членот бил избран за член на Одборот на директори во МКТ
Податоци за постоење на било какво ограничување на располагањето со акциите кои ОД членот ги поседува во МКТ во определен временски период	Не поседува акции во МКТ

Име и презиме	Михај Немет
Деловна адреса	Krisztina krt. 55, Будимпешта, Унгарија
Функција што ја врши во МКТ и датум од кога ја врши таа функција	Неизвршен член на ОД од 01.04.2013
Податок за основните активности кои ОД членот ги врши надвор од работењето во МКТ (доколку тие активности се значајни МКТ)	Директор на Директорат за Стратегиски менаџмент на средства во Маџар Телеком Плц., Унгарија Член на ОД на Т-Мобиле Македонија АД Скопје
Податок за природата на било каква поврзаност на ОД членот со другите членови на Одборот на директори на МКТ	Член на ОД на Т-Мобиле Македонија АД Скопје заедно со Јанош Сабо, Тамаш Вагани, Тило Куш, Роберт Патаки, Сусанне Кругман и Томас Алберт Панханс Во органите на управување на Origo со Јанош Сабо
Податоци за релевантното менаџерско и експертско работно искуство на ОД членот	Извршува неколку менаџерски позиции во последните 12 години. Има искуство како член на Одбори на Директори и Надзорни одбори со извршување на неколку позиции како член Одбори на Директори и Надзорни одбори во последните неколку години.
Имиња на друштва во кои ОД членот е исто така член на Одбор на директори/ Управен одбор/ Надзорен одбор или содружник/ акционер во последните пет години и податок дали ОД членот е се уште член/ содружник/ акционер	Vidanet, Унгарија (кабелски оператор)- член на Одбор на директори Origo, Унгарија (најголемиот новински интернет портал во Унгарија) - Претседател на Надзорниот Одбор
Податок дали ОД членот бил член на Одбор на директори/ Управниот или Надзорниот одбор на правно лице против кое е поведена стечајна, предстечајна или ликвидациона постапка последниве пет години	Не бил член на Одборот на директори односно Управниот и Надзорниот одбор на правно лице против кое е поведена стечајна или ликвидациона постапка во последните пет години
Податок дали на ОД членот му е изречена мерка на безбедност забрана за вршење на професија, дејност или должност од определено занимање кое делумно или во целост е опфатено во предметот на работењето на МКТ во последните пет години (со податок кога била изречена мерката и до кога траела забраната)	Не е изречена мерка на безбедност забрана за вршење на професија, дејност или должност од определено занимање кое делумно или во целост е опфатено во предметот на работењето на МКТ во последните пет години
Податок дали ОД членот има сопствено учество во основната главнина на МКТ и во гласачка структура на МКТ, со податок за износот на тоа учество	Нема сопствено учество во основната главнина на МКТ и во гласачка структура на МКТ
Податок за потенцијален судир на интереси помеѓу одговорностите кои ОД членот ги има кај МКТ и неговите приватни интереси или одговорности	Не постои судир на интереси помеѓу одговорностите кои ОД членот ги има кај МКТ и неговите приватни интереси или одговорности
Податок за постоење на договор за соработка помеѓу ОД членот и големите акционери, клиентите, добавувачите и други лица врз основа на што ОД членот бил избран за член на Одборот на директори во МКТ	Не постои договор за соработка помеѓу ОД членот и големите акционери, клиентите, добавувачите и други лица врз основа на што ОД членот бил избран за член на Одборот на директори во МКТ
Податоци за постоење на било какво ограничување на располагањето со акциите кои ОД членот ги поседува во МКТ во определен временски период	Не поседува акции во МКТ

Име и презиме	Миклош Васили
Деловна адреса	Dob str. 76-78 H-1073 Будимпешта, Унгарија
Функција што ја врши во МКТ и датум од кога ја врши таа функција	Независен член на ОД од 01.08.2010 година
Податок за основните активности кои ОД членот ги врши надвор од работењето во МКТ (доколку тие активности се значајни МКТ)	Нема надворешни активности значајни за МКТ
Податок за природата на било каква поврзаност на ОД членот со другите членови на Одборот на директори на МКТ	Не постои поврзаност со другите членови на Одборот на директори на МКТ
Податоци за релевантното менаџерско и експертско работно искуство на ОД членот	Нема
Имиња на друштва во кои ОД членот е исто така член на Одбор на директори/ Управен одбор/ Надзорен одбор или содружник/ акционер во последните пет години и податок дали ОД членот е се уште член/ содружник/ акционер	Член на Одбор на Директори на CEMP Plc. 2005-2010 Bookline.hu 2005-2010
Податок дали ОД членот бил член на Одбор на директори/ Управниот или Надзорниот одбор на правно лице против кое е поведена стечајна, предстечајна или ликвидациона постапка последниве пет години	Не бил член на Одборот на директори односно Управниот и Надзорниот одбор на правно лице против кое е поведена стечајна или ликвидациона постапка во последните пет години
Податок дали на ОД членот му е изречена мерка на безбедност забрана за вршење на професија, дејност или должност од определено занимање кое делумно или во целост е опфатено во предметот на работењето на МКТ во последните пет години (со податок кога била изречена мерката и до кога траела забраната)	Не е изречена мерка на безбедност забрана за вршење на професија, дејност или должност од определено занимање кое делумно или во целост е опфатено во предметот на работењето на МКТ во последните пет години
Податок дали ОД членот има сопствено учество во основната главнина на МКТ и во гласачка структура на МКТ, со податок за износот на тоа учество	Нема сопствено учество во основната главнина на МКТ и во гласачка структура на МКТ
Податок за потенцијален судир на интереси помеѓу одговорностите кои ОД членот ги има кај МКТ и неговите приватни интереси или одговорности	Не постои судир на интереси помеѓу одговорностите кои ОД членот ги има кај МКТ и неговите приватни интереси или одговорности
Податок за постоење на договор за соработка помеѓу ОД членот и големите акционери, клиентите, добавувачите и други лица врз основа на што ОД членот бил избран за член на Одборот на директори во МКТ	Не постои договор за соработка помеѓу ОД членот и големите акционери, клиентите, добавувачите и други лица врз основа на што ОД членот бил избран за член на Одборот на директори во МКТ
Податоци за постоење на било какво ограничување на располагањето со акциите кои ОД членот ги поседува во МКТ во определен временски период	Не поседува акции во МКТ

VII. Развојни перспективи

7.1. Информација за развојните перспективи во деловното работење, особено во производството, продажбата и трошоците за период од три години

Македонски Телеком АД - Скопје се соочува со сериозни предизвици во заситениот телекомуникациски бизнис и силна конкуренција на пазарот од една страна, а во исто време се стреми да остане лидер на пазарот и да го постави идното работење на Друштвото на одржливо ниво. Македонски Телеком АД - Скопје е лидер на пазарот во фиксните и мобилните услуги (фиксни говорни услуги / мобилни / широкопојасен интернет / ТВ), основната дејност во голема мера се потпира на говорните услуги со план во иднина да понудиме FMC (Фиксна-мобилна конвергенција) како една интегрирана понуда, додека нашите мрежни ресурси се со највисок квалитет.

Визијата на Македонски Телеком АД - Скопје е да бидеме најценето услужно Друштво, преку остварување на мисијата да бидеме прв избор на корисниците за поврзан живот и работа.

Главните стратегиски очекувања за наредниот период се одржливо генерирање на паричните текови базирани на стабилни приходи од продажба (преку диверзифицирање на изворите на приходи, значително зголемување на blue wave приходите, итн.), истовремено преку радикална трансформација на бизнис моделот.

Во исто време главните стратегиски фокуси за наредниот период базирани на претходните очекувања се:

- Доведување на основната дејност до совршенство
 - Одржливи приходи од продажба и пазарен удел; Подобрување на ориентацијата кон потрошувачите и ново позиционирање (пристап кон пазарни сегменти); Одржливи приходи од продажба со зголемување на процентот од неговорните приходи во вкупните приходи, зголемување на вредноста од ТВ, широкопојасен интернет и мобилен пренос на податоци, како клучни елементи за одржливост на приходите од продажба и искористување на потенцијалот и предностите на FMC (Фиксна-мобилна конвергенција).
- Интензивирање на B2B и ICT развојот
 - Агресивен B2B и ICT раст, подобрена сегментација, пристап, способности и организација; Најдобри B2B и ICT организации и способности; Зголемување на квалитетот на услугите како основна разлика; Хоризонтален раст и проширување вертикално во други индустрии.
- Создавање
 - Раст преку сопствени иновации, партнерства и заеднички вложувања
- Трансформација
 - Движење кон целосно интегрирана компанија, промена на корпоративната култура и овозможување на отворен пристап.
- Рационализација
 - Значајно зголемување на оперативната ефикасност; Трошкова револуција; Зголемување на ефикасноста; Понатамошно користење на потенцијалот за подршка од Групацијата.
- Модернизација

- Лидерство базирано на технологија; Иновативативно и производство кое води кон целосна мрежна покриеност и најдобри потрошувачки искуства (целосна IP трансформација, промена на основната мобилна дејност, враќање кон QoS, консолидација на фактурирањето, имплементација на Cloud технологијата).

Едни од клучните точки на акција за наредниот период се планира да бидат:

- Подобрување на ориентацијата кон потрошувачите и позиционирање (нов пристап на сегментирање)
- Поголемо фокусирање на online потрошувачките услуги
- Зголемување на вредноста генерирана од ТВ и широкопојасен интернет (радикално зголемување на користењето на интернет на мобилните телефони) и упаричување на високата перцепција на вредноста која ја добиваат потрошувачите
- Целосно искористување можностите на FMC (Фикс-мобилна конвергенција)
- Обезбедување на целосниот потенцијал на B2B и ICT
- Нови бизнис решенија во финансиските услуги и енергијата
- OTT- трансформирање на опасностите во можности

7.2. Основните претпоставки и проценка за движење на добивката во наредните три години.

Како основни двигатели за движењето на добивката се јавуваат приходите и трошоците (кои ја сочинуваат добивката пред амортизација и оданочување), како и износите на амортизација на основните средства. Како резултат на силниот притисок во поглед на цените наметнат од страна на конкуренцијата, Македонски Телеком АД – Скопје бележи пад во 2013 година во поглед на традиционалните говорни услуги, меѓутоа со воведувањето на новите извори на приходи, како и со растот на приходите од интернетот, телевизијата и мобилните податочни услуги, се очекува идно стабилизирање на приходите.

Во поглед на трошоците, во деловниот план за 2013 година се предвидени трошоци за реструктурирање на вработените кои негативно влијаат на добивката на Друштвото, меѓутоа ќе имаат позитивен ефект во наредните години. Големо влијание врз добивката има и амортизацијата на основните средства. Македонски Телеком АД – Скопје е Друштво кое вложува големи средства за модернизирање и оддржување на технолошки напредна, флексибилна и економична телекомуникациска инфраструктура. Поради големите капитални инвестиции во претходните години, се јавува зголемено амортизирање на основните средства, кое негативно влијае врз добивката во 2013 година.

Македонски Телеком АД – Скопје
Консолидирани финансиски извештаи
за годината којашто завршува на
31 декември 2012
Со извештај на независниот ревизор

Содржина

Извештај на независниот ревизор

Консолидирани финансиски извештаи

Консолидиран извештај за финансиската состојба	1
Консолидиран извештај за сеопфатна добивка	2
Консолидиран извештај за парични текови	3
Консолидиран извештај за промените во главнината	4
Белешки кон консолидираните финансиски извештаи	5

ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИОТ РЕВИЗОР

До Управниот Одбор и Акционерите на Македонски Телеком АД Скопје

Извештај за финансиски извештаи

Ние извршивме ревизија на приложените консолидирани финансиски извештаи на Македонски Телеком АД Скопје (“Друштвото”) и неговите подружници Т-Мобиле Македонија АД Скопје и фондацијата Е-Македонија Скопје (заедно “Групацијата”), кои што го вклучуваат консолидираниот извештај за финансиската состојба заклучно со 31 декември 2012 година, како и консолидираниот извештај за сеопфатната добивка, консолидираниот извештај за промени во главнината и консолидираниот извештај за парични текови за годината која што завршува тогаш и прегледот на значајните сметководствени политики и други објаснувачки информации.

Одговорност на менаџментот за финансиските извештаи

Менаџментот е одговорен за подготвувањето и објективното презентирање на овие консолидирани финансиски извештаи во согласност со Меѓународните стандарди за финансиско известување, и интерната контрола којашто е релевантна за подготвувањето и објективното презентирање на консолидираните финансиски извештаи коишто се ослободени од материјално погрешно прикажување, без разлика дали е резултат на измама или грешка.

Одговорност на ревизорот

Наша одговорност е да изразиме мислење за овие финансиски извештаи врз основа на нашата ревизија. Ние ја спроведовме нашата ревизија во согласност со Меѓународните стандарди за ревизија. Тие стандарди бараат да ги почитуваме етичките барања и да ја планираме и извршиме ревизијата за да добиеме разумно уверување за тоа дали финансиските извештаи се ослободени од материјално погрешно прикажување. Ревизијата вклучува извршување на постапки за прибавување на ревизорски докази за износите и обелоденувањата во финансиските извештаи. Избраните постапки зависат од расудувањето на ревизорот, вклучувајќи ја и проценката на ризиците од материјално погрешно прикажување на финансиските извештаи, без разлика дали е резултат на измама или грешка. Кога ги прави тие проценки на ризикот, ревизорот ја разгледува интерната контрола релевантна за подготвувањето и објективното презентирање на финансиските извештаи, за да обликува ревизорски постапки кои што се соодветни во околностите, но не за целта на изразување на мислење за ефективност на интерната контрола на ентитетот.

Ревизијата исто така вклучува и оценка на соодветноста на користените сметководствени политики и на разумноста на сметководствените проценки направени од страна на менаџментот, како и оценка на севкупното презентирање на финансиските извештаи.

Ние веруваме дека ревизорските докази коишто ги имаме прибавено се доволни и соодветни за да обезбедат основа за нашето ревизорско мислење.

Мислење

Според наше мислење, консолидираните финансиски извештаи, во сите материјални аспекти, даваат вистинска и објективна слика на финансиската состојба на Групацијата заклучно со 31 декември 2012 година, како и на нејзината финансиска успешност и нејзините парични текови за годината којашто завршува тогаш во согласност со Меѓународните стандарди за финансиско известување.

PricewaterhouseCoopers Revidija DOO
ПРАЈСВОТЕРХАУСКУПЕРС РЕВИЗИЈА ДОО Скопје

Скопје,

18 февруари, 2013 година

Консолидиран извештај за финансиската состојба

Во илјади денари	Белешка	На 31 декември	
		2012	2011
Средства			
Тековни средства			
Парични средства и еквиваленти на паричните средства	5	425.234	1.078.115
Депозити во банки	6	6.369.058	7.943.462
Побарувања од купувачи и останати побарувања	7	3.048.777	3.079.753
Побарувања за останати даноци	8	26.269	59.850
Залихи	9	423.025	579.450
Средства наменети за продажба	10	36.001	628.252
Вкупно тековни средства		10.328.364	13.368.882
Нетековни средства			
Недвижности, постројки и опрема	11	14.794.283	12.924.131
Аванси за недвижности, постројки и опрема		22.925	24.149
Нематеријални средства	12	2.069.223	2.519.139
Побарувања од купувачи и останати побарувања	7	358.763	329.634
Финансиски средства по објективна вредност преку добивката или загубата		50.828	54.083
Останати нетековни средства		612	612
Вкупно нетековни средства		17.296.634	15.851.748
Вкупно средства		27.624.998	29.220.630
Обврски			
Тековни обврски			
Обврски кон добавувачите и останати обврски	13	3.472.172	3.082.231
Обврски за останати даноци	8	74.288	53.324
Резервирања за останати обврски и плаќања	14	123.529	132.349
Вкупно тековни обврски		3.669.989	3.267.904
Нетековни обврски			
Обврски кон добавувачите и останати обврски	13	726.681	85.275
Резервирања за останати обврски и плаќања	14	113.821	369.583
Вкупно нетековни обврски		840.502	454.858
Вкупно обврски		4.510.491	3.722.762
Капитал			
Акционерски капитал		9.583.888	9.583.888
Премија за издавање акции		540.659	540.659
Сопствени акции		(3.738.358)	(3.738.358)
Останати резерви		2.475.068	2.475.068
Акумулирана добивка		14.253.250	16.636.611
Вкупно капитал	15	23.114.507	25.497.868
Вкупно капитал и обврски		27.624.998	29.220.630

Консолидираните финансиски извештаи прикажани на страниците од 1 до 52 беа одобрени од страна на Раководството на Македонски Телеком АД - Скопје на 18 февруари 2013 година, и се предмет на разгледување и одобрување од Одборот на директори на 25 февруари 2013 година и од акционерите на денот кој дополнително ќе се одреди.

Даниел Сас
Главен извршен директор

Славко Пројќески
Главен директор за финансии

Консолидиран извештај за сеопфатната добивка

Во илјади денари	Белешка	За годината завршена на 31 декември	
		2012	2011
Приходи	16	13.814.872	15.694.588
Амортизација		(3.753.492)	(3.610.804)
Трошоци за вработените	17	(1.549.605)	(1.538.747)
Плаќања кон останати оператори		(1.548.379)	(1.566.762)
Останати расходи од работењето	18	(4.401.452)	(4.406.611)
Трошоци од работење		(11.252.928)	(11.122.924)
Останати оперативни приходи	19	1.103.275	199.505
Оперативна добивка		3.665.219	4.771.169
Расходи од финансирање	20	(98.833)	(92.568)
Приходи од финансирање	21	213.810	238.603
Приходи од финансирање - нето		114.977	146.035
Добивка за годината		3.780.196	4.917.204
Вкупна сеопфатна добивка за годината		3.780.196	4.917.204
Информација за заработката по акција:			
Обична и разводната заработка по акција (во денари)		43,83	57,01

Консолидиран извештај за парични текови

Во илјади денари	Белешка	За годината завршена на 31 декември	
		2012	2011
Оперативни активности			
Нето добивка пред оданочување		3.780.196	4.917.204
Корекции за:			
Амортизација		3.753.492	3.610.804
(Поврат)/исправка на вредноста на залихите до нето продажна вредност		(4.886)	9.245
Загуба од промена на објективната вредност на финансиските средства	20	3.254	11.425
Исправка на вредноста на побарувања од купувачи и останати побарувања	18	64.560	595
Ослободување на исправката на вредност на аванси дадени на добавувачите		(11.233)	
Нето ослободување на резервирања	14	(106.039)	(133.214)
Нето добивка од продажба на недвижности, постројки и опрема	19	(839.731)	(22.544)
Приходи од дивиденди	21	(3.285)	(3.282)
Расходи од камати	20	63.974	42.408
Приходи од камати	21	(210.525)	(231.004)
Ефект од промена на курсот на паричните средства и еквивалентите на парични средства		2.136	(344)
Парични средства добиени од работењето пред промената во обртниот капитал		6.491.913	8.201.293
Намалување/(зголемување) на залихите		161.310	(83.701)
(Зголемување)/намалување на побарувањата		(20.486)	70.082
Намалување на обврските		(146.482)	(643.382)
Парични средства добиени од работењето		6.486.255	7.544.292
Платени камати		(694)	(1.494)
Данок од добивка		-	8.882
Паричен тек добиен од оперативни активности		6.485.561	7.551.680
Инвестициони активности			
Набавка на недвижности, постројки и опрема		(2.653.832)	(1.863.018)
Набавка на нематеријални средства		(143.701)	(631.358)
Наплатени/(доделени) заеми		812	(17.158)
Депозити вратени од банки		8.357.056	11.066.115
Депозити пласирани во банки		(6.778.369)	(10.804.232)
Приливи од дивиденди		3.285	3.282
Приливи од продажба на недвижности, постројки и опрема		33.984	68.207
Примени камати		208.016	237.660
Паричен тек користен во инвестициони активности		(972.749)	(1.940.502)
Финансиски активности			
Исплата на дивиденди		(6.163.557)	(5.947.479)
Паричен тек користен во финансиски активности		(6.163.557)	(5.947.479)
Нето намалување на паричните средства и еквиваленти на паричните средства		(650.745)	(336.301)
Парични средства и еквиваленти на парични средства на 1 јануари		1.078.115	1.414.072
Ефект од промена на курсот на паричните средства и еквивалентите на парични средства		(2.136)	344
Парични средства и еквиваленти на парични средства на 31 декември	5	425.234	1.078.115

Консолидиран извештај за промени во главнината

Во илјади денари	Беле- шка	Акционер- ски капитал	Премија од издавање акции	Сопствени акции	Останати резерви	Акумулирана добивка	Вкупно
Состојба на 1 јануари 2011		9.583.888	540.659	(3.738.358)	2.475.068	17.666.886	26.528.143
Вкупна сеопфатна добивка за годината		-	-	-	-	4.917.204	4.917.204
Исплатени дивиденди		-	-	-	-	(5.947.479)	(5.947.479)
Состојба на 31 декември 2011	15	9.583.888	540.659	(3.738.358)	2.475.068	16.636.611	25.497.868
Состојба на 1 јануари 2012		9.583.888	540.659	(3.738.358)	2.475.068	16.636.611	25.497.868
Вкупна сеопфатна добивка за годината		-	-	-	-	3.780.196	3.780.196
Исплатени дивиденди		-	-	-	-	(6.163.557)	(6.163.557)
Состојба на 31 декември 2012	15	9.583.888	540.659	(3.738.358)	2.475.068	14.253.250	23.114.507

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи

1. ОПШТИ ИНФОРМАЦИИ

1.1. За Друштвото

Овие консолидирани финансиски извештаи се однесуваат на групацијата на Македонски Телеком АД – Скопје, која ги вклучува Македонски Телеком АД – Скопје, Т-Мобиле Македонија АД Скопје и фондацијата е-Македонија – Скопје (во понатамошниот текст: „Групацијата“).

Македонски Телеком, АД – Скопје (во понатамошниот текст: „Друштвото“) е акционерско друштво регистрирано во Република Македонија.

Непосредно матично друштво на Групацијата е АД Каменимост Комуникации Скопје, во доброволна ликвидација, во сопственост на Маѓар Телеком АД регистрирано во Унгарија. Основно матично друштво е Дојче Телеком АД регистрирано во Сојузна Република Германија.

Друштвото е водечка компанија која обезбедува услуги од областа на фиксната телефонија, додека Т-Мобиле Македонија АД (во понатамошниот текст: „Подружницата“) е водечка компанија која обезбедува услуги од областа на мобилната телефонија во Македонија, е-Македонија е фондација, основана за цели на поддршка на примената и развојот на информационата технологија во Македонија.

Работењето на телекомуникацискиот сектор во Република Македонија е регулирано со Законот за електронски комуникации („ЗЕК“) донесен во март 2005 година. Според ЗЕК, Друштвото е определено како оператор со Значителна пазарна моќ („ЗПМ“) на пазарот на фиксни телекомуникациски мрежи и услуги, вклучувајќи го и пазарот за пристап на мрежи за пренос на податоци и закуп на линии.

Во текот на 2012 година, имаше неколку измени во ЗЕК, исто така поголемиот дел од постојните Правилници беа имплементирани или изменети и дополнети од страна на Агенцијата за електронски комуникации („Агенцијата“): регулирање на малопродажни цени; технички, употребни и други услови за одредени типови на електронски комуникациски мрежи и инфраструктура, придружни инфраструктурни капацитети и средства; утврдување на метод на пресметување на годишниот надомест за користење на број; доделување на броеви и серија на броеви од планот за нумерација; општи услови; SMS пораки со културни содржини; SMS за образование (училиштен инфо); „подземно каблирање“; локален битстрим пристап; големопродажни изнајмени линии; минимален пакет на изнајмени линии.

Неколку подзаконски акти беа донесени или изменети во третиот квартал на 2012 година поврзани со обезбедување на бесплатни SMS пораки за промоција на националното и културно наследство на релевантен државен орган; општи услови и услови за користење на услугите од електронските комуникации; контрола и мерење на квалитетот на параметрите на услугите од Агенцијата. Досега, не постојат никакви активности со државните органи во врска со обезбедување на бесплатни SMS пораки за промоција на националното и културно наследство и соодветно нема влијание на овие финансиски извештаи.

Во декември 2012 година Агенцијата објави почеток на нов круг анализи на големопродажните пазари: 4 – Услуги за оригинирање на повик; 5 – терминација на повик; 6 – транзитирање на повик во јавни телефонски мрежи на фиксни локации. Конечниот документ се очекува да биде објавен во првиот квартал на 2013 година.

На 5 април 2012 година Агенцијата ја објави општа Регулативна стратегија за наредниот период од пет години (2012-2016). Официјалниот документ е „Петгодишна регулативна стратегија на АЕК“. Главните фокуси на стратегијата се следните: унапредување на регулирањето на големопродажните и малопродажните услуги, воведување на методологија на трошоци базирани на pure LRIC (само на Долгорочни инкрементални трошоци) за фиксни и мобилни говорни услуги, SMS и сл., Пристап од следната генерација („NGA“) и регулирање на FTTN (оптика до домот) во согласност со препораката за NGA, и прераспоредување и доделување на фреквенции за 4G услуги.

Домашниот пазар на електронски комуникации е високо конкурентен со тренд на намалување на цените како за фиксни и така и за мобилни услуги. Со измените на Правилникот за регулирање на малопродажбата, Агенцијата го утврди начинот и постапката за регулирање на малопродажните цени за фиксни говорни телефонски мрежи и услуги на операторот со значителна пазарна моќ на релевантните малопродажни пазари. Ex-ante регулацијата на малопродажбата се заснова на методологијата на ценовно истиснување.

Овие активности резултираа со намалување на цените на некои на големопродажни и малопродажни услуги на Друштвото. На страна на малопродажбата, стандардната месечна претплата за деловните претплатници беше намалена (на исто ниво со приватните корисници). На страна на големопродажбата, имаше промени во

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи

надоместоците за интерконекција (терминација и оригинирање), ULL, битстрим пристап и големопродажба на линии за изнајмување (WLR).

Друштвото има обврска за цена базирана на трошоци за регулираните големопродажни услуги, користејќи ја методологијата на Долгорочно зголемување на трошоците ("LRIC"). Во август 2012 година Агенцијата ги објави нацрт резултатите од LRIC Bottom-up трошковниот модел развиен во рамки на Агенцијата за пресметување на цените за локален битстрим (базирани на трошоци) и за малопродажни и големопродажни изнајмени линии, кабелска канализација и неискористени оптички влакна и минимален пакет на изнајмени линии (базирани на трошоци). Како резултат, на 15 јануари 2013 година, Агенцијата донесе одлука за намалување на надоместоците и ја одобри изменетата Референтна понуда за обезбедување на физички пристап и користење на електронската комуникациска инфраструктура и придружните средства (кабелска канализација и неискористени оптички влакна). Новите надоместоци ќе бидат имплементирани од 1 февруари 2013 година.

Во согласност со PSTN миграцијата на мрежата на Друштвото, процес кој ќе трае до крајот на 2013 година, Агенцијата ги одобри предложените измени на Друштвото за големопродажните понуди (процеси, технички услови и цени) кои се применуваат од 1 јануари 2012 година.

Референтните понуди за големопродажни дигитални изнајмени линии ("WS DLL"), локален битстрим пристап и минимален пакет на изнајмени линии беа исто така одобрени од страна на Агенцијата и беа имплементирани нови променети методологии за пресметка на цените (во зависност од должината). Надоместоците за WS DLL и локален битстрим пристап се намалени од 1 декември 2012 година, а надоместоците за минимален пакет на изнајмени линии од 1 јануари 2013 година.

Врз основа на вториот круг извршени анализи на Пазарот 16 и LRIC моделот на трошоци, цената за терминирање на повик во јавна мобилна комуникациска мрежа („MTR“) беше дефинирана со рамномерно намалување во временска рамка од четири години (до 2013 година). Почнувајќи од септември 2011 година, цената на националниот MTR беше намалена на 3,1 денари/мин и беше планирано намалувањето да продолжи секоја година за 0,1 денари/мин се до нивото од 2,9 денари/мин во септември 2013 година. Истовремено, Агенцијата ги регулираше MTR за ОНЕ и ВИП (ВИП беше назначен за оператор со ЗПМ на овој пазар во рамките на вториот круг анализи) со постепено намалување во рамките на транзициски период од четири години.

Во мај 2012 година Агенцијата ја ревидираше пресметката на MTR на сите три мобилни оператори и наложи нов транзициски период. Од 1 јуни 2012 година до 31 август 2013 година, MTR на Подружницата беа утврдени на 3,0 денари/мин., додека MTR на ОНЕ и ВИП оператор беа утврдени на 4,0 денари/мин. Симетрија на MTR на 1,2 денари/мин. пресметана со користење на Bottom-up LRIC+ ќе се применува од 1 септември 2013 година, а дополнително намалување на 0,9 денари/минута пресметано со користење на Bottom-up pure LRIC ќе се применува од 1 септември 2014 година.

Во октомври 2011 година, Агенцијата објави отворен повик за доставување на барања за добивање на лиценца за радиофреквенции за мобилни услуги во опсегот 790 – 862 MHz, како и 1800 MHz.

Во август 2012 година, беше објавен јавен тендер со јавно наддавање за едно одобрение за радиофреквенција од 2 x 10 MHz во опсегот 790 - 862 MHz (LTE) за јавни мобилни услуги. Бидејќи не беше исполнет минималниот број од два заинтересирани оператори за одржување на наддавањето, во септември 2012 година тендерот беше повторно отворен во постапка без јавно наддавање. Крајниот рок за доставување на понудите беше 24 октомври 2012 година. Тендерот беше неуспешен бидејќи ниту еден постоен или нов оператор не достави понуда.

Исто така, во август 2012 година, беше објавен јавен тендер за радиофреквенции од 2 x 10 MHz на 1800 MHz (GSM, DCS и IMT-2000/UMTS) за јавни мобилни услуги и истиот беше затворен во септември 2012 година. ВИП Оператор го доби одобрението.

Во октомври 2012 година, Агенцијата побара промени на RIO на подружницата во насока на овозможување на завршување на транзитиран сообраќај во мрежата на подружницата. Оваа интервенција на Агенцијата беше направена во RIO на сите оператори со цел да се овозможи поголем простор за транзит на сообраќај.

Од август 2006 година, Друштвото има повеќе од 100 акционери како резултат на продажбата на дел од акциите во сопственост на Владата на Република Македонија преку аукциите организирани во текот на јуни 2006 година. Согласно Законот за хартии од вредност, со ова, Друштвото се квалификува како компанија со посебни обврски за известување кои главно се состојат од доставување на квартални, полугодишни и годишни финансиски информации до Комисијата за хартии од вредност на Република Македонија.

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи

Регистрирана адреса на Друштвото е Кеј, 13 Ноември бр.6, 1000 Скопје, Република Македонија. Просечниот број на вработени врз основа на часови на работа во 2012 година беше 1.655 (2011: 1.670).

1.2. Истрага за одредени договори за консултантски услуги

На 13 февруари 2006 година, Маѓар Телеком АД, доминантниот сопственик на Друштвото, (преку Каменимост Комуникации АД – Скопје (во ликвидација), мнозински сопственик на Друштвото), објави дека е спроведена истрага за одредени договори склучени од друга подружница на Маѓар Телеком АД, со цел да се утврди дали договорите биле склучени во спротивност на политиките на Маѓар Телеком АД или важечките закони или регулативи. Одборот за ревизија на Маѓар Телеком ги ангажираше White & Case како свој независен правен советник за целите на спроведувањето на интерната истрага. Последователно на ова, на 19 февруари 2007 година, Одборот на директори на Друштвото, врз основа на препораката на Одборот за ревизија на Друштвото и Одборот за ревизија на Маѓар Телеком АД донесе одлука за спроведување на независна интерна истрага во однос на одредени договори во Македонија.

Врз основа на јавно достапните информации, како и информациите добиени од Маѓар Телеком, и како што беше претходно обелоденето, Одборот за ревизија на Маѓар Телеком спроведе интерна истрага во однос на одредени договори поврзани со активностите на Маѓар Телеком и/или нејзините подружници во Црна Гора и во Македонија, кои вкупно изнесуваа повеќе од 31 милион евра. Поконкретно, интерната истрага испитуваше дали Маѓар Телеком и/или нејзините подружници во Црна Гора и во Македонија извршиле плаќања коишто се забранети со законите или прописите на САД, вклучувајќи го и Законот на САД за спречување на корумпирано однесување во странство („FCPA“). Друштвото претходно ги обелодени резултатите од интерната истрага.

Одборот за ревизија на Маѓар Телеком го информираше Министерството за правда на САД („МП“) и Комисијата за хартии од вредност на САД („КХВ“) за интерната истрага. МП и КХВ започнаа истрага за активностите коишто беа предмет на интерната истрага. Дополнителни информации во врска со интерната истрага се содржани во финансиските извештаи на Друштвото за претходните години.

Во 2011 година, Маѓар Телеком склучи конечни спогодби со МП и КХВ за решавање на истрагите на МП и КХВ поврзани со Маѓар Телеком. Со спогодбите завршија истрагите на МП и КХВ.

Маѓар Телеком склучи двегодишен договор за одложено гонење („ДОГ“) со МП, според кој Маѓар Телеком беше обвинет за прекршување на одредбите од FCPA за спречување на давање поткуп и за две прекршувања на одредбите на FCPA што се однесуваат на водењето на деловните книги и евиденцијата. Во согласност со ДОГ, на 29 декември 2011 година, МП поднесе кривична информација („Информација“) во која овие обвиненија се изнесуваат до Окружниот суд на САД за Источната област на Вирџинија. Маѓар Телеком се согласи да ги признае наводите на МП и да преземе одговорност за дејствијата согласно обвинението изнесено во Информацијата. Маѓар Телеком се сложи да плати кривична казна во износ од 59,6 милиони американски долари, да соработува со МП во идни истраги, да се воздржи од какви било прекршувања на сојузниот кривичен закон на САД, да продолжи да ја спроведува програмата за усогласеност и да поднесува извештај за програмата за усогласеност до МП на годишно ниво во текот на времетраењето на ДОГ. МП ќе ги отфрли обвиненијата по завршувањето на двегодишниот период, доколку Маѓар Телеком не го прекрши ДОГ.

На 29 декември 2011 година, КХВ поднесе Тужба („Тужба“) во Окружниот суд на САД за Јужната област на Њујорк и предложи Конечна пресуда против Маѓар Телеком („Конечна пресуда“). Без да ги признае или да ги негира наводите во Тужбата, Маѓар Телеком се согласи кон поднесувањето на Тужбата и донесувањето на Конечна пресуда за решавање на истрагата на КХВ. Во Тужбата се наведени граѓански прекршувања на одредбите од FCPA за спречување на давање поткуп, водење на деловните книги и евиденција и за интерни контроли. Со Конечната пресуда, којашто беше одобрена од страна на Окружниот суд на САД за Јужната област на Њујорк на 3 јануари 2012 година, на Маѓар Телеком му е изречена трајна забрана во однос на прекршувањето на овие одредби и се бара од Маѓар Телеком да плати 25,2 милиони американски долари за враќање на нелегално стекната добивка и 6,0 милиони американски долари камата на тие средства за периодот пред донесувањето на пресудата.

Во конечните спогодби, МП и КХВ ги земале предвид пријавувањето на делото од страна на Маѓар Телеком, темелната интерна истрага, корективните мерки и соработката во истрагите на МП и КХВ. Маѓар Телеком презема неколку корективни мерки за справување со прашањата што беа идентификувани во текот на овие истраги. Овие мерки вклучуваат чекори кои имаат за цел ревидирање и подобрување на интерните контроли на Маѓар Телеком, како и воспоставување на Програма за корпоративна усогласеност. Програмата за корпоративна усогласеност ја подобрува свесноста за политиките и процедурите за усогласеност на Маѓар Телеком по пат на обуки, работењето на

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи

телефонска линија за пријава на прекршоци, и мониторингот и комуникацијата со вработените и подружниците на Маѓар Телеком. Маѓар Телеком останува целосно посветен кон одговорно корпоративно однесување.

На 6 јануари 2012 година, Маѓар Телеком плати кривична казна во износ од 59,6 милиони американски долари во согласност со спогодбата со МП, а на 23 јануари 2012 година Маѓар Телеком плати 25,2 милиони американски долари за враќање на нелегално стекната добивка и 6,0 милиони американски долари камата за периодот пред донесувањето на пресудата во согласност со спогодбата со КХВ, што изнесува вкупно 90,8 милиони американски долари коишто се платени во врска со спогодбите со МП и КХВ.

Погоре наведената спогодба од страна на Маѓар Телеком и поврзаната обврска не беа евидентирани во консолидираните финансиски извештаи на Групацијата. Овие износи беа одразени во консолидираните финансиски извештаи на Маѓар Телеком и не се одразени во консолидираните финансиски извештаи на Друштвото.

Според информациите што му беа доставени на Друштвото од страна на Маѓар Телеком АД на 2 декември 2009 година, Одборот за ревизија на Маѓар Телеком АД, на Одборот на директори на Маѓар Телеком му достави „Извештај за Истрага до Одборот за ревизија на Маѓар Телеком АД“ од 30 ноември 2009 година (во понатамошниот текст „Финален извештај“).

Во врска со издавањето на Финалниот извештај и информациите доставени до Друштвото од страна на Маѓар Телеком, во јануари 2010 година Претседателот на Одборот на директори на Друштвото побара правна и даночна експертиза од трета страна за проценка на потенцијалните сметководствени и даночни импликации што произлегуваат од трансакциите извршени од страна на Друштвото и неговата подружница коишто се предмет на Финалниот извештај.

Надворешните експерти изготвија извештаи (во понатамошниот текст: „Извештаите“) за нивната проценка и ги доставија Извештаите до Претседателот на Одборот на директори на Друштвото и до Раководството на Друштвото и неговата подружница, соодветно. Како резултат, врз основа на анализата на даночните и правните експерти и информациите што му беа достапни на Раководството во врска со трансакциите предмет на Финалниот извештај, беше идентификуван износ од МКД 248.379 илјади како потенцијално даночно влијание, заедно со поврзаната казнена камата, заклучно со 31 Декември 2009 што произлегува од трансакциите спроведени од страна на Друштвото и неговата подружница коишто се предмет на Финалниот извештај. Во 2010 година идентификуваниот износ во врска со потенцијалното даночно влијание, заедно со поврзаната казнена камата, изнесуваше МКД 261.834 илјади од кои МКД 227.972 илјади кои се однесуваа на Друштвото беа исплатени во 2010 година согласно извршна одлука, издадена од страна на Управата за јавни приходи. Во 2012 година износот од МКД 36.724 илјади поврзан со идентификуваното потенцијално даночно влијание, заедно со поврзаната казнена камата, во Подружницата беше платен врз основа на извршно решение издадено од Управата за јавни приходи (види белешка 14). Исто така, вредноста на еден договор од МКД 105.147 илјади капитализирана во рамките на сопствените акции беше коригирана во консолидираните финансиски извештаи за 2009 година како да овие плаќања биле прикажани како трошок во 2006 година наместо како капитализирани во рамките на сопствените акции како што беше првично известно. Другите договори што се идентификувани во Финалниот извештај и извештаите изготвени од даночните и правните експерти во врска со трансакциите извршени од страна на Друштвото и неговата подружница биле прикажани како трошок во поврзаните периоди (2001-2007 година).

Во мај 2008 година, Министерството за внатрешни работи („МВР“) на Република Македонија („РМ“) до Друштвото поднесе официјално писмено барање за информации и документација во однос на одредени плаќања за консултантски услуги и авансна дивиденда, како и одредени набавки и договори. Во јуни 2008 година, Друштвото достави копии од побараните документи. Во истиот период, Т-Мобиле Македонија исто така доби слични барања за доставување на одредена документација до Министерството за внатрешни работи на РМ којашто беше уредно доставена.

Во октомври 2008 година, Истражниот судија од Основниот суд Скопје 1 – Скопје (кривичен суд) му издаде официјален писмен налог на Друштвото да предаде одредена оригинална документација. Подоцна, во октомври 2008 година, Друштвото официјално и лично ја предаде побараната документација. Од МВР беа доставени дополнителни писмени барања, при што Друштвото ја обезбеди побараната документација.

Врз основа на јавни информации достапни од 10 декември 2008 година имаме сознанија дека Одделот за организиран криминал при МВР ги предал досиејата на канцеларијата на Основното јавно обвинителство за организиран криминал и корупција со предлог да се покрене кривична постапка против Атила Сендреи (поранешен Главен извршен директор на Македонски Телеком АД - Скопје), Ролф Плат (поранешен Главен финансиски директор на Македонски Телеком АД - Скопје), Михаил Кефаложанис (поранешен член на Одборот на директори во Каменимост

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи

и поранешен член на одборот на директори во Телемакедонија) и Золтан Кишјухас (поранешен Главен извршен директор на Каменимост и поранешен неизвршен член на Одборот на директори на Македонски Телеком АД - Скопје) поради основано сомнение за извршено кривично дело. За овие лица се предлага да бидат обвинети за „злоупотреба на службена должност и овластувања“ на нивните позиции во Македонски Телеком АД - Скопје преку склучување на договори за консултантски услуги во однос на коишто немало намера ниту пак потреба од какви било услуги за возврат.

Основниот суд Скопје 1 во Скопје, Истражен оддел за организиран криминал достави покана до Друштвото во врска со кривичните пријави против претходно наведените лица и побара изјава дали Друштвото претрпело какви било штети како резултат на наведените договори за консултантски услуги.

По неколку одложувања на судското рочиште за истражната постапка што се води при Основниот Суд Скопје 1 Скопје, на рочиштето одржано на 13 април 2009 година, претставниците на Македонски Телеком АД – Скопје го презентираа ставот на Друштвото дека земајќи ја предвид тековната независна интерна истрага спроведувана од страна на White&Case, а одобрена од страна на Одборот на директори на Друштвото, прерано е да се најави каква било штета којашто би можела да биде причинета со спроведувањето на наведените договори или во врска со нив. На 11 мај 2010 година беше изведена експертиза и експерти од Министерството за правда на Република Македонија – Канцеларија за судска експертиза – Скопје, побара дополнителни документи од страна на Друштвото со цел да се подготви експертизата. Експертите побараа дополнителни информации во врска со одредени договори склучени во 2005 и 2006 година, и поврзаните фактури. На 1 ноември 2010 година Друштвото ги собра и достави бараните информации/документи до Канцеларија за судска експертиза.

На 14 март 2011 година, од Основниот суд Скопје 1 Друштвото доби примерок од документот “Наод и мислење”, од ноември 2010 година, издаден од Бирото за судско вештачење на Основниот суд Скопје 1 како резултат од вештачењето. Документот “Наод и мислење” се однесува на и содржи заклучоци за пет договори склучени со Чаптекс и Космотелко во 2005 и 2006 година, а кои претходно биле разгледани од страна на Одборот за ревизија на Маѓар Телеком. Во документот “Наод и мислење” се заклучува дека, врз основа на овие договори биле направени издатоци во износ од 3,975 милиони евра од страна на Друштвото и Каменимост кон Чаптекс “без доказ за извршени услуги”; соодветно, акционерите на Друштвото и Каменимост, пропорционално на нивниот акционерски удел, претрпеле штети во погоре наведениот вкупен износ како резултат на намалените средства за плаќање на дивиденда во 2005 и 2006 година.

Врз основа на јавно достапните информации имаме сознание дека јавниот обвинител во 2011 година поднел обвинителен акт против г-дин Сендреи, г-дин Кишјухас и г-дин Плат, но не и против г-дин Кефалојанис. Судското рочиште се одржа на крајот на 2011 година, но беше одложено бидејќи судот не можеше да го обезбеди присуството на ниту еден од обвинетите. Друштвото, како оштетена страна во овој случај, нема добиено официјална судска покана за рочиштето.

Според прашањата поставени од страна на истражниот судија би можело да се заклучи дека јавниот обвинител го ословува Друштвото како оштетена страна од дејствијата на обвинетите. Сепак, врз основа на содржината на налогот за вештачење издаден од истражниот судија, и врз база на вештачењето, може да се заклучи дека сега оштетени страни се акционерите на Друштвото (Каменимост АД Скопје, Република Македонија и малцинските акционери), а отпука и државниот буџет, бидејќи Република Македонија е акционер во Друштвото. Поради тоа, јавниот обвинител треба да појасни кој се смета за оштетена страна во овој конкретен случај, што е од големо значење за позицијата на Друштвото во оваа постапка и за неговите понатамошни активности. Во моментот нема никакви индикации дека Друштвото може да се смета за одговорно и да му се наложи да плати пенали или парични казни за кривичната постапка којашто е иницирана против поединците и соодветно Групацијата нема признаено резервирање.

На 23 февруари 2012 година Друштвото доби барање за документација од Управата за финансиска полиција на Министерството за финансии на РМ во врска со одреден договор за консултантски услуги и поврзаната документација, коишто беа доставени и до White & Case во текот на интерната истрага. Друштвото соодветно одговори на барањето.

Немаме сознанија за било какви информации како резултат на барања од било кое регулаторно тело или други надворешни страни, освен оние опишани погоре, од кои би можеле да заклучиме дека финансиските извештаи може да бидат неточни, вклучувајќи го и ефектот од можни незаконски дејства.

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи

2. ЗНАЧАЈНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ

Основните сметководствени политики усвоени во подготвувањето на овие консолидирани финансиски извештаи се прикажани подолу. Сметководствените политики се конзистентни со оние кои се применети во претходните години, освен ако не е поинаку наведено.

2.1. Основа за изготвување

Консолидираните финансиски извештаи на Македонски Телеком АД - Скопје се изготвени во согласност со Меѓународните стандарди за финансиско известување („МСФИ“).

Консолидираните финансиски извештаи се прикажани во илјади македонски денари.

Изготвувањето на финансиски извештаи во согласност со МСФИ подразбира раководството да врши проценки и претпоставки кои влијаат врз прикажаните износи во финансиските извештаи и белешките поврзани со нив. Деловите кои вклучуваат висок степен на претпоставки и комплексност или каде што проценките и претпоставките се значајни во однос на консолидираните финансиски извештаи се прикажани во белешка 4. Фактичките резултати може да се разликуваат од тие проценки.

2.1.1. Стандарди, измени и интерпретации ефективни и прифатени од Групацијата во 2012 година:

- МСФИ 7 (изменет). ОМСС објави измена на МСФИ 7 Измени на МСФИ 7 - Финансиски инструменти: Обелоденувања во октомври 2010 година. Со измената се бараат квантитативни и квалитативни обелоденувања во врска со преносите на финансиски средства што не резултираат со целосно депризнавање, или што резултираат со продолжена вклученост. Целта на ова е да им се овозможи на корисниците на финансиските извештаи да го подобрат нивното разбирање на таквите трансакции (на пример, секуритизации), вклучувајќи го и разбирањето на можните ефекти од какви било ризици кои можат да останат кај ентитетот кој ги префрлил средствата. Со измените исто така се бараат дополнителни обелоденувања доколку при крајот на извештајниот период се преземат диспропорционално многу такви трансакции. Примената на измената е задолжителна за годишните периоди коишто започнуваат на или по 1 јули 2011 година. Се дозволува примената да настапи и порано. Усвојувањето на изменетиот стандард не резултираше со значителни измени во обелоденувањата во финансиските извештаи на Групацијата.

2.1.2. Стандарди, измени и интерпретации ефективни во 2012 година, но кои не се релевантни за Групацијата:

- МСФИ 1 (изменет) ОМСС го измени МСФИ 1 во јануари 2010 година и во декември 2010 година. Со оглед на фактот дека Групацијата веќе долги години своето финансиско известување го врши според МСФИ, за истата не се релевантни ниту првичниот стандард, ниту која била ревизија на истиот.
- МСС 12 (изменет). Во декември 2010 година, ОМСС ја издаде објавата "Одложен данок: Обнова на клучните средства - Измени и дополнувања на МСС 12". Новата објава на "Одложениот данок: Обнова на клучните средства - Измени и дополнувања на МСС 12" поставува претпоставките за обновување (на пример, употреба или за продажба) на одредени средства. Ова е важно во случаите каде што одреден тип на наплата има различни даночни последици. Објавата поставува променлива претпоставка дека сегашната вредност на вложувањата во недвижности кои се мерат со помош на моделот на објективна вредност во МСС 40 ќе се обнови со продажба. Покрај тоа, книговодствената вредност на средствата кои не се амортизираат мерена со помош на моделот на ревалоризација согласно МСС 16 секогаш се смета дека треба да се надомести преку продажба. Измената го заменува SIC 21 а ќе се применува за годишни периоди почнувајќи на или по 1 јануари 2012 година. Се дозволува примената да настапи и порано. Бидејќи Групацијата нема инвестиции во недвижности или средства кои не се амортизираат и кои се мерат со помош на моделот на ревалоризација во МСС 16, изменетиот стандард нема влијание врз финансиските извештаи на Групацијата.

2.1.3. Стандарди, измени и интерпретации кои сè уште не се ефективни и за кои не е извршено предвремено прифаќање од Групацијата:

- МСС 1 (изменет). ОМСС издаде измена на МСС 1 Презентирање на финансиски извештаи во јуни 2011 година. Измените на МСС 1 го задржуваат пристапот на „еден или два извештаи“ по избор на ентитетот и само го

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи

ревидираат начинот на кој се презентира останатата сеопфатна добивка: барање на посебни подзбирани за оние елементи кои можат да бидат рекласифицирани во делот на добивката или загубата во билансот на успех (преработени) и оние елементи што нема да бидат рекласифицирани. Измената треба да се применува за годишните периоди коишто започнуваат на или по 1 јули 2012 година.

- МСС 19 (изменет). ОМСС ги издаде измените на МСС 19 – Користи за вработените во јуни 2011 година. Измените се фокусираат на следниве клучни области:
 - Признавање (само на дефинирани планови за користи) – елиминирање на „коридор пристапот“
 - Презентирање (само на дефинирани планови на користи) - добивките и загубите што произлегуваат од повторни мерења треба да се презентираат (само) во останатата сеопфатна добивка (елиминирање на преостанатите опции)
 - Обелоденувања – зголемување на барањата за обелоденување, на пр.
 - карактеристиките на дефинираните планови за користи на друштвото,
 - износи што се признаваат во финансиските извештаи,
 - ризици што произлегуваат од дефинираните планови за користи, и
 - учество во планови на повеќе работодавци
 - Подобрено / појаснето упатство во врска со неколку области на стандардот, т.е.
 - класификација на користите,
 - признавање на користите поради прекин на вработувањето; и
 - каматна стапка во врска со очекуваниот поврат на средствата на планот

Примена на измените се бара за годишните периоди што започнуваат на или по 1 јануари 2013 година. Не очекуваме усвојувањето на изменетиот стандард да резултира со значителни промени во финансиските извештаи на Групацијата.

- МСФИ 7 (изменет). Во декември 2011 година, ОМСС издаде Обелоденувања – нетирање на финансиски средства и обврски – изменување на МСФИ 7. Измените ги појаснуваат сметководствените барања за нетирање на финансиските инструменти и воведуваат нови барања за обелоденувања, кои имаат за цел да ја подобрат споредливоста на финансиските извештаи изготвени во согласност со МСФИ и Општоприфатените сметководствени принципи што се применуваат во САД (US GAAP). Примената на измената се бара за годишните периоди што започнуваат на или по 1 јануари 2013 година. Групацијата во моментот ги анализира можните промени во обелоденувањата во финансиските извештаи на Групацијата.
- МСФИ 9 Финансиски инструменти. Стандардот го сочинува првиот дел од триделниот проект за замена на МСС 39 (Финансиски инструменти: Признавање и мерење) со нов стандард којшто ќе биде познат како МСФИ 9 Финансиски инструменти. МСФИ 9 ја пропишува класификацијата и мерењето на финансиското средство и обврската. Останатите фази на овој проект се во тек и истите се однесуваат на исправката на вредност на финансиски инструменти и хеџинг сметководството, како и понатамошниот проект во врска со депризнавање.

Финансиски средства - Првично признавање. МСФИ 9 бара финансиските средства да се мерат по објективна вредност. По првичното признавање, финансиските средства продолжуваат да се мерат во согласност со нивната класификација според МСФИ 9. Онаму каде што финансиското средство се класификува и мери според амортизирана вредност, се наложува обврска истото да се тестира за исправка на вредност според барањата за исправка на вредност од МСС 39. Во МСФИ 9 се утврдени правилата за класификација дадени во продолжение.

- МСФИ 9 наложува финансиските средства да се класификуваат како последователно мерени или според амортизирана или според објективна вредност. Постојат два услови што мора да бидат исполнети за класификување на финансиското средство по амортизирана вредност. (1) Целта на бизнис моделот на ентитетот во врска со управувањето со финансиски средства треба да биде да се чуваат средства со цел да се врши наплата на парични текови според договори; и (2) Договорните услови за финансиското средство на конкретни датуми предизвикуваат парични текови коишто се исклучиво плаќања на главнина и камата на преостанатиот износ од основниот долг. Доколку кој било од овие услови не е исполнет, финансиското средство се класификува според објективната вредност.

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи

- Опција објективна вредност: МСФИ 9 дозволува ентитетот да определи инструмент, којшто инаку би бил класификуван во категоријата на амортизирана вредност, да се класификува според објективна вредност преку добивка или загуба, доколку таквата определба ја отстранува или значително ја намалува евентуалната недоследност при мерењето или признавањето (сметководствена неусогласеност).
- Сопственички инструменти: Стандардната категорија за сопственички инструменти е утврдена според објективната вредност преку добивка или загуба. Сепак, со стандардот е утврдено дека ентитетот може да направи неотповиклив избор при првичното признавање со цел да се прикажат сите промени во објективната вредност за вложувања во главнина што не се чуваат за тргување во рамките на останатата сеопфатна добивка. За овие добивки или загуби според објективна вредност не се поднесуваат извештаи како дел од добивката или загубата на ентитетот што поднесува извештаи. Само дивидендите што се добиваат од овие вложувања се евидентираат во добивка или загуба.
- Вградени деривати: Барањата од МСС 39 во однос на вградените деривати се променети од аспект на тоа што тие повеќе не наложуваат вградените деривати да бидат одделени од основните договори за финансиското средство.
- Рекласификација: МСФИ 9 наложува рекласификација помеѓу објективната и амортизираната вредност кога и само кога постои промена во бизнис моделот на ентитетот, „Спорните правила“ содржани во МСС 39 се отстранети.

Финансиски обврски - МСФИ 9 "Финансиски инструменти" поставува услови за сметководството на финансиските обврски и ги заменува соодветните правила во МСС 39 "Финансиски инструменти: признавање и мерење". Новите објави:

- Ги превзема правилата на МСС 39 за признавање и депривавање непроменети.
- Ги превзема повеќето од барањата на МСС 39 за класификација и мерење.
- Ги елиминира исклучоците од мерењето по објективна вредност за деривативните обврските коишто се поврзани и коишто мора да се порамнети со испорака на некотирани сопственички инструмент.
- Ги променува барањата поврзани со опцијата по објективна вредност за решавање на сопствениот кредитен ризик.

Ентитетот треба да го применува МСФИ 9 за годишните периоди коишто започнуваат на или по 1 јануари 2015 година. Се дозволува примената да настапи и порано. Ентитетот што поднесува извештаи треба да го применува МСФИ 9 ретроактивно. За ентитетите што ќе го усвојат МСФИ 9 за периодите што започнуваат пред 1 јануари 2012 година, МСФИ обезбедуваат ослободување при преминот во однос на повторното искажување на компаративните информации. Групацијата во моментот ги анализира можните промени во финансиските извештаи на Групацијата кои ќе бидат резултат на усвојувањето на новиот стандард.

- МСФИ 10, МСФИ 11, МСФИ 12, МСС 27 (изменети) и МСС 28 (изменет). ОМСС ги објави МСФИ 10 Консолидирани финансиски извештаи, МСФИ 11 Заеднички спогодби, МСФИ 12 Обелоденување на удели во други ентитети и измени на МСС 27 Посебни финансиски извештаи и МСС 28 Вложувања во придружени претпријатија во мај 2011 година.

МСФИ 10 го заменува упатството за консолидација во МСС 27 Консолидирани и посебни финансиски извештаи и ПКТ-12 Консолидација – Ентитети со посебна намена со воведување на единствен модел за консолидација за сите ентитети базиран на контрола, независно од природата на корисникот на инвестицијата (односно, ентитетот се контролира преку правата на глас на инвеститорите или преку други договорни аранжмани како што е вообичаено кај ентитетите со посебна намена). Според МСФИ 10, контролата се базира на фактот дали инвеститорот има:

- моќ врз корисникот на инвестицијата;
- изложеност или права на варијабилни поврати на инвестицијата од неговиот удел во корисникот на инвестицијата; и
- способност да ја користи својата моќ врз корисникот на инвестицијата за да влијае на износот на повратите на инвестицијата.

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи

МСФИ 11 воведува нови сметководствени барања за заеднички спогодби, заменувајќи го МСС 31 Учества во заеднички вложувања. Опцијата за примена на методот за пропорционална консолидација при евидентирање на заеднички контролирани ентитети е отстранета. Освен тоа, МСФИ 11 ги елиминира заеднички контролираните средства за сега да се прави разлика само меѓу заеднички работења и заеднички вложувања. Заедничко работење е заедничка спогодба со која страните, кои имаат заедничка контрола, имаат права во однос на средствата и обврски во однос на финансиските обврски. Заедничко вложување е заедничка спогодба со која страните, кои имаат заедничка контрола, имаат права на нето средствата.

Со МСФИ 12 ќе се бараат подобри обелоденувања како за консолидираните ентитети така и за неконсолидираните ентитети во кои ентитетот има удел. Целта на МСФИ 12 е да се бараат информации според кои корисниците на финансиските извештаи можат да ја оценат основата за контрола, евентуалните ограничувања на консолидираните средства и обврски, изложеноста на ризици кои произлегуваат од уделот во неконсолидирани структурирани ентитети и учеството на сопствениците на неконтролен удел во активностите на консолидираните ентитети.

Барањата кои се однесуваат на посебни финансиски извештаи не се променети и истите се вклучени во изменетиот МСС 27 Посебни финансиски извештаи. Останатите делови од МСС 27 се заменети со МСФИ 10.

МСС 28 Вложувања во придружени претпријатија е изменет за да биде во согласност со измените базирани на издадените МСФИ 10, МСФИ 11 и МСФИ 12.

Во јуни 2012 година, ОМСС ги објави измените на преодните одредби на МСФИ 10, МСФИ 11 и МСФИ 12. Овие измени предвидуваат дополнително олеснување за преминување кон МСФИ 10, 11 и 12, ограничувајќи го барањето на обезбедување на коригирани споредбени податоци само за претходниот споредбен период. За обелоденувањата поврзани со неконсолидираните структурни ентитети, измените ќе го отстранат барањето за презентација на споредбени податоци за периодите пред МСФИ 12 да биде првично применет.

Ентитетот треба да го применува овој пакет на пет нови и ревидирани стандарди за годишните периоди кои започнуваат на или по 1 јануари 2013 година. Не очекуваме нивното усвојување да резултира во значителни измени во финансиските извештаи на Групацијата.

- МСФИ 13 ОМСС го објави МСФИ 13 Мерење на објективната вредност во мај 2011 година за да го замени упатството за мерење на објективната вредност во постојната литература за сметководство според МСФИ со еден стандард. МСФИ е резултат на заедничките напори на ОМСС и ОФСС за креирање на рамка за конвергирана објективна вредност. МСФИ 13 ја дефинира објективната вредност, дава упатство за определување на објективната вредност и бара обелоденувања на мерењата на објективната вредност. Меѓутоа, МСФИ 13 не ги менува барањата во однос на тоа кои ставки треба да бидат измерени или обелоденети според објективната вредност. МСФИ 13 бара зголемување на конзистентноста и споредливоста на мерењата на објективната вредност и соодветните обелоденувања преку „хиерархија на објективната вредност“. Хиерархијата ги категоризира влезните информации, кои се користат во техниките на вреднување, на три нивоа. Хиерархијата им дава најголем приоритет на (некоригираните) котирали цени на активните пазари за идентични средства или обврски, а најнизок приоритет на интерните информации добиени од друштвото. Ако влезните информации кои се користат за мерење на објективната вредност се категоризирани на различни нивоа во хиерархијата на објективни вредности, мерењето на објективната вредност целосно се категоризира во нивото на влезни информации на најниско ниво кое е значајно за целокупното мерење (врз основа на примената на проценка). Новиот стандард треба да се применува за годишните периоди коишто започнуваат на или по 1 јануари 2013 година. Се дозволува примената да настапи и порано. Не очекуваме усвојувањето на новиот стандард да резултира во значителни измени во финансиските извештаи на Групацијата.
- МСС 32 (изменет). Во декември 2011 година, ОМСС го издаде Обелоденувања – нетирање на финансиски средства и обврски (измени на МСС 32). Овие измени се направени на упатството за примена на МСС 32 "Финансиски инструменти", и ги појаснуваат некои од барањата за нетирање на финансиските средства и обврски во билансот на состојба. Примената на измената се бара за годишните периоди што започнуваат на или по 1 јануари 2014 година. Групацијата во моментот ги анализира можните промени во обелоденувањата во финансиските извештаи на Групацијата, кои ќе бидат резултат на усвојувањето на измените на стандардот.

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи

2.1.4. Стандарди, измени и интерпретации кои сè уште не се ефективни и кои не се релевантни за работењето на Групацјата:

- КТМФИ 20 Во октомври 2011 година, ОМСС го објави КТМФИ 20 Трошоци за ослободување од отпад во производствената фаза на површински коп. Толкувањето се применува за годишните периоди коишто започнуваат на или по 1 јануари 2013 година. Се дозволува примената да настапи и порано. Бидејќи Групацјата нема рударска дејност, толкувањето нема да има никакво влијание на финансиските извештаи на Групацјата.
- МСФИ 1 ОМСС го измени МСФИ 1 во март 2012 година и мај 2012 година. Измените треба да се применуваат за годишните периоди што започнуваат на или по 1 јануари 2013 година. Бидејќи Групацјата многу години известува согласно МСФИ, ниту оригиналниот стандард, ниту било каква негова промена, не е релевантна за Групацјата.
- МСФИ 10, МСФИ 12 и МСФИ 27 (изменет) Инвестициони ентитети. Во октомври 2012 година, ОМСС го издаде Инвестициони ентитети (измена на МСФИ 10, МСФИ 12 и МСФИ 12). Овие измени вклучуваат: создавање на дефиниција за инвестициони ентитети; барањето ваквите ентитети да ги мерат вложувањата во подружниците по објективна вредност преку добивката или загубата наместо да ги консолидираат; ново барање за обелоденување за инвестиционите ентитети; и барање за посебни финансиски извештаи на инвестиционите ентитети. Измените се ефективни од 1 јануари 2014 година. Се дозволува примената да настапи и порано. Бидејќи Групацјата нема инвестициони ентитети, измената нема да има никакво влијание на финансиските извештаи на Групацјата.

2.2. Основа на консолидација

2.2.1. Подружници

Подружници се оние претпријатија кои се контролирани од страна на Друштвото. Контролата постои кога Друштвото има моќ, директно или индиректно да раководи со финансиските и оперативните политики на едно претпријатие генерално придружено од сопственост на над половина од гласачките права, со цел да се здобие со полза од неговите активности. Финансиските извештаи на подружниците се вклучени во консолидираните финансиски извештаи од датумот кога ќе започне контролата до датумот на престанок на контролата.

Трансакциите во рамките на Групацјата, како и нереализираните добивки коишто произлегуваат од трансакциите во рамките на Групацјата се елиминираат при изготвувањето на консолидираните финансиски извештаи.

Подружниците и процентот на сопственост се прикажани подолу:

Земја каде е инкорпорирана		Процент на сопственост На 31 декември 2012	Процент на сопственост На 31 декември 2011
Т-Мобиле Македонија АД	Македонија	100	100
е-Македонија	Македонија	100	100

2.3. Трансакции во странска валута

2.3.1. Функционална и презентациска валута

Консолидираните финансиски извештаи се прикажани во илјади македонски денари кој е функционална и презентациска валута на Друштвото.

2.3.2. Трансакции и салда

Трансакциите во странска валута се искажуваат во денари според курсот важечки на денот на трансакцијата. Монетарните средства и обврски искажани во странска валута на датумот на изготвување на извештајот за финансиска состојба се претвораат во денари според средниот курс важечки на денот на извештајот за финансиска состојба, а приходите и расходите произлезени од оваа основа се признаваат во добивката или загубата (Финансиски приходи/трошоци). Немонетарните средства и обврски искажани во странска валута се претвораат во денари според курсот важечки на денот на трансакцијата.

Девизните средства со кои што работи Групацјата се претежно евра (ЕУР) и американски долари (УСД).

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи

Официјалните курсеви важечки на 31 декември 2012 и 2011 година беа како што следи:

	2012	2011
	МКД	МКД
1 УСД	46,65	47,53
1 ЕУР	61,50	61,51

2.4. Финансиски инструменти

Финансиски инструмент е било каков договор кој што предизвикува финансиско средство кај еден ентитет и финансиска обврска или сопственички инструмент кај друг ентитет.

Финансиските средства на Групацијата вклучуваат парични средства и еквиваленти на парични средства, депозити во банки, сопственички инструменти на други ентитети (расположливи за продажба и по објективна вредност преку добивката или загубата) и договорни права да прими парични средства (побарувања од купувачи и останати побарувања) или друго финансиско средство од друг ентитет.

Финансиските обврски на Групацијата вклучуваат обврски кои произлегуваат од договорните обврски да испорача парични средства или други финансиски средства на друг ентитет (недеривативни финансиски средства). Во основа, финансиските обврски вклучуваат обврски кон добавувачи и останати обврски.

2.4.1. Финансиски средства

Групацијата ги класификува финансиските средства во следниве категории:

- а) финансиски средства по објективна вредност преку добивката или загубата
- б) заеми и побарувања
- в) финансиски средства расположливи за продажба

Класификацијата зависи од целите за коишто се стекнати овие средства. Раководството ја определува класификацијата на финансиските средства при првичното признавање.

Стандардните продажби и купувања на финансиски средства се признаваат на датумот на тргување, т.е. на датумот на кој Групацијата презела обврска за продажба или купување на средството. Инвестициите првично се признаваат по објективна вредност плус трансакциските трошоци за сите финансиски средства коишто не се прикажани по објективна вредност преку добивката или загубата. Финансиските средства прикажани по објективна вредност преку добивката или загубата првично се признаваат по објективна вредност, а трансакциските трошоци се признаваат како трошок во добивката или загубата.

На секој датум на извештајот за финансиска состојба, Групацијата проценува дали има објективни докази дека финансиското средство е оштетено. Постојат објективни докази за оштетување доколку како резултат на настани на загуба што се случиле по првичното признавање на средството има влијание на проценетите идни парични текови на финансиското средство или група на финансиски средства кои можат со сигурност да се проценат.

Загубите од оштетување на финансиски средства се признаваат во добивката или загубата наспроти сметки за исправка за да се намали сегашната вредност се до депривирање на финансиското средство, кога нето сегашната вредност (вклучувајќи и било какви загуби од оштетување) се депривира од Консолидираниот извештај за финансиска состојба. Добивките или загубите при депривирањето се пресметуваат како разлика помеѓу приливите од продажба и нето сегашната вредност којашто е депривираена.

Финансиските средства престануваат да се признаваат (депривирање) кога правото да се примаат парични приливи од инвестицијата е истечено или пренесено и Групацијата ги има пренесено значајните ризици и придобивки од сопственоста.

- (а) Финансиски средства прикажани по објективна вредност преку добивката или загубата

Оваа категорија ги содржи оние финансиски средства прикажани по објективна вредност преку добивката или загубата при нивното првично признавање. Финансиското средство е класификувано во оваа категорија доколку е така одредено од страна на раководството кое донесува одлуки за набавка и продажба врз основа на нивната објективна вредност во согласност со инвестиционата стратегија на Групацијата за чување на вложувањата во сопственото портфолио се до моментот на појавување на поволни пазарни услови за нивна продажба.

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи

Финансиските средства прикажани по објективна вредност преку добивката или загубата последователно се прикажуваат по објективна вредност. Добивките и загубите коишто произлегуваат од промената на објективната вредност на финансиските средства по објективна вредност преку добивката или загубата, се признаваат во добивката или загубата (Финансиски приходи/расходи) во периодот во кој настануваат.

Приходот од дивиденди од финансиските средства по објективна вредност преку добивката или загубата, се признава во добивката или загубата кога е воспоставено правото на Групацјата да ја добие наплатата на истата и кога економските користи се веројатни.

(б) Заеми и побарувања

Заемите и побарувањата се недеривативни финансиски средства со фиксни или детерминирани плаќања кои не котираат на активниот пазар. Тие се вклучени во обртни средства, со исклучок на оние чие доспевање е по 12 месеци, по датумот од извештајот за финансиска состојба. Овие се класифицирани како нетековни средства.

Следниве ставки се вклучени во категоријата „заеми и побарувања“:

- парични средства и еквиваленти на паричните средства
- депозити во банки
- побарувања од купувачите
- останати побарувања
- заеми на вработени
- побарувања и заеми на трети лица

Заемите и побарувањата првично се признаваат по објективна вредност, а последователно се мерат по амортизирана вредност користејќи го методот на ефективна каматна стапка.

Парични средства и еквиваленти на паричните средства

Паричните средства и еквивалентите на паричните средства се состојат од средства во благајна, депозити по видување и останати краткорочни високо ликвидни инвестиции со рок на доспеаност од три месеци или помалку.

Доколку се случи исправка на вредноста на парични средства и еквиваленти на паричните средства, истата ќе биде признаена во добивката или загубата (расходи од финансирање).

Побарувања од купувачите и останати побарувања

Побарувањата од купувачите и останатите побарувања првично се признаваат по објективна вредност, а последователно се мерат по амортизирана вредност користејќи го методот на ефективна каматна стапка и намалени за исправка на вредноста заради оштетување. Исправката на вредност заради оштетување на побарувањата од купувачите и останатите побарувања се формира кога постојат објективни докази дека Групацјата нема да може да ги наплати сите доспееани износи согласно оригиналните услови на побарувањето. Значајните финансиски потешкотии на должникот, веројатноста дека ќе влезе во стечај или финансиска реорганизација и задоцнетото плаќање се сметаат за индикатори дека побарувањето е оштетено.

Доколку има објективни докази дека настанало оштетување на заеми и побарувања признаени по амортизирана вредност, износот на исправката на вредност се утврдува како разлика меѓу сегашната вредност на средството и сегашната вредност на предвидените идни парични текови (исклучувајќи ги идните кредитни загуби кои се уште не се случени) дисконтирани со оригиналната ефективна каматна стапка на финансиското средство (т.е. ефективната каматна стапка пресметана на првичното признавање). Сегашната вредност на средството е намалена со користење на сметка за исправка, а износот на загубата е признаен во добивката или загубата (Останати расходи од работењето - Исправка на вредноста на сомнителни и спорни побарувања).

Политиката на Групацјата за групна проценка за оштетување се базира на старосната структура на побарувањата поради големиот број од релативно слични видови на купувачи.

За најголемите купувачи и странските купувачи, како и за купувачи кои се во процес на ликвидација или стечај, исправката е пресметана на индивидуална основа. Во 2011 година Групацјата изврши детална анализа на портфолијата на купувачи и, во индивидуалното вреднување ги вклучи исто така и корисниците на интерконекциски услуги. Индивидуално вреднување исто така се врши во специјални околности.

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи

Кога побарувањето од купувачот е ненаплатливо, се отпишува преку добивката или загубата (Останати оперативни трошоци - Исправка на вредноста на сомнителни и спорни побарувања) со паралелно ослободување на кумулираната исправка на сметката за исправка на побарувањата од купувачите. Последователните враќања на износите претходно отпишани се пребиени со признаените исправки на вредност во добивката или загубата.

Доколку во некој последователен период износот на оштетувањето се намали и тоа намалување објективно може да се поврзе со настан кој настанал после признавањето на оштетувањето (како на пример подобрување во кредитниот рејтинг на должникот), претходно признаената загуба ќе биде вратена со корекција на сметката за исправка на побарувањата. Сегашната вредност на финансиското средство на датумот на кој се враќа загубата не смее да ја надмине амортизираната вредност која би била пресметана доколку оштетувањето не било признаено. Вредноста на вратената загуба ќе биде признаена во добивката или загубата како намалување на Останати расходи од работењето (Исправка на вредноста на сомнителни и спорни побарувања).

Износите кои се должат кон и побаруваат од другите мрежни оператори се прикажани на нето основа во случаите каде постои право за пребивање и износите се подмируваат на нето основа (како на пример побарувањата и обврските поврзани со меѓународен сообраќај).

Заеми за вработени

Заемите за вработени првично се признаваат по објективна вредност а последователно се мерат по амортизирана вредност користејќи го методот на ефективна каматна стапка.

Разликата помеѓу номиналната вредност на дадените заеми и првичната објективна вредност на заемите за вработени се признава како однапред платени бенефиции на вработени. Каматите од дадените заеми пресметани по методот на ефективна камата се признаваат како финансиски приходи, додека однапред платените бенефиции на вработените се амортизираат како Трошоци за вработените рамномерно за времетраењето на заемот.

Загубите од исправката на заемите за вработени, доколку се случат, се признаваат во добивката или загубата (трошоци за вработени).

(в) Финансиски средства расположливи за продажба

Финансиски средства расположливи за продажба се недеривативи кои се или одредени во оваа категорија или не се класифицирани во некоја од другите категории. Тие се вклучени во нетековните средства освен ако раководството има намера да ги продаде финансиските средства во рок од 12 месеци од датумот на извештајот за финансиска состојба. Стекнувањето и продажбата на финансиските средства се признаваат на денот на тргувањето - датумот на кој Групацијата се обврзува да купи или продаде некое средство.

По првичното признавање, сите финансиски средства расположливи за продажба се мерат по објективна вредност со исклучок на некој инструмент кој што не е котиран на активниот пазар и чија што објективна вредност не може реално да се измери и во тој случај истиот се прикажува по набавна вредност, вклучувајќи ги трансакциските трошоци намалени за трошоците на оштетувањето. Намерата на Друштвото е да ги отуѓи овие средства кога ќе се појават поволни услови на пазарот за нивна продажба. Промените на објективната вредност на финансиските средства кои се класификувани како расположливи за продажба се признаваат во Останата сеопфатна добивка. Кога финансиските средства, класификувани како расположливи за продажба ќе се продадат или ќе претрпат оштетување, акумулираната објективна вредност, признаена во капиталот, се вклучува во добивката или загубата, како добивка или загуба од вложувања во хартии од вредност.

Групацијата оценува на секој датум на извештајот за финансиска состојба дали има објективен доказ дека финансиското средство е оштетено. Објективен доказ за оштетување има, кога како резултат на настани на загуба кои се случиле по првичното признавање на средството има влијание врз проценетите идни парични текови на финансиските средства или групата на финансиски средства кои можат со сигурност да се проценат. Доколку постои таков доказ за финансиски средства расположливи за продажба, кумулативната нереализирана добивка (доколку постои) е рекласифицирана од Останат сеопфатен приход во Добивката или загубата и секоја останата разлика е исто така признаена во Добивката или загубата (Финансиски приходи). Загубите поради оштетување признаени во добивката или загубата за капитални инструменти не се признаваат повторно преку добивката или загубата.

Доколку финансиските средства расположливи за продажба се продадени или откупени, и поради тоа депризнаени, корекцијата на објективната вредност акумулирана во капитал е рекласифицирана од Останата сеопфатна добивка во Добивката или загубата (Финансиски приход).

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи

2.4.2. Финансиски обврски

Обврски кон добавувачи и останати обврски

Обврските кон добавувачи и останати обврски (вклучувајќи ги и пресметаните трошоци) првично се признаваат по објективна вредност, а последователно се мерат по амортизирана вредност користејќи го методот на ефективна каматна стапка. Заради краткиот рок на доспевање, сегашната вредност на обврските кон добавувачи и останатите обврски е приближна на нивната објективна вредност.

Долгорочните финансиски обврски првично се признаваат по објективна вредност и последователно се мерат по амортизирана вредност користејќи го методот на ефективна каматна стапка.

2.5. Залихи

Залихите се искажуваат по вредност пониска од набавната или нето пазарна вредност. Нето пазарната вредност е проценета продажна цена во нормални услови на делување, намалена за проценетите трошоци за продажба.

Набавната вредност на залихите се евидентира според принципот просечни цени и ги вклучуваат трошоците настанати за нивна набавка и доведување на постојната состојба и локација.

Телефонските апарати врзани во промотивни активности, често се продаваат по пониска од набавната вредност за целите на добивање на нови претплатници со обврзувачки период за користење на услугата. Таквите загуби од продажба на опрема се евидентираат само при настанување на продажбата, бидејќи истите се продадени како дел од профитабилен договор за услуги со купувачот и доколку номиналната продажна цена е повисока од набавната вредност на телефонот. Доколку номиналната продажна цена е пониска од набавната, разликата веднаш се признава како исправка.

Загубите од исправката на залихите се признаваат во Останати расходи од работењето (Исправката на вредноста на залихите до нето продажна вредност).

2.6. Нетековни средства наменети за продажба

Средствата се класифицираат како средства наменети за продажба доколку повеќе не се потребни за идното работење на Групацијата, доколку се идентификувани за продажба и се очекува дека ќе бидат продадени во наредните 12 месеци. Овие средства се прикажани по пониска од сегашната вредност или објективната вредност намалена за трошоците за продажба. Амортизацијата престанува да се пресметува од денот кога средствата добиваат статус на средства наменети за продажба. Кога средствата се означени за продажба и утврдената објективна вредност е пониска од сегашната вредност, разликата се признава во добивката или загубата (Амортизација) како загуба од оштетување.

2.7. Недвижности, постројки и опрема

Недвижностите, постројките и опремата се прикажуваат по набавна вредност намалена за акумулираната амортизација и загубите од оштетување (види белешка 2.9).

Набавната вредност на недвижностите, постројките и опремата се состои од набавната цена, вклучувајќи ја увозната царина и неповратните даноци за набавка, намалена за трговските попусти и работи и сите директни трошоци направени за средството да се доведе на локација и во услови неопходни за средството да биде способно за употреба на начин кој е одреден од раководството. Првичната проценка на трошоците за демантирање и отстранување на средството, како и за обновување на просторот (реставрација) на кој средството е лоцирано исто така се вклучени во набавната вредност ако стекнатата обврска може да биде признаена како резервирање согласно МСС 37-Резервирања, неизвесни обврски и неизвесни средства.

Во 2011 година беше донесен Закон за постапување со нелегално изградени објекти, според кој Групацијата ќе има одредени издатоци поврзани со добивање на целосна документација за базните станици и инфраструктурата на фиксната телефонија во согласност со применливите закони во Република Македонија. Групацијата ги капитализира овие издатоци при нивното настанување. Издатоците што капитализирани се вклучени во Недвижности, постројки и опрема (види белешка 11).

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи

Набавната вредност на сопствено изградените средства ги вклучува трошоците за материјали и директна работна рака.

Последователни издатоци се вклучени во сегашната вредност на средството, или се признаени како посебно средство, единствено кога е веројатно дека идните економски користи поврзани со средството ќе се прелеат во Групацијата и кога трошокот на средството може да биде измерен веродостојно. Сегашната вредност на заменетиот дел се отпишува. Сите останати издатоци за поправки и одржување се признаваат во добивката или загубата како трошоци во периодот кога настануваат.

Кога средствата се расходуваат, набавната вредност и акумулираната амортизација се тргаат од сметководствената евиденција и загубата се признава во добивката или загубата како трошок за амортизација.

Кога средствата се продадени, набавната вредност и акумулираната амортизација се тргаат од сметководствената евиденција и добивката или загубата определена со споредување на приливот со сегашната вредност се признава во добивката или загубата (Останати оперативни приходи).

Амортизацијата на недвижностите, постројките и опремата се признава во добивката или загубата на праволиниска основа во текот на проценетиот корисен век на траење на недвижностите, постројките и опремата. На недвижностите, постројките и опремата не им се пресметува амортизација се до моментот кога стануваат расположливи за употреба. Земјиштето не се амортизира. Корисниот век на недвижностите, постројките и опремата и остатокот на вредноста се ревидира, и се коригира ако е потребно, најмалку еднаш годишно. За повеќе детали околу влијанието на последната ревизија на корисниот век на групите на недвижности, постројки и опрема види белешка 11.

Проценетиот корисен век на недвижностите, постројките и опремата е како што следи:

	2012	2011
	Години	Години
Згради	20-40	20-40
Надземни и кабелски линии	20-25	20-25
Телефонски центри	7-10	10
Базни станици	10	10
Компјутери	4	4
Мебел и друга канцелариска опрема	4-10	4-10
Возила	4-10	4-10
Останато	2-15	2-15

2.8. Нематеријални средства

Нематеријалните средства набавени од Групацијата се искажани по набавна вредност намалена за акумулираната амортизација и загубите од оштетување (види белешка 2.9).

Последователните издатоци кај нематеријалните средства се капитализираат единствено кога ја зголемуваат идната економска корисност од нематеријалните средства содржани во специфични средства на кои што се однесуваат. Сите останати издатоци се третираат како трошоци во периодот кога настануваат.

Корисниот век на концесијата и лиценците е одреден врз основа на договорите по основ на кои истите се стекнати и се амортизираат на праволиниска основа во текот на периодот на достапност на фреквенцијата за комерцијална употреба до крајот на првичната концесија или периодот за кој е добиена лиценцата. При одредувањето на корисниот век не се земаат во предвид периодите на обновување (види белешка 12).

Проценетиот корисен век е како што следи:

	2012	2011
	Години	Години
Софтвер и лиценци	2-5	2-5
Концесија	18	18
3G лиценца и 2G 1800 MHz лиценца	10	10

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи

Амортизацијата на нематеријалните средства се признава во добивката или загубата на праволиниска основа во текот на проценетиот корисен век на траење на нематеријалните средства. Корисниот век на нематеријалните средства се ревидира, и се коригира ако е потребно, најмалку еднаш годишно.

При одредување дали одредено средство кое инкорпорира елементи и на недвижност, постројки и опрема и на нематеријално средство треба да се евидентира според МСС 16 – Недвижност, постројки и опрема или како нематеријално средство според МСС 38 – Нематеријални средства, раководството користи проценка за да оцени кои елементи се позначајни и соодветно се признава истото.

2.9. Оштетување на недвижностите, постројките и опремата и нематеријалните средства

Средствата кои имаат неодреден век на користење не се предмет на амортизација и се тестирани годишно за оштетување.

Средствата кои се предмет на амортизација се проценуваат од оштетување кога постојат настани или промени во околностите кои индицираат дека нивната сегашна вредност не е иста со нивната надоместувачка вредност. Загубите од оштетување се признаваат за износите за кои сегашната вредност на средството го надминува неговиот надоместувачки износ. Надоместувачкиот износ претставува поголемиот износ од износот кој ја претставува реалната вредност на средството при продажба, намалена за трошоците и вредноста во употреба. За проценка на оштетување на средствата, истите се групираат на најниско можно ниво за кое може да се утврди независен паричен тек (cash-generating units).

Загубите од оштетување се признаваат во добивката или загубата (Амортизација). Нефинансиските средства кои претрпеле оштетување се ревидираат еднаш годишно за да се утврди можното враќање на оштетување.

2.10. Резервирања и неизвесни обврски

Резервирањата се признаваат кога Групацијата има сегашна законска или конструктивна обврска како резултат на изминати настани и е веројатно дека ќе настане одлив на средства со цел да се подмири оваа обврска и кога е можно да се направи веродостојна проценка на износот на обврската.

Резервирањата се мерат и евидентираат како најдобра можна проценка на износот кој е потребен да се подмири сегашната обврска на датумот на извештајот за финансиска состојба. Проценката може да се пресмета како пондериран просек од очекуваните потенцијални исходи или, исто така, може да биде еден исход со најголема веројатност. Резервирањата се признаени во добивката или загубата на соодветен трошок кој одговара на природата на резервирањето.

За неизвесните обврски не се врши резервирање. Неизвесна обврска е можна обврска која произлегува од минат настан и чиешто постоење ќе биде потврдено само со случување или не-случување на еден или повеќе несигурни идни настани кои не се во целост под контрола на ентитетот, или сегашна обврска кој произлегува од минат настан но не е признаена бидејќи не е веројатно дека ќе има одлив на ресурси кои вклучуваат економски користи за исплата на таа обврска или не може да се направи веродостојна проценка на износот на обврската.

2.11. Акционерски капитал

Обичните акции се класифицирани во акционерскиот капитал.

2.12. Сопствени акции

Кога Групацијата купува сопствени акции, износот кој е платен, кој ги вклучува и директните променливи трошоци (намалени за данок на добивка), е намален од запишаниот капитал на акционерите на Групацијата се додека акциите не се отповикани или повторно издадени. Кога сопствените акции се повторно издадени примениот надоместок (намален за било кои директно припишани променливи трошоци и поврзаниот ефект на данокот на добивка) се вклучува во капиталот кој се однесува на имателите на акции на Групацијата.

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи

2.13. Останати резерви

Членките на Групацијата издвојуваат законска резерва која се формира по пат на издвојување од нето добивката. Оваа резерва се пресметува и издвојува како процент утврден со закон и не може да биде помал од 15% од добивката, се додека резервите не достигнат износ кој е еднаков на една петтина од основната главнина. Овие резерви се наменети за покривање на загуби и не се распределуваат на акционерите, освен во случај на банкротирање на членките на Групацијата.

2.14. Приходи

Приходите од дадени услуги и продажба на опрема (види белешка 16), се прикажани намалени за ДДВ, попусти и по елиминацијата на продажбата внатре во Групацијата. Приходите се признаваат кога износот на приходот може веродостојно да се измери, и кога е веројатно дека ќе настане прилив на идни економски користи во Групацијата и специфичните критериуми од МСС 18 за продажбата на производи и давањето на услуги се исполнети за давањето на секоја од услугите на Групацијата и продажбата на производи.

На купувачите на Групацијата им се доделуваат поени за лојалност (кредитни поени) врз основа на користењето на услугите на Групацијата, вклучувајќи го и навременото плаќање на фактурите. Наградите за лојалност можат да се акумулираат и искористат со цел да се остварат идни придобивки (пр. Телефони, телекомуникациска опрема и сл.) од операторите на Групацијата. Кога купувачите ќе ги заработат нивните кредитни поени, објективната вредност на заработените кредитни поени се одзема од фактурираниот приход на купувачот, и се признава во Останати обврски (Одложен приход). При искористувањето (или истекувањето) на поените, Одложениот приход се ослободува во приход како што купувачот го искористува (или откажува) неиспорачаниот елемент од пакетот.

Приходите од оперативен наем се признаваат на праволиниска основа во текот на периодот во кој се дава услугата.

2.14.1. Приходи од фиксна и мобилна телефонија

Приходите произлегуваат од услуги дадени на претплатниците и останати трети лица кои ја користат телекомуникациската мрежа и од продажба на опрема.

Договорите со претплатниците типично вклучуваат продажба на опрема, месечна претплата и реализиран говорен, интернет, податочен или мултимедијален сообраќај. Групацијата ги смета различните елементи на ваквите договори како поединечни приходи и го признава секој од овие приходи користејќи го методот на остаточна вредност. Овие елементи се идентификувани и поделени, бидејќи истите имаат самостојна вредност и се продаваат и одделно освен во пакет. Затоа Групацијата признава приход за сите овие елементи користејќи го методот на остаточна вредност при што вредноста земена во предвид за алоцирање на поодделните елементи е еднаква на вкупната вредност земена во предвид минус објективната вредност на неискористените елементи.

Групацијата им овозможува на клиентите теснопојасен и широкопојасен пристап до нејзината фиксна, мобилна и телевизиска мрежа. Приходите од услуги се признаваат кога услугите се дадени во согласност со договорните одредби и услови. Приходите од сообраќај се признаваат според искористените минути и договорените надоместоци намалени за одобрените попусти, додека приходите од претплата и услуги со фиксен надомест се признаваат во периодот за кој се однесуваат.

Приходите и трошоците поврзани со продажба на телекомуникациска опрема и додатоци се признаваат кога производите се доставени, под услов да не постојат неисполнети обврски од страна на друштвото кои имаат влијание врз конечното прифаќање на договорот од страна на купувачот.

Приходите од аудио текст услуги (говорни и неговорни) се признаени на бруто основа бидејќи обезбедувањето на овие услуги преку мрежата е одговорност на Групацијата. Групацијата ја утврдува цената на овие услуги и ги сноси значајните ризици од овие услуги, во спротивно се прикажани на нето основа.

Клиентите можат да купат припејд картички за мобилен, јавни говорници и интернет („припејд картички“) кои им овозможуваат на тие претплатници да ја користат телекомуникациската мрежа за одреден временски период. Клиентите мора да платат за ваквите услуги на денот на купувањето на припејд картичката. Приходите од продажба на припејд картички се признаваат при користењето на картичките или кога рокот на користење на картичката е поминат со неискористен сообраќај.

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи

Трети лица кои се корисници на телекомуникациската мрежа ги вклучуваат роаминг клиентите од други даватели на услуги и останати даватели на телекомуникациски услуги коишто ја користат мрежата за телефонски разговори. Овие приходи од големопродажен (влезен) сообраќај се признаваат во периодот на користење на мрежата. Дел од приходите најчесто се плаќаат на други оператори (интерконекциски) за употреба на нивните мрежи, каде што е применливо. Приходите и трошоците за овие телефонски разговори кои терминираат или транзитираат се прикажани на бруто основа во овие консолидирани финансиски извештаи бидејќи Групацијата е основен снабдувач на овие услуги притоа користејќи ја сопствената мрежа и слободно дефинирајќи ги цените на услугите, и се признаени во периодот на користење на мрежата.

2.14.2. Приходи од интегрирани решенија и ИТ

Договорите за мрежни услуги се состојат од инсталација и управување со комуникациски мрежи на корисниците. Приходите од говорни и услуги за податоци кои произлегуваат од таквите договори се признаваат кога услугите се искористени од страна на корисникот.

Приходите од договори за интегрирани решенија кои бараат доставување на производи и/или услуги генерално се покриени со договори со фиксни цени и приходите се признаваат врз основа на процент на довршеност земајќи го предвид односот на направените трошоци за извршената работа во врска со договорот и проценетите вкупни трошоци од договорот.

Приходите од продажбата на хардвер се признаваат кога ризикот од сопственоста значително ќе се пренесе на корисникот, обезбедувајќи дека не постојат неисполнети обврски кои влијаат на конечното прифаќање на договорот од страна на корисникот. Било какви трошоци во однос на овие обврски се признаваат кога соодветниот приход е признаен.

Приходите од договори за изградба се евидентираат со употреба на метода на процент на довршеност. Степенот на довршеност се утврдува врз основа на трошоците направени до тој датум во однос на проценетите вкупни трошоци. Побарувањата од договори за изградба се класификуваат во консолидираниот извештај за финансиската состојба како Побарувања од купувачи и останати побарувања.

2.15. Бенефиции на вработените

2.15.1. Пензиски и останати краткорочни обврски кон вработените

Групацијата во текот на своето нормално работење врши исплати во корист на своите вработени за пензиско, здравствено и социјално осигурување како и персонален данок коишто се пресметуваат според важечките законски стапки кои се на сила во текот на годината врз основа на нивните бруто плати. Надоместокот за годишен одмор исто така се пресметува според локалното законодавство. Групацијата ги исплаќа овие придонеси кон државните и приватните фондови. Трошокот за овие исплати се прикажува на товар на добивката или загубата во истиот период како и трошокот за плата. Не е направено резервирање за надоместок за неискористен годишен одмор бидејќи согласно локалната законска регулатива, работодавачот е обврзан да обезбеди услови, а вработениот да го искористи годишниот одмор во рамките на една година. Ова исто така се применува како политика на Групацијата и во согласност со историските податоци вработените ги користат нивните годишни одмори во рамките на едногодишниот законски рок. Групацијата не работи со ниедна друга пензиска програма или план за пост пензиски бенефиции и според тоа нема никаква обврска во однос на пензиите. Групацијата има законска обврска да им исплати на вработените две просечни плати во Република Македонија на денот на нивното пензионирање, за кои е призната соодветна обврска во консолидираните финансиски извештаи, мерена според сегашната вредност на две просечни плати заедно со корекциите вклучени во актуарската пресметка. Покрај законската обврска Друштвото има договорна обврска да им исплати на вработените три просечни месечни плати во Република Македонија на датумот на нивното пензионирање според Колективниот договор меѓу Друштвото и Синдикатот на вработените во Друштвото. Според тоа, соодветна обврска за една дополнителна плата за вработените во Друштвото е призната во консолидираниот финансиски извештаи мерена според сегашната вредност на една просечна месечна плата заедно со корекциите вклучени во актуарската пресметка. Обврската за дефинираната корист се пресметува на годишно ниво од страна на независни актуари со користење на методот на кредитирање на проектирана единица. Сегашната вредност на обврската за дефинираната корист е определена со дисконтирање на проценетите идни парични одливи со користење на каматни стапки на високо квалитетни обврзници, кои се деноминирани во валута во која ќе бидат

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи

платени надоместоците. Исто така, Групацијата нема обврска да обезбедува понатамошни бенефиции на тековните и поранешните работници.

2.15.2. Бонус планови

Групацијата признава обврски и трошоци за бонуси земајќи ги предвид финансиските и оперативните резултати. Групацијата признава резервирања кога е обврзана со договор или кога има практика во минатото која резултирала во конструктивна обврска.

2.15.3. Користи поради прекин на вработувањето

Користите поради прекин на вработувањето се исплаќаат во случај кога престанува работниот однос на вработениот пред датумот на неговото нормално пензионирање, или доколку вработениот прифати доброволно прекинување на работниот однос во замена за овие користи. Групацијата ги признава користите поради прекин на вработувањето доколку престане работниот однос на вработените врз основа на детален формален план без можност за отповикување или во случај доколку Групацијата понуди опција на вработените за доброволно прекинување на работниот однос.

2.16. Маркетинг трошоци

Маркетинг трошоците се евидентираат кога ќе се случат. Маркетинг трошоците се прикажани во белешка 18.

2.17. Даноци

2.17.1. Тековен данок од добивка

Друштвата не треба да плаќаат данок на добивка на нивната добивка пред оданочување (заработена од 1 јануари 2009 година) додека таа добивка да се распредели во форма на дивиденда или во други форми на распределување на добивката. Доколку се исплати дивиденда, треба да се плати 10% данок на добивка во моментот на исплата на дивидендата, без оглед дали во парична или во непарична форма, на странски нерезидентни правни лица, и странски и домашни физички лица. Дивидендите исплатени на резидентни правни лица се изземени од плаќање данок. Освен на распределбата на дивиденди, данок се плаќа и на необитните трошоците направени во таа фискална година, намалени за износот на даночното одобрување и други даночни олеснувања (види белешка 2.18).

2.17.2. Одложен данок

Поради измените во македонското даночно законодавство во сила од 1 јануари 2009 година, даночната стапка за нераспределената добивка беше практично намалена на нула, бидејќи данок се плаќа само кога се распределува добивката. Согласно со МСС 12.52А, одложените даночни средства и обврски треба да се мерат до користење на стапката на нераспределена добивка. Ова резултираше со анулирање на салдата на дел од одложените даночни средства и сите одложени даночни обврски на 31 декември 2009 година и анулирање на сите одложени даночни средства на 31 декември 2010 година. Во согласност со барањата на СОС 25, Групацијата го евидентираше влијанието на оваа промена во добивката или загубата за 2009 и 2010 година, соодветно.

2.18. Данок на необитни трошоци

На крајот на фискалната година друштвата се должни да платат данок на необитните трошоци, без оглед на нивните финансиски резултати. Основица се трошоците кои не спаѓаат во делокругот на дејноста на друштвото, односно необитни трошоци (трошоци за репрезентација, подароци, и сл.) намалени за даночното одобрување и други даночни олеснувања. Данокот на необитните трошоци се признава во добивката или загубата (Останати расходи од работењето) како Останати даноци (види белешка 8).

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи

2.19. Наеми

2.19.1. Оперативен наем - Групацијата како наемодавател

Средствата дадени под наем на клиенти преку оперативни наеми се вклучени во Недвижности, постројки и опрема во консолидираниот извештај за финансиска состојба. Тие се амортизираат во текот на нивниот корисен век на конзистентна основа со слични основни средства. Приходите од наем се признаваат на праволиниска основа за време на траење на наемот.

2.19.2. Оперативен наем - Групацијата како наемател

Трошоците кои произлегуваат од оперативен наем се признаваат во добивката или загубата на праволиниска основа за време на траење на наемот.

2.20. Добивка по акција

Добивка по акција се пресметува со делење на добивката кој се однесува на имателите на акции на Друштвото за периодот со просечниот број на важечки обични акции.

2.21. Дистрибуција на дивиденда

Дивидендите се признаваат како обврска, при што се намалува капиталот, во финансиските извештаи на Групацијата во периодот кога се одобрени од страна на акционерите на Друштвото.

2.22. Сегменти

Оперативните сегменти на Групацијата се базираат на деловните сегменти, фиксен и мобилен, што е во согласност со интерните извештаи доставени до главниот извршен носител на одлуки. Главниот извршен директор (ГИД) кој добива совети од Менаџмент Колегиум на Групацијата (МКГ) на Друштвото. ГИД е одговорен за алокација на ресурсите, и оценување на остварувањата на оперативните сегменти. Сметководствените политиките и принципите на мерење на оперативните сегменти се исти со тие на Групацијата, опишани во делот Значајни сметководствени политики (види белешка 2). Во финансиските извештаи известувањето за сегментите на Групацијата се врши на начин којшто е конзистентен со интерното известување. Двата оперативни сегменти, фиксен и мобилен се претставени од двата посебни правни ентитети, Македонски Телеком АД – Скопје, и Т-Мобиле АД Скопје, соодветно.

Приходите на оперативните сегменти вклучуваат приходи од надворешни корисници како и внатрешниот приход генериран од останатите сегменти. Оперативните сегменти, како два посебни правни ентитети, фактурираат приходи за услугите дадени на другите сегменти исто како за надворешните корисници.

Резултатите на Оперативните сегменти ГИД и МКГ ги надгледуваат преку EBITDA (добивка пред камата, данок од добивка и амортизација), која од страна на Групацијата е дефинирана како Оперативна добивка без трошок за амортизација.

Друг важен клучен индикатор за остварувањето што се надгледува на ниво на сегментите се капиталните издатоци (Сарех), кои се определени како зголемувања на Недвижности, постројки и опрема и на Нематеријалните средства.

2.23. Споредбени информации

Со цел да се одржи конзистентност со прикажувањето во тековната година одредени ставки може да се рекласифицираат за компаративни цели. Материјални промени во образложенијата, ако ги има, се детално опишани во соодветните белешки.

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи

3. УПРАВУВАЊЕ СО ФИНАНСИСКИОТ РИЗИК

3.1. Финансиски фактори на ризик

Групацијата не применува сметководство за заштита од ризик на своите финансиски инструменти, сите добивки и загуби се признаваат во добивката или загубата, освен финансиските средства класифицирани како расположливи за продажба кои се признаваат во друг сеопфатен приход. Во основа Групацијата е изложена на кредитен ризик поврзан со нејзините финансиски средства и од движењето на курсевите, каматните стапки и пазарните цени, кои влијаат на нејзините средства и обврски. Управувањето со финансискиот ризик има за цел да ги ограничи овие пазарни ризици преку континуирани оперативни и финансиски активности.

Деталните објаснувања на ризиците, управувањето со истите како и сензитивните анализи се дадени подолу. Сензитивните анализи вклучуваат потенцијални промени во добивката пред оданочување. Потенцијалните влијанија кои се обелоденети (намалени за данокот) се исто така применливи на капиталот на Групацијата.

3.1.1. Пазарен ризик

Пазарниот ризик се дефинира како „ризик дека објективната вредност или вредноста на идните парични текови на финансискиот инструмент ќе варираат како резултат на промени во пазарните цени“ и вклучува каматен ризик, валутен ризик и други ценовни ризици.

Бидејќи голем дел од приходите и расходите на Групацијата се во денари, функционалната валута на Друштвото и сите ентитети во рамките на Групацијата е денарот, и како резултат на тоа целта на Групацијата е да се сведе на минимум нивото на финансиски ризик во поглед на денарот.

За презентирање на пазарните ризици, МСФИ 7 бара сензитивни анализи кои ги покажуваат ефектите од хипотетичните промени на релевантните варијабили на ризикот врз добивката или загубата и акционерскиот капитал. Периодичните влијанија се утврдуваат со поврзување на хипотетичните промени во варијабилите на ризикот врз состојбата на финансиските инструменти на датумот на извештајот за финансиска состојба. Состојбите на датумот на извештајот вообичаено се репрезентативни за годината, како целина, затоа влијанијата се пресметуваат со користење на состојбите на крајот на годината претпоставувајќи дека состојбите биле конзистентни во текот на периодот на известување. Методите и претпоставките кои се користат во сензитивните анализи, се ажурирани да ја одразуваат тековната економска ситуација.

а) Валутен ризик

Функционална валута на Друштвото и Групацијата е македонскиот денар.

Изложеноста на валутен ризик е поврзана со поседување на депозити во банки кои се деноминирани во странска валута и од оперативни активности на приходи од и плаќања кон меѓународни телекомуникациски оператори како и издатоците за недвижности, постројки и опрема и нематеријални средства коишто произлегуваат од обврски кон добавувачи од странски земји.

Девизната валута од која произлегува овој ризик првенствено е ЕУР. Групацијата користи парични депозити во странски валути претежно во ЕУР и парични депозити во МКД со девизна клаузула со цел заштита од странски валутен ризик во согласност со расположливите понуди на банките. Групацијата управува со изложеноста на ризик од курсни стапки преку одржување на повисок износ на депозити во ЕУР како докажана стабилна валута.

Сензитивната информација за валутниот ризик која се бара според МСФИ 7 е ограничена на ризиците коишто произлегуваат од финансиски инструменти изразени во валути кои се различни од функционалната валута во која се мерат.

Групацијата акумулираше повеќе готовина во ЕУР и УСД во споредба со нејзините обврски кон добавувачи во ЕУР и УСД. На 31 декември 2012 година, доколку МКД би било 1% (2011 година: 1%) послабо или посилено во споредба со ЕУР, на нето основа добивката би била повисока или пониска за МКД 40.463 илјади (2011 година: МКД 49.188 илјади), соодветно. На 31 декември 2012 година, доколку МКД би бил 1% (2011 година: 1%) послаб или посилен во споредба со УСД, на нето основа добивката би била повисока или пониска за МКД 404 илјади (2011 година: МКД 677 илјади), соодветно.

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи

б) Каматен ризик

Каматниот ризик е ризик дека објективната вредност или идните готовински текови на финансискиот инструмент ќе варираат како резултат на промени во каматните стапки на пазарот.

Промената во каматните стапки и каматните маргини можат да влијаат врз финансиските трошоци и повратот на финансиските инвестиции.

Каматниот ризик и ризикот од приносот на инвестицијата се од секундарна важност споредено со сигурносните цели и целите за ликвидноста опишани погоре. Групацијата го минимизира каматниот ризик преку дефинирање на фиксни каматни стапки во периодот на валидност на определени финансиски инвестиции. Од друга страна, орочените депозити можат да бидат предвреме повлечени бидејќи договорите содржат одредба дека банката ќе пресмета и исплати камата по каматна стапка која е важечка на најблискиот период на доспевање на депозитот и во согласност со каматната стапка наведена во понудата.

Доколку значајно се зголемат пазарните каматни стапки, депозитот може да биде повлечен и заменет со нов депозит со поповолни каматни стапки за Групацијата со најниски можни трошоци.

Инвестициите се ограничени на форми на финансиски инвестиции со релативно низок ризик во очекување на објективен принос во однос на претпоставениот ризик.

Групацијата нема каматоносни обврски, но има ризик од каматните стапки во поглед на паричните депозити во банки и заемите кон вработените. Групацијата нема политика за заштита од каматниот ризик. Промените кај пазарните каматни стапки влијаат врз каматата добиена од депозитите во банки.

На 31 декември 2012 година, Групацијата имаше депозити во износ од МКД 6.788.159 илјади (вклучувајќи и депозити по видување), при што пораст од 1 % на пазарните каматни стапки ќе предизвика зголемување (*ceteris paribus*) на каматата која се добива од МКД 67.882 илјади на годишно ниво, додека слично намалување би предизвикало исто такво намалување во добиената камата. На 31 декември 2011 година, Групацијата има депозити во износ од МКД 9.013.304 илјади (вклучувајќи и депозити по видување), при што пораст од 1% на пазарните каматни стапки ќе предизвика зголемување (*ceteris paribus*) на каматата која се добива од приближно МКД 90.133 илјади на годишно ниво додека слични намалувања ќе предизвикаат исти намалувања во каматата која се добива.

в) Друг ценовен ризик

Инвестициите на Групацијата се во акционерски капитал на други ентитети што јавно тргуваат на македонската берза, како на официјалниот така и на редовниот пазар. Раководството постојано го следи портфолиото на инвестициите во акционерски капитал врз основа на фундаментални и технички анализи на акциите. Сите одлуки за купување и продавање ги одобруваат соодветните тела на Друштвото. Во согласност со стратегијата на Групацијата, инвестициите во рамките на портфолиото се чуваат до моментот кога ќе се создадат поволни услови на пазарот за продажба на истите.

Како дел од презентирањето на пазарните ризици, МСФИ 7 исто така бара обелоденувања за тоа како хипотетичките промени во варијабилите на ризикот влијаат на цената на финансиските инструменти. На 31 декември 2012 и 31 декември 2011 година Групацијата има инвестиции кои би можеле да бидат засегнати од варијабилите на ризикот како што се берзанските цени.

На 31 декември 2012 година Групацијата има МКД 50.828 илјади инвестиции во акционерски капитал на други ентитети кои што јавно се тргуваат на македонската берза, при што пораст од 20% на пазарните цени би предизвикал (*ceteris paribus*) добивка од МКД 10.166 илјади, додека слично намалување би предизвикало исто таква загуба во добивката или загубата. Износот на инвестиции во акционерски капитал на други ентитети кои јавно се тргуваат на македонската берза на 31 декември 2011 година изнесува МКД 54.083 илјади, при што пораст од 20% на пазарните цени би предизвикал (*ceteris paribus*) добивка од МКД 10.817 илјади, додека слично намалување би предизвикало исто таква загуба во добивката или загубата.

3.1.2. Кредитен ризик

Кредитен ризик се дефинира како ризик дека една страна на финансиски инструмент ќе предизвика финансиска загуба за другата страна со тоа што нема да исполни одредена обврска.

Групацијата е изложена на кредитен ризик од своите оперативни активности и од одредени финансиски активности.

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи

Ограничувањата на соработниците се одредуваат врз основа на доставените банкарски гаранции во согласност со пазарните услови на оние банки кои сакаат да издадат банкарска гаранција. Вкупниот износ на банкарските гаранции кои ќе бидат обезбедени треба да го покрие износот на проектираните слободни парични средства на Групацијата.

Во однос на финансиските активности трансакциите примарно се склучуваат со соработници (банки) кои имаат кредитен рејтинг од најмалку BBB+ (или еквивалентен кредитен рејтинг) или каде што соработникот има доставено банкарска гаранција каде што банката гарант треба да биде со кредитен рејтинг од BBB+ (или еквивалентен кредитен рејтинг).

Во случај кога расположливите средства на Групацијата го надминуваат вкупниот износ на добиени банкарски гаранции спомнати погоре, финансиското инвестирање на расположливите парични средства се врши во согласност со проценка на банкарскиот ризик базиран на CAEL методологијата како индиректен систем на оценување.

Одлуките за депонирање се прават врз основа на следните приоритети:

- Да се депонира во банки (банки со кои Дојче Телеком АД најчесто соработува, доколку е возможно) со обезбедена банкарска гаранција од банките со најдобар рејтинг и најдобар квалитет на банкарска гаранција.
- Да се депонира во банки со обезбедена банкарска гаранција од банки со понизок рејтинг и послаб квалитет на банкарската гаранција.
- Доколку вкупниот износ на депозити не може да се пласира во банки покриени со банкарска гаранција со најмалку BBB+ рејтинг (или еквивалентен кредитен рејтинг), тогаш депозитите ќе се пласираат во локални банки без банкарска гаранција. Во овој случај одредувањето на ограничувањата на соработниците по банки ќе бидат направени во согласност со CAEL методологијата (оцена на ризичните делови на банката – капитал, средства, добивка и ликвидност).

CAEL методологијата во основа ги оценува финансиските показатели на банките кои се составен дел од четирите CAEL компоненти – Капитал, Средства, Добивка и Ликвидност. Крајната оценка на банките (на скала од 1 до 5) е поврзана со работењето и перформансите на банките за анализираниот период. Политика на Групацијата е да инвестира во банки чија конечна оценка варира во рамките на следниве 3 ранга:

A – Банки со оцена од 1,84 до 2,45 – инвестиции кои не надминуваат 80% од акционерскиот капитал на банката.

B – Банки со оцена од 2,46 до 3,07 – инвестиции кои не надминуваат 70% од акционерскиот капитал на банката.

C – Банки со оцена од 3,08 до 3,69 – инвестиции кои не надминуваат 60% од акционерскиот капитал на банката.

Процесот на управување со кредитни ризици од оперативни активности вклучува превентивни мерки како што се проверка на кредибилитет и превентивни забрани, корективни мерки во текот на законските односи како на пример активности за опоменување и исклучување, соработка со агенции за наплата и наплата по законски односи како што се процеси на оптужување, судски постапки, вклучување на извршната единица и факторинг. Задоцнетите плаќања се следат преку постапка за проследување на долг врз основа на видот на корисникот, кредитната класа и износот на долгот.

Кредитниот ризик се контролира преку проверка на кредибилитет - што утврдува дека корисникот нема долг и кредитната вредност на корисникот и преку превентивни забрани - што го утврдува кредитниот лимит врз основа на претходните приходи од сообраќај генерирани од корисникот.

Групацијата нема значајна концентрација на кредитен ризик кон поединечна странка или кон група на странки кои имаат слични карактеристики.

Процедурите на Групацијата обезбедуваат на перманентна основа дека продажбата се извршува на корисници со соодветна кредитна историја и дека не се надминува лимитот за изложување на кредитен ризик.

Максималната изложеност на кредитниот ризик е презентирана преку сегашната вредност на финансиските средства во Консолидираниот извештај за финансиска состојба. Последователно на тоа, Групацијата смета дека нејзината максимална изложеност на кредитен ризик е претставена со износот на побарувањата намалени за исправката на вредноста признаена на денот на извештајот за финансиска состојба.

Најголемата вредност на депозит во 2012 година е МКД 1.699.245 илјади деноминирани во ЕУР 27.630 илјади (2011: МКД 1.383.862 илјади). Дополнително Групацијата има депозити во 4 домашни банки (2011: 4 домашни банки).

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи

3.1.3. Ризик за ликвидност

Ризикот за ликвидност е ризик дека ентитетот може да најде на тешкотии за подмирување на обврските поврзани со финансиските обврски.

Ризик за ликвидност се дефинира како ризик дека Групацијата нема да биде во можност навремено да ги подмири или исполни своите обврски.

Инвестициското портфолио ќе остане доволно ликвидно со цел да се задоволат сите оперативни барања кои можат разумно да се предвидат. Ова е постигнато со структурирање на портфолиото така да финансиските инструменти доспеваат истовремено со потребата од парични средства за задоволување на предвидените потреби.

Политика на Групацијата е да одржува вишок на парични средства и еквиваленти на паричните средства за подмирување на обврските во догледна иднина. Секој вишок на парични средства е депониран во комерцијалните банки.

Процесот за управување со ликвидноста на Групацијата вклучува предвидување на готовинските текови од главните валути и разгледување на нивото на потребните ликвидни средства земајќи ги предвид податоците од бизнис планот, наплатите и одливот. Месечните, полугодишните и годишните парични проекции се изготвуваат и ажурираат на дневна основа од страна на Секторот за управување со готовина.

Табелите подолу ги прикажуваат обврските на 31 декември 2012 и 2011 година според преостанатите договорни рокови на доспевање. Износите наведени во табелата за доспевање се договорните недисконтирани парични текови. Таквите недисконтирани парични текови се разликуваат од износите вклучени во извештајот за финансиска состојба бидејќи износот во извештајот за финансиска состојба е врз основа на дисконтирани парични текови. Бидејќи финансиските обврски се плаќаат од паричните текови генерирани од редовно работење, анализата за доспеаност на финансиските средства на крајот на периодот на известување (во споредба со финансиските обврски) не би била корисна, затоа не е вклучена во табелите подолу.

Структурата на финансиските обврски на Групацијата според доспеаноста заклучно со 31 декември 2012 година е како што следува:

Во илјади денари	Вкупно	Доспеани или доспеваат за помалку од 1 месец	Од 1 до 3 месеци	Од 3 до 12 месеци	Од 12 месеци до 5 години
Обврски кон добавувачите	1.061.792	600.921	459.006	1.865	-
Обврски кон поврзани страни	230.402	128.131	102.097	174	-
Останати финансиски обврски	1.115.064	138.393	-	195.334	781.337
	<u>2.407.258</u>	<u>867.445</u>	<u>561.103</u>	<u>197.373</u>	<u>781.337</u>

Структурата на финансиските обврски на Групацијата според доспеаноста заклучно со 31 декември 2011 година е како што следува:

Во илјади денари	Вкупно	Доспеани или доспеваат за помалку од 1 месец	Од 1 до 3 месеци	Од 3 до 12 месеци	Од 12 месеци до 5 години
Обврски кон добавувачите	1.299.188	892.508	378.713	27.967	-
Обврски кон поврзани страни	191.561	125.516	66.045	-	-
Останати финансиски обврски	42.291	42.291	-	-	-
	<u>1.533.040</u>	<u>1.060.315</u>	<u>444.758</u>	<u>27.967</u>	<u>-</u>

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи

3.2. Управување со капитални ризици

Целите на Групацијата при управување со капиталот е да се заштити способноста на Групацијата да работи на континуирана основа со цел да обезбеди поврат за акционерите и бенефиции за другите заинтересирани страни и да одржува оптимална структура на капитал со цел намалување на трошокот за капитал. Вкупниот капитал со кое што управува Друштвото на 31 декември 2012 година е МКД 17.169.567 илјади, според локалните општоприфатени сметководствени принципи (2011: МКД 17.686.517 илјади). Од овој износ МКД 9.583.888 илјади (2011: МКД 9.583.888 илјади) претставуваат акционерски капитал, додека МКД 1.916.777 илјади (2011: МКД 1.916.777 илјади) претставуваат законски резерви, кои не се распределуваат (види белешка 2.13). Друштвото исто така има купено сопствени акции (види белешки 2.12 и 15.1). Трансакцијата е во согласност со локалните законски барања со стекнувањето на сопствените акции, да не се намали имотот на Друштвото под износот на основната главнина и резервите коишто, според закон или според статутот на Друштвото, не смеат да се користат за исплата на акционерите. Исто така, согласно локалните законски барања дивиденда може да биде исплатена на акционерите во износ којшто нема да ја надминува вкупно остварената добивка искажана со годишната сметка и финансиските извештаи, зголемена за пренесената нераспределена добивка од претходните години или со резервите коишто можат да се распределуваат, односно кој ги надминуваат законските резерви и резервите определени со статутот на Друштвото. Друштвото е во согласност со сите законски барања кои се однесуваат на капиталот.

3.3. Проценка на објективна вредност

Паричните средства и еквивалентите на парични средства, побарувањата од купувачи и другите тековни финансиски средства се краткорочни. Поради ова, нивната сегашна вредност на денот на извештајот за финансиска состојба е приближна на нивната објективна вредност.

Објективната вредност на нетековниот дел од побарувањата од купувачи ги вклучува заемите на вработени и се определува користејќи техника на дисконтиран паричен тек.

Финансиските средства расположливи за продажба претставуваат акции вреднувани по објективна вредност.

Објективната вредност на јавно тргуваните финансиски средства прикажани по објективна вредност преку добивката или загубата се базира на објавената пазарна вредност на денот на извештајот за финансиска состојба.

Финансиските обврски вклучени во категоријата Обврски кон добавувачи и останати обврски, главно се краткорочни. Поради ова, нивната сегашна вредност на денот на извештајот за финансиска состојба е приближна на нивната објективна вредност.

Објективната вредност на долгорочните финансиски обврски се определува користејќи техника на дисконтиран паричен тек.

4. ЗНАЧАЈНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПРОЦЕНКИ И ПРЕТПОСТАВКИ

Групацијата прави проценки и претпоставки што се однесуваат на иднината. Проценките и мислењата континуирано се вреднувани и се базираат на минато искуство и други фактори, вклучувајќи ги очекувањата за идни настани за кои што се верува дека се разумни под соодветните услови. Најзначајните проценки и претпоставки се обелоденети подолу.

4.1. Корисен век на средствата

Определувањето на корисниот век на средствата се базира на историското искуство со слични средства, како и на очекуваниот технолошки развој и промените во пошироките економски или индустриски фактори. Соодветноста на проценетиот корисен век се ревидира на годишна основа или секогаш кога се појавуваат индикации за значајни промени во дадените претпоставки. Веруваме дека сметководствените проценки поврзани со одредувањето на корисниот век на средствата се значајни сметководствени проценки земајќи го предвид тоа дека вклучуваат претпоставки за технолошкиот развој во иновативна индустрија и во голем дел зависат од инвестиционите планови на Групацијата. Понатаму, поради тоа што корисниот век на недвижностите, постројките и опремата и нематеријалните средства во рамките на вкупните средства е значителен, влијанието на било кои промени во проценките може да биде материјално за нашите финансиски позиции и резултати од работењето. Пример, кога Групацијата би го намалила просечниот корисен век на недвижностите, опремата и постројките и нематеријалните средства за 10%, тоа би резултирало во зголемување на годишниот трошок за амортизација во приближен износ од МКД 417.055 илјади

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи

(2011: МКД 395.068 илјади). Види белешка 11 и 12 за промените направени во корисниот век во годините за кои се известува.

Групацијата постојано воведува нови услуги и платформи вклучувајќи, но не и ограничувајќи се на Универзален мобилен телекомуникациски систем (UMTS) базиран на широкопојасни услуги во мобилните комуникации како и поставување на оптички кабли. Во случај на воведување на вакви нови услуги, Групацијата спроведува ревизија на корисниот век на веќе постоечките платформи, но во најголемиот број случаи овие сервиси се дизајнирани да коегзистираат со старите платформи, без да предизвикаат промени кај новите технологии. Последователно, корисниот век на постарите платформи вообичаено не треба да се скратува.

Во 2011 година Групацијата започна голем проект за модернизација на радио пристапната мрежа во мобилниот сегмент. Групацијата спроведе ревизија на векот на траење на поединечните поврзани средства, која генерално резултираше со скратување на нивниот век на користење. Во 2012 година Групацијата спроведе ревизија на корисен век на ниво на средство кој произлезе од проектот на Друштвото за PSTN миграција, што генерално резултираше со скратување на нивниот корисен век.

4.2. Можни оштетувања на недвижностите, постројките и опремата и нематеријалните средства

Ние го проценуваме оштетувањето на препознатливи недвижности, постројки и опрема и нематеријални средства секогаш кога постои причина за верување дека сегашната вредност значително ја надминува надоместувачката вредност и таму каде што се очекува оштетување на вредноста. Надоместувачката вредност се добива по пат на пресметка, при која се користи широк спектар на претпоставки и фактори кои влијаат на истите. Покрај другото, ги земаме во предвид идните приходи и расходи, технолошката застареност, дисконтинуитет во услугите и други промени на околности кои можат да доведат до оштетување. Доколку оштетувањето е утврдено со методот на употребна вредност, се утврдува и објективна вредност намалена за трошоци за продажба (ако може да се утврди), за да се утврди точниот износ на оштетувањето. Земајќи предвид дека ова се врши врз основа на проценки и мислења, вредноста на можните оштетувања може да биде значително различна од онаа којашто е добиена по пат на овие калкулации. Раководството има извршено тестирање на оштетеноста базирано на проекцијата за десет години на паричните текови и стапката на постојан раст од 2% (2011: 2%) за да се утврди остаточната вредност после десет години. Групацијата во пресметката користи метод на објективна вредност намалена за трошоци за продажба. Дисконтната стапка која се користеше беше 9,46% (2011: 9,39%). Тестот не резултираше со загуби од оштетување.

4.3. Можни исправки на побарувања од купувачи и останати побарувања

Ние пресметуваме исправка на вредност на спорни побарувања базирајќи се на проценетите загуби кои произлегуваат од неможноста на корисниците да ги извршат плаќањата. За најголемите купувачи, странските купувачи и за корисници кои се во постапки за стечај и ликвидација исправката е пресметана на индивидуална основа, додека за другите купувачи е пресметана на портфолио основа, која се базира на доспеаноста на побарувањата и минатото искуство со отпишување на побарувањата, кредитната способност на корисниците и неодамнешните промени на условите на плаќање (види белешка 2.4.1 (б)). Овие фактори се разгледуваат периодично, и кога е потребно се вршат промени во пресметката. Во 2011 година, Групацијата изврши детална анализа на портфолиото на клиенти и во индивидуалното вреднување ги вклучи и корисниците на интерконекциски услуги. Покрај тоа, Групацијата ја анализираше и природата на деловното работење (приватни корисници, деловни корисници, фиксна и мобилна линија и сл.) како и ефикасноста на наплатата, што резултираше во промени во пресметките и помала исправка на побарувањата од купувачи и останати побарувања во 2011 година. Во 2012 година Групацијата спроведе детална анализа на групите на купувачи на коишто се применува групна проценка за оштетување, од којашто произлезе понатамошна сегментација на деловните корисници како и промена на соодветните стапки на исправка поради различно однесување на купувачите при плаќање, што резултираше со намалена исправка на побарувањата во 2012 година. Ако финансиската состојба на нашите корисници се влошува, тековните отписи на побарувањата можат да бидат и повисоки од очекуваните и можат да го надминат нивото на исправки коишто се признаени досега (види белешка 3.1.2).

4.4. Резервирања

Резервирањата главно се базираат на проценка особено во правни спорови. Групацијата ја проценува веројатноста од настанување на негативен исход како резултат на минат настан, и доколку веројатноста за одлив на економски користи е оценета како поголема од 50%. Групацијата врши резервирање за целиот износ на обврската (види

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи

белешка 2.10). Бидејќи проценката на веројатноста се врши врз основа на претпоставки, во некои случаи проценката може да не биде во согласност со евентуалниот исход на случајот. Со цел да се утврди веројатноста од негативен исход, Групацијата користи внатрешни и надворешни правни совети.

4.5. Трошоци за стекнување на претплатници

Трошоците за стекнување на претплатници примарно вклучуваат загуби од продажба на опрема (приходите и трошоците се прикажани на бруто основа) и надоместоци платени на агенти за стекнување на претплатници. Агентите кои работат за Друштвото исто така трошат дел од нивните надоместоци за маркетинг на производите на Групацијата додека определен дел од маркетинг трошоците на Групацијата треба да се сметаат како трошоци за стекнување на претплатници. Директните надоместоци наплатени од претплатниците за активирање или поврзување се маргинални во споредба со трошоците за стекнување. Овие приходи и трошоци се признаени кога претплатникот ќе биде приклучен на фиксната или мобилната мрежа на Групацијата. Ваквите трошоци или приходи не се капитализирани или одложени. Овие трошоци за стекнување (загуби) се признати веднаш бидејќи не се точно деливи од другите маркетинг трошоци. Вкупниот износ на трошоци за надоместоци платени на агенти во 2012 година изнесува МКД 212.873 илјади (2011: 277.286 илјади).

5. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ЕКВИВАЛЕНТИ НА ПАРИЧНИТЕ СРЕДСТВА

Во илјади денари	2012	2011
Депозити по видување	419.101	1.069.842
Благајна	6.133	8.273
	<u>425.234</u>	<u>1.078.115</u>

Каматната стапка на депозити по видување во банки се движи од 0,30% до 1,27% на годишно ниво (2011: 0,30% до 2,25% на годишно ниво). Овие депозити имаат рок на доспевање помал од 3 месеци.

Сегашната вредност на парични средства и еквиваленти на парични средства се изразени како што следи:

Во илјади денари	2012	2011
МКД	305.539	636.070
ЕУР	92.180	409.035
УСД	27.402	32.871
Останато	113	139
	<u>425.234</u>	<u>1.078.115</u>

Во продолжение е прегледот на депозити по видување по категории и по кредитен рејтинг на гарантот (види белешка 3.1.2):

Во илјади денари	2012	2011
Кредитен рејтинг на Гарантот: A+	205.406	9.669
Кредитен рејтинг на Гарантот: A	115.400	267.511
Кредитен рејтинг на Гарантот: BBB	-	761.641
Кредитен рејтинг на Гарантот: BBB-	75.535	-
Кредитен рејтинг на Гарантот: B-	-	31.021
Кредитен рејтинг на Гарантот: CCC	22.760	-
	<u>419.101</u>	<u>1.069.842</u>

6. ДЕПОЗИТИ ВО БАНКИ

Депозитите во банки претставуваат парични средства во реномирани домашни банки, со каматна стапка од 1,10% до 2,70% годишно (2011: од 1,30 % - 4,35% годишно) и со доспеаност од 3 до 12 месеци.

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи

Сегашната вредност на депозитите во банките е деноминирана по валути како што следи:

Во илјади денари	2012	2011
МКД	1.748.591	3.097.200
ЕУР	4.620.467	4.846.262
	<u>6.369.058</u>	<u>7.943.462</u>

Во продолжение е даден прегледот по банки и категории и по кредитен рејтинг на Гаранторот (види белешка 3.1.2):

Во илјади денари	2012	2011
Кредитен рејтинг на Гаранторот А+	5.994.020	4.550.660
Кредитен рејтинг на Гаранторот: А	375.038	2.474.898
Кредитен рејтинг на Гаранторот: ВВВ	-	917.886
Кредитен рејтинг на Гаранторот: В-	-	18
	<u>6.369.058</u>	<u>7.943.462</u>

7. ПОБАРУВАЊА ОД КУПУВАЧИ И ОСТАНАТИ ПОБАРУВАЊА

Во илјади денари	2012	2011
Побарувања од купувачи - домашни	3.978.526	4.244.740
Намалено за: исправка на вредноста	<u>(1.719.381)</u>	<u>(1.736.823)</u>
Побарувања од купувачи-домашни-нето	2.259.145	2.507.917
Побарувања од купувачи-странски	93.014	125.720
Побарувања од поврзани страни	460.052	345.731
Заеми дадени на трети страни	3.500	3.470
Намалено за: исправка на вредноста	<u>(3.500)</u>	<u>(3.470)</u>
Заеми дадени на трети страни - нето	-	-
Заеми за вработени	139.030	140.360
Останати побарувања	<u>17.495</u>	<u>7.367</u>
Финансиски средства	2.968.736	3.127.095
Аванси дадени на добавувачите	119.365	106.495
Намалено за: исправка на вредноста	<u>(62.923)</u>	<u>(74.156)</u>
Аванси дадени на добавувачите - нето	56.442	32.339
Претплати и пресметани приходи	<u>382.362</u>	<u>249.953</u>
	<u>3.407.540</u>	<u>3.409.387</u>
Намалено за нетековен дел: Останати побарувања	-	(1.774)
Намалено за нетековен дел: Заеми за вработени	(115.709)	(116.521)
Намалено за нетековен дел: Побарувања од купувачи - домашни	<u>(243.054)</u>	<u>(211.339)</u>
Тековен дел	<u>3.048.777</u>	<u>3.079.753</u>

Побарувањата од поврзани страни претставуваат побарувања од Групацијата Маѓар Телеком и Групацијата Дојче Телеком (види белешка 27).

Заемите за вработените се обезбедени со хипотека на недвижност или меница. Заеми дадени на трети страни претставува заем со референтната каматна стапка на 6 месечен ЕУРИБОР со маргина од 0,3%. Заемите одобрени за вработените имаат каматна стапка од 6,25% и 9,45% годишно (2011: 6,25% и 9,45% годишно).

Останати побарувања содржи ограничени парични средства во износ од МКД 1.987 илјади, на 31 декември 2011 година, коишто претставуваат гаранции издадени за продажба на проекти. На 31 декември 2012 година не постојат такви видови на гаранции.

Сите нетековни побарувања се со датум на доспевање до 15 години од денот на извештајот за финансиска состојба.

На 31 декември 2012 година за побарувањата од домашни купувачи во износ од МКД 2.098.075 илјади (2011: МКД 2.324.981 илјади) има исправка на вредноста. Старосната структура на овие побарувања е како што следи подолу:

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи

Во илјади денари	2012	2011
Помалку од 30 дена	213.589	330.152
Помеѓу 31 и 180 дена	185.852	292.736
Помеѓу 181 и 360 дена	87.970	108.830
Повеќе од 360 дена	<u>1.610.664</u>	<u>1.593.263</u>
	<u>2.098.075</u>	<u>2.324.981</u>

На 31 декември 2012 година побарувањата од домашни купувачи во износ од МКД 193.029 илјади беа застарени но за нив нема исправка (2011: МКД 150.863 илјади). Тие главно се однесуваат на корисници на услуги за интерконекција кои се проценуваат на индивидуална основа во согласност со минатото искуство на Групацијата и сегашните очекувања. Во 2012 година со деталната анализа направена на групите на купувачи на кои се применува групна проценка за оштетување, на определени побарувања од деловни корисници и државни институции кои припаѓаат во одредена категорија и согласно старосна структура се застарени нема исправка врз основа на минато искуство за однесувањето на купувачите при плаќање (види белешка 2.4.1 и 4.3).

Анализата на овие застарени побарувања од домашни купувачите е дадена подолу:

Во илјади денари	2012	2011
Помалку од 30 дена	67.654	103.899
Помеѓу 31 и 60 дена	38.016	21.456
Помеѓу 61 и 90 дена	21.570	5.886
Помеѓу 91 и 180 дена	35.914	17.420
Помеѓу 181 и 360 дена	27.296	1.586
Повеќе од 360 дена	<u>2.579</u>	<u>616</u>
	<u>193.029</u>	<u>150.863</u>

Вкупниот износ на исправката на вредност за побарувања од домашни купувачи е МКД 1.719.381 илјади (2011: МКД 1.736.823 илјади). Од оваа вредност, МКД 1.529.962 илјади (2011: 1.450.377 илјади) се однесуваат на исправка според старосна структура на спомнатите побарувања, додека вредноста од МКД 37.817 илјади (2011: МКД 119.221 илјади) се побарувања од купувачи во стечај и ликвидација за кои има исправка за целата нивна вредност. Дополнително Групацијата има исправка на вредноста на индивидуална основа на одредена група клиенти во износ од МКД 151.602 илјади (2011: МКД 167.225 илјади).

Износот на исправка главно е резултат на побарувања кои се доспеани повеќе од 720 дена. Вкупната вредност на побарувањата за кои е направена исправка за целата нивна вредност е МКД 1.514.762 илјади (2011: 1.518.106 илјади). Овие побарувања се главно од купувачи кои се исклучени во две насоки, купувачи кои се демонтирани, тужени купувачи и купувачи кои веќе не ги користат услугите на Групацијата.

Објективните вредности на финансиските средства во побарувања од купувачите и останати побарувања по категории се како што следат подолу:

Во илјади денари	2012	2011
Побарувања од купувачи-домашни-нето	2.259.145	2.507.917
Побарувања од купувачи-странски	93.014	125.720
Побарувања од поврзани страни	460.052	345.731
Заеми за вработени	139.030	140.360
Останати побарувања	<u>17.495</u>	<u>7.367</u>
	<u>2.968.736</u>	<u>3.127.095</u>

Движење на исправката на вредност на сомнителни и спорни побарувања од домашни купувачи.

Во илјади денари	2012	2011
Исправка на вредност на 1 јануари	1.736.823	1.853.221
Трошок во текот на годината	64.560	595
Отпис	<u>(82.002)</u>	<u>(116.993)</u>
Исправка на вредноста на 31 декември	<u>1.719.381</u>	<u>1.736.823</u>

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи

Движење на исправката на вредност на аванси дадени на добавувачи.

Во илјади денари	2012	2011
Исправка на вредност на 1 јануари	74.156	74.156
Ослободување на исправката	(11.233)	-
Исправка на вредноста на 31 декември	<u>62.923</u>	<u>74.156</u>

Побарувањата за кои има исправка на вредност се отпишуваат кога нема очекување за дополнителни приливи.

На 31 декември 2012 година побарувањата од странски купувачи во износ од МКД 60.695 илјади (2011: МКД 110.651 илјади) беа застарени, но за нив нема исправка. Ова се однесува на купувачи од странство пресметани на индивидуална основа во согласност со минатото искуство на Групацијата и тековните очекувања.

Анализата на овие застарени побарувања од странски купувачи е како што следи подолу:

Во илјади денари	2012	2011
Помалку од 30 дена	21.483	27.800
Помеѓу 31 и 60 дена	6.337	13.808
Помеѓу 61 и 90 дена	20.931	7.323
Помеѓу 91 и 180 дена	359	18.478
Помеѓу 181 и 360 дена	604	438
Повеќе од 360 дена	<u>10.981</u>	<u>42.804</u>
	<u>60.695</u>	<u>110.651</u>

Групацијата има побарувања од домашни купувачи со изменети договорни услови со сегашна вредност од МКД 46.019 илјади (2011: МКД 41.102 илјади). За сегашната вредност на заемите и побарувањата, кои инаку би биле застарени, а се со изменети услови, не е направена исправка на вредноста доколку ново договорените готовински текови се сметаат за сигурни.

Сегашните вредности на нетековните побарувања од купувачи и останати побарувања на Групацијата се изразени во денари.

Сегашните вредности на тековните побарувања од купувачи и останати побарувања на Групацијата се изразени во следните валути:

Во илјади денари	2012	2011
МКД	2.305.260	2.558.923
ЕУР	732.708	508.414
УСД	8.505	6.721
Останато	<u>2.304</u>	<u>5.695</u>
	<u>3.048.777</u>	<u>3.079.753</u>

Кредитниот квалитет на побарувањата од купувачите коишто не се застарени, ниту пак има исправка на вредноста за нив се проценети врз база на податоците од минатото за доцнење во плаќањето на купувачите.

Категориите за кредитниот квалитет на побарувањата од домашните купувачи коишто не се застарени, ниту пак им е извршена исправка на вредноста се како што следи подолу:

Во илјади денари	2012	2011
Група 1	993.116	1.093.918
Група 2	275.040	300.597
Група 3	<u>176.212</u>	<u>163.042</u>
	<u>1.444.368</u>	<u>1.557.557</u>

Категориите за кредитниот квалитет на побарувањата од странските купувачи коишто не се застарени, ниту пак има исправка на вредноста за нив, се како што следи подолу:

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи

Во илјади денари	2012	2011
Група 1	26.162	12.929
Група 2	6.157	2.140
	<u>32.319</u>	<u>15.069</u>

Група 1 - Корисници во фиксната телефонија коишто во просек вршат плаќање на нивните сметки пред истекот на рокот за плаќање и корисници во мобилната телефонија без исклучувања во последните 12 месеци.

Група 2 - Корисници во фиксната телефонија коишто во просек вршат плаќање на нивните сметки на денот на истекот на рокот за плаќање и корисници во мобилната телефонија до 3 исклучувања во последните 12 месеци.

Група 3 - Корисници во фиксната телефонија коишто во просек вршат плаќање на нивните сметки по истекот на рокот за плаќање и корисници во мобилната телефонија со повеќе од 3 исклучувања во последните 12 месеци.

8. ОСТАНАТИ ДАНОЦИ

Почнувајќи од 1 јануари 2009 и во текот на 2010 година, Владата на Република Македонија вовеле неколку измени во Законот за данок на добивка. Според овие измени основна за пресметување на данокот на добивка се непризнаените трошоци направени во текот на фискалната година, додека данокот на добивка се плаќа во моментот на дистрибуција на добивката во форма на дивиденда на странски правни лица, странски и домашни физички лица. Дистрибуцијата на дивиденда меѓу домашните друштва е ослободена од данок. Затоа, на 31 декември 2011 година пресметаниот данок на непризнаени трошоци е презентирани како дел од Останати расходи од работењето во Добивка за годината и Останати даноци во Извештајот за финансиската состојба (види белешка 18).

До сега даночните власти извршија целосна даночна ревизија на Друштвото за 2005 година и за претходните години. Исто така ревизија на персоналниот данок беше извршена од даночните власти за периодот од 1 јануари 2005 година до 31 март 2006 година. Во текот на 2010 година има спроведено ревизија од страна на Управата за јавни приходи, за данок на добивка за 2008 и 2009 година, задржан данок за 2007 и 2008 и ДДВ за 2009 година. Покрај тоа, во 2011 година Управата за јавни приходи спроведе ревизија за задржаниот данок за 2010 година и даночна ревизија на одредени договори за услуги од перспектива на трансферни цени кои беа без наоди. Во 2012 година Управата за јавни приходи спроведе даночна ревизија за ДДВ за август 2012 година во Друштвото која беше без наоди.

Во 2012 година Управата за јавни приходи изврши даночна ревизија за данок на добивка во подружницата (вклучувајќи данок на непризнаени трошоци) за периодот од 2009 до 2011 година и даночна ревизија за ДДВ за 2009 година. Не беа идентификувани значајни наоди, освен оние објаснети во белешка 1.2.

Даночните власти можат во период од 5 години од датумот на поднесениот даночен извештај да извршат ревизија и да утврдат дополнителни даночни обврски и казни. Во случај на даночна евазија или даночна измама периодот на застареност може да се продолжи до 10 години. Раководството нема сознанија за околности кои би можеле да доведат до значајни материјални обврски во контекст на горенаведеното, освен оние евидентирани во консолидираните финансиските извештаи.

8.1. Побарувања по останати даноци

Во илјади денари	2012	2011
Побарувања по ДДВ	9.395	556
Побарувања од данок на непризнаени трошоци	16.874	59.294
	<u>26.269</u>	<u>59.850</u>

8.2. Обврски по останати даноци

Во илјади денари	2012	2011
Обврски по ДДВ	68.861	52.654
Останати даночни обврски	2.228	670
Обврски за месечна аконтација за данок на непризнаени трошоци	3.199	-
	<u>74.288</u>	<u>53.324</u>

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи

9. ЗАЛИХИ

Во илјади денари	2012	2011
Материјали	162.622	178.810
Трговски стоки	270.804	418.100
Исправка на вредност на залихите до нето продажна вредност	(10.401)	(17.460)
	<u>423.025</u>	<u>579.450</u>

Движење на исправката на вредност на залихите до нето продажна вредност

Во илјади денари	2012	2011
Состојба на 1 јануари	17.460	10.847
Трошок за годината	(4.886)	9.245
Отпис на залихи	(2.173)	(2.632)
Состојба на 31 декември	<u>10.401</u>	<u>17.460</u>

Намалувањето на вредноста на залихите главно се однесува на трговска стока. Отписот на залихите до нето продажна вредност е врз основа на анализа на пониската од набавната и нето продажната вредност на датумот на извештајот за финансиска состојба.

10. НЕТЕКОВНИ СРЕДСТВА НАМЕНЕТИ ЗА ПРОДАЖБА

Нетековните средства наменети за продажба вклучуваат недвижности, постројки и опрема, главно згради и опрема на Групацијата, чија сегашна вредност ќе биде остварена главно преку нивна продажба или размена, наместо преку континуирана употреба кој раководството не ја смета за веројатна. Намерата на раководството е да ги продаде или размени овие средства во рок од една година, со можност за пролонгирање на рокот зависно од околностите. Постои план за продажба или размена на овие средства и раководството започна со активна продажба на пазарот по разумна цена или пак за нив веќе постои договор за продажба со одреден купувач. Од вкупниот износ од МКД 36.001 илјади (МКД 628.252 илјади) презентирани како средства наменети за продажба во Консолидираниот извештај за финансиската состојба МКД 1.715 илјади (2011: МКД 549.115 илјади) се дел од фиксниот сегмент и МКД 34.286 илјади (2011: МКД 79.137 илјади) се дел од мобилниот сегмент. Во 2011 година Групацијата потпиша договор да размени четири нејзини административни згради и паричен надомест во замена за нова зграда во 2012 година. Сегашната вредност на овие четири згради во износ од МКД 615.690 илјади беше рекласифицирана како средства наменети за продажба во Консолидираниот извештај за финансиската состојба на 31 декември 2011 година. Од овој износ, МКД 536.553 илјади беа дел од фиксниот сегмент додека МКД 79.137 илјади беа дел од мобилниот сегмент. Во 2012 година трансакцијата беше завршена и новостекнатата зграда во износ од МКД 2.294.230 илјади беше призната како недвижности, постројки и опрема (види белешка 11) додека продадените административни згради беа депризнаени со сегашна вредност од МКД 626.164 илјади во моментот на депризнавање, што резултираше во нето добивка од МКД 828.481 илјади признаена во Останати оперативни приходи (види белешка 13 и 19). Износот од МКД 34.286 илјади кој е дел од мобилниот сегмент претставува стара опрема заменета во рамките на проектот за модернизација на радио пристапната мрежа започнат во 2011 година (види белешка 4.1). Бидејќи намерата на раководството е да ја оствари сегашната вредност на овие средства преку продажба и постои план за продажба на овие средства, сегашната вредност на заменетата опрема беше рекласифицирана во средства наменети за продажба во Извештајот за финансиска состојба на 31 декември 2012 година.

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи

11. НЕДВИЖНОСТИ, ПОСТРОЈКИ И ОПРЕМА

Во илјади денари	Земјиште	Згради	Телекому- никациска опрема	Останато	Инвестиции во тек	Вкупно
Набавна вредност						
На 1 јануари 2011	6.353	4.196.917	28.438.703	4.079.615	1.116.089	37.837.677
Зголемувања	990	22.861	902.004	289.942	436.146	1.651.943
Пренос од инвестиции во тек (види белешка 12)	-	6.769	428.974	274.377	(935.565)	(225.445)
Намалувања	-	(1.529)	(390.417)	(378.610)	(466)	(771.022)
Пренос во средства наменети за продажба	-	(784.612)	-	(87.923)	-	(872.535)
На 31 декември 2011	7.343	3.440.406	29.379.264	4.177.401	616.204	37.620.618
Амортизација						
На 1 јануари 2011	-	1.643.604	18.488.530	2.793.357	-	22.925.491
Амортизација за годината	-	105.383	2.213.243	428.434	-	2.747.060
Намалувања	-	(1.522)	(361.907)	(358.514)	-	(721.943)
Пренос во средства наменети за продажба	-	(168.922)	-	(85.199)	-	(254.121)
На 31 декември 2011	-	1.578.543	20.339.866	2.778.078	-	24.696.487
Сегашна вредност						
На 1 јануари 2011	6.353	2.553.313	9.950.173	1.286.258	1.116.089	14.912.186
На 31 декември 2011	7.343	1.861.863	9.039.398	1.399.323	616.204	12.924.131

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи

Во илјади денари	Земјиште	Згради	Телекому- никациска опрема	Останато	Инвестиции во тек	Вкупно
Набавна вредност						
На 1 јануари 2012	7.343	3.440.406	29.379.264	4.177.401	616.204	37.620.618
Зголемувања	702	2.096.733	1.090.913	388.443	1.482.215	5.059.006
Пренос од инвестиции во тек (види белешка 12)	-	222.844	481.012	38.722	(1.105.930)	(363.352)
Трансфер меѓу категории на средства (види белешка 12)	(4)	(37.031)	18.083	(1.635)	341	(20.246)
Намалувања	(12)	(6.859)	(2.412.103)	(230.831)	-	(2.649.805)
Пренос во средства наменети за продажба	-	(11.510)	(1.418.545)	(55.438)	-	(1.485.493)
На 31 декември 2012	8.029	5.704.583	27.138.624	4.316.662	992.830	38.160.728
Амортизација						
На 1 јануари 2012	-	1.578.543	20.339.866	2.778.078	-	24.696.487
Амортизација за годината	-	105.589	2.091.634	457.666	-	2.654.889
Намалувања	-	(6.859)	(2.411.875)	(215.753)	-	(2.634.487)
Пренос во средства наменети за продажба	-	(10.262)	(1.384.259)	(49.644)	-	(1.444.165)
Трансфер меѓу категории на средства (види белешка 12)	-	69.148	176.527	(151.954)	-	93.721
На 31 декември 2012	-	1.736.159	18.811.893	2.818.393	-	23.366.445
Сегашна вредност						
На 1 јануари 2012	7.343	1.861.863	9.039.398	1.399.323	616.204	12.924.131
На 31 декември 2012	8.029	3.968.424	8.326.731	1.498.269	992.830	14.794.283

Во 2011 година Групацијата потпиша договор да размени четири нејзини административни згради и паричен надомест во замена за една нова зграда во 2012 година. Друштвото ќе ја плати разликата помеѓу набавната цена на новата зграда и продажната цена на постојните згради на шест еднакви годишни рати почнувајќи од моментот кога целата трансакција е завршена. Трансакцијата беше евидентирана според МСС 16 како трансакција на размена со комерцијална суштина бидејќи конфигурацијата (ризик, време и износ) на паричните текови на применото средство се разликува од конфигурацијата на паричните текови на пренесеното средство; износот на платените парични средства покажува дека објективните вредности на разменетите згради се различни и разменетите средства се користат во редовното работење и не се неактивни. Имајќи во предвид дека плаќањето на обврската е одложено над вообичаените кредитни услови, обврската беше дисконтирана до нејзината сегашна вредност (види белешка 13). Сепак, бидејќи може да се смета дека објективната вредност на новата зграда може поточно и попрецизно да се утврди отколку објективната вредност на старите згради, ефектот на дисконтирањето беше прикажано како влијание на објективната вредност на старите средства и беше признаено како капитална добивка од продажба на недвижности, постројки и опрема во добивката или загубата за годината (види белешка 19), што произлегува од видливи пазарни податоци за објективната вредност на старите згради. Во 2012 година Групацијата ја заврши трансакцијата за купување и продажба на згради со размена што резултираше во признавање на стекнатата зграда во недвижности, постројки и опрема по објективна вредност во износ од МКД 2.294.230 илјади (види белешка 10). Продажната цена на четирите стари згради беше МКД 1.300.791 илјади и вредноста на размена на овие згради не резултираше и нема да резултира во прилив на парични средства.

Во 2012 година, Групацијата капитализираше МКД 40.384 илјади поврзани со добивање на целосна документација за базните станици во согласност со применливите закони во Република Македонија (види белешка 2.7).

Ревизијата на корисниот век и остаточната вредност на недвижностите, постројките и опремата, направена во текот на 2012 година, влијаеше врз корисниот век и остаточната вредност на неколку типови на средства. Промената на корисниот век главно се однесува на возила, мобилни телефонски центри, како и опрема опфатена со проектот за PSTN миграција каде корисниот век на сите средства на кои влијаеше миграцијата беше скратен за да ја одрази

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи

планираната динамика на миграцијата. Промената на корисниот век на засегнатите средства беше направена поради технолошките промени и деловните планови на членките на Групацијата.

Ревизијата резултира со следната промена на првичниот тренд на амортизација во тековната и во годините што следат.

Во илјади денари	2012	2013	2014	2015	После 2015
Зголемување/(намалување) на амортизацијата	106.544	54.541	(43.976)	6.401	(91.375)
	106.544	54.541	(43.976)	6.401	(91.375)

12. НЕМАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА

Во илјади денари	Софтвер и лиценци	Концесија, 2G и 3G лиценци	Останато	Вкупно
Набавна вредност				
На 1 јануари 2011	6.857.727	891.406	32.155	7.781.288
Зголемувања	535.583	-	-	535.583
Пренос од инвестиции во тек (види белешка 11)	225.445	-	-	225.445
Намалувања	(408.362)	-	-	(408.362)
На 31 декември 2011	7.210.393	891.406	32.155	8.133.954
Амортизација				
На 1 јануари 2011	4.959.487	201.319	30.344	5.191.150
Амортизација за годината	722.381	85.494	675	808.550
Намалувања	(384.885)	-	-	(384.885)
На 31 декември 2011	5.296.983	286.813	31.019	5.614.815
Сегашна вредност				
На 1 јануари 2011	1.898.240	690.087	1.811	2.590.138
На 31 декември 2011	1.913.410	604.593	1.136	2.519.139

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи

Во илјади денари	Софтвер и лиценци	Концесија, 2G и 3G лиценци	Останато	Вкупно
Набавна вредност				
На 1 јануари 2012	7.210.393	891.406	32.155	8.133.954
Зголемувања	171.368	-	-	171.368
Пренос од инвестиции во тек (види белешка 11)	363.352	-	-	363.352
Намалувања	(1.653.782)	-	-	(1.653.782)
Трансфер меѓу категории на средства (види белешка 11)	20.246	-	-	20.246
На 31 декември 2012	<u>6.111.577</u>	<u>891.406</u>	<u>32.155</u>	<u>7.035.138</u>
Амортизација				
На 1 јануари 2012	5.296.983	286.813	31.019	5.614.815
Амортизација за годината	1.011.975	85.492	1.136	1.098.603
Намалувања	(1.653.782)	-	-	(1.653.782)
Трансфер меѓу категории на средства (види белешка 11)	(93.721)	-	-	(93.721)
На 31 декември 2012	<u>4.561.455</u>	<u>372.305</u>	<u>32.155</u>	<u>4.965.915</u>
Сегашна вредност				
На 1 јануари 2012	<u>1.913.410</u>	<u>604.593</u>	<u>1.136</u>	<u>2.519.139</u>
На 31 декември 2012	<u>1.550.122</u>	<u>519.101</u>	<u>-</u>	<u>2.069.223</u>

Ревизијата на корисниот век на нематеријалните средства во текот на 2012 година влијаеше на голем број средства, но главно на софтверот. Промената на корисниот век на засегнатите средства беше направена поради технолошките промени и деловните планови на членките на Групацијата.

Ревизијата резултира со следната промена на првичниот тренд на амортизација во тековната и во годините што следат.

Во илјади денари	2012	2013	2014	2015	После 2015
Зголемување/(намалување) на амортизацијата	22.309	(38.312)	22.144	31.372	(37.513)
	<u>22.309</u>	<u>(38.312)</u>	<u>22.144</u>	<u>31.372</u>	<u>(37.513)</u>

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи

13. ОБВРСКИ КОН ДОБАВУВАЧИТЕ И ОСТАНАТИ ОБВРСКИ

Во илјади денари	2012	2011
Обврски кон добавувачите		
- Домашни	731.161	648.678
- Странски	330.631	650.510
Обврски кон поврзани страни	230.402	191.561
Останати финансиски обврски	974.284	42.291
Финансиски обврски	2.266.478	1.533.040
Пресметани трошоци	1.395.974	1.055.990
Одложен приход	444.851	489.109
Примени аванси	56.562	54.600
Останато	34.988	34.767
	<u>4.198.853</u>	<u>3.167.506</u>
Намалено за нетековен дел:		
Одложен приход	(77.836)	(85.275)
Останати финансиски обврски	(648.845)	-
Тековен дел	<u>3.472.172</u>	<u>3.082.231</u>

Обврските кон поврзани страни претставуваат обврски кон Групацијата Маѓар Телеком и Групацијата Дојче Телеком (види белешка 27).

Нетековните одложени приходи имаат период на доспевање до 10 години од датумот на Консолидираниот извештај за финансиска состојба.

Во категоријата Останати финансиски обврски, МКД 835.887 илјади (2011: нема) претставува сегашна вредност на долгорочни обврски поврзани со трансакцијата за купување и продажба на згради со размена (види белешка 10, 11 и 19). Овие обврски првично се признаваат по објективна вредност и последователно се мерат по амортизирана вредност користејќи го методот на ефективна камата. Амортизирањето на дисконтот се признава како расходи за камати во добивката и загубата. Сегашната вредност на овие обврски е приближна на нивната објективна вредност бидејќи поврзаните парични текови се дисконтираат со каматна стапка од 6% годишно, којашто е видлива на пазарот за слични долгорочни финансиски обврски. Со оглед на тоа дека објективната вредност на новостекнатата зграда е поточно и попрецизно утврдена во споредба со објективната вредност на продадените згради ефектот на дисконтирањето влијае на објективната вредност на старите средства и е прикажано како дел од нето добивката во Останати оперативни приходи во износ од МКД 153.854 илјади.

Сегашната вредност на тековните обврски се деноминирани по валути како што следи:

Во илјади денари	2012	2011
МКД	1.988.223	2.110.773
ЕУР	1.399.098	844.881
УСД	76.303	107.282
Останато	8.548	19.295
	<u>3.472.172</u>	<u>3.082.231</u>

14. РЕЗЕРВИРАЊА ЗА ОСТАНАТИ ОБВРСКИ И ПЛАЌАЊА

Во илјади денари	Правни спорови	Останати	Вкупно
1 јануари 2011	854.401	61.141	915.542
Зголемувања	42.465	21.517	63.982
Ослободувања	(194.763)	(2.433)	(197.196)
Искористено во периодот	(271.880)	(8.516)	(280.396)
31 декември 2011	<u>430.223</u>	<u>71.709</u>	<u>501.932</u>

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи

Во илјади денари	Правни спорови	Останати	Вкупно
1 јануари 2012	430.223	71.709	501.932
Зголемувања	91.150	25.511	116.661
Ослободувања	(217.239)	(5.461)	(222.700)
Искористено во периодот	(108.343)	(50.200)	(158.543)
31 декември 2012	195.791	41.559	237.350

Анализа на вкупните резервирања:

Во илјади денари	2012	2011
Нетековни (правни спорови и останати)	113.821	369.583
Тековни	123.529	132.349
	237.350	501.932

Резервирањата за правни спорови се однесуваат за одредени правни и регулативни спорови покренати против Групацјата.

Еден правен случај е во процес против Друштвото кој се однесува на: спор со конкурент кој наведува дека Друштвото ја злоупотребило својата доминантна позиција на пазарот и бара оштета во износ од МКД 100.521 илјади. Информациите што обично се бараат според МСС 37 не се обелоденети. Раководството направи резервирање за обврската согласно своите најдобри оценки но не ги обелоденува информациите барани од параграф 85 од МСС 37 бидејќи раководството верува дека тоа ќе предизвика сериозни предрасуди за исходот на овој спор. Дополнително, постојат бројни судски спорови за кои е направено резервирање а кои на индивидуална основа не се материјални и не се обелоденети.

Раководството не очекува дека резултатот од овие правни предмети ќе резултира во загуба значително поголема од износот наведен на 31 декември 2012 година.

Останати вклучува резервирања направени за законската или договорна обврска на Групацјата да исплати определен износ на вработените на датумот на пензионирање (види белешка 2.15.1) и резервирања за Variable II програма за стимулација (види белешка 28). Резервирањето е признато спрема Трошоци за вработените во Добивката или загубата. Покрај тоа, како резултат на наодите од Истрагата, идентификуваното влијание е признаено во Резервирања за останати обврски и плаќања во вредност од МКД 36.019 илјади на 31 Декември 2011 година, кои беа искористени во 2012 година (види белешка 1.2.).

15. КАПИТАЛ И РЕЗЕРВИ

Акционерскиот капитал се состои од следното:

Во илјади денари	2012	2011
Обични акции	9.583.878	9.583.878
Златна акција	10	10
	9.583.888	9.583.888

Акционерскиот капитал се состои од една златна акција со номинална вредност од МКД 9.733 и 95.838.780 обични акции со номинална вредност од МКД 100 по акција.

Златната акција со номинална вредност од МКД 9.733 е во сопственост на Владата на Република Македонија. Согласно член 16 од Статутот на Друштвото сопственикот на златна акција има дополнителни права со кои се немаат стекнатите сопствениците на обични акции. Имено, ниту едно решение или одлука на Собранието на акционерите поврзана со: создавање, распределба или издавање на акционерски капитал; здружување, спојување, одделување, консолидирање, трансформирање, реконструкција, престанок или ликвидација на Друштвото; менување на основните деловни активности на Друштвото; отуѓување или напуштање на основните деловни активности или на значајните средства на Друштвото; дополнување на Статутот на Друштвото на таков начин што се менуваат или поништуваат правата коишто произлегуваат од златната акција; или промена на називот на Друштвото; нема да биде полноважна доколку имателот на златната акција гласа против соодветното решение. Правата кои ги има имателот на златната акција се детално наведени во Статутот на Друштвото.

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи

На 31 декември 2012 и 2011 година, обичните акции на Друштвото се во сопственост на:

Во илјади денари	2012	%	2011	%
АД Каменимост Комуникации, во ликвидација	4.887.778	51,00	4.887.778	51,00
Влада на Република Македонија	3.336.497	34,81	3.336.497	34,81
Друштвото (сопствени акции)	958.388	10,00	958.388	10,00
Меѓународна финансиска корпорација (IFC)	179.698	1,88	179.698	1,88
Останати акционери	221.527	2,31	221.527	2,31
	<u>9.583.888</u>	<u>100,00</u>	<u>9.583.888</u>	<u>100,00</u>

15.1. Сопствени акции

Друштвото купи 9.583.878 од сопствените акции, што претставува 10% од неговите акции, преку Македонската берза за хартии од вредност во јуни 2006 година. Вкупната сума платена за откуп на овие акции, без данок, изнесува МКД 3.843.505 илјади. Акциите се прикажани како откупени сопствени акции.

Како резултат на наодите на Истрагата, еден консултантски договор, за кој исплатите биле погрешно капитализирани како дел од Сопствени акции во 2006 година, ретроспективно е депризнаен од Сопствени акции (види белешка 1.2.).

Износот на сопствени акции од МКД 3.738.358 илјади, (после повторно прикажување), го намалува акционерскиот капитал на Друштвото. Друштвото има право дополнително повторно да ги издаде овие акции. Сите акции издадени од Друштвото се целосно платени.

16. ПРИХОДИ

Во илјади денари	2012	2011
Приходи од фиксна телефонија		
Говорна услуга – малопродажна	2.277.680	2.925.866
Говорна услуга – големопродажна	1.890.069	1.950.786
Интернет	1.205.191	1.253.675
Пренос на податоци	442.220	553.817
ТВ	416.715	316.043
Опрема	318.209	313.990
Останати приходи од фиксна телефонија	<u>103.566</u>	<u>87.421</u>
Вкупно приходи од фиксна телефонија	6.653.650	7.401.598
Приходи од мобилна телефонија		
Говорна услуга – малопродажна	4.312.346	5.201.450
Говорна услуга – големопродажна	1.094.772	1.125.927
Пренос на податоци	809.426	992.935
Опрема	359.888	425.788
Интернет	266.595	193.411
Услуги со посебна цена на чинење	75.364	118.769
Останати приходи од мобилна телефонија	<u>149.609</u>	<u>117.661</u>
Приходи од гости	<u>93.222</u>	<u>117.049</u>
Вкупно приходи од мобилна телефонија	7.161.222	8.292.990
	<u>13.814.872</u>	<u>15.694.588</u>

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи

17. ТРОШОЦИ ЗА ВРАБОТЕНИТЕ

Во илјади денари	2012	2011
Плати	976.310	1.000.458
Придонеси на плати	330.316	320.087
Бонуси	231.855	235.705
Останати трошоци за вработените	173.579	102.195
Капитализирани трошоци за вработените	(162.455)	(119.698)
	<u>1.549.605</u>	<u>1.538.747</u>

Останати трошоци за вработените главно ги вклучуваат отпремнините за технолошки вишок за 43 вработени кои ја напуштиле Групацијата во 2012 година (2011: 9 вработени), додатокот за одмор и други користи.

Во Бонуси исто така се вклучени трошоците за MTIP и Variable II програмата (види белешка 28).

18. ОСТАНАТИ РАСХОДИ ОД РАБОТЕЊЕТО

Во илјади денари	2012	2011
Набавна вредност на продадени стоки	1.404.611	1.495.422
Услуги	792.577	888.681
Маркетинг и донации	404.295	466.432
Материјали и одржување	339.201	318.490
Подизведувачи	276.934	302.569
Енергија	326.742	298.663
Такси давачки и локални даноци	305.785	244.366
Трошоци за тантиеми за програмски содржини за IPTV	158.147	107.397
Закупнини	134.241	131.410
Консултантски услуги	106.166	69.891
Данок на непризнаени трошоци	34.034	29.381
Осигурување	18.231	21.011
Исправка на вредноста на сомнителни и спорни побарувања	64.560	595
Исправка на вредноста на залихите до нето продажна вредност	-	9.246
Отпис на залихи	14.347	1.506
Останато	<u>21.581</u>	<u>21.551</u>
	<u>4.401.452</u>	<u>4.406.611</u>

Услугите главно вклучуваат трошоци за агенциски провизии, поштенски услуги, трошоци за одржување на ИТ опрема, и останати провизии за извршени услуги (како на пример услуги за чистење обезбедување и друго).

Со цел да се одржи конзистентноста со презентацијата во тековната година, трошоците прикажани во 2011 година во Останато, во износ од МКД 176.961 илјади се исклучени од Останати оперативни трошоци во овие финансиски извештаи и се рекласифицирани во Останати оперативни приходи (види белешка 19). Рекласификацијата нема никакво влијание врз капиталот или нето добивката.

19. ОСТАНАТИ ОПЕРАТИВНИ ПРИХОДИ

Во илјади денари	2012	2011
Нето добивка од продажба на недвижности, постојки и опрема	839.731	22.544
Останато	<u>263.544</u>	<u>176.961</u>
	<u>1.103.275</u>	<u>199.505</u>

Останато главно вклучува нето приход од ослободување на резервирања.

Во 2012 година Групацијата ја заврши трансакцијата за купување и продажба на згради со размена која резултираше во добивка од продажбата на своите четири административни згради во износ од МКД 828.481 илјади (види белешка 10).

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи

Со цел да се одржи конзистентност со презентацијата во тековната година трошоците прикажани во 2011 година како Останати во износ од МКД 176.961 илјади беа исклучени од Останати оперативни трошоци во овие финансиски извештаи и се рекласифицирани во Останати оперативни приходи (види белешка 18). Рекласификацијата нема никакво влијание врз капиталот или нето добивката.

20. РАСХОДИ ОД ФИНАНСИРАЊЕ

Во илјади денари	2012	2011
Расходи од камати	63.974	42.408
Банкарски услуги и останати провизии	28.095	38.735
Промена на финансиските средства по објективна вредност преку добивката или загубата	3.254	11.425
Нето негативни курсни разлики	3.510	-
	<u>98.833</u>	<u>92.568</u>

21. ПРИХОДИ ОД ФИНАНСИРАЊЕ

Во илјади денари	2012	2011
Приходи од камати	210.525	231.004
Нето позитивни курсни разлики	-	4.317
Приходи од дивиденди	3.285	3.282
	<u>213.810</u>	<u>238.603</u>

Приходи од дивиденди произлегуваат од финансиски средства по објективна вредност во добивката или загубата. Приходите од камати произлегуваат од финансиски средства класификувани како заеми и побарувања.

22. ДИВИДЕНДИ

Собранието на акционери на Друштвото на нивниот состанок одржан на 4 април 2012 година ја усвои одлуката за исплата на дивиденда за 2011 година. Одлуката за исплата на дивидендата за 2011 година е во вредност од МКД 6.163.557 илјади од нето добивката за 2011 година. Дивидендата беше исплатена во април 2012 година. До датумот на објавување на овие консолидирани финансиски извештаи не се објавени дивиденди за 2012 година.

23. ИЗВЕСТУВАЧКИ СЕГМЕНТИ И ИНФОРМАЦИИ

23.1. Известувачки сегменти

Известувачките сегменти на Групацијата се: фиксен сегмент и мобилен сегмент.

Фиксниот сегмент обезбедува локални, национални и меѓународни телефонски услуги, VoIP услуги, услуги за изнајмување на линии, интернет и телевизија под брендот Т-Хоум.

Мобилен сегмент обезбедува мобилни телефонски услуги по брендот Т-Мобиле.

23.2. Информации кои редовно се доставувани до главниот извршен носител на одлуки

Следните табели ги прикажуваат информациите за известувачките сегменти кои редовно се доставуваат до главниот оперативен носител на одлуки на Друштвото, усогласени со соодветните Групни бројки. Информациите кои редовно се обезбедуваат за МКГ, вклучуваат неколку мерења на добивката кои се земаат во предвид при оценување на работењето и алоцирање на ресурсите, вклучувајќи ја EBITDA (добивка пред камата, данок од добивка и амортизација) корегирани за влијанието на одредени ставки кои се земаат во предвид како „специјално влијание“. Овие ставки се менуваат од година во година, по својата природа и големина. Раководството верува дека EBITDA е мерка на сегментот која е најконзистентна со принципите на мерење кои се користени во мерењето на соодветните износи во овие финансиски извештаи.

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи

Приходи

Во илјади денари	2012	2011
Вкупно приходи од фиксниот сегмент	7.352.808	8.097.102
Намалено за: Приходи на фиксниот сегмент од останати сегменти	(705.465)	(708.430)
Приходи на фиксниот сегмент од надворешни корисници	6.647.343	7.388.672
Вкупно приходи од мобилниот сегмент	8.278.894	9.509.271
Намалено за: Приходи на мобилниот сегмент од останати сегменти	(1.111.365)	(1.203.355)
Приходи на мобилниот сегмент од надворешни корисници	7.167.529	8.305.916
Вкупно приходи на Групацијата	13.814.872	15.694.588

Ниту еден од надворешните корисници на Групацијата не преставува значаен извор на приходи.

Резултати по известувачки сегменти (EBITDA).

Во илјади денари	2012	2011
Фиксен сегмент	3.927.850	3.997.906
Мобилен сегмент	3.490.861	4.384.067
Вкупна EBITDA на Групацијата	7.418.711	8.381.973
Амортизација на Групацијата	3.753.492	3.610.804
Вкупна оперативна добивка на Групацијата	3.665.219	4.771.169
Приходи од финансирање – нето	114.977	146.035
Добивка пред оданочување на Групацијата	3.780.196	4.917.204

Капитални издатоци (CAPEX) за Недвижности, постројки и опрема и Нематеријални средства

Во илјади денари	2012	2011
Фиксен сегмент	4.112.856	1.385.538
Мобилен сегмент	1.117.517	801.988
Вкупно капитални издатоци за Недвижности, постројки и опрема и Нематеријални средства на Групацијата	5.230.373	2.187.526

Износите обелоденети како „Капитални издатоци за Недвижности, постројки и опрема и Нематеријални средства“ се соодветни со линијата „Инвестиции“ обелоденета во белешка 11 и 12.

24. НАЕМИ И ОСТАНАТИ ПРЕВЗЕМЕНИ ОБВРСКИ

24.1. Превземени обврски од оперативен наем - каде што Групацијата е наемател:

Превземените обврски од оперативен наем- каде што Групацијата е наемател главно се однесуваат на наем на деловни објекти и телекомуникациски уреди.

Идните вкупни минимални плаќања за наем по основ на нераскинливи оперативни договори за наем се како што следи:

Во илјади денари	2012	2011
Под 1 година	116.538	118.174
Помеѓу 1 и 5 години	251.442	274.788
Над 5 години	68.680	93.054
	436.660	486.016

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи

24.2. Превземени обврски од оперативен наем - каде Групацијата е наемодавател:

Превземените обврски од оперативен наем - каде Групацијата е наемодавател главно се однесуваат на наем на земјиште и базни станици.

Идните вкупни минимални побарувања за наем по основ на нераскинливи оперативни договори за наем се како што следи:

Во илјади денари	2012	2011
Под 1 година	24.215	22.340
Помеѓу 1 и 5 години	95.834	87.381
Над 5 години	30.664	45.418
	<u>150.713</u>	<u>155.139</u>

24.3. Превземени обврски од капитални инвестиции

Вкупниот износ на договорени капитални инвестиции на 31 декември 2012 година изнесува МКД 429.598 илјади (2011: МКД 2.742.054 илјади). Во 2011 година Групацијата потпиша договор за размена на четири нејзини административни згради и парична надокнада во замена за нова зграда во 2012 година, што резултираше во одобрени капитални инвестиции на 31 декември 2011 година од МКД 2.294.323 илјади (види белешка 10). Износот на договорени капитални инвестиции на 31 декември 2012 година главно се однесува на телекомуникациска опрема.

25. ДОПОЛНИТЕЛНИ ОБЕЛОДЕНУВАЊА НА ФИНАНСИСКИТЕ СРЕДСТВА

Групацијата ги класифицира мерењата по објективна вредност користејќи хиерархија на објективна вредност која ја одредува релевантноста на информациите коишто се користат во формирањето на објективната вредност. Во хиерархијата на објективна вредност постојат следните нивоа:

- а) котирани цени (неприлагодени) на активните пазари за идентични средства (Ниво 1);
- б) останати информации за средствата освен котираните цени вклучени во Ниво 1 коишто се достапни од извори надвор од Групацијата, директно или индиректно (Ниво 2); и
- в) информации за средства коишто не базираат на податоци од надворешни пазари (Ниво 3).

Хиерархиското ниво на објективната вредност во рамките на објективното мерење на вредноста е категоризирано во целост и утврдено врз основа на најниското ниво на информации коишто се релевантни за објективното мерење на вредностите во целост. Релевантноста на информациите е оценувана во однос објективното мерење на вредноста во целост.

Не постои трансфер на финансиските средства помеѓу Ниво 1 и Ниво 2.

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи

25.1. Финансиски средства - Сегашна вредност и објективни вредности

Табелата подолу ја прикажува поделбата на финансиските средства на 31 декември 2011.

Средства Во илјади денари	Финансиски средства			Објективна вредност во добивката или загубата (Ниво 1)	Сегашна вредност	Објективна вредност
	Заеми и побарувања	Задржани до доспевање	Располож- ливи за продажба (Ниво 2)			
Парични средства и еквиваленти на паричните средства	1.078.115	-	-	-	1.078.115	1.078.115
Депозити во банки	7.943.462	-	-	-	7.943.462	7.943.462
Побарувања од купувачи и останати побарувања	3.127.095	-	-	-	3.127.095	3.127.095
Останати финансиски средства	-	-	612	-	612	612
Финансиски средства по објективна вредност преку добивката или загубата	-	-	-	54.083	54.083	54.083

Табелата подолу ја прикажува поделбата на финансиските средства на 31 декември 2012.

Средства Во илјади денари	Финансиски средства			Објективна вредност во добивката или загубата (Ниво1)	Сегашна вредност	Објективна вредност
	Заеми и побарувања	Задржани до доспевање	Располож- ливи за продажба (Ниво 2)			
Парични средства и еквиваленти на паричните средства	425.234	-	-	-	425.234	425.234
Депозити во банки	6.369.058	-	-	-	6.369.058	6.369.058
Побарувања од купувачи и останати побарувања	2.968.736	-	-	-	2.968.736	2.968.736
Останати финансиски средства	-	-	612	-	612	612
Финансиски средства по објективна вредност преку добивката или загубата	-	-	-	50.828	50.828	50.828

Заемите и побарувањата се мерат по амортизирана вредност, додека средства кои што се расположливи за продажба и кои што се чуваат за тргување се мерат по објективна вредност.

Паричните средства и еквиваленти на паричните средства, банкарски депозити, побарувањата од купувачите и останатите тековни финансиски средства главно имаат краток рок на доспевање. Од овие причини нивната сегашна вредност на крајот на периодот на известување е приближна на нивната објективна вредност.

Финансиските средства расположливи за продажба претставуваат акции вреднувани по објективна вредност.

Финансиските средства кои се прикажани по објективна вредност преку добивката или загубата вклучуваат вложувања во сопственички инструменти во вредност од МКД 50.828 илјади (2011: МКД 54.083 илјади) кои се пресметани врз основа на нивната пазарна вредност на Македонската Берза на Хартии од Вредност. Промените на пазарните цени на другите финансиски средства прикажани по објективна вредност преку добивката или загубата се

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи

евидентирани во приходи од финансирање во добивката или загубата (види белешка 20 и 21). Набавната вредност на овие капитални инвестиции изнесува МКД 31.786 илјади (2011: МКД 31.786 илјади).

25.2. Останати обелоденувања во врска со финансиските инструменти

Групацијата беше исто така изложена на ризик којшто произлегува од можно повлекување на гаранции во номинален износ од МКД 1.987 илјади на 31 декември 2011 година. Овие гаранции се издадени од македонски банки на име на Друштвото, или Подружницата, како гаранции за обезбедување на исполнувањето на одредени договорни обврски на Групацијата. Групацијата донесува одлуки врз основа на своите договорни обврски и очекувања и во иднина, затоа не се случило повлекување на гаранциите, и не се очекува да се случи ни во иднина. На 31 Декември 2012 година не постојат такви видови на гаранции.

Не постојат финансиски средства или обврски, кои се рекласифицирани во друга категорија на финансиски инструменти.

Не постојат финансиски средства кои се трансферирани на начин, на кој дел или сите финансиски средства не се квалификуваат за депризнавање.

26. НЕИЗВЕСНИ ОБВРСКИ

Друштвото и Подружницата имаат неизвесни обврски во однос на правни и регулаторни барања кои произлегуваат во редовното работење. Најголем дел од неизвесните обврски се однесуваат на 18 барања за поведување на прекршочни постапки од регулаторни тела за наводно прекршување на одредени рокови за донесување на одлука по барање на претплатник и во врска со наводна злоупотреба на доминантна позиција на пазарот. Максималната можна казна за секој поединечен случај е 4% во 15 случаи, 7% во 1 случај и 10% во 2 случаи од годишниот приход од претходната година, во согласност со локалното законодавство. Раководството верува, врз основа на правен совет, дека не е веројатно дека значителни обврски ќе произлезат од овие спорови поради неоснованост за поведување на овие прекршочни постапки. Една неизвесна обврска во износ од МКД 978.661 илјади се однесуваат на судски спор со Њусфон С ДОО – Скопје за можна оштета поради изгубена идна добивка заради раскинување на договорот од страна на Подружница. Раководството на Друштвото не предвидува дека ќе дојде до појава на материјални обврски од неизвесните обврски освен оние коишто се резервирани (види белешка 14).

27. ТРАНСАКЦИИ СО ПОВРЗАНИ СТРАНИ

Сите трансакции со поврзаните страни произлегуваат од тековното работење и нивната вредност материјално не се разликува од условите кои би преовладувале во пазарни услови.

Трансакциите со поврзани страни се состојат од обезбедување и добивање на телекомуникациски услуги и опрема, одобрување заеми и обезбедување на консултантски услуги за раководството. Износите на побарувањата и обврските се прикажани во соодветните белешки (види белешка 7 и 13).

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи

Приходите и трошоците со поврзаните страни на Друштвото се следните:

Во илјади денари	2012		2012	
	Приходи	Трошоци	Приходи	Трошоци
Magyar Telekom Group				
Magyar Telekom Plc	5.767	46.456	22.448	51.764
IQSYS Magyar Telekom	-	2.770	-	7.481
T-Systems Magyarország Zrt.	-	923	-	-
Telemakedonija AD	181	-	249	-
Crnogorski Telekom	543	2.361	569	2.658
Novatel	2.289	-	3.438	-
Deutsche Telekom Group				
Deutsche Telekom AG	1.447.652	249.748	1.475.886	274.134
Hrvatski Telekom	2.834	39.227	5.856	11.779
Slovak Telekom	240	352	200	393
Polska Telefonia Cyfrowa	342	486	332	570
T-Mobile Czech Republic	369	746	453	1.215
T-Mobile Austria	3.786	5.857	4.784	6.102
Everything Everywhere Limited	173	1.387	1.176	1.515
T-Mobile USA	4	1.233	438	1.685
T-Systems	11.138	14.038	9.856	4.517
T-Mobile Netherlands BV	1.241	1.161	1.232	1.360
T-Mobile International UK Limited	-	616	-	803
Detecon	-	8.845	-	5.359
OTE Globe	22.509	30.435	19.712	32.173
Romtelekom	-	913	-	1.814
Cosmo Bulgaria Mobile	865	5.428	697	5.824
Albanian Mobile Communications	954	5.685	718	5.427
Cosmote Romanian Mobile Telecommunications	50	367	22	455
COSMOTE-Mobile Telecom. S.A.	3.125	11.653	3.106	14.874
Друштво контролирано од клучното раководство на Подружницата				
Мобико ДООЕЛ	343	161	582	107

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи

Побарувањата и обврските со поврзаните страни на Друштвото се следните:

Во илјади денари	2012		2011	
	Побарувања	Обврски	Побарувања	Обврски
Magyar Telekom Group				
Magyar Telekom Plc	8.526	7.084	4.728	38.549
T-Systems Magyarország Zrt.	-	1.845	-	1.845
Telemakedonija AD	6	-	23	-
Crnogorski Telekom	6.395	-	-	1.324
Novatel	389	378	565	489
Deutsche Telekom Group				
Deutsche Telekom AG	247.057	172.147	244.418	102.541
Hrvatski Telekom	13.205	33	-	4.221
Slovak Telekom	457	4.400	287	7.872
Polska Telefonia Cyfrowa	9	-	-	440
T-Mobile Czech Republic	298	-	-	144
T-Mobile Austria	15.623	-	4.819	-
Everything Everywhere Limited	-	4.110	-	3.875
T-Mobile USA	2.217	-	-	262
T-Systems	5.094	9.636	2.546	8.667
T-Mobile Netherlands BV	-	6.880	-	7.617
T-mobile International UK Limited	-	138	-	185
Detecon	-	8.845	-	535
OTE Globe	8.842	8.800	7.608	11.181
Romtelekom	-	6.054	-	1.814
Cosmo Bulgaria Mobile	56.875	-	25.673	-
Albanian Mobile Communications	15.641	-	8.078	-
Cosmote Romanian Mobile Telecommunications	376	-	831	-
COSMOTE-Mobile Telecom. S.A.	78.937	-	46.041	-
Друштво контролирано од клучното раководство на Подружницата				
Мобико ДООЕЛ	105	52	114	-

28. НАДОМЕСТОЦИ НА КЛУЧНОТО РАКОВОДСТВО

Вкупниот износ на надоместоци за клучното раководство во Друштвото, вклучувајќи ги поврзаните даноци и придонеси, се прикажани подолу:

Во илјади денари	2012	2011
Краткорочни бенефиции (вклучувајќи ги поврзаните даноци)	99.244	124.237
Законски придонеси за краткорочните бенефиции	8.201	6.005
Плаќања засновани на акции	4.870	10.030
	<u>112.315</u>	<u>140.272</u>

Надоместоците на членовите на Одборот на директори на Друштвото изнесуваат МКД 6.140 илјади (2011: МКД 6.200 илјади) и се вклучени во Краткорочни бенефиции.

Плаќањата засновани на акции претставуваат компензација за клучното раководство од страна на Друштвото како дел од среднорочниот план за стимулација (МТИР) воведен од страна на Маѓар Телеком АД додека целите кои треба да бидат исполнети се базираат на перформансите на акциите на Маѓар Телеком АД. Вклучени лица се врвното и средното раководство на Групацјата Маѓар Телеком.

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи

MTIP е управуван од страна на Маџар Телеком АД додека компензацијата на клучното раководство од Друштвото поврзана со MTIP паѓа на товар на Друштвото (за MTIP програмата која стартува 2008, 2009 и 2010) и е вклучена во Трошоци за вработените (Бонуси) спрема Останати резервирања (види белешка 17 и 14).

Во текот на 2012 година, беше воведена нова долгорочна програма за стимулација базирана на променливи остварувања, наречена Variable II, како дел од глобалната алатка на Групацијата Дојче Телеком за надоместување на друштвата, која промовира среднорочно и краткорочно подобрување на вредноста на Групацијата Дојче Телеком и изедначување на интересите на раководството и акционерите.

Програмата Variable II е применлива од 1 јануари 2012 година до 31 декември 2015 година, во две преодни програми: Variable II Преодна програма I, со примена во периодот од 1 јануари 2012 година до 31 декември 2013 година и Variable II Преодна програма II, со примена во периодот од 1 јануари 2012 година до 31 декември 2014 година.

Програмата Variable II се мери врз база на исполнувањето на четири долгорочни параметри за исполнување со еднаква важност (прилагодена заработка по акција (EPS); прилагоден поврат на капиталот (ROCE), задоволство на корисниците и задоволство на вработените). Секој параметар одредува една четвртина од износот на наградата. Нивоата на остварување на целите се ограничени на 150% и остварување на целите над 150% не се земаат во предвид во сите четири параметри. Периодот на оценување е четири години и е базиран на просечното остварување во планираните четири години.

Учесници на програмата се членовите на клучното раководство на Друштвото, кои прифатиле учество во назначената временска рамка.

Напрвените трошоци поврзани со Variable II програмата се прикажани во рамките на Плаќања засновани на акции.

29. ПОСЛЕДОВАТЕЛНИ НАСТАНИ

Нема настани после денот на изготвување на извештајот за финансиска состојба кои ќе влијаат на добивката или загубата, консолидираниот извештај за финансиска состојба или паричните текови за 2012 година.

Македонски Телеком АД – Скопје

Посебни финансиски извештаи
за годината којашто завршува на
31 декември 2012

Со извештај на независниот ревизор

Содржина

Извештај на независниот ревизор

Посебни финансиски извештаи

Посебен извештај за финансиската состојба	1
Посебен извештај за сеопфатна добивка	2
Посебен извештај за парични текови	3
Посебен извештај за промените во главнината	4
Белешки кон посебните финансиски извештаи	5

ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИОТ РЕВИЗОР

До Управниот Одбор и Акционерите на Македонски Телеком АД Скопје

Извештај за финансиски извештаи

Ние извршивме ревизија на приложените финансиски извештаи на Македонски Телеком АД Скопје, кои што го вклучуваат извештајот за финансиската состојба заклучно со 31 декември 2012 година, како и извештајот за сеопфатната добивка, извештајот за промени во главнината и извештајот за паричните текови за годината којашто завршува тогаш и прегледот на значајните сметководствени политики и други објаснувачки информации.

Одговорност на менаџментот за финансиските извештаи

Менаџментот е одговорен за подготвувањето и објективното презентирање на овие финансиски извештаи во согласност со Меѓународните стандарди за финансиско известување, и интерната контрола којашто е релевантна за подготвувањето и објективното презентирање на финансиски извештаи коишто се ослободени од материјално погрешно прикажување, без разлика дали е резултат на измама или грешка.

Одговорност на ревизорот

Наша одговорност е да изразиме мислење за овие финансиски извештаи врз основа на нашата ревизија. Ние ја спроведовме нашата ревизија во согласност со Меѓународните стандарди за ревизија. Тие стандарди бараат да ги почитуваме етичките барања и да ја планираме и извршиме ревизијата за да добиеме разумно уверување за тоа дали финансиските извештаи се ослободени од материјално погрешно прикажување. Ревизијата вклучува извршување на постапки за прибавување на ревизорски докази за износите и обелоденувањата во финансиските извештаи. Избраните постапки зависат од расудувањето на ревизорот, вклучувајќи ја и проценката на ризиците од материјално погрешно прикажување на финансиските извештаи, без разлика дали е резултат на измама или грешка. Кога ги прави тие проценки на ризикот, ревизорот ја разгледува интерната контрола релевантна за подготвувањето и објективното презентирање на финансиските извештаи, за да обликува ревизорски постапки кои што се соодветни во околностите, но не за целта на изразување на мислење за ефективност на интерната контрола на ентитетот.

Ревизијата исто така вклучува и оценка на соодветноста на користените сметководствени политики и на разумноста на сметководствените проценки направени од страна на менаџментот, како и оценка на севкупното презентирање на финансиските извештаи.

Ние веруваме дека ревизорските докази коишто ги имаме прибавено се доволни и соодветни за да обезбедат основа за нашето ревизорско мислење.

PricewaterhouseCoopers Revizija doo, 8th September 16, Hyperium Business Center, 2nd floor, 1000 Skopje, Republic of Macedonia, VAT No. MK4030008022586, T: +389 (02) 31 40 900/901, F: +389 (02) 31 16 525, www.pwc.com/mk

Мислење

Според наше мислење, приложените финансиски извештаи, во сите материјални аспекти, даваат вистинска и објективна слика на финансиската состојба на Македонски Телеком АД Скопје заклучно со 31 декември 2012 година, резултатите од работењето, како и паричните текови за годината којашто завршува тогаш во согласност со Меѓународните стандарди за финансиско известување.

Риселотична Кооперативна Ревизија ДОО

ПРАЈСВОТЕРХАУСКУПЕРС РЕВИЗИЈА ДОО Скопје

Скопје,

18 февруари, 2013 година

Посебен извештај за финансиската состојба

Во илјади денари	Белешка	На 31 декември	
		2012	2011
Средства			
Тековни средства			
Парични средства и еквиваленти на паричните средства	5	237.874	540.752
Депозити во банки	6	4.266.310	5.706.966
Побарувања од купувачи и останати побарувања	7	1.922.470	1.945.451
Побарувања за останати даноци	8	10.749	22.621
Залихи	9	178.443	170.415
Средства наменети за продажба	10	1.715	549.116
Вкупно тековни средства		6.617.561	8.935.321
Нетековни средства			
Недвижности, постројки и опрема	11	12.692.136	10.661.336
Аванси за недвижности, постројки и опрема		12.024	13.248
Нематеријални средства	12	712.893	693.371
Вложувања во подружници		2.792.171	2.792.171
Побарувања од купувачи и останати побарувања	7	328.608	311.685
Финансиски средства по објективна вредност преку добивката или загубата		50.828	54.083
Вкупно нетековни средства		16.588.660	14.525.894
Вкупно средства		23.206.221	23.461.215
Обврски			
Тековни обврски			
Обврски кон добавувачите и останати обврски	13	2.482.592	1.952.899
Обврски за останати даноци	8	20.824	1.381
Резервирања за останати обврски и плаќања	14	57.144	44.317
Вкупно тековни обврски		2.560.560	1.998.597
Нетековни обврски			
Обврски кон добавувачите и останати обврски	13	648.845	-
Резервирања за останати обврски и плаќања	14	107.077	360.735
Вкупно нетековни обврски		755.922	360.735
Вкупно обврски		3.316.482	2.359.332
Капитал			
Акционерски капитал		9.583.888	9.583.888
Премија за издавање акции		540.659	540.659
Сопствени акции		(3.738.358)	(3.738.358)
Останати резерви		1.916.777	1.916.777
Акумулирана добивка		11.586.773	12.798.917
Вкупно капитал	15	19.889.739	21.101.883
Вкупно капитал и обврски		23.206.221	23.461.215

Посебните финансиски извештаи прикажани на страниците од 1 до 48 беа одобрени од страна на Раководството на Македонски Телеком АД - Скопје на 18 февруари 2013 година, и се предмет на разгледување и одобрување од Одборот на директори на 25 февруари 2013 година и од акционерите на денот кој дополнително ќе се одреди.

Даниел Сас
Главен извршен директор

Славко Пројкоски
Главен директор за финансии

Посебен извештај за сеопфатната добивка

Во илјади денари	Белешка	За годината завршена на 31 декември	
		2012	2011
Приходи	16	7.352.808	8.097.102
Амортизација		(2.046.300)	(1.800.081)
Трошоци за вработените	17	(1.092.866)	(1.061.668)
Плаќања кон останати оператори		(1.714.814)	(1.753.415)
Останати расходи од работењето	18	(1.944.957)	(1.875.318)
Трошоци од работење		(6.798.937)	(6.490.482)
Приходи од дивиденда	19	3.358.784	3.746.236
Останати оперативни приходи	20	933.887	101.378
Оперативна добивка		4.846.542	5.454.234
Расходи од финансирање	21	(50.956)	(62.723)
Приходи од финансирање	22	155.827	177.956
Приходи од финансирање - нето		104.871	115.233
Добивка за годината		4.951.413	5.569.467
Вкупна сеопфатна добивка за годината		4.951.413	5.569.467
Информација за заработката по акција:			
Обична и разводната заработка по акција (во денари)		57,40	64,57

Посебен извештај за парични текови

Во илјади денари	Белешка	За годината завршена на 31 декември	
		2012	2011
Оперативни активности			
Нето добивка пред оданочување		4.951.413	5.569.467
Корекции за:			
Амортизација		2.046.300	1.800.081
Исправка на вредноста на залихите до нето продажна вредност	18	1.195	5.927
Загуба од промена на објективната вредност на финансиските средства	21	3.254	11.425
Исправка/(поврат) на вредноста на побарувања од купувачи и останати побарувања	18	10.056	(56.443)
Ослободување на исправката на вредност на аванси дадени на добавувачите		(11.233)	-
Нето ослободување на резервирања	14	(138.920)	(57.265)
Нето добивка од продажба на недвижности, постројки и опрема	20	(711.225)	(19.375)
Приходи од дивиденди	19	(3.358.784)	(3.746.236)
Расходи од камати	21	28.636	-
Приходи од камати	22	(155.827)	(177.956)
Ефект од промена на курсот на паричните средства и еквивалентите на парични средства		1.155	799
Парични средства добиени од работењето пред промената во обртниот капитал		2.666.020	3.330.424
(Зголемување)/намалување на залихите		(9.223)	38.882
Намалување/(зголемување) на побарувањата		15.009	(99.518)
Намалување на обврските		(3.161)	(297.816)
Парични средства добиени од работењето		2.668.645	2.971.972
Платени камати		(59)	-
Данок од добивка		-	8.882
Паричен тек добиен од оперативни активности		2.668.586	2.980.854
Инвестициони активности			
Набавка на недвижности, постројки и опрема		(1.737.851)	(1.391.619)
Набавка на нематеријални средства		(63.743)	(170.804)
Наплатени заеми		2.354	791
Депозити вратени од банки		5.718.616	8.160.765
Депозити пласирани во банки		(4.277.263)	(8.086.663)
Приливи од дивиденди		3.358.784	3.746.236
Приливи од продажба на недвижности, постројки и опрема		35.478	59.112
Примени камати		156.873	180.847
Паричен тек добиен од инвестициони активности		3.193.248	2.498.665
Финансиски активности			
Исплата на дивиденди		(6.163.557)	(5.947.479)
Паричен тек користен во финансиски активности		(6.163.557)	(5.947.479)
Нето намалување на паричните средства и еквиваленти на паричните средства		(301.723)	(467.960)
Парични средства и еквиваленти на парични средства на 1 јануари		540.752	1.009.511
Ефект од промена на курсот на паричните средства и еквивалентите на парични средства		(1.155)	(799)
Парични средства и еквиваленти на парични средства на 31 декември	5	237.874	540.752

Посебен извештај за промени во главнината

Во илјади денари	Беле- шка	Акционер- ски капитал	Премија од издавање акции	Сопствени акции	Останати резерви	Акумулирана добивка	Вкупно
Состојба на 1 јануари 2011		9.583.888	540.659	(3.738.358)	1.916.777	13.176.929	21.479.895
Вкупна сеопфатна добивка за годината		-	-	-	-	5.569.467	5.569.467
Исплатени дивиденди		-	-	-	-	(5.947.479)	(5.947.479)
Состојба на 31 декември 2011	15	9.583.888	540.659	(3.738.358)	1.916.777	12.798.917	21.101.883
Состојба на 1 јануари 2012		9.583.888	540.659	(3.738.358)	1.916.777	12.798.917	21.101.883
Вкупна сеопфатна добивка за годината		-	-	-	-	4.951.413	4.951.413
Исплатени дивиденди		-	-	-	-	(6.163.557)	(6.163.557)
Состојба на 31 декември 2012	15	9.583.888	540.659	(3.738.358)	1.916.777	11.586.773	19.889.739

Белешки кон посебните финансиски извештаи

1. ОПШТИ ИНФОРМАЦИИ

1.1. За Друштвото

Овие посебни финансиски извештаи се однесуваат на Македонски Телеком АД – Скопје (во понатамошниот текст: „Друштвото“), акционерско друштво регистрирано во Република Македонија.

Непосредно матично друштво на Друштвото е АД Каменимост Комуникации Скопје, во доброволна ликвидација, во сопственост на Маѓар Телеком АД регистрирано во Унгарија. Основно матично друштво е Дојче Телеком АД регистрирано во Сојузна Република Германија.

Друштвото е водечка компанија која обезбедува услуги од областа на фиксната телефонија во Македонија.

Работењето на телекомуникацискиот сектор во Република Македонија е регулирано со Законот за електронски комуникации („ЗЕК“) донесен во март 2005 година. Според ЗЕК, Друштвото е определено како оператор со Значителна пазарна моќ („ЗПМ“) на пазарот на фиксни телекомуникациски мрежи и услуги, вклучувајќи го и пазарот за пристап на мрежи за пренос на податоци и закуп на линии.

Во текот на 2012 година, имаше неколку измени во ЗЕК, исто така поголемиот дел од постојните Правилници беа имплементирани или изменети и дополнети од страна на Агенцијата за електронски комуникации („Агенцијата“): регулирање на малопродажни цени; технички, употребни и други услови за одредени типови на електронски комуникациски мрежи и инфраструктура, придружни инфраструктурни капацитети и средства; утврдување на метод на пресметување на годишниот надомест за користење на број; доделување на броеви и серија на броеви од планот за нумерација; општи услови; „подземно каблирање“; локален битстрим пристап; големопродажни изнајмени линии; минимален пакет на изнајмени линии.

Во декември 2012 година Агенцијата објави почеток на нов круг анализи на големопродажните пазари: 4 – Услуги за оригинирање на повик; 5 – терминација на повик; 6 – транзитирање на повик во јавни телефонски мрежи на фиксни локации. Конечниот документ се очекува да биде објавен во првиот квартал на 2013 година.

На 5 април 2012 година Агенцијата ја објави општа Регулативна стратегија за наредниот период од пет години (2012-2016). Официјалниот документ е „Петгодишна регулативна стратегија на АЕК“. Главните фокуси на стратегијата се следните: унапредување на регулирањето на големопродажните и малопродажните услуги, воведување на методологија на трошоци базирани на рире LRIC (само на Долгорочни инкрементални трошоци) за фиксни и мобилни говорни услуги, SMS и сл., Пристап од следната генерација („NGA“) и регулирање на FTTH (оптика до домот) во согласност со препораката за NGA, и прераспоредување и доделување на фреквенции за 4G услуги.

Домашниот пазар на електронски комуникации е високо конкурентен со тренд на намалување на цените како за фиксни и така и за мобилни услуги. Со измените на Правилникот за регулирање на малопродажбата, Агенцијата го утврди начинот и постапката за регулирање на малопродажните цени за фиксни говорни телефонски мрежи и услуги на операторот со значителна пазарна моќ на релевантните малопродажни пазари. Ex-ante регулацијата на малопродажбата се заснова на методологијата на ценовно истиснување.

Овие активности резултираа со намалување на цените на некои на големопродажни и малопродажни услуги на Друштвото. На страна на малопродажбата, стандардната месечна претплата за деловните претплатници беше намалена (на исто ниво со приватните корисници). На страна на големопродажбата, имаше промени во надоместоците за интерконекција (терминација и оригинирање), ULL, битстрим пристап и големопродажба на линии за изнајмување (WLR).

Друштвото има обврска за цена базирана на трошоци за регулираните големопродажни услуги, користејќи ја методологијата на Долгорочно зголемување на трошоците („LRIC“). Во август 2012 година Агенцијата ги објави нацрт резултатите од LRIC Bottom-up трошковниот модел развиен во рамки на Агенцијата за пресметување на цените за локален битстрим (базирани на трошоци) и за малопродажни и големопродажни изнајмени линии, кабелска канализација и неискористени оптички влакна и минимален пакет на изнајмени линии (базирани на трошоци). Како резултат, на 15 јануари 2013 година, Агенцијата донесе одлука за намалување на надоместоците и ја одобри изменетата Референтна понуда за обезбедување на физички пристап и користење на електронската комуникациска инфраструктура и придружните средства (кабелска канализација и неискористени оптички влакна). Новите надоместоци ќе бидат имплементирани од 1 февруари 2013 година.

Белешки кон посебните финансиски извештаи

Во согласност со PSTN миграцијата на мрежата на Друштвото, процес кој ќе трае до крајот на 2013 година, Агенцијата ги одобри предложените измени на Друштвото за големопродажните понуди (процеси, технички услови и цени) кои се применуваат од 1 јануари 2012 година.

Референтните понуди за големопродажни дигитални изнајмени линии ("WS DLL"), локален битстрим пристап и минимален пакет на изнајмени линии беа исто така одобрени од страна на Агенцијата и беа имплементирани нови променети методологии за пресметка на цените (во зависност од должината). Надоместоците за WS DLL и локален битстрим пристап се намалени од 1 декември 2012 година, а надоместоците за минимален пакет на изнајмени линии од 1 јануари 2013 година.

Од август 2006 година, Друштвото има повеќе од 100 акционери како резултат на продажбата на дел од акциите во сопственост на Владата на Република Македонија преку аукциите организирани во текот на јуни 2006 година. Согласно Законот за хартии од вредност, со ова, Друштвото се квалификува како компанија со посебни обврски за известување кои главно се состојат од доставување на квартални, полугодишни и годишни финансиски информации до Комисијата за хартии од вредност на Република Македонија.

Регистрирана адреса на Друштвото е Кеј, 13 Ноември бр.6, 1000 Скопје, Република Македонија. Просечниот број на вработени врз основа на часови на работа во 2012 година беше 1.252 (2011: 1.250).

1.2. Истрага за одредени договори за консултантски услуги

На 13 февруари 2006 година, Маѓар Телеком АД, доминантниот сопственик на Друштвото, (преку Каменимост Комуникации АД – Скопје (во ликвидација), мнозински сопственик на Друштвото), објави дека е спроведена истрага за одредени договори склучени од друга подружница на Маѓар Телеком АД, со цел да се утврди дали договорите биле склучени во спротивност на политиките на Маѓар Телеком АД или важечките закони или регулативи. Одборот за ревизија на Маѓар Телеком ги ангажираше White & Case како свој независен правен советник за целите на спроведувањето на интерната истрага. Последователно на ова, на 19 февруари 2007 година, Одборот на директори на Друштвото, врз основа на препораката на Одборот за ревизија на Друштвото и Одборот за ревизија на Маѓар Телеком АД донесе одлука за спроведување на независна интерна истрага во однос на одредени договори во Македонија.

Врз основа на јавно достапните информации, како и информациите добиени од Маѓар Телеком, и како што беше претходно обелоденето, Одборот за ревизија на Маѓар Телеком спроведе интерна истрага во однос на одредени договори поврзани со активностите на Маѓар Телеком и/или нејзините подружници во Црна Гора и во Македонија, кои вкупно изнесуваа повеќе од 31 милион евра. Поконкретно, интерната истрага испитуваше дали Маѓар Телеком и/или нејзините подружници во Црна Гора и во Македонија извршиле плаќања коишто се забранети со законите или прописите на САД, вклучувајќи го и Законот на САД за спречување на корумпирано однесување во странство („FCPA“). Друштвото претходно ги обелодени резултатите од интерната истрага.

Одборот за ревизија на Маѓар Телеком го информираше Министерството за правда на САД („МП“) и Комисијата за хартии од вредност на САД („КХВ“) за интерната истрага. МП и КХВ започнаа истрага за активностите коишто беа предмет на интерната истрага. Дополнителни информации во врска со интерната истрага се содржани во финансиските извештаи на Друштвото за претходните години.

Во 2011 година, Маѓар Телеком склучи конечни спогодби со МП и КХВ за решавање на истрагите на МП и КХВ поврзани со Маѓар Телеком. Со спогодбите завршија истрагите на МП и КХВ.

Маѓар Телеком склучи двегодишен договор за одложено гонење („ДОГ“) со МП, според кој Маѓар Телеком беше обвинет за прекршување на одредбите од FCPA за спречување на давање поткуп и за две прекршувања на одредбите на FCPA што се однесуваат на водењето на деловните книги и евиденцијата. Во согласност со ДОГ, на 29 декември 2011 година, МП поднесе кривична информација („Информација“) во која овие обвиненија се изнесуваат до Окружниот суд на САД за Источната област на Вирџинија. Маѓар Телеком се согласи да ги признае наводите на МП и да преземе одговорност за дејствијата согласно обвинението изнесено во Информацијата. Маѓар Телеком се сложи да плати кривична казна во износ од 59,6 милиони американски долари, да соработува со МП во идни истраги, да се воздржи од какви било прекршувања на сојузниот кривичен закон на САД, да продолжи да ја спроведува програмата за усогласеност и да поднесува извештај за програмата за усогласеност до МП на годишно ниво во текот на времетраењето на ДОГ. МП ќе ги отфрли обвиненијата по завршувањето на двегодишниот период, доколку Маѓар Телеком не го прекрши ДОГ.

На 29 декември 2011 година, КХВ поднесе Тужба („Тужба“) во Окружниот суд на САД за Јужната област на Њујорк и предложи Конечна пресуда против Маѓар Телеком („Конечна пресуда“). Без да ги признае или да ги негира наводите

Белешки кон посебните финансиски извештаи

во Тужбата, Маѓар Телеком се согласи кон поднесувањето на Тужбата и донесувањето на Конечна пресуда за решавање на истрагата на КХВ. Во Тужбата се наведени граѓански прекршувања на одредбите од FCRA за спречување на давање поткуп, водење на деловните книги и евиденција и за интерни контроли. Со Конечната пресуда, којашто беше одобрена од страна на Окружниот суд на САД за Јужната област на Њујорк на 3 јануари 2012 година, на Маѓар Телеком му е изречена трајна забрана во однос на прекршувањето на овие одредби и се бара од Маѓар Телеком да плати 25,2 милиони американски долари за враќање на нелегално стекната добивка и 6,0 милиони американски долари камата на тие средства за периодот пред донесувањето на пресудата.

Во конечните спогодби, МП и КХВ ги земале предвид пријавувањето на делото од страна на Маѓар Телеком, темелната интерна истрага, корективните мерки и соработката во истрагите на МП и КХВ. Маѓар Телеком презема неколку корективни мерки за справување со прашањата што беа идентификувани во текот на овие истраги. Овие мерки вклучуваат чекори кои имаат за цел ревидирање и подобрување на интерните контроли на Маѓар Телеком, како и воспоставување на Програма за корпоративна усогласеност. Програмата за корпоративна усогласеност ја подобрува свесноста за политиките и процедурите за усогласеност на Маѓар Телеком по пат на обуки, работењето на телефонска линија за пријава на прекршоци, и мониторингот и комуникацијата со вработените и подружниците на Маѓар Телеком. Маѓар Телеком останува целосно посветен кон одговорно корпоративно однесување.

На 6 јануари 2012 година, Маѓар Телеком плати кривична казна во износ од 59,6 милиони американски долари во согласност со спогодбата со МП, а на 23 јануари 2012 година Маѓар Телеком плати 25,2 милиони американски долари за враќање на нелегално стекната добивка и 6,0 милиони американски долари камата за периодот пред донесувањето на пресудата во согласност со спогодбата со КХВ, што изнесува вкупно 90,8 милиони американски долари коишто се платени во врска со спогодбите со МП и КХВ.

Погоре наведената спогодба од страна на Маѓар Телеком и поврзаната обврска не беа евидентирани во финансиските извештаи на Друштвото. Овие износи беа одразени во консолидираните финансиски извештаи на Маѓар Телеком и не се одразени во финансиски извештаи на Друштвото.

Според информациите што му беа доставени на друштвото од страна на Маѓар Телеком АД на 2 декември 2009 година, Одборот за ревизија на Маѓар Телеком АД, на Одборот на директори на Маѓар Телеком му достави „Извештај за Истрага до Одборот за ревизија на Маѓар Телеком АД“ од 30 ноември 2009 година (во понатамошниот текст „Финален извештај“).

Во врска со издавањето на Финалниот извештај и информациите доставени до Друштвото од страна на Маѓар Телеком, во јануари 2010 година, Претседателот на Одборот на директори на Друштвото побара правна и даночна експертиза од трета страна за проценка на потенцијалните сметководствени и даночни импликации што произлегуваат од трансакциите извршени од страна на Друштвото и неговата подружница коишто се предмет на Финалниот извештај.

Надворешните експерти изготвија извештаи (во понатамошниот текст: „Извештаите“) за нивната проценка и ги доставија Извештаите до Претседателот на Одборот на директори на Друштвото и до Раководството на Друштвото и неговата подружница, соодветно. Како резултат, врз основа на анализата на даночните и правните експерти и информациите што му беа достапни на Раководството во врска со трансакциите предмет на Финалниот извештај, беше идентификуван износ од МКД 216.577 илјади како потенцијално даночно влијание, заедно со поврзаната казнена камата, заклучно со 31 Декември 2009 што произлегува од трансакциите спроведени од страна на Друштвото и неговата подружница коишто се предмет на Финалниот извештај. Во 2010 година идентификуваниот износ во врска со потенцијалното даночно влијание, заедно со поврзаната казнена камата, изнесуваше МКД 227.972 илјади кои беа исплатени во 2010 година согласно извршна одлука, издадена од страна на Управата за јавни приходи. Исто така, вредноста на еден договор од МКД 105.147 илјади капитализирана во рамките на сопствените акции е коригирана во финансиските извештаи за 2009 година како да овие плаќања биле прикажани како трошок во 2006 година наместо како капитализирани во рамките на сопствените акции како што беше првично известно. Другите договори што се идентификувани во Финалниот извештај и извештаите изготвени од даночните и правните експерти во врска со трансакциите извршени од страна на Друштвото биле прикажани како трошок во поврзаните периоди (2001-2007 година).

Во мај 2008 година, Министерството за внатрешни работи („МВР“) на Република Македонија („РМ“) до Друштвото поднесе официјално писмено барање за информации и документација во однос на одредени плаќања за консултантски услуги и авансна дивиденда, како и одредени набавки и договори. Во јуни 2008 година, Друштвото достави копии од побараните документи.

Белешки кон посебните финансиски извештаи

Во октомври 2008 година, Истражниот судија од Основниот суд Скопје 1 – Скопје (кривичен суд) му издаде официјален писмен налог на Друштвото да предаде одредена оригинална документација. Подоцна, во октомври 2008 година, Друштвото официјално и лично ја предаде побараната документација. Од МВР беа доставени дополнителни писмени барања, при што Друштвото ја обезбеди побараната документација.

Врз основа на јавни информации достапни од 10 декември 2008 година имаме сознанија дека Одделот за организиран криминал при МВР ги предал досиејата на канцеларијата на Основното јавно обвинителство за организиран криминал и корупција со предлог да се покрене кривична постапка против Атила Сендреи (поранешен Главен извршен директор на Македонски Телеком АД - Скопје), Ролф Плат (поранешен Главен финансиски директор на Македонски Телеком АД - Скопје), Михаил Кефалојанис (поранешен член на Одборот на директори во Каменимост и поранешен член на одборот на директори во Телемакедонија) и Золтан Кишјухас (поранешен Главен извршен директор на Каменимост и поранешен неизвршен член на Одборот на директори на Македонски Телеком АД - Скопје) поради основано сомнение за извршено кривично дело. За овие лица се предлага да бидат обвинети за „злоупотреба на службена должност и овластувања“ на нивните позиции во Македонски Телеком АД - Скопје преку склучување на договори за консултантски услуги во однос на коишто немало намера ниту пак потреба од какви било услуги за возврат.

Основниот суд Скопје 1 во Скопје, Истражен оддел за организиран криминал достави покана до Друштвото во врска со кривичните пријави против претходно наведените лица и побара изјава дали Друштвото претрпело какви било штети како резултат на наведените договори за консултантски услуги.

По неколку одложувања на судското рочиште за истражната постапка што се води при Основниот Суд Скопје 1 Скопје, на рочиштето одржано на 13 април 2009 година, претставниците на Македонски Телеком АД – Скопје го презентираа ставот на Друштвото дека земајќи ја предвид тековната независна интерна истрага спроведувана од страна на White&Case, а одобрена од страна на Одборот на директори на Друштвото, прерано е да се најави каква било штета којашто би можела да биде причинета со спроведувањето на наведените договори или во врска со нив. На 11 мај 2010 година беше изведена експертиза и експерти од Министерството за правда на Република Македонија – Канцеларија за судска експертиза - Скопје, побара дополнителни документи од страна на Друштвото со цел да се подготви експертизата. Експертите побараа дополнителни информации во врска со одредени договори склучени во 2005 и 2006 година, и поврзаните фактури. На 1 ноември 2010 година Друштвото ги собра и достави бараните информации/документи до Канцеларија за судска експертиза.

На 14 март 2011 година, од Основниот суд Скопје 1 Друштвото доби примерок од документот „Наод и мислење“, од ноември 2010 година, издаден од Бирото за судско вештачење на Основниот суд Скопје 1 како резултат од вештачењето. Документот „Наод и мислење“ се однесува на и содржи заклучоци за пет договори склучени со Чаптекс и Космотелко во 2005 и 2006 година, а кои претходно биле разгледани од страна на Одборот за ревизија на Маѓар Телеком. Во документот „Наод и мислење“ се заклучува дека, врз основа на овие договори биле направени издатоци во износ од 3,975 милиони евра од страна на Друштвото и Каменимост кон Чаптекс „без доказ за извршени услуги“; соодветно, акционерите на Друштвото и Каменимост, пропорционално на нивниот акционерски удел, претрпеле штети во погоре наведениот вкупен износ како резултат на намалените средства за плаќање на дивиденда во 2005 и 2006 година.

Врз основа на јавно достапните информации имаме сознание дека јавниот обвинител во 2011 година поднел обвинителен акт против г-дин Сендреи, г-дин Кишјухас и г-дин Плат, но не и против г-дин Кефалојанис. Судското рочиште се одржа на крајот на 2011 година, но беше одложено бидејќи судот не можеше да го обезбеди присуството на ниту еден од обвинетите. Друштвото, како оштетена страна во овој случај, нема добиено официјална судска покана за рочиштето.

Според прашањата поставени од страна на истражниот судија би можело да се заклучи дека јавниот обвинител го освојува Друштвото како оштетена страна од дејствијата на обвинетите. Сепак, врз основа на содржината на налогот за вештачење издаден од истражниот судија, и врз база на вештачењето, може да се заклучи дека сега оштетени страни се акционерите на Друштвото (Каменимост АД Скопје, Република Македонија и малцинските акционери), а отука и државниот буџет, бидејќи Република Македонија е акционер во Друштвото. Поради тоа, јавниот обвинител треба да појасни кој се смета за оштетена страна во овој конкретен случај, што е од големо значење за позицијата на Друштвото во оваа постапка и за неговите понатамошни активности. Во моментот нема никакви индикации дека Друштвото може да се смета за одговорно и да му се наложи да плати пенали или парични казни за кривичната постапка којашто е иницирана против поединците и соодветно Друштвото нема признаено резервирање.

Белешки кон посебните финансиски извештаи

На 23 февруари 2012 година Друштвото доби барање за документација од Управата за финансиска полиција на Министерството за финансии на РМ во врска со одреден договор за консултантски услуги и поврзаната документација, коишто беа доставени и до White & Case во текот на интерната истрага. Друштвото соодветно одговори на барањето.

Немаме сознанија за било какви информации како резултат на барања од било кое регулаторно тело или други надворешни страни, освен оние опишани погоре, од кои би можеле да заклучиме дека финансиските извештаи може да бидат неточни, вклучувајќи го и ефектот од можни незаконски дејства.

Белешки кон посебните финансиски извештаи

2. ЗНАЧАЈНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ

Основните сметководствени политики усвоени во подготвувањето на овие финансиски извештаи се прикажани подолу. Сметководствените политики се конзистентни со оние кои се применети во претходните години, освен ако не е поинаку наведено.

2.1. Основа за изготвување

Финансиските извештаи на Македонски Телеком АД – Скопје се изготвени во согласност со Меѓународните стандарди за финансиско известување („МСФИ“).

Финансиските извештаи се прикажани во илјади македонски денари.

Изготвувањето на финансиски извештаи во согласност со МСФИ подразбира раководството да врши проценки и претпоставки кои влијаат врз прикажаните износи во финансиските извештаи и белешките поврзани со нив. Деловите кои вклучуваат висок степен на претпоставки и комплексност или каде што проценките и претпоставките се значајни во однос на финансиските извештаи се прикажани во белешка 4. Фактичките резултати може да се разликуваат од тие проценки.

2.1.1. Стандарди, измени и интерпретации ефективни и прифатени од во Друштвото 2012 година:

- МСФИ 7 (изменет). OMCC објави измена на МСФИ 7 Измени на МСФИ 7 - Финансиски инструменти: Обелоденувања во октомври 2010 година. Со измената се бараат квантитативни и квалитативни обелоденувања во врска со преносите на финансиски средства што не резултираат со целосно депризнавање, или што резултираат со продолжена вклученост. Целта на ова е да им се овозможи на корисниците на финансиските извештаи да го подобрат нивното разбирање на таквите трансакции (на пример, секуритизации), вклучувајќи го и разбирањето на можните ефекти од какви било ризици кои можат да останат кај ентитетот кој ги префрлил средствата. Со измените исто така се бараат дополнителни обелоденувања доколку при крајот на извештајниот период се преземат диспропорционално многу такви трансакции. Примената на измената е задолжителна за годишните периоди коишто започнуваат на или по 1 јули 2011 година. Се дозволува примената да настапи и порано. Усвојувањето на изменетиот стандард не резултираше со значителни измени во обелоденувањата во финансиските извештаи на Друштвото.

2.1.2. Стандарди, измени и интерпретации ефективни во 2012 година, но кои не се релевантни за Друштвото:

- МСФИ 1 (изменет) OMCC го измени МСФИ 1 во јануари 2010 година и во декември 2010 година. Со оглед на фактот дека Друштвото веќе долги години своето финансиско известување го врши според МСФИ, за истото не се релевантни ниту првичниот стандард, ниту која била ревизија на истиот.
- МСС 12 (изменет). Во декември 2010 година, OMCC ја издаде објавата "Одложен данок: Обнова на клучните средства - Измени и дополнувања на МСС 12". Новата објава на "Одложениот данок: Обнова на клучните средства - Измени и дополнувања на МСС 12" поставува претпоставките за обновување (на пример, употреба или за продажба) на одредени средства. Ова е важно во случаите каде што одреден тип на наплата има различни даночни последици. Објавата поставува променлива претпоставка дека сегашната вредност на вложувањата во недвижности кои се мерат со помош на моделот на објективна вредност во МСС 40 ќе се обнови со продажба. Покрај тоа, книговодствената вредност на средствата кои не се амортизираат мерена со помош на моделот на ревалоризација согласно МСС 16 секогаш се смета дека треба да се надомести преку продажба. Измената го заменува SIC 21 а ќе се применува за годишни периоди почнувајќи на или по 1 јануари 2012 година. Се дозволува примената да настапи и порано. Бидејќи Друштвото нема инвестиции во недвижности или средства кои не се амортизираат и кои се мерат со помош на моделот на ревалоризација во МСС 16, изменетиот стандард нема влијание врз финансиските извештаи на Друштвото.

2.1.3. Стандарди, измени и интерпретации кои сè уште не се ефективни и за кои не е извршено предвремено прифаќање од Друштвото:

- МСС 1 (изменет). OMCC издаде измена на МСС 1 Презентирање на финансиски извештаи во јуни 2011 година. Измените на МСС 1 го задржуваат пристапот на „еден или два извештаи“ по избор на ентитетот и само го

Белешки кон посебните финансиски извештаи

ревидираат начинот на кој се презентира останатата сеопфатна добивка: барање на посебни подзбирани за оние елементи кои можат да бидат рекласифицирани во делот на добивката или загубата во билансот на успех (преработени) и оние елементи што нема да бидат рекласифицирани. Измената треба да се применува за годишните периоди коишто започнуваат на или по 1 јули 2012 година.

- МСС 19 (изменет). ОМСС ги издаде измените на МСС 19 – Користи за вработените во јуни 2011 година. Измените се фокусираат на следниве клучни области:
 - Признавање (само на дефинирани планови за користи) – елиминирање на „коридор пристапот“
 - Презентирање (само на дефинирани планови на користи) – добивките и загубите што произлегуваат од повторни мерења треба да се презентираат (само) во останатата сеопфатна добивка (елиминирање на преостанатите опции)
 - Обелоденувања – зголемување на барањата за обелоденување, на пр.
 - карактеристиките на дефинираните планови за користи на друштвото,
 - износи што се признаваат во финансиските извештаи,
 - ризици што произлегуваат од дефинираните планови за користи, и
 - учество во планови на повеќе работодавци
 - Подобрено / појаснето упатство во врска со неколку области на стандардот, т.е.
 - класификација на користите,
 - признавање на користите поради прекин на вработувањето; и
 - каматна стапка во врска со очекуваниот поврат на средствата на планот

Примена на измените се бара за годишните периоди што започнуваат на или по 1 јануари 2013 година. Не очекуваме усвојувањето на изменетиот стандард да резултира со значителни промени во финансиските извештаи на Друштвото.

- МСФИ 7 (изменет). Во декември 2011 година, ОМСС издаде Обелоденувања – нетирање на финансиски средства и обврски – изменување на МСФИ 7. Измените ги појаснуваат сметководствените барања за нетирање на финансиските инструменти и воведуваат нови барања за обелоденувања, кои имаат за цел да ја подобрат споредливоста на финансиските извештаи изготвени во согласност со МСФИ и Општоприфатените сметководствени принципи што се применуваат во САД (US GAAP). Примената на измената се бара за годишните периоди што започнуваат на или по 1 јануари 2013 година. Друштвото во моментот ги анализира можните промени во обелоденувањата во финансиските извештаи на Друштвото.
- МСФИ 9 Финансиски инструменти. Стандардот го сочинува првиот дел од триделниот проект за замена на МСС 39 (Финансиски инструменти: Признавање и мерење) со нов стандард којшто ќе биде познат како МСФИ 9 Финансиски инструменти. МСФИ 9 ја пропишува класификацијата и мерењето на финансиското средство и обврската. Останатите фази на овој проект се во тек и истите се однесуваат на исправката на вредност на финансиски инструменти и хеџинг сметководството, како и понатамошниот проект во врска со депризнавање.

Финансиски средства - Првично признавање. МСФИ 9 бара финансиските средства да се мерат по објективна вредност. По првичното признавање, финансиските средства продолжуваат да се мерат во согласност со нивната класификација според МСФИ 9. Онаму каде што финансиското средство се класификува и мери според амортизирана вредност, се наложува обврска истото да се тестира за исправка на вредност според барањата за исправка на вредност од МСС 39. Во МСФИ 9 се утврдени правилата за класификација дадени во продолжение.

- МСФИ 9 наложува финансиските средства да се класификуваат како последователно мерени или според амортизирана вредност. Постојат два услови што мора да бидат исполнети за класификување на финансиското средство по амортизирана вредност. (1) Целта на бизнис моделот на ентитетот во врска со управувањето со финансиски средства треба да биде да се чуваат средства со цел да се врши наплата на парични текови според договори; и (2) Договорните услови за финансиското средство на конкретни датуми предизвикуваат парични текови коишто се исклучиво плаќања на главнина и камата на преостанатиот износ од основниот долг. Доколку кој било од овие услови не е исполнет, финансиското средство се класификува според објективната вредност.

Белешки кон посебните финансиски извештаи

- Опција објективна вредност: МСФИ 9 дозволува ентитетот да определи инструмент, којшто инаку би бил класификуван во категоријата на амортизирана вредност, да се класификува според објективна вредност преку добивка или загуба, доколку таквата определба ја отстранува или значително ја намалува евентуалната недоследност при мерењето или признавањето (сметководствена неусогласеност).
- Сопственички инструменти: Стандардната категорија за сопственички инструменти е утврдена според објективната вредност преку добивка или загуба. Сепак, со стандардот е утврдено дека ентитетот може да направи неотповиклив избор при првичното признавање со цел да се прикажат сите промени во објективната вредност за вложувања во главнина што не се чуваат за тргување во рамките на останатата сеопфатна добивка. За овие добивки или загуби според објективна вредност не се поднесуваат извештаи како дел од добивката или загубата на ентитетот што поднесува извештаи. Само дивидендите што се добиваат од овие вложувања се евидентираат во добивка или загуба.
- Вградени деривати: Барањата од МСС 39 во однос на вградените деривати се променети од аспект на тоа што тие повеќе не наложуваат вградените деривати да бидат одделени од основните договори за финансиското средство.
- Рекласификација: МСФИ 9 наложува рекласификација помеѓу објективната и амортизираната вредност кога и само кога постои промена во бизнис моделот на ентитетот, „Спорните правила“ содржани во МСС 39 се отстранети.

Финансиски обврски - МСФИ 9 "Финансиски инструменти" поставува услови за сметководството на финансиските обврски и ги заменува соодветните правила во МСС 39 "Финансиски инструменти: признавање и мерење". Новите објави:

- Ги превзема правилата на МСС 39 за признавање и депривавање непроменети.
- Ги превзема повеќето од барањата на МСС 39 за класификација и мерење.
- Ги елиминира исклучоците од мерењето по објективна вредност за деривативните обврските коишто се поврзани и коишто мора да се порамнети со испорака на некотирани сопственички инструмент.
- Ги променува барањата поврзани со опцијата по објективна вредност за решавање на сопствениот кредитен ризик.

Ентитетот треба да го применува МСФИ 9 за годишните периоди коишто започнуваат на или по 1 јануари 2015 година. Се дозволува примената да настапи и порано. Ентитетот што поднесува извештаи треба да го применува МСФИ 9 ретроактивно. За ентитетите што ќе го усвојат МСФИ 9 за периодите што започнуваат пред 1 јануари 2012 година, МСФИ обезбедуваат ослободување при преминот во однос на повторното искажување на компаративните информации. Друштвото во моментот ги анализира можните промени во финансиските извештаи на Друштвото кои ќе бидат резултат на усвојувањето на новиот стандард.

- МСФИ 10, МСФИ 11, МСФИ 12, МСС 27 (изменети) и МСС 28 (изменет). ОМСС ги објави МСФИ 10 Консолидирани финансиски извештаи, МСФИ 11 Заеднички спогодби, МСФИ 12 Обелоденување на удели во други ентитети и измени на МСС 27 Посебни финансиски извештаи и МСС 28 Вложувања во придружени претпријатија во мај 2011 година.

МСФИ 10 го заменува упатството за консолидација во МСС 27 Консолидирани и посебни финансиски извештаи и ПКТ-12 Консолидација – Ентитети со посебна намена со воведување на единствен модел за консолидација за сите ентитети базиран на контрола, независно од природата на корисникот на инвестицијата (односно, ентитетот се контролира преку правата на глас на инвеститорите или преку други договорни аранжмани како што е вообичаено кај ентитетите со посебна намена). Според МСФИ 10, контролата се базира на фактот дали инвеститорот има:

- моќ врз корисникот на инвестицијата;
- изложеност или права на варијабилни поврати на инвестицијата од неговиот удел во корисникот на инвестицијата; и
- способност да ја користи својата моќ врз корисникот на инвестицијата за да влијае на износот на повратите на инвестицијата.

Белешки кон посебните финансиски извештаи

МСФИ 11 воведува нови сметководствени барања за заеднички спогодби, заменувајќи го МСС 31 Учества во заеднички вложувања. Опцијата за примена на методот за пропорционална консолидација при евидентирање на заеднички контролирани ентитети е отстранета. Освен тоа, МСФИ 11 ги елиминира заеднички контролираните средства за сега да се прави разлика само меѓу заеднички работења и заеднички вложувања. Заедничко работење е заедничка спогодба со која страните, кои имаат заедничка контрола, имаат права во однос на средствата и обврски во однос на финансиските обврски. Заедничко вложување е заедничка спогодба со која страните, кои имаат заедничка контрола, имаат права на нето средствата.

Со МСФИ 12 ќе се бараат подобри обелоденувања како за консолидираните ентитети така и за неконсолидираните ентитети во кои ентитетот има удел. Целта на МСФИ 12 е да се бараат информации според кои корисниците на финансиските извештаи можат да ја оценат основата за контрола, евентуалните ограничувања на консолидираните средства и обврски, изложеноста на ризици кои произлегуваат од уделот во неконсолидирани структурирани ентитети и учеството на сопствениците на неконтролен удел во активностите на консолидираните ентитети.

Барањата кои се однесуваат на посебни финансиски извештаи не се променети и истите се вклучени во изменетиот МСС 27 Посебни финансиски извештаи. Останатите делови од МСС 27 се заменети со МСФИ 10.

МСС 28 Вложувања во придружени претпријатија е изменет за да биде во согласност со измените базирани на издадените МСФИ 10, МСФИ 11 и МСФИ 12.

Во јуни 2012 година, ОМСС ги објави измените на преодните одредби на МСФИ 10, МСФИ 11 и МСФИ 12. Овие измени предвидуваат дополнително олеснување за преминување кон МСФИ 10, 11 и 12, ограничувајќи го барањето на обезбедување на коригирани споредбени податоци само за претходниот споредбен период. За обелоденувањата поврзани со неконсолидираните структурни ентитети, измените ќе го отстранат барањето за презентација на споредбени податоци за периодите пред МСФИ 12 да биде првично применет.

Ентитетот треба да го применува овој пакет на пет нови и ревидирани стандарди за годишните периоди кои започнуваат на или по 1 јануари 2013 година. Не очекуваме нивното усвојување да резултира во значителни измени во финансиските извештаи на Друштвото.

- МСФИ 13 ОМСС го објави МСФИ 13 Мерење на објективната вредност во мај 2011 година за да го замени упатството за мерење на објективната вредност во постојната литература за сметководство според МСФИ со еден стандард. МСФИ е резултат на заедничките напори на ОМСС и ОФСС за креирање на рамка за конвергирана објективна вредност. МСФИ 13 ја дефинира објективната вредност, дава упатство за определување на објективната вредност и бара обелоденувања на мерењата на објективната вредност. Меѓутоа, МСФИ 13 не ги менува барањата во однос на тоа кои ставки треба да бидат измерени или обелоденети според објективната вредност. МСФИ 13 бара зголемување на конзистентноста и споредливоста на мерењата на објективната вредност и соодветните обелоденувања преку „хиерархија на објективната вредност“. Хиерархијата ги категоризира влезните информации, кои се користат во техниките на вреднување, на три нивоа. Хиерархијата им дава најголем приоритет на (некоригираните) котирали цени на активните пазари за идентични средства или обврски, а најнизок приоритет на интерните информации добиени од друштвото. Ако влезните информации кои се користат за мерење на објективната вредност се категоризирани на различни нивоа во хиерархијата на објективни вредности, мерењето на објективната вредност целосно се категоризира во нивото на влезни информации на најниско ниво кое е значајно за целокупното мерење (врз основа на примената на проценка). Новиот стандард треба да се применува за годишните периоди коишто започнуваат на или по 1 јануари 2013 година. Се дозволува примената да настапи и порано. Не очекуваме усвојувањето на новиот стандард да резултира во значителни измени во финансиските извештаи на Друштвото.
- МСС 32 (изменет). Во декември 2011 година, ОМСС го издаде Обелоденувања – нетирање на финансиски средства и обврски (измени на МСС 32). Овие измени се направени на упатството за примена на МСС 32 “Финансиски инструменти”, и ги појаснуваат некои од барањата за нетирање на финансиските средства и обврски во билансот на состојба. Примената на измената се бара за годишните периоди што започнуваат на или по 1 јануари 2014 година. Друштвото во моментот ги анализира можните промени во обелоденувањата во финансиските извештаи на Друштвото, кои ќе бидат резултат на усвојувањето на измените на стандардот.

Белешки кон посебните финансиски извештаи

2.1.4. Стандарди, измени и интерпретации кои сè уште не се ефективни и кои не се релевантни за работењето на Друштвото:

- КТМФИ 20 Во октомври 2011 година, ОМСС го објави КТМФИ 20 Трошоци за ослободување од отпад во производствената фаза на површински коп. Толкувањето се применува за годишните периоди коишто започнуваат на или по 1 јануари 2013 година. Се дозволува примената да настапи и порано. Бидејќи Друштвото нема рударска дејност, толкувањето нема да има никакво влијание на финансиските извештаи на Друштвото.
- МСФИ 1 ОМСС го измени МСФИ 1 во март 2012 година и мај 2012 година. Измените треба да се применуваат за годишните периоди што започнуваат на или по 1 јануари 2013 година. Бидејќи Друштвото многу години известува согласно МСФИ, ниту оригиналниот стандард, ниту било каква негова промена, не е релевантна за Друштвото.
- МСФИ 10, МСФИ 12 и МСФИ 27 (изменет) Инвестициони ентитети. Во октомври 2012 година, ОМСС го издаде Инвестициони ентитети (измена на МСФИ 10, МСФИ 12 и МСФИ 12). Овие измени вклучуваат: создавање на дефиниција за инвестициони ентитети; барањето ваквите ентитети да ги мерат вложувањата во подружниците по објективна вредност преку добивката или загубата наместо да ги консолидираат; ново барање за обелоденување за инвестиционите ентитети; и барање за посебни финансиски извештаи на инвестиционите ентитети. Измените се ефективни од 1 јануари 2014 година. Се дозволува примената да настапи и порано. Бидејќи Друштвото нема инвестициони ентитети, измената нема да има никакво влијание на финансиските извештаи на Друштвото.

2.2. Вложувања во подружници

Вложувањата во подружниците се прикажани по набавна вредност намалени за исправката. Набавната вредност ги вклучува директните трошоци за инвестицијата.

Подружниците на Друштвото и учеството во сопственоста се прикажани подолу:

	Земја каде е инкорпорирана	Процент на сопственост На 31 декември 2012	Процент на сопственост На 31 декември 2011
T-Мобиле Македонија АД	Македонија	100	100
е-Македонија	Македонија	100	100

T-Мобиле Македонија АД е водечки компанија која обезбедува услуги од областа на мобилната телефонија во Македонија, додека е-Македонија е фондација основана со цел давање поддршка за примена и развој на информациона технологија во Македонија.

2.3. Трансакции во странска валута

2.3.1. Функционална и презентациска валута

Посебните финансиски извештаи се прикажани во илјади македонски денари кој е функционална и презентациска валута на Друштвото.

2.3.2. Трансакции и салда

Трансакциите во странска валута се искажуваат во денари според курсот важечки на денот на трансакцијата. Монетарните средства и обврски искажани во странска валута на датумот на изготвување на извештајот за финансиска состојба се претвораат во денари според средниот курс важечки на денот на извештајот за финансиска состојба, а приходите и расходите произлезени од оваа основа се признаваат во добивката или загубата (Финансиски приходи/трошоци). Немонетарните средства и обврски искажани во странска валута се претвораат во денари според курсот важечки на денот на трансакцијата.

Девизните средства со кои што работи Друштвото се претежно евра (ЕУР) и американски долари (УСД).

Белешки кон посебните финансиски извештаи

Официјалните курсеви важечки на 31 декември 2012 и 2011 година беа како што следи:

	2012	2011
	МКД	МКД
1 УСД	46,65	47,53
1 ЕУР	61,50	61,51

2.4. Финансиски инструменти

Финансиски инструмент е било каков договор кој што предизвикува финансиско средство кај еден ентитет и финансиска обврска или сопственички инструмент кај друг ентитет.

Финансиските средства на Друштвото вклучуваат парични средства и еквиваленти на парични средства, депозити во банки, сопственички инструменти на други ентитети (расположливи за продажба и по објективна вредност преку добивката или загубата) и договорни права да прими парични средства (побарувања од купувачи и останати побарувања) или друго финансиско средство од друг ентитет.

Финансиските обврски на Друштвото вклучуваат обврски кои произлегуваат од договорните обврски да испорача парични средства или други финансиски средства на друг ентитет (недеривативни финансиски средства). Во основа, финансиските обврски вклучуваат обврски кон добавувачи и останати обврски.

2.4.1. Финансиски средства

Друштвото ги класификува финансиските средства во следниве категории:

- а) финансиски средства по објективна вредност преку добивката или загубата
- б) заеми и побарувања
- в) финансиски средства расположливи за продажба

Класификацијата зависи од целите за коишто се стекнати овие средства. Раководството ја определува класификацијата на финансиските средства при првичното признавање.

Стандардните продажби и купувања на финансиски средства се признаваат на датумот на тргување, т.е. на датумот на кој Друштвото презело обврска за продажба или купување на средството. Инвестициите првично се признаваат по објективна вредност плус трансакциските трошоци за сите финансиски средства коишто не се прикажани по објективна вредност преку добивката или загубата. Финансиските средства прикажани по објективна вредност преку добивката или загубата првично се признаваат по објективна вредност, а трансакциските трошоци се признаваат како трошок во добивката или загубата.

На секој датум на извештајот за финансиска состојба, Друштвото проценува дали има објективни докази дека финансиското средство е оштетено. Постојат објективни докази за оштетување доколку како резултат на настани на загуба што се случиле по првичното признавање на средството има влијание на проценетите идни парични текови на финансиското средство или група на финансиски средства кои можат со сигурност да се проценат.

Загубите од оштетување на финансиски средства се признаваат во добивката или загубата наспроти сметки за исправка за да се намали сегашната вредност се до депризнавање на финансиското средство, кога нето сегашната вредност (вклучувајќи и било какви загуби од оштетување) се депризнава од Извештајот за финансиска состојба. Добивките или загубите при депризнавањето се пресметуваат како разлика помеѓу приливите од продажба и нето сегашната вредност којашто е депризнаена.

Финансиските средства престануваат да се признаваат (депризнавање) кога правото да се примаат парични приливи од инвестицијата е истечено или пренесено и Друштвото ги има пренесено значајните ризици и придобивки од сопственоста.

- (а) Финансиски средства прикажани по објективна вредност преку добивката или загубата

Оваа категорија ги содржи оние финансиски средства прикажани по објективна вредност преку добивката или загубата при нивното првично признавање. Финансиското средство е класификувано во оваа категорија доколку е така одредено од страна на раководството кое донесува одлуки за набавка и продажба врз основа на нивната

Белешки кон посебните финансиски извештаи

објективна вредност во согласност со инвестиционата стратегија на Друштвото за чување на вложувањата во сопственото портфолио се до моментот на појавување на поволни пазарни услови за нивна продажба.

Финансиските средства прикажани по објективна вредност преку добивката или загубата последователно се прикажуваат по објективна вредност. Добивките и загубите коишто произлегуваат од промената на објективната вредност на финансиските средства по објективна вредност преку добивката или загубата, се признаваат во добивката или загубата (Финансиски приходи/расходи) во периодот во кој настануваат.

Приходот од дивиденди од финансиските средства по објективна вредност преку добивката или загубата, се признава во добивката или загубата кога е воспоставено правото на Друштвото да ја добие наплатата на истата и кога економските користи се веројатни.

(б) Заеми и побарувања

Заемите и побарувањата се недеривативни финансиски средства со фиксни или детерминирани плаќања кои не котираат на активниот пазар. Тие се вклучени во обртни средства, со исклучок на оние чие доспевање е по 12 месеци, по датумот од извештајот за финансиска состојба. Овие се класифицирани како нетековни средства.

Следниве ставки се вклучени во категоријата „заеми и побарувања“:

- парични средства и еквиваленти на паричните средства
- депозити во банки
- побарувања од купувачите
- останати побарувања
- заеми на вработени
- побарувања и заеми на трети лица

Заемите и побарувањата првично се признаваат по објективна вредност, а последователно се мерат по амортизирана вредност користејќи го методот на ефективна каматна стапка.

Парични средства и еквиваленти на паричните средства

Паричните средства и еквивалентите на паричните средства се состојат од средства во благајна, депозити по видување и останати краткорочни високо ликвидни инвестиции со рок на доспеаност од три месеци или помалку.

Доколку се случи исправка на вредноста на парични средства и еквиваленти на паричните средства, истата ќе биде признаена во добивката или загубата (расходи од финансирање).

Побарувања од купувачите и останати побарувања

Побарувањата од купувачите и останатите побарувања првично се признаваат по објективна вредност, а последователно се мерат по амортизирана вредност користејќи го методот на ефективна каматна стапка и намалени за исправка на вредноста заради оштетување. Исправката на вредност заради оштетување на побарувањата од купувачите и останатите побарувања се формира кога постојат објективни докази дека Друштвото нема да може да ги наплати сите доспеани износи согласно оригиналните услови на побарувањето. Значајните финансиски потешкотии на должникот, веројатноста дека ќе влезе во стечај или финансиска реорганизација и задоцнетото плаќање се сметаат за индикатори дека побарувањето е оштетено.

Доколку има објективни докази дека настанало оштетување на заеми и побарувања признаени по амортизирана вредност, износот на исправката на вредност се утврдува како разлика меѓу сегашната вредност на средството и сегашната вредност на предвидените идни парични текови (исклучувајќи ги идните кредитни загуби кои се уште не се случени) дисконтирани со оригиналната ефективна каматна стапка на финансиското средство (т.е. ефективната каматна стапка пресметана на првичното признавање). Сегашната вредност на средството е намалена со користење на сметка за исправка, а износот на загубата е признаен во добивката или загубата (Останати расходи од работењето - Исправка на вредноста на сомнителни и спорни побарувања).

Политиката на Друштвото за групна проценка за оштетување се базира на старосната структура на побарувањата поради големиот број од релативно слични видови на купувачи.

За најголемите купувачи и странските купувачи, како и за купувачи кои се во процес на ликвидација или стечај, исправката е пресметана на индивидуална основа. Во 2011 година Друштвото изврши детална анализа на

Белешки кон посебните финансиски извештаи

портфолијата на купувачи, и во индивидуалното вреднување ги вклучи исто така и корисниците на интерконециски услуги. Индивидуално вреднување исто така се врши во специјални околности.

Кога побарувањето од купувачот е ненаплатливо, се отпишува преку добивката или загубата (Останати оперативни трошоци - Исправка на вредноста на сомнителни и спорни побарувања) со паралелно ослободување на кумулираната исправка на сметката за исправка на побарувањата од купувачите. Последователните враќања на износите претходно отпишани се пребиени со признаените исправки на вредност во добивката или загубата.

Доколку во некој последователен период износот на оштетувањето се намали и тоа намалување објективно може да се поврзе со настан кој настанал после признавањето на оштетувањето (како на пример подобрување во кредитниот рејтинг на должникот), претходно признаената загуба ќе биде вратена со корекција на сметката за исправка на побарувањата. Сегашната вредност на финансиското средство на датумот на кој се враќа загубата не смее да ја надмине амортизираната вредност која би била пресметана доколку оштетувањето не било признаено. Вредноста на вратената загуба ќе биде признаена во добивката или загубата како намалување на Останати расходи од работењето (Исправка на вредноста на сомнителни и спорни побарувања).

Износите кои се должат кон и побаруваат од другите мрежни оператори се прикажани на нето основа во случаите каде постои право за пребивање и износите се подмируваат на нето основа (како на пример побарувањата и обврските поврзани со меѓународен сообраќај).

Заеми за вработени

Заемите за вработени првично се признаваат по објективна вредност а последователно се мерат по амортизирана вредност користејќи го методот на ефективна каматна стапка.

Разликата помеѓу номиналната вредност на дадените заеми и првичната објективна вредност на заемите за вработени се признава како однапред платени бенефиции на вработени. Каматите од дадените заеми пресметани по методот на ефективна камата се признаваат како финансиски приходи, додека однапред платените бенефиции на вработените се амортизираат како Трошоци за вработените рамномерно за времетраењето на заемот.

Загубите од исправката на заемите за вработени, доколку се случат, се признаваат во добивката или загубата (трошоци за вработени).

(в) Финансиски средства расположливи за продажба

Финансиски средства расположливи за продажба се недеривативи кои се или одредени во оваа категорија или не се класифицирани во некоја од другите категории. Тие се вклучени во нетековните средства освен ако раководството има намера да ги продаде финансиските средства во рок од 12 месеци од датумот на извештајот за финансиска состојба. Стекнувањето и продажбата на финансиските средства се признаваат на денот на тргувањето - датумот на кој Друштвото се обврзува да купи или продаде некое средство.

По првичното признавање, сите финансиски средства расположливи за продажба се мерат по објективна вредност со исклучок на некој инструмент кој што не е котиран на активниот пазар и чија што објективна вредност не може реално да се измери и во тој случај истиот се прикажува по набавна вредност, вклучувајќи ги трансакциските трошоци намалени за трошоците на оштетувањето. Намерата на Друштвото е да ги отуѓи овие средства кога ќе се појават поволни услови на пазарот за нивна продажба. Промените на објективната вредност на финансиските средства кои се класификувани како расположливи за продажба се признаваат во Останата сеопфатна добивка. Кога финансиските средства, класификувани како расположливи за продажба ќе се продадат или ќе претрпат оштетување, акумулираната објективна вредност, признаена во капиталот, се вклучува во добивката или загубата, како добивка или загуба од вложувања во хартии од вредност.

Друштвото оценува на секој датум на извештајот за финансиска состојба дали има објективен доказ дека финансиското средство е оштетено. Објективен доказ за оштетување има, кога како резултат на настани на загуба кои се случиле по првичното признавање на средството има влијание врз проценетите идни парични текови на финансиските средства или групата на финансиски средства кои можат со сигурност да се проценат. Доколку постои таков доказ за финансиски средства расположливи за продажба, кумулативната нереализирана добивка (доколку постои) е рекласифицирана од Останат сеопфатен приход во Добивката или загубата и секоја останата разлика е исто така признаена во Добивката или загубата (Финансиски приходи). Загубите поради оштетување признаени во добивката или загубата за капитални инструменти не се признаваат повторно преку добивката или загубата.

Белешки кон посебните финансиски извештаи

Доколку финансиските средства расположливи за продажба се продадени или откупени, и поради тоа депризнаени, корекцијата на објективната вредност акумулирана во капитал е рекласифицирана од Останата сеопфатна добивка во Добивката или загубата (Финансиски приход).

2.4.2. Финансиски обврски

Обврски кон добавувачи и останати обврски

Обврските кон добавувачи и останати обврски (вклучувајќи ги и пресметаните трошоци) првично се признаваат по објективна вредност, а последователно се мерат по амортизирана вредност користејќи го методот на ефективна каматна стапка. Заради краткиот рок на доспевање, сегашната вредност на обврските кон добавувачи и останатите обврски е приближна на нивната објективна вредност.

Долгорочните финансиски обврски првично се признаваат по објективна вредност и последователно се мерат по амортизирана вредност користејќи го методот на ефективна каматна стапка.

2.5. Залихи

Залихите се искажуваат по вредност пониска од набавната или нето пазарна вредност. Нето пазарната вредност е проценета продажна цена во нормални услови на делување, намалена за проценетите трошоци за продажба.

Набавната вредност на залихите се евидентира според принципот просечни цени и ги вклучуваат трошоците настанати за нивна набавка и доведување на постојната состојба и локација.

Телефонските апарати врзани во промотивни активности, често се продаваат по пониска од набавната вредност за целите на добивање на нови претплатници со обврзувачки период за користење на услугата. Таквите загуби од продажба на опрема се евидентираат само при настанување на продажбата, бидејќи истите се продадени како дел од профитабилен договор за услуги со купувачот и доколку номиналната продажна цена е повисока од набавната вредност на телефонот. Доколку номиналната продажна цена е пониска од набавната, разликата веднаш се признава како исправка.

Загубите од исправката на залихите се признаваат во Останати расходи од работењето (Исправката на вредноста на залихите до нето продажна вредност).

2.6. Нетековни средства наменети за продажба

Средствата се класифицираат како средства наменети за продажба доколку повеќе не се потребни за идното работење на Друштвото, доколку се идентификувани за продажба и се очекува дека ќе бидат продадени во наредните 12 месеци. Овие средства се прикажани по пониска од сегашната вредност или објективната вредност намалена за трошоците за продажба. Амортизацијата престанува да се пресметува од денот кога средствата добиваат статус на средства наменети за продажба. Кога средствата се означени за продажба и утврдената објективна вредност е пониска од сегашната вредност, разликата се признава во добивката или загубата (Амортизација) како загуба од оштетување.

2.7. Недвижности, постројки и опрема

Недвижностите, постројките и опремата се прикажуваат по набавна вредност намалена за акумулираната амортизација и загубите од оштетување (види белешка 2.9).

Набавната вредност на недвижностите, постројките и опремата се состои од набавната цена, вклучувајќи ја увозната царина и неповратните даноци за набавка, намалена за трговските попусти и рабати и сите директни трошоци направени за средството да се доведе на локација и во услови неопходни за средството да биде способно за употреба на начин кој е одреден од раководството. Првичната проценка на трошоците за демонтирање и отстранување на средството, како и за обновување на просторот (реставрација) на кој средството е лоцирано исто така се вклучени во набавната вредност ако стекнатата обврска може да биде признаена како резервирање согласно МСС 37-Резервирања, неизвесни обврски и неизвесни средства.

Набавната вредност на сопствено изградените средства ги вклучува трошоците за материјали и директна работна рака.

Белешки кон посебните финансиски извештаи

Последователни издатоци се вклучени во сегашната вредност на средството, или се признаени како посебно средство, единствено кога е веројатно дека идните економски користи поврзани со средството ќе се прелеат во Друштвото и кога трошокот на средството може да биде измерен веродостојно. Сегашната вредност на заменетиот дел се отпишува. Сите останати издатоци за поправки и одржување се признаваат во добивката или загубата како трошоци во периодот кога настануваат.

Кога средствата се расходуваат, набавната вредност и акумулираната амортизација се тргаат од сметководствената евиденција и загубата се признава во добивката или загубата како трошок за амортизација.

Кога средствата се продадени, набавната вредност и акумулираната амортизација се тргаат од сметководствената евиденција и добивката или загубата определена со споредување на приливот со сегашната вредност се признава во добивката или загубата (Останати оперативни приходи).

Амортизацијата на недвижностите, постројките и опремата се признава во добивката или загубата на праволиниска основа во текот на проценетиот корисен век на траење на недвижностите, постројките и опремата. На недвижностите, постројките и опремата не им се пресметува амортизација се до моментот кога стануваат расположливи за употреба. Земјиштето не се амортизира. Корисниот век на недвижностите, постројките и опремата и остатокот на вредноста се ревидира, и се коригира ако е потребно, најмалку еднаш годишно. За повеќе детали околу влијанието на последната ревизија на корисниот век на групите на недвижности, постројки и опрема види белешка 11.

Проценетиот корисен век на недвижностите, постројките и опремата е како што следи:

	2012	2011
	Години	Години
Згради	20-40	20-40
Надземни и кабелски линии	20-25	20-25
Телефонски центри	10	10
Компјутери	4	4
Мебел и друга канцелариска опрема	4-10	4-10
Возила	4-10	4-10
Останато	2-15	2-15

2.8. Нематеријални средства

Нематеријалните средства набавени од Друштвото се искажани по набавна вредност намалена за акумулираната амортизација и загубите од оштетување (види белешка 2.9).

Последователните издатоци кај нематеријалните средства се капитализираат единствено кога ја зголемуваат идната економска корисност од нематеријалните средства содржани во специфични средства на кои што се однесуваат. Сите останати издатоци се третираат како трошоци во периодот кога настануваат.

Корисниот век на концесијата и лиценците е одреден врз основа на договорите по основ на кои истите се стекнати и се амортизираат на праволиниска основа во текот на периодот на достапност на фреквенцијата за комерцијална употреба до крајот на првичната концесија или периодот за кој е добиена лиценцата. При одредувањето на корисниот век не се земаат во предвид периодите на обновување (види белешка 12).

Проценетиот корисен век е како што следи:

	2012	2011
	Години	Години
Софтвер и лиценци	2-5	2-5
Концесија	18	18

Амортизацијата на нематеријалните средства се признава во добивката или загубата на праволиниска основа во текот на проценетиот корисен век на траење на нематеријалните средства. Корисниот век на нематеријалните средства се ревидира, и се коригира ако е потребно, најмалку еднаш годишно.

При одредување дали одредено средство кое инкорпорира елементи и на недвижност, постројки и опрема и на нематеријално средство треба да се евидентира според МСС 16 – Недвижност, постројки и опрема или како

Белешки кон посебните финансиски извештаи

нематеријално средство според МСС 38 – Нематеријални средства, раководството користи проценка за да оцени кои елементи се позначајни и соодветно се признава истото.

2.9. Оштетување на недвижностите, постројките и опремата и нематеријалните средства

Средствата кои имаат неодреден век на користење не се предмет на амортизација и се тествирани годишно за оштетување.

Средствата кои се предмет на амортизација се проценуваат од оштетување кога постојат настани или промени во околностите кои индицираат дека нивната сегашна вредност не е иста со нивната надоместувачка вредност. Загубите од оштетување се признаваат за износите за кои сегашната вредност на средството го надминува неговиот надоместувачки износ. Надоместувачкиот износ претставува поголемиот износ од износот кој ја претставува реалната вредност на средството при продажба, намалена за трошоците и вредноста во употреба. За проценка на оштетување на средствата, истите се групираат на најниско можно ниво за кое може да се утврди независен паричен тек (cash-generating units).

Загубите од оштетување се признаваат во добивката или загубата (Амортизација). Нефинансиските средства кои претрпеле оштетување се ревидираат еднаш годишно за да се утврди можното враќање на оштетување.

2.10. Резервирања и неизвесни обврски

Резервирањата се признаваат кога Друштвото има сегашна законска или конструктивна обврска како резултат на изминати настани и е веројатно дека ќе настане одлив на средства со цел да се подмири оваа обврска и кога е можно да се направи веродостојна проценка на износот на обврската.

Резервирањата се мерат и евидентираат како најдобра можна проценка на износот кој е потребен да се подмири сегашната обврска на датумот на извештајот за финансиска состојба. Проценката може да се пресмета како пондериран просек од очекуваните потенцијални исходи или, исто така, може да биде еден исход со најголема веројатност. Резервирањата се признаени во добивката или загубата на соодветен трошок кој одговара на природата на резервирањето.

За неизвесните обврски не се врши резервирање. Неизвесна обврска е можна обврска која произлегува од минат настан и чиешто постоење ќе биде потврдено само со случување или не-случување на еден или повеќе несигурни идни настани кои не се во целост под контрола на ентитетот, или сегашна обврска кој произлегува од минат настан но не е признаена бидејќи не е веројатно дека ќе има одлив на ресурси кои вклучуваат економски користи за исплата на таа обврска или не може да се направи веродостојна проценка на износот на обврската.

2.11. Акционерски капитал

Обичните акции се класифицирани во акционерскиот капитал.

2.12. Сопствени акции

Кога Друштвото купува сопствени акции, износот кој е платен, кој ги вклучува и директните променливи трошоци (намалени за данок на добивка), е намален од запишаниот капитал на акционерите на Друштвото се додека акциите не се отповикани или повторно издадени. Кога сопствените акции се повторно издадени примениот надоместок (намален за било кои директно припишани променливи трошоци и поврзаниот ефект на данокот на добивка) се вклучува во капиталот кој се однесува на имателите на акции на Друштвото.

2.13. Останати резерви

Друштвото издвојува законска резерва која се формира по пат на издвојување од нето добивката. Оваа резерва се пресметува и издвојува како процент утврден со закон и не може да биде помал од 15% од добивката, се додека резервите не достигнат износ кој е еднаков на една петтина од основната главнина. Овие резерви се наменети за покривање на загуби и не се распределуваат на акционерите, освен во случај на банкротирање на Друштвото.

Белешки кон посебните финансиски извештаи

2.14. Приходи

Приходите од дадени услуги и продажба на опрема (види белешка 16), се прикажани намалени за ДДВ и попусти. Приходите се признаваат кога износот на приходот може веродостојно да се измери, и кога е веројатно дека ќе настане прилив на идни економски користи во Друштвото и специфичните критериуми од МСС 18 за продажбата на производи и давањето на услуги се исполнети за давањето на секоја од услугите на Друштвото и продажбата на производи.

На купувачите на Друштвото им се доделуваат поени за лојалност (кредитни поени) врз основа на користењето на услугите на Друштвото, вклучувајќи го и навременото плаќање на фактурите. Наградите за лојалност можат да се акумулираат и искористат со цел да се остварат идни придобивки (пр. Телефони, телекомуникациска опрема и сл.) од Друштвото. Кога купувачите ќе ги заработат нивните кредитни поени, објективната вредност на заработените кредитни поени се одзема од фактурираниот приход на купувачот, и се признава во Останати обврски (Одложен приход). При искористувањето (или истекувањето) на поените, Одложениот приход се ослободува во приход како што купувачот го искористува (или откажува) неиспорачаниот елемент од пакетот.

Приходите од оперативен наем се признаваат на праволиниска основа во текот на периодот во кој се дава услугата.

2.14.1. Приходи од фиксна телефонија

Приходите произлегуваат од услуги дадени на претплатниците и останати трети лица кои ја користат телекомуникациската мрежа и од продажба на опрема.

Договорите со претплатниците типично вклучуваат продажба на опрема, месечна претплата и реализиран говорен, интернет, податочен или мултимедијален сообраќај. Друштвото ги смета различните елементи на ваквите договори како поединечни приходи и го признава секој од овие приходи користејќи го методот на остаточна вредност. Овие елементи се идентификувани и поделени, бидејќи истите имаат самостојна вредност и се продаваат и одделно освен во пакет. Затоа Друштвото признава приход за сите овие елементи користејќи го методот на остаточна вредност при што вредноста земена во предвид за алоцирање на поодделните елементи е еднаква на вкупната вредност земена во предвид минус објективната вредност на неискористените елементи.

Друштвото им овозможува на клиентите теснопојасен и широкопојасен пристап до нејзината фиксна и телевизиска мрежа. Приходите од услуги се признаваат кога услугите се дадени во согласност со договорните одредби и услови. Приходите од сообраќај се признаваат според искористените минути и договорените надоместоци намалени за одобрените попусти, додека приходите од претплата и услуги со фиксен надомест се признаваат во периодот за кој се однесуваат.

Приходите и трошоците поврзани со продажба на телекомуникациска опрема и додатоци се признаваат кога производите се доставени, под услов да не постојат неисполнети обврски од страна на Друштвото кои имаат влијание врз конечното прифаќање на договорот од страна на купувачот.

Приходите од аудио текст услуги (говорни и неговорни) се признаени на бруто основа бидејќи обезбедувањето на овие услуги преку мрежата е одговорност на Друштвото, Друштвото ја утврдува цената на овие услуги и ги сноси значајните ризици од овие услуги, во спротивно се прикажани на нето основа.

Трети лица кои се корисници на телекомуникациската мрежа ги вклучуваат останатите даватели на телекомуникациски услуги коишто ја користат мрежата за телефонски разговори. Овие приходи од големопродажен (влезен) сообраќај се признаваат во периодот на користење на мрежата. Дел од приходите најчесто се плаќаат на други оператори (интерконекциски) за употреба на нивните мрежи, каде што е применливо. Приходите и трошоците за овие телефонски разговори кои терминираат или транзитираат се прикажани на бруто основа во овие посебни финансиски извештаи бидејќи Друштвото е основен снабдувач на овие услуги притоа користејќи ја сопствената мрежа и слободно дефинирајќи ги цените на услугите, и се признаени во периодот на користење на мрежата.

2.14.2. Приходи од интегрирани решенија и ИТ

Договорите за мрежни услуги се состојат од инсталација и управување со комуникациски мрежи на корисниците. Приходите од говорни и услуги за податоци кои произлегуваат од таквите договори се признаваат кога услугите се искористени од страна на корисникот.

Белешки кон посебните финансиски извештаи

Приходите од договори за интегрирани решенија кои бараат доставување на производи и/или услуги генерално се покриени со договори со фиксни цени и приходите се признаваат врз основа на процент на довршеност земајќи го превид односот на направените трошоци за извршената работа во врска со договорот и проценетите вкупни трошоци од договорот.

Приходите од продажбата на хардвер се признаваат кога ризикот од сопственоста значително ќе се пренесе на корисникот, обезбедувајќи дека не постојат неисполнети обврски кои влијаат на конечното прифаќање на договорот од страна на корисникот. Било какви трошоци во однос на овие обврски се признаваат кога соодветниот приход е признаен.

Приходите од договори за изградба се евидентираат со употреба на метода на процент на довршеност. Степенот на довршеност се утврдува врз основа на трошоците направени до тој датум во однос на проценетите вкупни трошоци. Побарувањата од договори за изградба се класификуваат во извештајот за финансиската состојба како Побарувања од купувачи и останати побарувања.

2.15. Приходи од дивиденда

Приходот од дивиденда се признава во добивката или загубата кога е воспоставено правото на Друштвото да ја добие наплатата на истата и кога економските користи се веројатни.

2.16. Бенефиции на вработените

2.16.1. Пензиски и останати краткорочни обврски кон вработените

Друштвото во текот на своето нормално работење врши исплати во корист на своите вработени за пензиско, здравствено и социјално осигурување како и персонален данок коишто се пресметуваат според важечките законски стапки кои се на сила во текот на годината врз основа на нивните бруто плати. Надоместокот за годишен одмор исто така се пресметува според локалното законодавство. Друштвото ги исплаќа овие придонеси кон државните и приватните фондови. Трошокот за овие исплати се прикажува на товар на добивката или загубата во истиот период како и трошокот за плата. Не е направено резервирање за надоместок за неискористен годишен одмор бидејќи согласно локалната законска регулатива, работодавачот е обврзан да обезбеди услови, а вработениот да го искористи годишниот одмор во рамките на една година. Ова исто така се применува како политика на Друштвото и во согласност со историските податоци вработените ги користат нивните годишни одмори во рамките на едногодишниот законски рок. Друштвото не работи со ниедна друга пензиска програма или план за пост пензиски бенефиции и според тоа нема никаква обврска во однос на пензиите. Друштвото има договорна обврска да им исплати на вработените три просечни плати во Република Македонија на денот на нивното пензионирање според Колективниот договор меѓу Друштвото и Синдикатот на вработените во Друштвото, за кои е призната соодветна обврска во финансиските извештаи, мерена според сегашната вредност на три просечни плати заедно со корекциите вклучени во актуарската пресметка. Обврската за дефинираната корист се пресметува на годишно ниво од страна на независни актуари со користење на методот на кредитирање на проектирана единица. Сегашната вредност на обврската за дефинираната корист е определена со дисконтирање на проценетите идни парични одливи со користење на каматни стапки на високо квалитетни обврзници, кои се деноминирани во валута во која ќе бидат платени надоместоците. Исто така, Друштвото нема обврска да обезбедува понатамошни бенефиции на тековните и поранешните работници.

2.16.2. Бонус планови

Друштвото признава обврски и трошоци за бонуси земајќи ги предвид финансиските и оперативните резултати. Друштвото признава резервирања кога е обврзано со договор или кога има практика во минатото која резултирала во конструктивна обврска.

2.16.3. Користи поради прекин на вработувањето

Користите поради прекин на вработувањето се исплаќаат во случај кога престанува работниот однос на вработениот пред датумот на неговото нормално пензионирање, или доколку вработениот прифати доброволно прекинување на работниот однос во замена за овие користи. Друштвото ги признава користите поради прекин на вработувањето доколку престане работниот однос на вработените врз основа на детален формален план без можност за

Белешки кон посебните финансиски извештаи

отповикување или во случај доколку Друштвото понуди опција на вработените за доброволно прекинување на работниот однос.

2.17. Маркетинг трошоци

Маркетинг трошоците се евидентираат кога ќе се случат. Маркетинг трошоците се прикажани во белешка 18.

2.18. Даноци

2.18.1. Тековен данок од добивка

Друштвата не треба да плаќаат данок на добивка на нивната добивка пред оданочување (заработена од 1 јануари 2009 година) додека таа добивка да се распредели во форма на дивиденда или во други форми на распределување на добивката. Доколку се исплати дивиденда, треба да се плати 10% данок на добивка во моментот на исплата на дивидендата, без оглед дали во парична или во непарична форма, на странски нерезидентни правни лица, и странски и домашни физички лица. Дивидендите исплатени на резидентни правни лица се изземени од плаќање данок. Освен на распределбата на дивиденди, данок се плаќа и на необитните трошоците направени во таа фискална година, намалени за износот на даночното одобрување и други даночни олеснувања (види белешка 2.19).

2.18.2. Одложен данок

Поради измените во македонското даночно законодавство во сила од 1 јануари 2009 година, даночната стапка за нераспределената добивка беше практично намалена на нула, бидејќи данок се плаќа само кога се распределува добивката. Согласно со МСС 12.52А, одложените даночни средства и обврски треба да се мерат до користење на стапката на нераспределена добивка. Ова резултираше со анулирање на салдата на дел од одложените даночни средства и сите одложени даночни обврски на 31 декември 2009 година и анулирање на сите одложени даночни средства на 31 декември 2010 година. Во согласност со барањата на СОС 25, Друштвото го евидентираше влијанието на оваа промена во добивката или загубата за 2009 и 2010 година, соодветно.

2.19. Данок на необитни трошоци

На крајот на фискалната година друштвата се должни да платат данок на необитните трошоци, без оглед на нивните финансиски резултати. Основица се трошоците кои не спаѓаат во делокругот на дејноста на друштвото, односно необитни трошоци (трошоци за репрезентација, подароци, и сл.) намалени за даночното одобрување и други даночни олеснувања. Данокот на необитните трошоци се признава во добивката или загубата (Останати расходи од работењето) како Останати даноци (види белешка 8).

2.20. Наеми

2.20.1. Оперативен наем - Друштвото како наемодавател

Средствата дадени под наем на клиенти преку оперативни наеми се вклучени во Недвижности, постројки и опрема во извештајот за финансиска состојба. Тие се амортизираат во текот на нивниот корисен век на конзистентна основа со слични основни средства. Приходите од наем се признаваат на правилиниска основа за време на траење на наемот.

2.20.2. Оперативен наем - Друштвото како наемател

Трошоците кои произлегуваат од оперативен наем се признаваат во добивката или загубата на правилиниска основа за време на траење на наемот.

2.21. Добивка по акција

Добивка по акција се пресметува со делење на добивката кој се однесува на имателите на акции на Друштвото за периодот со просечниот број на важечки обични акции.

Белешки кон посебните финансиски извештаи

2.22. Дистрибуција на дивиденда

Дивидендите се признаваат како обврска, при што се намалува капиталот, во посебните финансиски извештаи на Друштвото во периодот кога се одобрени од страна на акционерите на Друштвото.

2.23. Споредбени информации

Со цел да се одржи конзистентност со прикажувањето во тековната година одредени ставки може да се рекласифицираат за компаративни цели. Материјални промени во образложенијата, ако ги има, се детално опишани во соодветните белешки.

3. УПРАВУВАЊЕ СО ФИНАНСИСКИОТ РИЗИК

3.1. Финансиски фактори на ризик

Друштвото не применува сметководство за заштита од ризик на своите финансиски инструменти, сите добивки и загуби се признаваат во добивката или загубата, освен финансиските средства класифицирани како расположливи за продажба кои се признаваат во друг сеопфатен приход. Во основа Друштвото е изложено на кредитен ризик поврзан со неговите финансиски средства и од движењето на курсевите, каматните стапки и пазарните цени, кои влијаат на неговите средства и обврски. Управувањето со финансискиот ризик има за цел да ги ограничи овие пазарни ризици преку континуирани оперативни и финансиски активности.

Деталните објаснувања на ризиците, управувањето со истите како и сензитивните анализи се дадени подолу. Сензитивните анализи вклучуваат потенцијални промени во добивката пред оданочување. Потенцијалните влијанија кои се обелоденети (намалени за данокот) се исто така применливи на капиталот на Друштвото.

3.1.1. Пазарен ризик

Пазарниот ризик се дефинира како „ризик дека објективната вредност или вредноста на идните готовински текови на финансискиот инструмент ќе варираат како резултат на промени во пазарните цени“ и вклучува каматен ризик, валутен ризик и други ценовни ризици.

Бидејќи голем дел од приходите и расходите на Друштвото се во денари, функционалната валута на Друштвото е денарот, и како резултат на тоа целта на Друштвото е да се сведе на минимум нивото на финансиски ризик во поглед на денарот.

За презентирање на пазарните ризици, МСФИ 7 бара сензитивни анализи кои ги покажуваат ефектите од хипотетичните промени на релевантните варијабилни на ризикот врз добивката или загубата и акционерскиот капитал. Периодичните влијанија се утврдуваат со поврзување на хипотетичните промени во варијабилните на ризикот врз состојбата на финансиските инструменти на датумот на извештајот за финансиска состојба. Состојбите на датумот на извештајот вообичаено се репрезентативни за годината, како целина, затоа влијанијата се пресметуваат со користење на состојбите на крајот на годината претпоставувајќи дека состојбите биле конзистентни во текот на периодот на известување. Методите и претпоставките кои се користат во сензитивните анализи се ажурирани да ја одразуваат тековната економска ситуација.

а) Валутен ризик

Функционална валута на Друштвото е македонскиот денар.

Изложеноста на валутен ризик е поврзана со поседување на депозити во банки кои се деноминирани во странска валута и од оперативни активности на приходи од и плаќања кон меѓународни телекомуникациски оператори како и издатоците за недвижности, постројки и опрема и нематеријални средства коишто произлегуваат од обврски кон добавувачи од странски земји.

Девизната валута од која произлегува овој ризик првенствено е ЕУР. Друштвото користи парични депозити во странски валути претежно во ЕУР и парични депозити во МКД со девизна клаузула со цел заштита од странски валутен ризик во согласност со расположливите понуди на банките. Друштвото управува со изложеноста на ризик од курсни стапки преку одржување на повисок износ на депозити во ЕУР како докажана стабилна валута.

Белешки кон посебните финансиски извештаи

Сензитивната информација за валутниот ризик која се бара според МСФИ 7 е ограничена на ризиците коишто произлегуваат од финансиски инструменти изразени во валути кои се различни од функционалната валута во која се мерат.

Друштвото акумулираше повеќе готовина во ЕУР и УСД во споредба со неговите обврски кон добавувачи во ЕУР и УСД. На 31 декември 2012 година, доколку МКД би било 1% (2011 година: 1%) послабо или посилено во споредба со ЕУР, на нето основа добивката би била повисока или пониска за МКД 35.394 илјади (2011 година: МКД 41.193 илјади), соодветно. На 31 декември 2012 година, доколку МКД би бил 1% (2011 година: 1%) послаб или посилен во споредба со УСД, на нето основа добивката би била повисока или пониска за МКД 513 илјади (2011 година: МКД 878 илјади), соодветно.

б) Каматен ризик

Каматниот ризик е ризик дека објективната вредност или идните готовински текови на финансискиот инструмент ќе варираат како резултат на промени во каматните стапки на пазарот.

Промената во каматните стапки и каматните маргини можат да влијаат врз финансиските трошоци и повратот на финансиските инвестиции.

Каматниот ризик и ризикот од приносот на инвестицијата се од секундарна важност споредено со сигурносните цели и целите за ликвидноста опишани погоре. Друштвото го минимизира каматниот ризик преку дефинирање на фиксни каматни стапки во периодот на валидност на определени финансиски инвестиции. Од друга страна, орочените депозити можат да бидат предвреме повлечени бидејќи договорите содржат одредба дека банката ќе пресмета и исплати камата по каматна стапка која е важечка на најблискиот период на доспевање на депозитот и во согласност со каматната стапка наведена во понудата.

Доколку значајно се зголемат пазарните каматни стапки, депозитот може да биде повлечен и заменет со нов депозит со поповолни каматни стапки за Друштвото со најниски можни трошоци.

Инвестициите се ограничени на форми на финансиски инвестиции со релативно низок ризик во очекување на објективен принос во однос на претпоставениот ризик.

Друштвото нема каматносни обврски, но има ризик од каматните стапки во поглед на паричните депозити во банки и заемите кон вработените. Друштвото нема политика за заштита од каматниот ризик. Промените кај пазарните каматни стапки влијае врз каматата добиена од депозитите во банки.

На 31 декември 2012 година, Друштвото имаше депозити во износ од МКД 4.504.162 илјади (вклучувајќи и депозити по видување), при што пораст од 1% на пазарните каматни стапки ќе предизвика зголемување (*ceteris paribus*) на каматата која се добива од МКД 45.042 илјади на годишно ниво, додека слично намалување би предизвикало исто такво намалување во добиената камата. На 31 декември 2011 година, Друштвото има депозити во износ од МКД 6.247.685 илјади (вклучувајќи и депозити по видување), при што пораст од 1% на пазарните каматни стапки ќе предизвика зголемување (*ceteris paribus*) на каматата која се добива од приближно МКД 62.477 илјади на годишно ниво додека слични намалувања ќе предизвикаат исти намалувања во каматата која се добива.

в) Друг ценовен ризик

Инвестициите на Друштвото се во акционерски капитал на други ентитети што јавно тргуваат на македонската берза, како на официјалниот така и на редовниот пазар. Раководството постојано го следи портфолиото на инвестициите во акционерски капитал врз основа на фундаментални и технички анализи на акциите. Сите одлуки за купување и продавање ги одобруваат соодветните тела на Друштвото. Во согласност со стратегијата на Друштвото, инвестициите во рамките на портфолиото се чуваат до моментот кога ќе се создадат поволни услови на пазарот за продажба на истите.

Како дел од презентирањето на пазарните ризици, МСФИ 7 исто така бара обелоденувања за тоа како хипотетичките промени во варијабилите на ризикот влијаат на цената на финансиските инструменти. На 31 декември 2012 и 31 декември 2011 година Друштвото има инвестиции кои би можеле да бидат засегнати од варијабилите на ризикот како што се берзанските цени.

На 31 декември 2012 година Друштвото има МКД 50.828 илјади инвестиции во акционерски капитал на други ентитети кои што јавно се тргуваат на македонската берза, при што пораст од 20% на пазарните цени би предизвикал (*ceteris paribus*) добивка од МКД 10.166 илјади, додека слично намалување би предизвикало исто таква загуба во добивката или загубата. Износот на инвестиции во акционерски капитал на други ентитети кои јавно се тргуваат на македонската

Белешки кон посебните финансиски извештаи

берза на 31 декември 2011 година изнесува МКД 54.083 илјади, при што пораст од 20% на пазарните цени би предизвикал (*ceteris paribus*) добивка од МКД 10.817 илјади, додека слично намалување би предизвикало исто таква загуба во добивката или загубата.

3.1.2. Кредитен ризик

Кредитен ризик се дефинира како ризик дека една страна на финансиски инструмент ќе предизвика финансиска загуба за другата страна со тоа што нема да исполни одредена обврска.

Друштвото е изложено на кредитен ризик од своите оперативни активности и од одредени финансиски активности.

Ограничувањата на соработниците се одредуваат врз основа на доставените банкарски гаранции во согласност со пазарните услови на оние банки кои сакаат да издадат банкарска гаранција. Вкупниот износ на банкарските гаранции кои ќе бидат обезбедени треба да го покрие износот на проектираните слободни парични средства на Друштвото.

Во однос на финансиските активности трансакциите примарно се склучуваат со соработници (банки) кои имаат кредитен рејтинг од најмалку BBB+ (или еквивалентен кредитен рејтинг) или каде што соработникот има доставено банкарска гаранција каде што банката гарант треба да биде со кредитен рејтинг од BBB+ (или еквивалентен кредитен рејтинг).

Во случај кога расположливите средства на Друштвото го надминуваат вкупниот износ на добиени банкарски гаранции спомнати погоре, финансиското инвестирање на расположливите парични средства се врши во согласност со проценка на банкарскиот ризик базиран на CAEL методологијата како индиректен систем на оценување.

Одлуките за депонирање се прават врз основа на следните приоритети:

- Да се депонира во банки (банки со кои Дојче Телеком АД најчесто соработува, доколку е возможно) со обезбедена банкарска гаранција од банките со најдобар рејтинг и најдобар квалитет на банкарска гаранција.
- Да се депонира во банки со обезбедена банкарска гаранција од банки со понизок рејтинг и послаб квалитет на банкарската гаранција.
- Доколку вкупниот износ на депозити не може да се пласира во банки покриени со банкарска гаранција со најмалку BBB+ рејтинг (или еквивалентен кредитен рејтинг), тогаш депозитите ќе се пласираат во локални банки без банкарска гаранција. Во овој случај одредувањето на ограничувањата на соработниците по банки ќе бидат направени во согласност со CAEL методологијата (оцена на ризичните делови на банката – капитал, средства, добивка и ликвидност).

CAEL методологијата во основа ги оценува финансиските показатели на банките кои се составен дел од четирите CAEL компоненти - Капитал, Средства, Добивка и Ликвидност. Крајната оценка на банките (на скала од 1 до 5) е поврзана со работењето и перформансите на банките за анализираниот период. Политика на Друштвото е да инвестира во банки чија конечна оценка варира во рамките на следниве 3 ранга:

A – Банки со оцена од 1,84 до 2,45 – инвестиции кои не надминуваат 80% од акционерскиот капитал на банката.

B – Банки со оцена од 2,46 до 3,07 – инвестиции кои не надминуваат 70% од акционерскиот капитал на банката.

C – Банки со оцена од 3,08 до 3,69 – инвестиции кои не надминуваат 60% од акционерскиот капитал на банката.

Процесот на управување со кредитни ризици од оперативни активности вклучува превентивни мерки како што се проверка на кредибилитет и превентивни забрани, корективни мерки во текот на законските односи како на пример активности за опоменување и исклучување, соработка со агенции за наплата и наплата по законски односи како што се процеси на оптужување, судски постапки, вклучување на извршната единица и факторинг. Задоцнетите плаќања се следат преку постапка за проследување на долг врз основа на видот на корисникот, кредитната класа и износот на долгот.

Кредитниот ризик се контролира преку проверка на кредибилитет - што утврдува дека корисникот нема долг и кредитната вредност на корисникот и преку превентивни забрани - што го утврдува кредитниот лимит врз основа на претходните приходи од сообраќај генерирани од корисникот.

Друштвото нема значајна концентрација на кредитен ризик кон поединечна странка или кон група на странки кои имаат слични карактеристики.

Белешки кон посебните финансиски извештаи

Процедурите на Друштвото обезбедуваат на перманентна основа дека продажбата се извршува на корисници со соодветна кредитна историја и дека не се надминува лимитот за изложување на кредитен ризик.

Максималната изложеност на кредитниот ризик е презентирана преку сегашната вредност на финансиските средства во Извештајот за финансиска состојба. Последователно на тоа, Друштвото смета дека неговата максимална изложеност на кредитен ризик е претставена со износот на побарувањата намалени за исправката на вредноста признаена на денот на извештајот за финансиска состојба.

Најголемата вредност на депозит во 2012 година е МКД 1.699.245 илјади деноминирани во ЕУР 27.630 илјади (2011: МКД 1.383.862 илјади). Дополнително Друштвото има депозити во 4 домашни банки (2011: 4 домашни банки).

3.1.3. Ризик за ликвидност

Ризикот за ликвидност е ризик дека ентитетот може да најде на тешкотии за подмирување на обврските поврзани со финансиските обврски.

Ризик за ликвидност се дефинира како ризик дека Друштвото нема да биде во можност навремено да ги подмири или исполни своите обврски.

Инвестициското портфолио ќе остане доволно ликвидно со цел да се задоволат сите оперативни барања кои можат разумно да се предвидат. Ова е постигнато со структурирање на портфолиото така да финансиските инструменти доспеваат истовремено со потребата од парични средства за задоволување на предвидените потреби.

Политика на Друштвото е да одржува вишок на парични средства и еквиваленти на паричните средства за подмирување на обврските во догледна иднина. Секој вишок на парични средства е депониран во комерцијалните банки.

Процесот за управување со ликвидноста на Друштвото вклучува предвидување на готовинските текови од главните валути и разгледување на нивото на потребните ликвидни средства земајќи ги предвид податоците од бизнис планот, наплатите и одливот. Месечните, полугодишните и годишните парични проекции се изготвуваат и ажурираат на дневна основа од страна на Секторот за управување со готовина.

Табелите подолу ги прикажуваат обврските на 31 декември 2012 и 2011 година според преостанатите договорни рокови на доспевање. Износите наведени во табелата за доспевање се договорните недисконтирани парични текови. Таквите недисконтирани парични текови се разликуваат од износите вклучени во извештајот за финансиска состојба бидејќи износот во извештајот за финансиска состојба е врз основа на дисконтирани парични текови. Бидејќи финансиските обврски се плаќаат од паричните текови генерирани од редовно работење, анализата за доспеаност на финансиските средства на крајот на периодот на известување (во споредба со финансиските обврски) не би била корисна, затоа не е вклучена во табелите подолу.

Структурата на финансиските обврски на Друштвото според доспеаноста заклучно со 31 декември 2012 година е како што следува:

Во илјади денари	Вкупно	Доспеани или доспеваат за помалку од 1 месец	Од 1 до 3 месеци	Од 3 до 12 месеци	Од 12 месеци до 5 години
Обврски кон добавувачите	677.300	306.765	370.337	198	-
Обврски кон поврзани страни	672.400	575.066	97.160	174	-
Останати финансиски обврски	1.109.640	132.969	-	195.334	781.337
	<u>2.459.340</u>	<u>1.014.800</u>	<u>467.497</u>	<u>195.706</u>	<u>781.337</u>

Белешки кон посебните финансиски извештаи

Структурата на финансиските обврски на Друштвото според доспеаноста заклучно со 31 декември 2011 година е како што следува:

Во илјади денари	Вкупно	Доспеани или доспеваат за помалку од 1 месец	Од 1 до 3 месеци	Од 3 до 12 месеци	Од 12 месеци до 5 години
Обврски кон добавувачите	621.321	290.382	302.972	27.967	-
Обврски кон поврзани страни	505.948	326.213	179.735	-	-
Останати финансиски обврски	37.656	37.656	-	-	-
	<u>1.164.925</u>	<u>654.251</u>	<u>482.707</u>	<u>27.967</u>	<u>-</u>

3.2. Управување со капитални ризици

Целите на Друштвото при управување со капиталот е да се заштити способноста на Друштвото да работи на континуирана основа со цел да обезбеди поврат за акционерите и бенефиции за другите заинтересирани страни и да одржува оптимална структура на капитал со цел намалување на трошокот за капитал. Вкупниот капитал со кое што управува Друштвото на 31 декември 2012 година е МКД 17.169.567 илјади, според локалните општоприфатени сметководствени принципи (2011: МКД 17.686.517 илјади). Од овој износ МКД 9.583.888 илјади (2011: МКД 9.583.888 илјади) претставуваат акционерски капитал, додека МКД 1.916.777 илјади (2011: МКД 1.916.777 илјади) претставуваат законски резерви, кои не се распределуваат (види белешка 2.13). Друштвото исто така има купено сопствени акции (види белешки 2.12 и 15.1). Трансакцијата е во согласност со локалните законски барања со стекнувањето на сопствените акции, да не се намали имотот на Друштвото под износот на основната главнина и резервите коишто, според закон или според статутот на Друштвото, не смеат да се користат за исплата на акционерите. Исто така, согласно локалните законски барања дивиденда може да биде исплатена на акционерите во износ којшто нема да ја надминува вкупно остварената добивка искажана со годишната сметка и финансиските извештаи, зголемена за пренесената нераспределена добивка од претходните години или со резервите коишто можат да се распределуваат, односно кој ги надминуваат законските резерви и резервите определени со статутот на Друштвото. Друштвото е во согласност со сите законски барања кои се однесуваат на капиталот.

3.3. Проценка на објективна вредност

Паричните средства и еквивалентите на парични средства, побарувањата од купувачи и другите тековни финансиски средства се краткорочни. Поради ова, нивната сегашна вредност на денот на извештајот за финансиска состојба е приближна на нивната објективна вредност.

Објективната вредност на нетековниот дел од побарувањата од купувачи ги вклучува заемите на вработени и се определува користејќи техника на дисконтиран паричен тек.

Финансиските средства расположливи за продажба претставуваат акции вреднувани по објективна вредност.

Објективната вредност на јавно тргуваните финансиски средства прикажани по објективна вредност преку добивката или загубата се базира на објавената пазарна вредност на денот на извештајот за финансиска состојба.

Финансиските обврски вклучени во категоријата Обврски кон добавувачи и останати обврски, главно се краткорочни. Поради ова, нивната сегашна вредност на денот на извештајот за финансиска состојба е приближна на нивната објективна вредност.

Објективната вредност на долгорочните финансиски обврски се определува користејќи техника на дисконтиран паричен тек.

Белешки кон посебните финансиски извештаи

4. ЗНАЧАЈНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПРОЦЕНКИ И ПРЕТПОСТАВКИ

Друштвото прави проценки и претпоставки што се однесуваат на иднината. Проценките и мислењата континуирано се вреднувани и се базираат на минато искуство и други фактори, вклучувајќи ги очекувањата за идни настани за кои што се верува дека се разумни под соодветните услови. Најзначајните проценки и претпоставки се обелоденети подолу.

4.1. Корисен век на средствата

Определувањето на корисниот век на средствата се базира на историското искуство со слични средства, како и на очекуваниот технолошки развој и промените во пошироките економски или индустриски фактори. Соодветноста на проценетиот корисен век се ревидира на годишна основа или секогаш кога се појавуваат индикации за значајни промени во дадените претпоставки. Веруваме дека сметководствените проценки поврзани со одредувањето на корисниот век на средствата се значајни сметководствени проценки земајќи го предвид тоа дека вклучуваат претпоставки за технолошкиот развој во иновативна индустрија и во голем дел зависат од инвестиционите планови на Друштвото. Понатаму, поради тоа што корисниот век на недвижностите, постројките и опремата и нематеријалните средства во рамките на вкупните средства е значителен, влијанието на било кои промени во проценките може да биде материјално за нашите финансиски позиции и резултати од работењето. Пример, кога Друштвото би го намалило просечниот корисен век на недвижностите, опремата и постројките и нематеријалните средства за 10%, тоа би резултирало во зголемување на годишниот трошок за амортизација во приближен износ од МКД 227.367 илјади (2011: МКД 197.573 илјади). Види белешка 11 и 12 за промените направени во корисниот век во годините за кои се известува.

Друштвото постојано воведува нови услуги и платформи вклучувајќи, но не и ограничувајќи се на поставување на оптички кабли. Во случај на воведување на вакви нови услуги, Друштвото спроведува ревизија на корисниот век на веќе постоечките платформи, но во најголемиот број случаи овие сервиси се дизајнирани да коегзистираат со старите платформи, без да предизвикаат промени кај новите технологии. Последователно, корисниот век на постарите платформи вообичаено не треба да се скратува.

Во 2012 година Друштвото спроведе ревизија на корисен век на ниво на средство кој произлезе од проектот на Друштвото за PSTN миграција, што генерално резултираше со скратување на нивниот корисен век.

4.2. Можни оштетувања на недвижностите, постројките и опремата и нематеријалните средства

Ние го проценуваме оштетувањето на препознатливи недвижности, постројки и опрема и нематеријални средства секогаш кога постои причина за верување дека сегашната вредност значително ја надминува надоместувачката вредност и таму каде што се очекува оштетување на вредноста. Надоместувачката вредност се добива по пат на пресметка, при која се користи широк спектар на претпоставки и фактори кои влијаат на истите. Покрај другото, ги земаме во предвид идните приходи и расходи, технолошката застареност, дисконтинуитет во услугите и други промени на околности кои можат да доведат до оштетување. Доколку оштетувањето е утврдено со методот на употребна вредност, се утврдува и објективна вредност намалена за трошоци за продажба (ако може да се утврди), за да се утврди точниот износ на оштетувањето. Земајќи предвид дека ова се врши врз основа на проценки и мислења, вредноста на можните оштетувања може да биде значително различна од онаа којашто е добиена по пат на овие калкулации. Раководството има извршено тестирање на оштетеноста базирано на проекцијата за десет години на паричните текови и стапката на постојан раст од 2% (2011: 2%) за да се утврди остаточната вредност после десет години. Друштвото во пресметката користи метод на објективна вредност намалена за трошоци за продажба. Дисконтната стапка која се користеше беше 9,46% (2011: 9,39%). Тестот не резултираше со загуби од оштетување.

4.3. Можни исправки на побарувања од купувачи и останати побарувања

Ние пресметуваме исправка на вредност на спорни побарувања базирајќи се на проценетите загуби кои произлегуваат од неможноста на корисниците да ги извршат плаќањата. За најголемите купувачи, странските купувачи и за корисници кои се во постапки за стечај и ликвидација исправката е пресметана на индивидуална основа, додека за другите купувачи е пресметана на портфолио основа, која се базира на доспеаноста на побарувањата и минатото искуство со отпишување на побарувањата, кредитната способност на корисниците и неодамнешните промени на условите на плаќање (види белешка 2.4.1 (б)). Овие фактори се разгледуваат периодично, и кога е потребно се вршат промени во пресметката. Во 2011 година Друштвото изврши детална анализа на портфолиото на клиенти и во индивидуалното вреднување ги вклучи и корисниците на интерконекциски услуги.

Белешки кон посебните финансиски извештаи

Покрај тоа, Друштвото ја анализираше и природата на деловното работење (приватни корисници, деловни корисници, корисници на фиксна линија и сл.) како и ефикасноста на наплатата, што резултираше во промени во пресметките и помала исправка на побарувањата од купувачи и останати побарувања во 2011 година. Во 2012 година Друштвото спроведе детална анализа на групите на купувачи на коишто се применува групна проценка за оштетување, од којашто произлезе понатамошна сегментација на деловните корисници како и промена на соодветните стапки на исправка поради различно однесување на купувачите при плаќање, што резултираше со намалена исправка на побарувањата во 2012 година.

Ако финансиската состојба на нашите корисници се влошува, тековните отписи на побарувањата можат да бидат и повисоки од очекуваните и можат да го надминат нивото на исправки коишто се признаени досега (види белешка 3.1.2).

4.4. Резервирања

Резервирањата главно се базираат на проценка особено во правни спорови. Друштвото ја проценува веројатноста од настанување на негативен исход како резултат на минат настан, и доколку веројатноста за одлив на економски користи е оценета како поголема од 50%, Друштвото врши резервирање за целиот износ на обврската (види белешка 2.10). Бидејќи проценката на веројатноста се врши врз основа на претпоставки, во некои случаи проценката може да не биде во согласност со евентуалниот исход на случајот. Со цел да се утврди веројатноста од негативен исход, Друштвото користи внатрешни и надворешни правни совети.

4.5. Трошоци за стекнување на претплатници

Трошоците за стекнување на претплатници примарно вклучуваат загуби од продажба на опрема (приходите и трошоците се прикажани на бруто основа) и надоместоци платени на агенти за стекнување на претплатници. Агентите кои работат за Друштвото исто така трошат дел од нивните надоместоци за маркетинг на производите на Друштвото додека определен дел од маркетинг трошоците на Друштвото треба да се сметаат како трошоци за стекнување на претплатници. Директните надоместоци наплатени од претплатниците за активирање или поврзување се маргинални во споредба со трошоците за стекнување. Овие приходи и трошоци се признаени кога претплатникот ќе биде приклучен на фиксната мрежа на Друштвото. Ваквите трошоци или приходи не се капитализирани или одложени. Овие трошоци за стекнување (загуби) се признати веднаш бидејќи не се точно деливи од другите маркетинг трошоци. Вкупниот износ на трошоци за надоместоци платени на агенти во 2012 година изнесува МКД 13.512 илјади (2011: 10.556 илјади).

5. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ЕКВИВАЛЕНТИ НА ПАРИЧНИТЕ СРЕДСТВА

Во илјади денари	2012	2011
Депозити по видување	237.852	540.719
Благајна	22	33
	<u>237.874</u>	<u>540.752</u>

Каматната стапка на депозити по видување во банки се движи од 1,00% до 1,25% на годишно ниво (2011: 0,30% до 2,25% на годишно ниво). Овие депозити имаат рок на доспевање помал од 3 месеци.

Сегашната вредност на парични средства и еквиваленти на парични средства се изразени како што следи:

Во илјади денари	2012	2011
МКД	174.022	160.346
ЕУР	62.468	380.387
УСД	1.351	5
Останато	33	14
	<u>237.874</u>	<u>540.752</u>

Во продолжение е прегледот на депозити по видување по категории и по кредитен рејтинг на гарантот (види белешка 3.1.2):

Белешки кон посебните финансиски извештаи

Во илјади денари	2012	2011
Кредитен рејтинг на Гарантот: A+	58,538	9.668
Кредитен рејтинг на Гарантот: A	115,400	267.510
Кредитен рејтинг на Гарантот: BBB	-	251.472
Кредитен рејтинг на Гарантот: BBB-	50,627	-
Кредитен рејтинг на Гарантот: B-	-	12.069
Кредитен рејтинг на Гарантот: CCC	13,287	-
	<u>237,852</u>	<u>540.719</u>

6. ДЕПОЗИТИ ВО БАНКИ

Депозитите во банки претставуваат парични средства во реномирани домашни банки, со каматна стапка од 1,15% до 2,70% годишно (2011: од 1,30% - 4,35% годишно) и со доспеаност од 3 до 12 месеци.

Сегашната вредност на депозитите во банките е деноминирана по валути како што следи:

Во илјади денари	2012	2011
МКД	350.026	1.840.692
ЕУР	<u>3.916.284</u>	<u>3.866.274</u>
	<u>4.266.310</u>	<u>5.706.966</u>

Во продолжение е даден прегледот по банки и категории и по кредитен рејтинг на Гаранторот (види белешка 3.1.2):

Во илјади денари	2012	2011
Кредитен рејтинг на Гарантот: A+	4.026.939	4.061.623
Кредитен рејтинг на Гарантот: A	239.371	1.254.062
Кредитен рејтинг на Гарантот: BBB	-	391.263
Кредитен рејтинг на Гарантот: B-	-	18
	<u>4.266.310</u>	<u>5.706.966</u>

7. ПОБАРУВАЊА ОД КУПУВАЧИ И ОСТАНАТИ ПОБАРУВАЊА

Во илјади денари	2012	2011
Побарувања од купувачи - домашни	2.306.053	2.446.738
Намалено за: исправка на вредноста	<u>(947.741)</u>	<u>(987.740)</u>
Побарувања од купувачи-домашни-нето	1.358.312	1.458.998
Побарувања од купувачи-странски	27.566	39.203
Побарувања од поврзани страни	645.353	566.842
Заеми дадени на трети страни	3.500	3.470
Намалено за: исправка на вредноста	<u>(3.500)</u>	<u>(3.470)</u>
Заеми дадени на трети страни - нето	-	-
Заеми за вработени	116.055	120.119
Останати побарувања	<u>12.188</u>	<u>3.605</u>
Финансиски средства	2.159.474	2.188.767
Аванси дадени на добавувачите	76.737	78.761
Намалено за: исправка на вредноста	<u>(62.817)</u>	<u>(74.050)</u>
Аванси дадени на добавувачите - нето	13.920	4.711
Преплати и пресметани приходи	<u>77.684</u>	<u>63.658</u>
	<u>2.251.078</u>	<u>2.257.136</u>
Намалено за нетековен дел: Останати побарувања	-	(1.774)
Намалено за нетековен дел: Заеми за вработени	(96.218)	(98.572)
Намалено за нетековен дел: Побарувања од купувачи - домашни	<u>(232.390)</u>	<u>(211.339)</u>
Тековен дел	<u>1.922.470</u>	<u>1.945.451</u>

Белешки кон посебните финансиски извештаи

Побарувањата од поврзани страни претставуваат побарувања од Т- Мобиле Македонија АД Скопје, Групацијата Маѓар Телеком и Групацијата Дојче Телеком (види белешка 27).

Заемите за вработените се обезбедени со хипотека на недвижност или меница.

Заеми дадени на трети страни претставува заем со референтната каматна стапка на 6 месечен ЕУРИБОР со маргина од 0,3%. Заемите одобрени за вработените имаат каматна стапка од 6,25%, и 9,45% годишно (2011: 6,25% и 9,45% годишно).

Останати побарувања содржи ограничени парични средства во износ од МКД 1.987 илјади, на 31 декември 2011 година, коишто претставуваат гаранции издадени за продажба на проекти. На 31 декември 2012 година не постојат такви видови на гаранции.

Сите нетековни побарувања се со датум на доспевање до 15 години од денот на извештајот за финансиска состојба.

На 31 декември 2012 година за побарувањата од домашни купувачи во износ од МКД 1.156.605 илјади (2011: МКД 1.326.979 илјади) има исправка на вредноста. Старосната структура на овие побарувања е како што следи подолу:

Во илјади денари	2012	2011
Помалку од 30 дена	97.138	165.974
Помеѓу 31 и 180 дена	85.711	154.991
Помеѓу 181 и 360 дена	44.872	55.931
Повеќе од 360 дена	928.884	950.083
	<u>1.156.605</u>	<u>1.326.979</u>

На 31 декември 2012 година, побарувањата од домашни купувачи во износ од МКД 117.659 илјади (2011: МКД 34.756 илјади) беа застарени, но за нив нема исправка. Тие главно се однесуваат на корисници на услуги за интерконекција кои се проценуваат на индивидуална основа во согласност со минатото искуство на Друштвото и сегашните очекувања. Во 2012 година со деталната анализа направена на групите на купувачи на кои се применува групна проценка за оштетување, на определени побарувања од деловни корисници и државни институции кои припаѓаат во одредена категорија и согласно старосна структура се застарени нема исправка врз основа на минатото искуство за однесувањето на купувачите при плаќање (види белешка 2.4.1 и 4.3).

Анализата на овие застарени побарувања од домашни купувачите е дадена подолу:

Во илјади денари	2012	2011
Помалку од 30 дена	37,824	154
Помеѓу 31 и 60 дена	28,763	12.230
Помеѓу 61 и 90 дена	13,943	5.379
Помеѓу 91 и 180 дена	18,707	16.083
Помеѓу 181 и 360 дена	18,406	901
Повеќе од 360 дена	16	9
	<u>117,659</u>	<u>34.756</u>

Вкупниот износ на исправката на вредност за побарувања од домашни купувачи е МКД 947.741 илјади (2011: МКД 987.740 илјади). Од оваа вредност, МКД 885.542 илјади (2011: 910.661 илјади) се однесуваат на исправка според старосна структура на спомнатите побарувања, додека вредноста од МКД 4.037 илјади (2011: МКД 3.573 илјади) се побарувања од купувачи во стечај и ликвидација за кои има исправка за целата нивна вредност. Дополнително Друштвото има исправка на вредноста на индивидуална основа на одредена група клиенти во износ од МКД 58.162 илјади (2011: МКД 73.506 илјади).

Износот на исправка главно е резултат на побарувања кои се доспеани повеќе од 720 дена. Вкупната вредност на побарувањата за кои е направена исправка за целата нивна вредност е МКД 859.670 илјади (2011: 880.443 илјади). Овие побарувања се главно од купувачи кои се исклучени во две насоки, купувачи кои се демонтирани, тужени купувачи и купувачи кои веќе не ги користат услугите на Друштвото.

Објективните вредности на финансиските средства во побарувања од купувачите и останати побарувања по категории се како што следат подолу:

Белешки кон посебните финансиски извештаи

Во илјади денари	2012	2011
Побарувања од купувачи-домашни-нето	1.358.312	1.458,998
Побарувања од купувачи-странски	27.566	39.203
Побарувања од поврзани страни	645.353	566.842
Заеми за вработени	116.055	120.119
Останати побарувања	12.188	3.605
	<u>2.159.474</u>	<u>2.188.767</u>

Движење на исправката на вредноста на сомнителни и спорни побарувања од домашни купувачи.

Во илјади денари	2012	2011
Исправка на вредност на 1 јануари	987.740	1.133.490
Трошок/(ослободување) во текот на годината	10.056	(56.443)
Отпис	(50.055)	(89.307)
Исправка на вредноста на 31 декември	<u>947.741</u>	<u>987.740</u>

Движење на исправката на вредност на аванси дадени на добавувачи.

Во илјади денари	2012	2011
Исправка на вредност на 1 јануари	74.050	74,050
Ослободување на исправката	(11.233)	-
Исправка на вредноста на 31 декември	<u>62.817</u>	<u>74,050</u>

Побарувањата за кои има исправка на вредност се отпишуваат кога нема очекување за дополнителни приливи.

На 31 декември 2012 година побарувањата од странски купувачи во износ од МКД 19.929 илјади (2011: МКД 34.276 илјади) беа застарени, но за нив нема исправка. Ова се однесува на купувачи од странство пресметани на индивидуална основа во согласност со минатото искуство на Друштвото и тековните очекувања.

Анализата на овие застарени побарувања од странски купувачи е како што следи подолу:

Во илјади денари	2012	2011
Помалку од 30 дена	4.387	3.544
Помеѓу 31 и 60 дена	2.212	2.615
Помеѓу 61 и 90 дена	1.386	2.354
Помеѓу 91 и 180 дена	359	3.032
Помеѓу 181 и 360 дена	604	438
Повеќе од 360 дена	10.981	22.293
	<u>19.929</u>	<u>34.276</u>

Друштвото има побарувања од домашни купувачи со изменети договорни услови со сегашна вредност од МКД 35.888 илјади (2011: МКД 29.020 илјади). За сегашната вредност на заемите и побарувањата, кои инаку би биле застарени, а се со изменети услови, не е направена исправка на вредноста доколку ново договорените готовински текови се сметаат за сигурни.

Сегашните вредности на нетековните побарувања од купувачи и останати побарувања на Друштвото се изразени во денари.

Белешки кон посебните финансиски извештаи

Сегашните вредности на тековните побарувања од купувачи и останати побарувања на Друштвото се изразени во следните валути:

Во илјади денари	2012	2011
МКД	1.571.843	1.634.790
ЕУР	349.366	306.414
УСД	38	1.205
Останато	1.223	3.042
	<u>1.922.470</u>	<u>1.945.451</u>

Кредитниот квалитет на побарувањата од купувачите коишто не се застарени, ниту пак има исправка на вредноста за нив се проценети врз база на податоците од минатото за доцнење во плаќањето на купувачите.

Категориите за кредитниот квалитет на побарувањата од домашните купувачи коишто не се застарени, ниту пак им е извршена исправка на вредноста се како што следи подолу:

Во илјади денари	2012	2011
Група 1	502.811	577.846
Група 2	193.773	209.999
Група 3	102.815	85.819
	<u>799.399</u>	<u>873.664</u>

Категориите за кредитниот квалитет на побарувањата од странските купувачи коишто не се застарени, ниту пак има исправка на вредноста за нив се како што следи подолу:

Во илјади денари	2012	2011
Група 1	1.480	2.787
Група 2	6.157	2.140
	<u>7.637</u>	<u>4.927</u>

Група 1 - Корисници коишто во просек вршат плаќање на нивните сметки пред истекот на рокот за плаќање.

Група 2 - Корисници коишто во просек вршат плаќање на нивните сметки на денот на истекот на рокот за плаќање.

Група 3 - Корисници коишто во просек вршат плаќање на нивните сметки по истекот на рокот за плаќање.

8. ОСТАНАТИ ДАНОЦИ

Почнувајќи од 1 јануари 2009 и во текот на 2010 година, Владата на Република Македонија вовеле неколку измени во Законот за данок на добивка. Според овие измени основица за пресметување на данокот на добивка се непризнаените трошоци направени во текот на фискалната година, додека данокот на добивка се плаќа во моментот на дистрибуција на добивката во форма на дивиденда на странски правни лица, странски и домашни физички лица. Дистрибуцијата на дивиденда меѓу домашните друштва е ослободена од данок. Затоа, на 31 декември 2011 година пресметаниот данок на непризнаени трошоци е презентирани како дел од Останати расходи од работењето во Добивка за годината и Останати даноци во Извештајот за финансиската состојба (види белешка 18).

До сега даночните власти извршија целосна даночна ревизија на Друштвото за 2005 година и за претходните години. Исто така ревизија на персоналниот данок беше извршена од даночните власти за периодот од 1 јануари 2005 година до 31 март 2006 година. Во текот на 2010 година има спроведено ревизија од страна на Управата за јавни приходи, за данок на добивка за 2008 и 2009 година, задржан данок за 2007 и 2008 и ДДВ за 2009 година. Покрај тоа, во 2011 година Управата за јавни приходи спроведе ревизија за задржаниот данок за 2010 година и даночна ревизија на одредени договори за услуги од перспектива на трансферни цени кои беа без наоди. Во 2012 година Управата за јавни приходи спроведе даночна ревизија за ДДВ за август 2012 година во Друштвото која беше без наоди.

Даночните власти можат во период од 5 години од датумот на поднесениот даночен извештај да извршат ревизија и да утврдат дополнителни даночни обврски и казни. Во случај на даночна евазија или даночна измама периодот на застареност може да се продолжи до 10 години. Раководството нема сознанија за околности кои би можеле да

Белешки кон посебните финансиски извештаи

доведат до значајни материјални обврски во контекст на горенаведеното, освен оние евидентирани во консолидираните финансиски извештаи.

8.1. Побарувања по останати даноци

Во илјади денари	2012	2011
Побарувања по ДДВ	7.406	565
Побарувања од данок на непризнаени трошоци	3.343	22.056
	<u>10.749</u>	<u>22.621</u>

8.2. Обврски по останати даноци

Во илјади денари	2012	2011
Обврски по ДДВ	20.603	1.381
Обврски за месечна аконтација за данок на непризнаени трошоци	221	-
	<u>20.824</u>	<u>1.381</u>

9. ЗАЛИХИ

Во илјади денари	2012	2011
Материјали	128.623	118.706
Трговски стоки	56.566	59.433
Исправка на вредност на залихите до нето продажна вредност	(6.746)	(7.724)
	<u>178.443</u>	<u>170.415</u>

Движење на исправката на вредност на залихите до нето продажна вредност:

Во илјади денари	2012	2011
Состојба на 1 јануари	7.724	4.429
Трошок за годината	1.195	5.927
Отпис на залихи	(2.173)	(2.632)
Состојба на 31 декември	<u>6.746</u>	<u>7.724</u>

Намалувањето на вредноста на залихите главно се однесува на застарените материјали (главно кабли, рутери и сплитери) и трговска стока. Отписот на залихите до нето продажна вредност е врз основа на анализа на пониската од набавната и нето продажната вредност на датумот на извештајот за финансиска состојба.

10. НЕТЕКОВНИ СРЕДСТВА НАМЕНЕТИ ЗА ПРОДАЖБА

Нетековните средства наменети за продажба вклучуваат недвижности, постројки и опрема, главно згради на Друштвото, чија сегашна вредност ќе биде остварена главно преку нивна продажба или размена, наместо преку континуирана употреба кој раководството не ја смета за веројатна. Намерата на раководството е да ги продаде или размени овие средства во рок од една година, со можност за пролонгирање на рокот зависно од околностите. Постои план за продажба или размена на овие средства и раководството започна со активна продажба на пазарот по разумна цена или пак за нив веќе постои договор за продажба со одреден купувач. Во 2011 година Друштвото потпиша договор да размени три нејзини административни згради и паричен надомест во замена за нова зграда во 2012 година. Сегашната вредност на овие три згради во износ од МКД 536.553 илјади беше рекласифицирана како средства наменети за продажба во Извештајот за финансиската состојба на 31 декември 2011 година. Во 2012 година трансакцијата беше завршена и новостекнатата зграда во износ од МКД 2.078.954 илјади беше призната како надвижности, постројки и опрема (види белешка 11) додека продадените административни згради беа депризнаени со сегашна вредност од МКД 538.663 илјади во моментот на депризнавање, што резултираше во нето добивка од МКД 700.720 илјади признаена во Останати оперативни приходи (види белешка 14 и 20).

Белешки кон посебните финансиски извештаи

11. НЕДВИЖНОСТИ, ПОСТРОЈКИ И ОПРЕМА

Во илјади денари	Земјиште	Згради	Телекому- никациска опрема	Останато	Инвестиции во тек	Вкупно
Набавна вредност						
На 1 јануари 2011	6.292	3.902.210	20.745.740	2.608.666	800.107	28.063.015
Зголемувања	990	18.745	766.624	229.167	201.408	1.216.934
Пренос од инвестиции во тек (види белешка 12)	-	6.553	287.800	221.180	(625.852)	(110.319)
Намалувања	-	(15)	(226.458)	(140.959)	-	(367.432)
Пренос во средства наменети за продажба	-	(676.398)	-	(87.923)	-	(764.321)
На 31 декември 2011	7.282	3.251.095	21.573.706	2.830.131	375.663	28.037.877
Амортизација						
На 1 јануари 2011	-	1.578.477	13.047.972	1.728.643	-	16.355.092
Амортизација за годината	-	100.087	1.235.617	244.858	-	1.580.562
Намалувања	-	(8)	(207.211)	(126.850)	-	(334.069)
Пренос во средства наменети за продажба	-	(139.845)	-	(85.199)	-	(225.044)
На 31 декември 2011	-	1.538.711	14.076.378	1.761.452	-	17.376.541
Сегашна вредност						
На 1 јануари 2011	6.292	2.323.733	7.697.768	880.023	800.107	11.707.923
На 31 декември 2011	7.282	1.712.384	7.497.328	1.068.679	375.663	10.661.336

Во илјади денари	Земјиште	Згради	Телекому- никациска опрема	Останато	Инвестиции во тек	Вкупно
Набавна вредност						
На 1 јануари 2012	7.282	3.251.095	21.573.706	2.830.131	375.663	28.037.877
Зголемувања	702	2.096.702	901.255	350.923	608.308	3.957.890
Пренос од инвестиции во тек (види белешка 12)	-	3.971	214.288	17.060	(327.918)	(92.599)
Намалувања	(12)	(3.109)	(378.525)	(186.302)	-	(567.948)
Пренос во средства наменети за продажба	-	-	-	(36.659)	-	(36.659)
На 31 декември 2012	7.972	5.348.659	22.310.724	2.975.153	656.053	31.298.561
Амортизација						
На 1 јануари 2012	-	1.538.711	14.076.378	1.761.452	-	17.376.541
Амортизација за годината	-	103.406	1.446.860	297.775	-	1.848.041
Намалувања	-	(3.109)	(378.297)	(172.418)	-	(553.824)
Пренос во средства наменети за продажба	-	-	-	(34.548)	-	(34.548)
Трансфер меѓу категории на средства (види белешка 12)	-	-	37	(29.822)	-	(29.785)
На 31 декември 2012	-	1.639.008	15.144.978	1.822.439	-	18.606.425
Сегашна вредност						
На 1 јануари 2012	7.282	1.712.384	7.497.328	1.068.679	375.663	10.661.336
На 31 декември 2012	7.972	3.709.651	7.165.746	1.152.714	656.053	12.692.136

Белешки кон посебните финансиски извештаи

Во 2011 година Друштвото потпиша договор да размени три нејзини административни згради и паричен надомест во замена за нова зграда во 2012 година. Друштвото ќе ја плати разликата помеѓу набавната цена на новата зграда и продажната цена на постојните згради на шест еднакви годишни рати почнувајќи од моментот кога целата трансакција е завршена. Трансакцијата беше евидентирана според МСС 16 како трансакција на размена со комерцијална суштина бидејќи конфигурацијата (ризик, време и износ) на паричните текови на применото средство се разликува од конфигурацијата на паричните текови на пренесеното средство; износот на платените парични средства покажува дека објективните вредности на разменетите згради се различни и разменетите средства се користат во редовното работење и не се неактивни. Имајќи во предвид дека плаќањето на обврската е одложено над вообичаените кредитни услови, обврската беше дисконтирана до нејзината сегашна вредност (види белешка 14). Сепак, бидејќи може да се смета дека објективната вредност на новата зграда може поточно и попрецизно да се утврди отколку објективната вредност на старите згради, ефектот на дисконтирањето беше прикажано како влијание на објективната вредност на старите средства и беше признаено како капитална добивка од продажба на недвижности, постројки и опрема во добивката или загубата за годината (види белешка 20), што произлегува од видливи пазарни податоци за објективната вредност на старите згради. Во 2012 година Друштвото ја заврши трансакцијата за купување и продажба на згради со размена што резултираше во признавање на стекнатата зграда во недвижности, постројки и опрема по објективна вредност во износ од МКД 2.078.954 илјади (види белешка 10). Продажната цена на трите стари згради беше МКД 1.085.530 илјади и вредноста на размена на овие згради не резултираше и нема да резултира во прилив на парични средства.

Ревизијата на корисниот век и остаточната вредност на недвижностите, постројките и опремата, направена во текот на 2012 година, влијаеше врз корисниот век и остаточната вредност на неколку типови на средства. Промената на корисниот век главно се однесува на возила како и опрема опфатена со проектот за PSTN миграција каде корисниот век на сите средства на кои влијаеше миграцијата беше скратен за да ја одрази планираната динамика на миграцијата. Промената на корисниот век на засегнатите средства беше направена поради технолошките промени и деловните планови на членките на Друштвото.

Ревизијата резултира со следната промена на првичниот тренд на амортизација во тековната и во годините што следат.

Во илјади денари	2012	2013	2014	2015	После 2015
Зголемување/(намалување) на амортизацијата	83.817	69.886	(32.838)	7.628	(77.203)
	83.817	69.886	(32.838)	7.628	(77.203)

Белешки кон посебните финансиски извештаи

12. НЕМАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА

Во илјади денари	Софтвер и лиценци	Концесија	Останато	Вкупно
Набавна вредност				
На 1 јануари 2011	2.271.927	154.757	32.155	2.458.839
Зголемувања	168.604	-	-	168.604
Пренос од инвестиции во тек (види белешка 11)	110.319	-	-	110.319
На 31 декември 2011	2.550.850	154.757	32.155	2.737.762
Амортизација				
На 1 јануари 2011	1.730.478	85.976	30.344	1.846.798
Амортизација за годината	188.320	8.598	675	197.593
На 31 декември 2011	1.918.798	94.574	31.019	2.044.391
Сегашна вредност				
На 1 јануари 2011	541.449	68.781	1.811	612.041
На 31 декември 2011	632.052	60.183	1.136	693.371

Во илјади денари	Софтвер и лиценци	Концесија	Останато	Вкупно
Набавна вредност				
На 1 јануари 2012	2.550.850	154.757	32.155	2.737.762
Зголемувања	154.966	-	-	154.966
Намалувања	(2.939)	-	-	(2.939)
Пренос од инвестиции во тек (види белешка 11)	92.599	-	-	92.599
На 31 декември 2012	2.795.476	154.757	32.155	2.982.388
Амортизација				
На 1 јануари 2012	1.918.798	94.574	31.019	2.044.391
Амортизација за годината	188.524	8.598	1.136	198.258
Намалувања	(2.939)	-	-	(2.939)
Трансфер меѓу категории на средства (види белешка 11)	29.785	-	-	29.785
На 31 декември 2012	2.134.168	103.172	32.155	2.269.495
Сегашна вредност				
На 1 јануари 2012	632.052	60.183	1.136	693.371
На 31 декември 2012	661.308	51.585	-	712.893

Ревизијата на корисниот век на нематеријалните средства во текот на 2012 година влијаеше на голем број средства, но главно на софтверот. Промената на корисниот век на засегнатите средства беше направена поради технолошките промени и деловните планови на Друштвото.

Ревизијата резултира со следната промена на првичниот тренд на амортизација во тековната и во годините што следат.

Во илјади денари	2012	2013	2014	2015	После 2015
(Намалување)/зголемување на амортизацијата	(49.147)	(35.806)	24.263	60.690	-
	(49.147)	(35.806)	24.263	60.690	-

Белешки кон посебните финансиски извештаи

13. ОБВРСКИ КОН ДОБАВУВАЧИТЕ И ОСТАНАТИ ОБВРСКИ

Во илјади денари	2012	2011
Обврски кон добавувачите		
- Домашни	577.694	482.971
- Странски	99.606	138.350
Обврски кон поврзани страни	672.400	505.948
Останати финансиски обврски	968.860	37.656
Финансиски обврски	2.318.560	1.164.925
Пресметани трошоци	679.848	654.046
Одложен приход	52.741	55.107
Примени аванси	45.523	44.056
Останато	34.765	34.765
	3.131.437	1.952.899
Намалено за нетековен дел:		
Останати финансиски обврски	(648.845)	-
Тековен дел	2.482.592	1.952.899

Обврските кон поврзани страни претставуваат обврски кон Т- Мобиле Македонија АД Скопје, Групацијата Маѓар Телеком и Групацијата Дојче Телеком (види белешка 27).

Во категоријата Останати финансиски обврски, МКД 835.887 илјади (2011: нема) претставува сегашна вредност на долгорочни обврски поврзани со трансакцијата за купување и продажба на згради со размена (види белешка 10, 11 и 20). Овие обврски првично се признаваат по објективна вредност и последователно се мерат по амортизирана вредност користејќи го методот на ефективна камата. Амортизирањето на дисконтот се признава како расходи за камати во добивката и загубата. Сегашната вредност на овие обврски е приближна на нивната објективна вредност бидејќи поврзаните парични текови се дисконтираат со каматна стапка од 6% годишно, којашто е видлива на пазарот за слични долгорочни финансиски обврски. Со оглед на тоа дека објективната вредност на новостекнатата зграда е поточно и попрецизно утврдена во споредба со објективната вредност на продадените згради ефектот на дисконтирањето влијае на објективната вредност на старите средства и е прикажано како дел од нето добивката во Останати оперативни приходи во износ од МКД 153.854 илјади

Сегашната вредност на тековните обврски се деноминирани по валути како што следи:

Во илјади денари	2012	2011
МКД	1.632.679	1.412.012
ЕУР	788.703	433.727
УСД	52.662	89.057
Останато	8.548	18.103
	2.482.592	1.952.899

14. РЕЗЕРВИРАЊА ЗА ОСТАНАТИ ОБВРСКИ И ПЛАЌАЊА

Во илјади денари	Правни спорови	Останати	Вкупно
1 јануари 2011	560.813	20.329	581.142
Зголемувања	29.107	13.034	42.141
Ослободувања	(98.592)	(814)	(99.406)
Искористено во периодот	(113.118)	(5.707)	(118.825)
31 декември 2011	378.210	26.842	405.052

Белешки кон посебните финансиски извештаи

Во илјади денари	Правни спорови	Останати	Вкупно
1 јануари 2012	378.210	26.842	405.052
Зголемувања	25.975	19.217	45.192
Ослободувања	(175.230)	(8.882)	(184.112)
Искористено во периодот	(99.550)	(2.361)	(101.911)
31 декември 2012	<u>129.405</u>	<u>34.816</u>	<u>164.221</u>

Анализа на вкупните резервирања:

Во илјади денари	2012	2011
Нетековни (правни спорови и останато)	107.077	360.735
Тековни	<u>57.144</u>	<u>44.317</u>
	<u>164.221</u>	<u>405.052</u>

Резервирањата за правни спорови главно се однесуваат за одредени правни и регулативни спорови покренати против Друштвото.

Еден правен случај е во процес против Друштвото кој се однесува на: спор со конкурент кој наведува дека Друштвото ја злоупотребило својата доминантна позиција на пазарот и бара оштета во износ од МКД 100.521 илјади. Информациите што обично се бараат според МСС 37 не се обелоденети. Раководството направи резервирање за обврската согласно своите најдобри оценки но не ги обелоденува информациите барани од параграф 85 од МСС 37 бидејќи раководството верува дека тоа ќе предизвика сериозни предрасуди за исходот на овој спор. Дополнително, постојат бројни судски спорови за кои е направено резервирање а кои на индивидуална основа не се материјални и не се обелоденети. Раководството не очекува дека резултатот од овие правни предмети ќе резултира во загуба значително поголема од износот наведен на 31 декември 2012 година.

Останати вклучува резервирања направени за договорната обврска на Друштвото да исплати определен износ на вработените на датумот на пензионирање (види белешка 2.16.1) и резервирања за Variable II програма за стимулација (види белешка 28). Резервирањето е признато спрема Трошоци за вработените во Добивката или загубата.

15. КАПИТАЛ И РЕЗЕРВИ

Акционерскиот капитал се состои од следното:

Во илјади денари	2012	2011
Обични акции	9.583.878	9.583.878
Златна акција	<u>10</u>	<u>10</u>
	<u>9.583.888</u>	<u>9.583.888</u>

Акционерскиот капитал се состои од една златна акција со номинална вредност од МКД 9.733 и 95.838.780 обични акции со номинална вредност од МКД 100 по акција.

Златната акција со номинална вредност од МКД 9.733 е во сопственост на Владата на Република Македонија. Согласно член 16 од Статутот на Друштвото сопственикот на златна акција има дополнителни права со кои се немаат стекнатите сопствениците на обични акции. Имено, ниту едно решение или одлука на Собранието на акционерите поврзана со: создавање, распределба или издавање на акционерски капитал; здружување, спојување, одделување, консолидирање, трансформирање, реконструкција, престанок или ликвидација на Друштвото; менување на основните деловни активности на Друштвото; отуѓување или напуштање на основните деловни активности или на значајните средства на Друштвото; дополнување на Статутот на Друштвото на таков начин што се менуваат или поништуваат правата коишто произлегуваат од златната акција; или промена на називот на Друштвото; нема да биде полноважна доколку имателот на златната акција гласа против соодветното решение. Правата кои ги има имателот на златната акција се детално наведени во Статутот на Друштвото.

Белешки кон посебните финансиски извештаи

На 31 декември 2012 и 2011 година, обичните акции на Друштвото се во сопственост на:

Во илјади денари	2012	%	2011	%
АД Каменимост Комуникации, во ликвидација	4.887.778	51,00	4.887.778	51,00
Влада на Република Македонија	3.336.497	34,81	3.336.497	34,81
Друштвото (сопствени акции)	958.388	10,00	958.388	10,00
Меѓународна финансиска корпорација (IFC)	179.698	1,88	179.698	1,88
Останати акционери	221.527	2,31	221.527	2,31
	<u>9.583.888</u>	<u>100,00</u>	<u>9.583.888</u>	<u>100,00</u>

15.1. Сопствени акции

Друштвото купи 9.583.878 од сопствените акции, што претставува 10% од неговите акции, преку Македонската берза за хартии од вредност во јуни 2006 година. Вкупната сума платена за откуп на овие акции, без данок, изнесува МКД 3.843.505 илјади. Акциите се прикажани како откупени сопствени акции.

Како резултат на наодите на Истрагата, еден консултантски договор, за кој исплатите биле погрешно капитализирани како дел од Сопствени акции во 2006 година, ретроспективно е депризнаен од Сопствени акции (види белешка 1.2.).

Износот на сопствени акции од МКД 3.738.358 илјади, (после повторно прикажување), го намалува акционерскиот капитал на Друштвото. Друштвото има право дополнително повторно да ги издаде овие акции. Сите акции издадени од Друштвото се целосно платени.

16. ПРИХОДИ

Во илјади денари	2012	2011
Говорна услуга – малопродажна	2.285.762	2.937.930
Говорна услуга – големопродажна	2.052.139	2.113.151
Интернет	1.217.820	1.259.505
Пренос на податоци	884.207	999.334
Опрема	319.777	317.512
ТВ	412.531	311.182
Останати приходи	180.572	158.488
	<u>7.352.808</u>	<u>8.097.102</u>

17. ТРОШОЦИ ЗА ВРАБОТЕНИТЕ

Во илјади денари	2012	2011
Плати	690.176	705.514
Придонеси на плати	236.124	228.002
Бонуси	148.956	140.341
Останати трошоци за вработените	124.559	73.149
Капитализирани трошоци за вработените	(106.949)	(85.338)
	<u>1.092.866</u>	<u>1.061.668</u>

Останати трошоци за вработените главно ги вклучуваат отпремнините за технолошки вишок за 29 вработени кои го напуштиле Друштвото во 2012 година (2011: 5 вработени), додатокот за одмор и други користи.

Во Бонуси исто така се вклучени трошоците за MTIP и Variable II програмата (види белешка 28).

Белешки кон посебните финансиски извештаи

18. ОСТАНАТИ РАСХОДИ ОД РАБОТЕЊЕТО

Во илјади денари	2012	2011
Набавна вредност на продадени стоки	367.412	366.597
Услуги	330.059	392.928
Материјали и одржување	274.824	282.074
Енергија	222.434	208.358
Подизведувачи	187.862	213.234
Маркетинг и донации	164.708	180.033
Трошоци за тантиеми за програмски содржини за IPTV	158.147	106.167
Такси, давачки и локални даноци	69.666	72.637
Консултантски услуги	81.803	44.558
Закупнини	35.081	34.436
Осигурување	12.586	14.204
Исправка на вредноста на сомнителни и спорни побарувања	10.056	(56.443)
Исправката на вредноста на залихите до нето продажна вредност	1.195	5.927
Исправката на вредноста на залихите	3.014	-
Данок на непризнаени трошоци	2.337	1.262
Останато	23.773	9.346
	<u>1.944.957</u>	<u>1.875.318</u>

Услугите главно вклучуваат трошоци за поштенски услуги, трошоци за одржување на ИТ опрема, и останати провизии за извршени услуги (како на пример услуги за чистење обезбедување и услуги за мобилна телефонија).

Со цел да се одржи конзистентноста со презентацијата во тековната година, трошоците прикажани во 2011 година во Останато, во износ од МКД 82.003 илјади се исклучени од Останати оперативни трошоци во овие финансиски извештаи и се рекласифицирани во Останати оперативни приходи (види белешка 20). Рекласификацијата нема никакво влијание врз капиталот или нето добивката.

19. ПРИХОДИ ОД ДИВИДЕНДИ

Најголем дел од приходите од дивиденди во 2012 година е дивидендата примена од Т-Мобиле Македонија АД Скопје во износ од МКД 3.355.499 илјади (2011: 3.742.954 илјади).

20. ОСТАНАТИ ОПЕРАТИВНИ ПРИХОДИ

Во илјади денари	2012	2011
Нето добивка од продажба на недвижности, постојки и опрема	711.225	19.375
Останато	<u>222.662</u>	<u>82.003</u>
	<u>933.887</u>	<u>101.378</u>

Останато главно вклучува нето приход од ослободување на резервирања.

Во 2012 година Друштвото ја заврши трансакцијата за купување и продажба на згради со размена која резултираше во добивка од продажбата на своите три административни згради во износ од МКД 691.161 илјади (види белешка 10).

Со цел да се одржи конзистентност со презентацијата во тековната година трошоците прикажани во 2011 година како Останати во износ од МКД 82.003 илјади беа исклучени од Останати оперативни трошоци во овие финансиски извештаи и се рекласифицирани во Останати оперативни приходи (види белешка 18). Рекласификацијата нема никакво влијание врз капиталот или нето добивката.

Белешки кон посебните финансиски извештаи

21. РАСХОДИ ОД ФИНАНСИРАЊЕ

Во илјади денари	2012	2011
Расходи од камати	28.636	26.630
Банкарски услуги и останати провизии	16.838	22.114
Промена на финансиските средства по објективна вредност преку добивката или загубата	3.254	11.425
Нето негативни курсни разлики	2.227	2.554
	<u>50.955</u>	<u>62.723</u>

22. ПРИХОДИ ОД ФИНАНСИРАЊЕ

Во илјади денари	2012	2011
Приходи од камати	155.827	177.956
	<u>155.827</u>	<u>177.956</u>

Приходите од камати произлегуваат од финансиски средства класификувани како заеми и побарувања.

23. ДИВИДЕНДИ

Собранието на акционери на Друштвото на нивниот состанок одржан на 4 април 2012 година ја усвои одлуката за исплата на дивиденда за 2011 година. Одлуката за исплата на дивидендата за 2011 година е во вредност од МКД 6.163.557 илјади од нето добивката за 2011 година. Дивидендата беше исплатена во април 2012 година. До датумот на објавување на овие посебни финансиски извештаи не се објавени дивиденди за 2012 година.

24. НАЕМИ И ОСТАНАТИ ПРЕВЗЕМЕНИ ОБВРСКИ

24.1. Превземени обврски од оперативен наем - каде што Друштвото е наемател:

Превземените обврски од оперативен наем - каде што Друштвото е наемател главно се однесуваат на наем на деловен простор и останати телекомуникациски уреди.

Идните вкупни минимални плаќања за наем по основ на нераскинливи оперативни договори за наем се како што следи:

Во илјади денари	2012	2011
Под 1 година	30.426	29.348
Помеѓу 1 и 5 години	23.110	26.644
Над 5 години	325	158
	<u>53.861</u>	<u>56.150</u>

24.2. Превземени обврски од оперативен наем - каде Друштвото е наемодавател:

Превземените обврски од оперативен наем - каде Друштвото е наемодавател главно се однесуваат на наеми за деловен простор.

Идните вкупни минимални побарувања за наем по основ на нераскинливи оперативни договори за наем се како што следи:

Во илјади денари	2012	2011
Под 1 година	839	514
Помеѓу 1 и 5 години	2.402	76
	<u>3.241</u>	<u>590</u>

Белешки кон посебните финансиски извештаи

24.3. Превземени обврски од капитални инвестиции

Вкупниот износ на договорени капитални инвестиции на 31 декември 2012 година изнесува МКД 355.872 илјади (2011: МКД 2.380.451 илјади). Дополнително, во 2011 година Друштвото потпиша договор за размена на три нејзини административни згради и парична надокнада во замена за нова зграда во 2012 година, што резултираше во одобрени капитални инвестиции на 31 декември 2011 година од МКД 2.079.038 илјади (види белешка 10). Износот на договорени капитални инвестиции на 31 декември 2012 година главно се однесува на телекомуникациска опрема.

25. ДОПОЛНИТЕЛНИ ОБЕЛОДЕНУВАЊА НА ФИНАНСИСКИТЕ СРЕДСТВА

Друштвото ги класифицира мерењата по објективна вредност користејќи хиерархија на објективна вредност која ја одредува релевантноста на информациите коишто се користат во формирањето на објективната вредност. Во хиерархијата на објективна вредност постојат следните нивоа:

- а) котирани цени (неприлагодени) на активните пазари за идентични средства (Ниво 1);
- б) останати информации за средствата освен котираните цени вклучени во Ниво 1 коишто се достапни од извори надвор од Друштвото, директно или индиректно (Ниво 2); и
- в) информации за средства коишто не базираат на податоци од надворешни пазари (Ниво 3).

Хиерархиското ниво на објективната вредност во рамките на објективното мерење на вредноста е категоризирано во целост и утврдено врз основа на најниското ниво на информации коишто се релевантни за објективното мерење на вредностите во целост. Релевантноста на информациите е оценувана во однос објективното мерење на вредноста во целост.

Не постои трансфер на финансиските средства помеѓу Ниво 1 и Ниво 2.

25.1. Финансиски средства - Сегашна вредност и објективни вредности

Табелата подолу ја прикажува поделбата на финансиските средства на 31 декември 2011 година.

Средства Во илјади денари	Финансиски средства		Објективна вредност во добивката или загубата		Сегашна вредност	Објективна вредност
	Заеми и побарувања	Задржани до доспевање	Расположливи за продажба (Ниво 2)	(Ниво 1)		
Парични средства и еквиваленти на паричните средства	540.752	-	-	-	540.752	540.752
Депозити во банки	5.706.966	-	-	-	5.706.966	5.706.966
Побарувања од купувачи и останати побарувања	2.188.767	-	-	-	2.188.767	2.188.767
Финансиски средства по објективна вредност преку добивката или загубата	-	-	-	54.083	54.083	54.083

Белешки кон посебните финансиски извештаи

Табелата подолу ја прикажува поделбата на финансиските средства на 31 декември 2012 година.

Средства Во илјади денари	Финансиски средства				Сегашна вредност	Објективна вредност
	Заеми и побарувања	Задржани до доспевање	Располож- ливи за продажба (Ниво 2)	Објективна вредност во добивката или загубата (Ниво1)		
Парични средства и еквиваленти на паричните средства	237.874	-	-	-	237.874	237.874
Депозити во банки	4.266.310	-	-	-	4.266.310	4.266.310
Побарувања од купувачи и останати побарувања	2.159.474	-	-	-	2.159.474	2.159.474
Финансиски средства по објективна вредност преку добивката или загубата	-	-	-	50.828	50.828	50.828

Заемите и побарувањата се мерат по амортизирана вредност, додека средства кои што се расположливи за продажба и кои што се чуваат за тргување се мерат по објективна вредност.

Паричните средства и еквиваленти на паричните средства, банкарски депозити, побарувањата од купувачите и останатите тековни финансиски средства главно имаат краток рок на доспевање. Од овие причини нивната сегашна вредност на крајот на периодот на известување е приближна на нивната објективна вредност.

Финансиските средства расположливи за продажба претставуваат акции вреднувани по објективна вредност.

Финансиските средства кои се прикажани по објективна вредност преку добивката или загубата вклучуваат вложувања во сопственички инструменти во вредност од МКД 50.828 илјади (2011: МКД 54.083 илјади) кои се пресметани врз основа на нивната пазарна вредност на Македонската Берза на Хартии од Вредност. Промените на пазарните цени на другите финансиски средства прикажани по објективна вредност преку добивката или загубата се евидентирани во приходи од финансирање во добивката или загубата (види белешка 21 и 22). Набавната вредност на овие капитални инвестиции изнесува МКД 31.786 илјади (2011: МКД 31.786 илјади).

25.2. Останати обелоденувања во врска со финансиските инструменти

Друштвото беше исто така изложено на ризик којшто произлегува од можно повлекување на гаранции во номинален износ од МКД 1.987 илјади на 31 декември 2011 година. Овие гаранции се издадени од македонски банки на име на Друштвото како гаранции за обезбедување на исполнувањето на одредени договорни обврски на Друштвото. Друштвото донесува одлуки врз основа на своите договорни обврски и очекувања и во иднина, затоа не се случило повлекување на гаранциите, и не се очекува да се случи ни во иднина. На 31 Декември 2012 година не постојат такви видови на гаранции.

Не постојат финансиски средства или обврски, кои се рекласификувани во друга категорија на финансиски инструменти.

Не постојат финансиски средства кои се трансферирани на начин, на кој дел или сите финансиски средства не се квалификуваат за депознавање.

26. НЕИЗВЕСНИ ОБВРСКИ

Друштвото има неизвесни обврски во однос на правни и регулаторни барања кои произлегуваат во редовното работење. Најголем дел од неизвесните обврски се однесуваат на 11 барања за поведување на прекршочни постапки од регулаторни тела за наводно прекршување на одредени рокови за донесување на одлука по барање на претплатник и во врска со наводна злоупотреба на доминантна позиција на пазарот. Максималната можна казна за секој поединечен случај е 4% во 8 случаи, 7% во 1 случај и 10% во 2 случаи од годишниот приход од претходната година, во согласност со локалното законодавство. Раководството верува, врз основа на правен совет, дека не е веројатно дека значителни обврски ќе произлезат од овие спорови поради неоснованост за поведување на овие

Белешки кон посебните финансиски извештаи

прекршочни постапки. Раководството на Друштвото не предвидува дека ќе дојде до појава на материјални обврски од неизвесните обврски освен оние коишто се резервирани (види белешка 14).

27. ТРАНСАКЦИИ СО ПОВРЗАНИ СТРАНИ

Сите трансакции со поврзаните страни произлегуваат од тековното работење и нивната вредност материјално не се разликува од условите кои би преовладувале во пазарни услови.

Трансакциите со поврзани страни се состојат од обезбедување и добивање на телекомуникациски услуги и опрема, одобрување заеми и обезбедување на консултантски услуги за раководството. Износите на побарувањата и обврските се прикажани во соодветните белешки (види белешка 7 и 13).

Приходите и трошоците со поврзаните страни на Друштвото се следните:

Во илјади денари	2012		2011	
	Приходи	Трошоци	Приходи	Трошоци
T-Mobile Macedonia AD Skopje	705.667	1.105.389	708.430	1.183.803
Magyar Telekom Group				
Magyar Telekom Plc	3.032	44.359	21.415	47.659
Telemakedonija AD	181	-	249	-
IQSYS Magyar Telekom	-	2.770	-	7.481
T-Systems Magyarország Zrt.	-	923	-	-
Novatel	2.289	-	3.438	-
Deutsche Telekom Group				
Deutsche Telekom AG	1.438.548	200.297	1.463.671	230.569
Hrvatski Telekom	-	35.016	-	-
T-Systems	11.138	6.174	9.856	2.221
OTE Globe	22.508	30.435	19.712	32.173
Romtelekom	-	913	-	1.814
Detecon	-	5.784	-	3.119

Белешки кон посебните финансиски извештаи

Побарувањата и обврските со поврзаните страни на Друштвото се следните:

Во илјади денари	2012		2011	
	Побарувања	Обврски	Побарувања	Обврски
T-Mobile Macedonia AD Skopje	383.966	543.547	308.115	377.209
Magyar Telekom Group				
Magyar Telekom Plc	-	7.084	3.567	38.549
T-Systems Magyarország Zrt.	6	-	23	-
Telemakedonija AD	-	1.845	-	1.845
Novatel	389	378	565	489
Deutsche Telekom Group				
Deutsche Telekom AG	247.056	87.031	244.418	59.160
T-Systems	5.094	7.445	2.546	7.518
Hrvatski Telekom	-	33	-	-
OTE Globe	8.842	8.800	7.608	11.181
Romtelekom	-	6.054	-	1.814
Detecon	-	5.783	-	311
Slovak Telekom	-	4.400	-	7.872

28. НАДОМЕСТОЦИ НА КЛУЧНОТО РАКОВОДСТВО

Вкупниот износ на надоместоци за клучното раководство во Друштвото, вклучувајќи ги поврзаните даноци и придонеси, се прикажани подолу:

Во илјади денари	2012	2011
Краткорочни бенефиции (вклучувајќи ги поврзаните даноци)	99.244	124.237
Законски придонеси за краткорочните бенефиции	8.201	6.005
Плаќања засновани на акции	4.870	10.030
	<u>112.315</u>	<u>140.272</u>

Надоместоците на членовите на Одборот на директори на Друштвото изнесуваат МКД 6.140 илјади (2011: МКД 6.200 илјади) и се вклучени во Краткорочни бенефиции.

Плаќањата засновани на акции претставуваат компензација за клучното раководство од страна на Друштвото како дел од среднорочниот план за стимулација (MTIP) воведен од страна на Маѓар Телеком АД додека целите кои треба да бидат исполнети се базираат на перформансите на акциите на Маѓар Телеком АД. Вклучени лица се врвното и средното раководство на Групацијата Маѓар Телеком.

MTIP е управуван од страна на Маѓар Телеком АД додека компензацијата на клучното раководство од Друштвото поврзана со MTIP паѓа на товар на Друштвото (за MTIP програмата која стартува 2008, 2009 и 2010) и е вклучена во Трошоци за вработените (Бонуси) спрема Останати резервирања (види белешка 17 и 14).

Во текот на 2012 година, беше воведена нова долгорочна програма за стимулација базирана на променливи остварувања, наречена Variable II, како дел од глобалната алатка на Групацијата Дојче Телеком за надоместување на друштвата, која промовира среднорочно и краткорочно подобрување на вредноста на Групацијата Дојче Телеком и изедначување на интересите на раководството и акционерите.

Програмата Variable II е применлива од 1 јануари 2012 година до 31 декември 2015 година, во две преодни програми: Variable II Преодна програма I, со примена во периодот од 1 јануари 2012 година до 31 декември 2013 година и Variable II Преодна програма II, со примена во периодот од 1 јануари 2012 година до 31 декември 2014 година.

Програмата Variable II се мери врз база на исполнувањето на четири долгорочни параметри за исполнување со еднаква важност (прилагодена заработка по акција (EPS); прилагоден поврат на капиталот (ROCE), задоволство на корисниците и задоволство на вработените). Секој параметар одредува една четвртина од износот на наградата.

Белешки кон посебните финансиски извештаи

Нивоата на остварување на целите се ограничени на 150% и остварување на целите над 150% не се земаат во предвид во сите четири параметри. Периодот на оценување е четири години и е базиран на просечното остварување во планираните четири години.

Учесници на програмата се членовите на клучното раководство на Друштвото, кои прифатиле учество во назначената временска рамка.

Напрвените трошоци поврзани со Variable II програмата се прикажани во рамките на Плаќања засновани на акции.

29. ПОСЛЕДОВАТЕЛНИ НАСТАНИ

Нема настани после денот на изготвување на извештајот за финансиска состојба кои ќе влијаат на добивката или загубата, посебниот извештај за финансиска состојба или паричните текови за 2012 година.

Македонски Телеком АД – Скопје

Консолидирани финансиски извештаи

за годината којашто завршува на

31 декември 2011

Со извештај на независниот ревизор

Содржина

Извештај на независниот ревизор

Консолидирани финансиски извештаи

Консолидиран извештај за финансиската состојба	1
Консолидиран извештај за сеопфатна добивка	2
Консолидиран извештај за парични текови	3
Консолидиран извештај за промените во главнината	4
Белешки кон консолидираните финансиски извештаи	5

ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИОТ РЕВИЗОР

До Управниот Одбор и Акционерите на Македонски Телеком АД Скопје

Извештај за консолидираните финансиски извештаи

Ние извршивме ревизија на приложените консолидирани финансиски извештаи на Македонски Телеком АД Скопје (“Друштвото”) и неговите подружници Т-Мобиле Македонија АД Скопје и Фондацијата Е-Македонија Скопје (заедно “Групацијата”) кои што го вклучуваат консолидираниот извештај за финансиската состојба заклучно со 31 декември 2011 година, како и консолидираниот извештај за сеопфатната добивка, консолидираниот извештај за промени во главнината и консолидираниот извештај за паричните текови за годината којашто завршува тогаш и прегледот на значајните сметководствени политики и други објаснувачки информации.

Одговорност на менаџментот за финансиските извештаи

Менаџментот е одговорен за подготвувањето и објективното презентирање на овие консолидирани финансиски извештаи во согласност со Меѓународните стандарди за финансиско известување, и интерната контрола којашто е релевантна за подготвувањето и објективното презентирање на консолидираните финансиски извештаи коишто се ослободени од материјално погрешно прикажување, без разлика дали е резултат на измама или грешка.

Одговорност на ревизорот

Наша одговорност е да изразиме мислење за овие консолидирани финансиски извештаи врз основа на нашата ревизија. Ние ја спроведовме нашата ревизија во согласност со Меѓународните стандарди за ревизија. Тие стандарди бараат да ги почитуваме етичките барања и да ја планираме и извршиме ревизијата за да добиеме разумно уверување за тоа дали консолидираните финансиски извештаи се ослободени од материјално погрешно прикажување.

Ревизијата вклучува извршување на постапки за прибавување на ревизорски докази за износите и обелоденувањата во финансиските извештаи. Избраните постапки зависат од расудувањето на ревизорот, вклучувајќи ја и проценката на ризиците од материјално погрешно прикажување на консолидираните финансиски извештаи, без разлика дали е резултат на измама или грешка. Кога ги прави тие проценки на ризикот, ревизорот ја разгледува интерната контрола релевантна за подготвувањето и објективното презентирање на консолидираните финансиски извештаи, за да обликува ревизорски постапки кои што се соодветни во околностите, но не за целта на изразување на мислење за ефективноста на интерната контрола на ентитетот. Ревизијата исто така вклучува и оценка на соодветноста на користените сметководствени политики и на разумноста на сметководствените проценки направени од страна на менаџментот, како и оценка на севкупното презентирање на консолидираните финансиски извештаи.

Ние веруваме дека ревизорските докази коишто ги имаме прибавено се доволни и соодветни за да обезбедат основа за нашето ревизорско мислење.

Мислење

Според наше мислење, приложените консолидирани финансиски извештаи, во сите материјални аспекти, даваат вистинска и објективна слика на финансиската состојба на Групацијата заклучно со 31 декември 2011 година, како и на нејзината финансиска успешност и нејзините парични текови за годината којашто завршува тогаш во согласност со Меѓународните стандарди за финансиско известување.

Рисекофенкое Сооринг Ревизија ДОО

20 февруари, 2012 година
Скопје

ПРАЈСВОТЕРХАУСКУПЕРС РЕВИЗИЈА ДОО Скопје

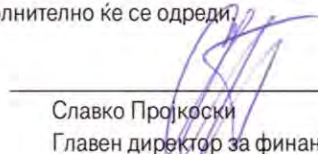
Консолидиран извештај за финансиската состојба

Во илјади денари	Белешка	На 31 декември	
		2011	2010
Средства			
Тековни средства			
Парични средства и еквиваленти на паричните средства	5	1.078.115	1.414.072
Депозити во банки	6	7.943.462	8.205.444
Побарувања од купувачи и останати побарувања	7	3.079.753	3.119.685
Побарувања за останати даноци	8	59.850	94.732
Побарувања од данок на добивка		-	8.882
Залихи	9	579.450	504.994
Средства наменети за продажба	10	628.252	38.139
Вкупно тековни средства		13.368.882	13.385.948
Нетековни средства			
Недвижности, постројки и опрема	11	12.924.131	14.912.186
Аванси за недвижности, постројки и опрема		24.149	23.172
Нематеријални средства	12	2.519.139	2.590.138
Побарувања од купувачи и останати побарувања	7	329.634	315.279
Финансиски средства по објективна вредност преку добивката или загубата		54.083	65.125
Останати нетековни средства		612	305
Вкупно нетековни средства		15.851.748	17.906.205
Вкупно средства		29.220.630	31.292.153
Обврски			
Тековни обврски			
Обврски кон добавувачите и останати обврски	13	3.082.231	3.721.905
Обврски за останати даноци	8	53.324	28.761
Резервирања за останати обврски и плаќања	14	132.349	388.202
Вкупно тековни обврски		3.267.904	4.138.868
Нетековни обврски			
Обврски кон добавувачите и останати обврски	13	85.275	97.802
Резервирања за останати обврски и плаќања	14	369.583	527.340
Вкупно нетековни обврски		454.858	625.142
Вкупно обврски		3.722.762	4.764.010
Капитал			
Акционерски капитал		9.583.888	9.583.888
Премија за издавање акции		540.659	540.659
Сопствени акции		(3.738.358)	(3.738.358)
Останати резерви		2.475.068	2.475.068
Акумулирана добивка		16.636.611	17.666.886
Вкупно капитал	15	25.497.868	26.528.143
Вкупно капитал и обврски		29.220.630	31.292.153

Консолидираните финансиски извештаи прикажани на страниците од 1 до 51 беа одобрени од страна на Раководството на Македонски Телеком АД - Скопје на 20 февруари 2012 година, и се предмет на разгледување и одобрување од Одборот на директори на 27 февруари 2012 година и од акционерите на денот кој дополнително ќе се одреди.

Даниел Сас
Главен извршен директор

Славко Пројкоски
Главен директор за финансии

Консолидиран извештај за сеопфатната добивка

Во илјади денари	Белешка	За годината завршена на 31 декември	
		2011	2010
Приходи	16	15.694.588	17.209.122
Амортизација		(3.610.804)	(3.161.352)
Трошоци за вработените	17	(1.538.747)	(1.696.490)
Плаќања кон останати оператори		(1.566.762)	(1.595.239)
Останати расходи од работењето	18	(4.229.650)	(4.896.321)
Трошоци од работење		(10.945.963)	(11.349.402)
Останати оперативни приходи	19	22.544	13.809
Оперативна добивка		4.771.169	5.873.529
Расходи од финансирање	20	(92.568)	(181.478)
Приходи од финансирање	21	238.603	436.347
Приходи од финансирање - нето		146.035	254.869
Добивка пред оданочување		4.917.204	6.128.398
Данок од добивка	22	-	(78.192)
Добивка за годината		4.917.204	6.050.206
Вкупна сеопфатна добивка за годината		4.917.204	6.050.206
Информација за заработката по акција:			
Обична и разводната заработка по акција (во денари)		57,01	70,14

Консолидиран извештај за парични текови

Во илјади денари	Белешка	За годината завршена на 31 декември	
		2011	2010
Оперативни активности			
Нето добивка пред оданочување		4.917.204	6.128.398
Корекции за:			
Амортизација		3.610.804	3.161.352
Исправка/(поврат) на вредноста на залихите до нето продажна вредност		9.245	(25.727)
Загуба/(добивка) од промена на објективната вредност на финансиските средства	20/21	11.425	(3.158)
Исправка на вредноста на побарувања од купувачи и останати побарувања	18	595	147.407
Нето ослободување на резервирања за останати обврски и плаќања	14	(133.214)	(42.931)
Нето добивка од продажба на опрема		(22.544)	(13.809)
Приходи од дивиденди	21	(3.282)	(2.789)
Расходи од камати	20	42.408	250
Приходи од камати	21	(231.004)	(382.028)
Ефект од промена на курсот на паричните средства и еквивалентите на парични средства		(344)	589
Парични средства добиени од работењето пред промената во обртниот капитал			
		8.201.293	8.967.554
(Зголемување)/намалување на залихите		(83.701)	50.072
Намалување/(зголемување) на побарувањата		70.082	(637.162)
Намалување на обврските		(643.382)	(510.118)
Парични средства добиени од работењето			
		7.544.292	7.870.346
Платени камати		(1.494)	(250)
Данок од добивка		8.882	112.518
Паричен тек добиен од оперативни активности			
		7.551.680	7.982.614
Инвестициони активности			
Набавка на недвижности, постројки и опрема		(1.863.018)	(2.493.217)
Набавка на нематеријални средства		(631.358)	(475.505)
(Одобрени)/Наплатени заеми		(17.158)	1.713
Депозити вратени од банки		11.066.115	17.210.256
Депозити пласирани во банки		(10.804.232)	(16.843.686)
Приливи од дивиденди		3.282	2.789
Приливи од продажба на опрема		68.207	34.698
Примени камати		237.660	473.607
Паричен тек користен во инвестициони активности			
		(1.940.502)	(2.089.345)
Финансиски активности			
Исплата на дивиденди		(5.947.479)	(6.470.029)
Паричен тек користен во финансиски активности			
		(5.947.479)	(6.470.029)
Нето намалување на паричните средства и еквиваленти на паричните средства		(336.301)	(576.760)
Парични средства и еквиваленти на парични средства на 1 јануари		1.414.072	1.991.421
Ефект од промена на курсот на паричните средства и еквивалентите на парични средства		344	(589)
Парични средства и еквиваленти на парични средства на 31 декември			
	5	1.078.115	1.414.072

Консолидиран извештај за промени во главнината

Во илјади денари	Беле- шка	Акционер- ски капитал	Премија од издавање акции	Сопствени акции	Останати резерви	Акумулирана добивка	Вкупно
Состојба на 1 јануари 2010 -		9.583.888	540.659	(3.738.358)	2.475.068	18.086.709	26.947.966
Вкупна сеопфатна добивка за годината		-	-	-	-	6.050.206	6.050.206
Исплатени дивиденди		-	-	-	-	(6.470.029)	(6.470.029)
Состојба на 31 декември 2010 -	15	9.583.888	540.659	(3.738.358)	2.475.068	17.666.886	26.528.143
Состојба на 1 јануари 2011 -		9.583.888	540.659	(3.738.358)	2.475.068	17.666.886	26.528.143
Вкупна сеопфатна добивка за годината		-	-	-	-	4.917.204	4.917.204
Исплатени дивиденди		-	-	-	-	(5.947.479)	(5.947.479)
Состојба на 31 декември 2011	15	9.583.888	540.659	(3.738.358)	2.475.068	16.636.611	25.497.868

Белешки кон консолидираните финансиските извештаи

1. ОПШТИ ИНФОРМАЦИИ

1.1. За Друштвото

Овие консолидирани финансиски извештаи се однесуваат на групацијата на Македонски Телеком АД - Скопје, која ги вклучува Македонски Телеком АД – Скопје, Т-Мобиле Македонија АД Скопје и фондацијата е-Македонија – Скопје (во понатамошниот текст: „Групацијата“).

Македонски Телеком, АД – Скопје (во понатамошниот текст: „Друштвото“) е акционерско друштво регистрирано во Република Македонија.

Непосредно матично друштво на Групацијата е АД Каменимост Комуникации Скопје, во доброволна ликвидација, во сопственост на Маџар Телеком АД регистрирано во Унгарија. Основно матично друштво е Дојче Телеком АД регистрирано во Сојузна Република Германија.

Друштвото е водечка компанија која обезбедува услуги од областа на фиксната телефонија, додека Т-Мобиле Македонија АД (во понатамошниот текст: „Подружницата“) е водечка компанија која обезбедува услуги од областа на мобилната телефонија во Македонија. е-Македонија е фондација, основана за цели на поддршка на примената и развојот на информационата технологија во Македонија.

Работењето на телекомуникацискиот сектор во Република Македонија е регулирано со Законот за електронски комуникации („ЗЕК“) донесен во март 2005 година. Според ЗЕК, Друштвото е определено како оператор со Значителна пазарна моќ („ЗПМ“) на пазарот на фиксни телекомуникациски мрежи и услуги, вклучувајќи го и пазарот за пристап на мрежи за пренос на податоци и закуп на линии

Во јануари 2012 година беа предложени промени во ЗЕК кои главно беа фокусирани на презентација и локација на итен повик, годишни такси за Агенцијата за електронски комуникации („Агенцијата“), мерење на параметрите за одредување на квалитет, бесплатни СМС пораки за национално и културно наследство од сите оператори и развој на IP размената. Друштвото и другите оператори и даватели на услуги, плаќаат годишна такса од 0,5% од годишниот приход на операторот или давателот на услугата кој е реализиран со користење на јавната комуникациска мрежа и од обезбедување на јавни комуникациски услуги во текот на претходната година (или дел од годината кога операторот или давателот на услугата започнал со своите комерцијални услуги), но не повеќе од 250.000 евра. Агенцијата развива општа стратегија за периодот од следните пет години (2012-2017). Објавата на официјалниот документ за стратегијата на Агенцијата се очекува до крајот на првиот квартал во 2012 година.

На 29 јуни 2011 година Друштвото е назначено за Провајдер за универзални услуги за фиксни телефонски услуги, јавни телефонски говорници и еднаков пристап за хендикепираните крајни корисници. Друштвото започна со обезбедување на овие услуги од 1 јануари 2012 година и е обврзано истите да ги обезбедува во следните пет години.

Друштвото има обврска за формирање на цена базирана на трошоци за регулираните големопродажни услуги, употребувајќи ја методологијата за долгорочно зголемување на трошоците („LRIC“). Во текот на декември 2010 година, Агенцијата ги објави резултатите од LRIC Bottom – up трошочниот модел, развиен од нејзина страна. Резултатите од трошочниот модел се применуваат од 1 април 2011 година и резултираа со намалување на месечните претплати за локален пристап на разврзана јамка („ULL“) и стапката за интерконекција (за почеток, престанок и транзит), како и на месечните надоместоци за интерконекција и колокација.

Врз основа на анализата на Агенцијата на релевантните пазари 1- 6 поврзана со говорните малопродажни услуги од фиксната телефонија и програмата на Агенцијата за 2011, Агенцијата со ангажираните консултанти го започна процесот на развој и имплементација на методологијата за регулирање на малопродажните цени во октомври 2011 година. Овие активности ќе резултираат со поинтензивно регулирање на малопродажните цени на Друштвото.

На 14 октомври 2011 година, Агенцијата претстави детален план за Bottom – up LRIC модел развиен од консултантите кој се очекува да резултира во промена на Bitstream Access („BSA“) ценовните модели и ќе го измени описот на услугата.

Во согласност со PSTN миграцијата на мрежата на Друштвото, Агенцијата ги одобри предложените измени на Друштвото за големопродажните понуди (процеси, технички услови и цени) кои се применуваат од 1 јануари 2012 година.

Белешки кон консолидираните финансиските извештаи

Почнувајќи од ноември 2011, Друштвото ја претстави малопродажната ADSL услуга на самостојна основа (така наречен самостоен DSL). Клиентите веќе не се обврзани да имаат PSTN претплата. Истата услуга, исто така, ќе биде понудена и за големопродажба.

Иницијално FTTx регулатива беше воведена во вториот квартал од 2011 година со наметната обврска на референтна Пристапна Понуда за кабелска канализација и бакарни кабли наметната на Друштвото од страна на Агенцијата. Новата референтна понуда за пристап до мрежата на Друштвото (за кабелска канализација и бакарни кабли) беше воведена во Декември 2011 година. Агенцијата најави развој на Bottom – up LRIC моделот од страна на консултанти за кабелска канализација, бакарни кабли како и изнајмени линии.

Почнувајќи од септември 2011 година нови процедури за преносливост на број се применуваат за сите оператори во Македонија. Целата размена на податоци за преносливост на број помеѓу операторите е имплементирана преку централната база на податоци и пократки рокови се имплементирани во фиксната мрежа (два дена за пренос) и мобилната мрежа (еден ден за пренос) соодветно. Друштвото и Подружницата почнувајќи од 1 септември воведоа бип сигнал за информирање на своите корисници дека нивниот разговор е со пренесен број. Сигналот е еднаков за сите оператори.

Врз основа на вториот круг извршени анализи на Пазарот 16 и LRIC моделот на трошоци, цената за терминирање на повик во јавна мобилна комуникациска мрежа („MTR“) е дефиниран со рамномерно намалување во временска рамка од четири години (до 2013 година). Почнувајќи од септември 2011 година, цената на националниот MTR се намали на МКД 3,1 и намалувањето ќе продолжи секоја година за МКД 0,1 се до нивото од МКД 2,9 за минута во септември 2013 година. Истовремено, тековниот MTR за ONE и VIP е МКД 3,4 за минута и МКД 4,6 за минута респективно, кои ќе се намалат на МКД 2,9 денари во септември 2013 година.

СМС услугата официјално е регулирана на ниво од МКД 2 за СМС.

На 13 октомври 2011 година, Агенцијата објави јавен повик за LTE (790 – 862 MHz фреквенциски опсег). Во декември 2011 година, Подружницата и испрати на Агенцијата заинтересираност за лиценцата.

Од август 2006 година, Друштвото има повеќе од 100 акционери како резултат на продажбата на дел од акциите во сопственост на Владата на Република Македонија преку аукциите организирани во текот на јуни 2006 година. Согласно Законот за хартии од вредност, со ова, Друштвото се квалификува како компанија со посебни обврски за известување кои главно се состојат од доставување на квартални, полугодишни и годишни финансиски информации до Комисијата за хартии од вредност на Република Македонија.

Регистрирана адреса на Друштвото е ул. Орце Николов 66, 1000 Скопје, Република Македонија. Просечниот број на вработени во 2011 година беше 1.670 (2010: 1.726).

1.2. Истрага за одредени договори за консултантски услуги

На 13 февруари 2006 година, Маѓар Телеком АД, доминантниот сопственик на Друштвото, (преку Каменимост Комуникации АД – Скопје (во ликвидација), мнозински сопственик на Друштвото), објави дека е спроведена истрага за одредени договори склучени од друга подружница на Маѓар Телеком АД, со цел да се утврди дали договорите биле склучени во спротивност на политиките на Маѓар Телеком АД или важечките закони или регулативи. Одборот за ревизија на Маѓар Телеком ги ангажираше White & Case како свој независен правен советник за целите на спроведувањето на интерната истрага. Последователно на ова, на 19 февруари 2007 година, Одборот на директори на Друштвото, врз основа на препораката на Одборот за ревизија на Друштвото и Одборот за ревизија на Маѓар Телеком АД донесе одлука за спроведување на независна интерна истрага во однос на одредени договори во Македонија.

Врз основа на јавно достапните информации, како и информациите добиени од Маѓар Телеком, и како што беше претходно обелоденето, Одборот за ревизија на Маѓар Телеком спроведе интерна истрага во однос на одредени договори поврзани со активностите на Маѓар Телеком и/или нејзините подружници во Црна Гора и во Македонија, кои вкупно изнесуваа повеќе од 31 милион евра. Поконкретно, интерната истрага испитуваше дали Маѓар Телеком и/или нејзините подружници во Црна Гора и во Македонија извршиле плаќања коишто се забранети со законите или прописите на САД, вклучувајќи го и Законот на САД за спречување на корумпирано однесување во странство („FCPA“). Друштвото претходно ги обелодени резултатите од интерната истрага.

Одборот за ревизија на Маѓар Телеком го информираше Министерството за правда на САД („МП“) и Комисијата за хартии од вредност на САД („КХВ“) за интерната истрага. МП и КХВ започнаа истрага за активностите коишто беа

Белешки кон консолидираните финансиските извештаи

предмет на интерната истрага. Дополнителни информации во врска со интерната истрага се содржани во финансиските извештаи на Друштвото за годината што завршува на 31 декември 2010 година.

Во 2011 година, Маѓар Телеком склучи конечни спогодби со МП и КХВ за решавање на истрагите на МП и КХВ поврзани со Маѓар Телеком. Со спогодбите завршија истрагите на МП и КХВ.

Маѓар Телеком склучи двегодишен договор за одложено гонење („ДОГ“) со МП, според кој Маѓар Телеком беше обвинет за прекршување на одредбите од ФЦПА за спречување на давање поткуп и за две прекршувања на одредбите на FCPA што се однесуваат на водењето на деловните книги и евиденцијата. Во согласност со ДОГ, на 29 декември 2011 година, МП поднесе кривична информација („Информација“) во која овие обвиненија се изнесуваат до Окружниот суд на САД за Источната област на Вирџинија. Маѓар Телеком се согласи да ги признае наводите на МП и да преземе одговорност за дејствијата согласно обвинението изнесено во Информацијата. Маѓар Телеком се сложи да плати кривична казна во износ од 59,6 милиони американски долари, да соработува со МП во идни истраги, да се воздржи од какви било прекршувања на сојузниот кривичен закон на САД, да продолжи да ја спроведува програмата за усогласеност и да поднесува извештај за програмата за усогласеност до МП на годишно ниво во текот на времетраењето на ДОГ. МП ќе ги отфрли обвиненијата по завршувањето на двегодишниот период, доколку Маѓар Телеком не го прекрши ДОГ.

На 29 декември 2011 година, КХВ поднесе Тужба („Тужба“) во Окружниот суд на САД за Јужната област на Њујорк и предложи Конечна пресуда против Маѓар Телеком („Конечна пресуда“). Без да ги признае или да ги негира наводите во Тужбата, Маѓар Телеком се согласи кон поднесувањето на Тужбата и донесувањето на Конечна пресуда за решавање на истрагата на КХВ. Во Тужбата се наведени граѓански прекршувања на одредбите од FCPA за спречување на давање поткуп, водење на деловните книги и евиденција и за интерни контроли. Со Конечната пресуда, којашто беше одобрена од страна на Окружниот суд на САД за Јужната област на Њујорк на 3 јануари 2012 година, на Маѓар Телеком му е изречена трајна забрана во однос на прекршувањето на овие одредби и се бара од Маѓар Телеком да плати 25,2 милиони американски долари за враќање на нелегално стекната добивка и 6,0 милиони американски долари камата на тие средства за периодот пред донесувањето на пресудата.

Во конечните спогодби, МП и КХВ ги земале предвид пријавувањето на делото од страна на Маѓар Телеком, темелната интерна истрага, корективните мерки и соработката во истрагите на МП и КХВ. Маѓар Телеком презема неколку корективни мерки за справување со прашањата што беа идентификувани во текот на овие истраги. Овие мерки вклучуваат чекори кои имаат за цел ревидирање и подобрување на интерните контроли на Маѓар Телеком, како и воспоставување на Програма за корпоративна усогласеност. Програмата за корпоративна усогласеност ја подобрува свесноста за политиките и процедурите за усогласеност на Маѓар Телеком по пат на обуки, работењето на телефонска линија за пријава на прекршоци, и мониторингот и комуникацијата со вработените и подружниците на Маѓар Телеком. Маѓар Телеком останува целосно посветен кон одговорно корпоративно однесување.

На 6 јануари 2012 година, Маѓар Телеком плати кривична казна во износ од 59,6 милиони американски долари во согласност со спогодбата со МП, а на 23 јануари 2012 година Маѓар Телеком плати 25,2 милиони американски долари за враќање на нелегално стекната добивка и 6,0 милиони американски долари камата за периодот пред донесувањето на пресудата во согласност со спогодбата со КХВ, што изнесува вкупно 90,8 милиони американски долари коишто се платени во врска со спогодбите со МП и КХВ.

Погоре наведената спогодба од страна на Маѓар Телеком и поврзаната обврска не беа евидентирани во консолидираните финансиски извештаи на Групацијата. Овие износи беа одразени во консолидираните финансиски извештаи на Маѓар Телеком и не се одразени во консолидираните финансиски извештаи на Друштвото..

Според информациите што му беа доставени на друштвото од страна на Маѓар Телеком АД на 2 декември 2009 година, Одборот за ревизија на Маѓар Телеком АД, на Одборот на директори на Маѓар Телеком му достави „Извештај за Истрага до Одборот за ревизија на Маѓар Телеком АД“ од 30 ноември 2009 година (во понатамошниот текст „Финален извештај“).

Во врска со издавањето на Финалниот извештај и информациите доставени до Друштвото од страна на Маѓар Телеком, во јануари 2010 година Претседателот на Одборот на директори на Друштвото побара правна и даночна експертиза од трета страна за проценка на потенцијалните сметководствени и даночни импликации што произлегуваат од трансакциите извршени од страна на Друштвото и неговата подружница коишто се предмет на Финалниот извештај.

Надворешните експерти изготвија извештаи (во понатамошниот текст: „Извештаите“) за нивната проценка и ги доставија Извештаите до Претседателот на Одборот на директори на Друштвото и до Раководството на Друштвото и

Белешки кон консолидираните финансиските извештаи

неговата подружница, соодветно. Како резултат, врз основа на анализата на даночните и правните експерти и информациите што му беа достапни на Раководството во врска со трансакциите предмет на Финалниот извештај, беше идентификуван износ од МКД 248.379 илјади како потенцијално даночно влијание (заедно со поврзаната казнена камата) заклучно со 31 Декември 2009 што произлегува од трансакциите спроведени од страна на Друштвото и неговата подружница коишто се предмет на Финалниот извештај). Во 2010 година идентификуваниот износ во врска со потенцијалното даночно влијание (заедно со поврзаната казнена камата) изнесуваше МКД 261.834 илјади од кои МКД 227.972 денари илјади кои се однесуваа на Друштвото беа исплатени во 2010 година согласно извршна одлука, издадена од страна на Управата за јавни приходи. Во Подружницата, заклучно со 31 декември 2011 сумата за идентификуваното потенцијално даночно влијание (заедно со поврзаната затезна камата) изнесува МКД 36.019 илјади. (види белешка 14). Исто така, вредноста на еден договор од МКД 105.147 илјади капитализирана во рамките на сопствените акции беше корегирана во консолидираните финансиски извештаи за 2009 година како да овие плаќања биле прикажани како трошок во 2006 година наместо како капитализирани во рамките на сопствените акции како што беше првично известно. Другите договори што се идентификувани во Финалниот извештај и извештаите изготвени од даночните и правните експерти во врска со трансакциите извршени од страна на Друштвото и неговата подружница биле прикажани како трошок во поврзаните периоди (2001-2007 година).

Во мај 2008 година, Министерството за внатрешни работи („МВР“) на Република Македонија („РМ“) до Друштвото поднесе официјално писмено барање за информации и документација во однос на одредени плаќања за консултантски услуги и авансна дивиденда, како и одредени набавки и договори. Во јуни 2008 година, Друштвото достави копии од побараните документи. Во истиот период, Т-Мобиле Македонија исто така доби слични барања за доставување на одредена документација до Министерството за внатрешни работи на РМ којашто беше уредно доставена.

Во октомври 2008 година, Истражниот судија од Основниот суд Скопје 1 – Скопје (кривичен суд) му издаде официјален писмен налог на Друштвото да предаде одредена оригинална документација. Подоцна, во октомври 2008 година, Друштвото официјално и лично ја предаде побараната документација. Од МВР беа доставени дополнителни писмени барања, при што Друштвото ја обезбеди побараната документација.

Врз основа на јавни информации достапни од 10 декември 2008 година имаме сознанија дека Одделот за организиран криминал при МВР ги предал досиејата на канцеларијата на Основното јавно обвинителство за организиран криминал и корупција со предлог да се покрене кривична постапка против Атила Сендреи (поранешен Главен извршен директор на Македонски Телеком АД - Скопје), Ролф Плат (поранешен Главен финансиски директор на Македонски Телеком АД - Скопје), Михаил Кефалојанис (поранешен член на Одборот на директори во Каменимост и поранешен член на одборот на директори во Телемакедонија) и Золтан Кишјухас (поранешен Главен извршен директор на Каменимост и поранешен неизвршен член на Одборот на директори на Македонски Телеком АД - Скопје) поради основано сомнение за извршено кривично дело. За овие лица се предлага да бидат обвинети за „злоупотреба на службена должност и овластувања“ на нивните позиции во Македонски Телеком АД - Скопје преку склучување на договори за консултантски услуги во однос на коишто немало намера ниту пак потреба од какви било услуги за возврат.

Основниот суд Скопје 1 во Скопје, Истражен оддел за организиран криминал достави покана до Друштвото во врска со кривичните пријави против претходно наведените лица и побара изјава дали Друштвото претрпело какви било штети како резултат на наведените договори за консултантски услуги.

По неколку одложувања на судското рочиште за истражната постапка што се води при Основниот Суд Скопје 1 Скопје, на рочиштето одржано на 13 април 2009 година, претставниците на Македонски Телеком АД – Скопје го презентираа ставот на Друштвото дека земајќи ја предвид тековната независна интерна истрага спроведувана од страна на White&Case, а одобрена од страна на Одборот на директори на Друштвото, прерано е да се најави каква било штета којашто би можела да биде причинета со спроведувањето на наведените договори или во врска со нив. На 11 мај 2010 година беше изведена експертиза и експерти од Министерството за правда на Република Македонија – Канцеларија за судска експертиза - Скопје, побара дополнителни документи од страна на Друштвото со цел да се подготви експертизата. Експертите побараа дополнителни информации во врска со одредени договори склучени во 2005 и 2006 година, и поврзаните фактури. На 1 ноември 2010 година Друштвото ги собра и достави бараните информации/документи до Канцеларија за судска експертиза.

На 14 март 2011 година, од Основниот суд Скопје 1 Друштвото доби примерок од документот „Наод и мислење“, од ноември 2010 година, издаден од Бирото за судско вештачење на Основниот суд Скопје 1 како резултат од вештачењето. Документот „Наод и мислење“ се однесува на и содржи заклучоци за пет договори склучени со Чаптекс и Космотелко во 2005 и 2006 година, а кои претходно биле разгледани од страна на Одборот за ревизија на Маѓар

Белешки кон консолидираните финансиските извештаи

Телеком. Во документот "Наод и мислење" се заклучува дека, врз основа на овие договори биле направени издатоци во износ од 3,975 милиони евра од страна на Друштвото и Каменимост кон Чаптекс "без доказ за извршени услуги"; соодветно, акционерите на Друштвото и Каменимост, пропорционално на нивниот акционерски удел, претрпеле штети во погоре наведениот вкупен износ како резултат на намалените средства за плаќање на дивиденда во 2005 и 2006 година.

Врз основа на јавно достапните информации имаме сознание дека јавниот обвинител во 2011 година поднел обвинителен акт против г-дин Сендреи, г-дин Кишјухас и г-дин Плат, но не и против г-дин Кефалојанис. Судското рочиште се одржа на крајот на 2011 година, но беше одложено бидејќи судот не можеше да го обезбеди присуството на ниту еден од обвинетите. Друштвото, како оштетена страна во овој случај, нема добиено официјална судска покана за рочиштето.

Според прашањата поставени од страна на истражниот судија би можело да се заклучи дека јавниот обвинител го ословува Друштвото како оштетена страна од дејствијата на обвинетите. Сепак, врз основа на содржината на налогот за вештачење издаден од истражниот судија, и врз база на вештачењето, може да се заклучи дека сега оштетени страни се акционерите на Друштвото (Каменимост АД Скопје, Република Македонија и малцинските акционери), а оттука и државниот буџет, бидејќи Република Македонија е акционер во Друштвото. Поради тоа, јавниот обвинител треба да појасни кој се смета за оштетена страна во овој конкретен случај, што е од големо значење за позицијата на Друштвото во оваа постапка и за неговите понатамошни активности. Во моментот нема никакви индикации дека Друштвото може да се смета за одговорно и да му се наложи да плати пенали или парични казни за кривичната постапка којашто е иницирана против поединците.

Немаме сознанија за било какви информации како резултат на барања од било кое регулаторно тело или други надворешни страни, од кои би можеле да заклучиме дека финансиските извештаи може да бидат неточни, вклучувајќи го и ефектот од можни незаконски дејства.

Белешки кон консолидираните финансиските извештаи

2. ЗНАЧАЈНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ

Основните сметководствени политики усвоени во подготвувањето на овие консолидирани финансиски извештаи се прикажани подолу. Сметководствените политики се конзистентни со оние кои се применети во претходните години, освен ако не е поинаку наведено.

2.1. Основа за изготвување

Консолидираните финансиски извештаи на Македонски Телеком АД - Скопје се изготвени во согласност со Меѓународните стандарди за финансиско известување („МСФИ“).

Консолидираните финансиски извештаи се прикажани во илјади македонски денари.

Изготвувањето на финансиски извештаи во согласност со МСФИ подразбира раководството да врши проценки и претпоставки кои влијаат врз прикажаните износи во финансиските извештаи и белешките поврзани со нив. Деловите кои вклучуваат висок степен на претпоставки и комплексност или каде што проценките и претпоставките се значајни во однос на консолидираните финансиски извештаи се прикажани во белешка 4. Фактичките резултати може да се разликуваат од тие проценки.

2.1.1. Стандарди, измени и интерпретации ефективни и прифатени од Групацијата во 2011 година:

- МСС 24 (ревидиран) Обелоденувања за поврзани страни. Во ноември 2009 година, ОМСС издаде ревидирана верзија на МСС 24 Обелоденувања за поврзани страни. До сега, доколку ентитетот е под контрола или значително влијание на владата, истиот беше должен да обелодени информации во однос на сите трансакции со други ентитети што се под контрола или значително влијание на истата влада. Ревидираниот стандард сè уште наложува обелоденувања коишто се важни за корисниците на финансиските инструменти, но ги отстранува барањата за обелоденување на информации чиешто собирање чини скапо и коишто се од помала вредност за корисниците. Стандардот ја постигнува ваквата рамнотежа со наложување на обелоденување во врска со овие трансакции само доколку тие се поединечно или збирно значителни. Исто така, ОМСС ја поедностави дефиницијата на поврзана страна и ги отстрани недоследностите. Групацијата го усвои ревидираниот стандард на 1 јануари 2011 година. Бидејќи Групацијата нема трансакции во 2011 година со друштва контролирани од Владата на Република Македонија кои поединечно или збирно се значајни, ревидираниот стандард немаше значително влијание на обелоденувањата во финансиските извештаи на Групацијата.

2.1.2. Стандарди, измени и интерпретации ефективни во 2011 година, но кои не се релевантни за Групацијата:

- МСС 32 (изменет) Финансиски инструменти. ОМСС објави измена на МСС 32 Финансиски инструменти: Презентација во октомври 2009 година. Со измената се појаснува класификацијата на откупливите финансиски инструменти како главнина или обврски за емисија на откупливи финансиски инструменти што се деноминирани во валута различна од функционалната валута на издавачот. Пред измената, овие откупливи финансиски инструменти се евидентираа како дериватни обврски. Со измената се наложува таквата емисија на откупливи финансиски инструменти понудена пропорционално на сите постојни акционери на ентитетот да се класифицира како главнина. Класификацијата е независна од валутата во која е деноминирана цената на реализација. Измената немаше никакво влијание врз финансиските извештаи на Групацијата бидејќи Групацијата нема такви инструменти.
- МСФИ 1 ОМСС го измени МСФИ 1 во јануари 2010 година и во декември 2010 година. Со оглед на фактот дека Групацијата веќе долги години своето финансиско известување го врши според МСФИ, за истата не се релевантни ниту првичниот стандард, ниту која била ревизија на истиот.
- КТМФИ 14 (изменет) МСС 19 - Ограничување на утврдените средства за бенефиции на вработените, барањата за минимално инвестирање и нивната взаемна поврзаност. Во ноември 2009 година, ОМСС издаде измена на КТМФИ 14, со која се коригира една ненамерна последица од КТМФИ 14. Без измените, во некои околности, на ентитетите не им е дозволено да признаваат одредени доброволни претплати за придонеси за минимално инвестирање како средство. Со измената се дозволува таквиот ентитет да го третира ова предвремено плаќање како средство. Изменетото толкување не се однесува на Групацијата бидејќи истата нема финансирани утврдени програми за бенефиции по пензионирањето.

Белешки кон консолидираните финансиските извештаи

- КТМФИ 19 Порамнување на финансиски обврски со инструменти на главнина. Со ова Толкување издадено во ноември 2009 година се појаснуваат барањата од МСФИ кога ентитетот повторно преговара за условите на одредена финансиска обврска со неговиот кредитор, при што кредиторот е согласен да ги прифати акциите или други инструменти на главнина на ентитетот со цел целосно или делумно да се порамни финансиската обврска. Толкувањето не изврши никакво влијание на финансиските извештаи на Групацјата бидејќи истата не врши порамнување на своите финансиски обврски со инструменти на главнина.

2.1.3. Стандарди, измени и интерпретации кои сè уште не се ефективни и за кои не е извршено предвремено прифаќање од Групацјата:

- МСС 1 (изменет). ОМСС издаде измена на МСС 1 Презентирање на финансиски извештаи во јуни 2011 година. Измените на МСС 1 го задржуваат пристапот на „еден или два извештаи“ по избор на ентитетот и само го ревидираат начинот на кој се презентира останатата сеопфатна добивка: барање на посебни подзбиркови за оние елементи кои можат да бидат рекласифицирани во делот на добивката или загубата во билансот на успех (преработени) и оние елементи што нема да бидат рекласифицирани. Измената треба да се применува за годишните периоди коишто започнуваат на или по 1 јули 2012 година.
- МСС 19 (изменет). ОМСС ги издаде измените на МСС 19 – Користи за вработените во јуни 2011 година. Измените се фокусираат на следниве клучни области:
 - Признавање (само на дефинирани планови за користи) – елиминирање на „коридор пристапот“
 - Презентирање (само на дефинирани планови на користи) – добивките и загубите што произлегуваат од повторни мерења треба да се презентираат (само) во останатата сеопфатна добивка (елиминирање на преостанатите опции)
 - Обелоденувања – зголемување на барањата за обелоденување, на пр.
 - карактеристиките на дефинираните планови за користи на друштвото,
 - износи што се признаваат во финансиските извештаи,
 - ризици што произлегуваат од дефинираните планови за користи, и
 - учество во планови на повеќе работодавци
 - Подобрено / појаснето упатство во врска со неколку области на стандардот, т.е.
 - класификација на користите,
 - признавање на користите поради прекин на вработувањето; и
 - каматна стапка во врска со очекуваниот поврат на средствата на планот

Примена на измените се бара за годишните периоди што започнуваат на или по 1 јануари 2013 година. Не очекуваме усвојувањето на изменетиот стандард да резултира со значителни промени во финансиските извештаи на Групацјата.

- МСФИ 7 (изменет). ОМСС објави измена на МСФИ 7 Измени на МСФИ 7 - Финансиски инструменти: Обелоденувања во октомври 2010 година. Со измената се бараат квантитативни и квалитативни обелоденувања во врска со преносите на финансиски средства што не резултираат со целосно депривирање, или што резултираат со продолжена вклученост. Целта на ова е да им се овозможи на корисниците на финансиските извештаи да го подберат нивното разбирање на таквите трансакции (на пример, секуритизации), вклучувајќи го и разбирањето на можните ефекти од какви било ризици кои можат да останат кај ентитетот кој ги префрлил средствата. Со измените исто така се бараат дополнителни обелоденувања доколку при крајот на извештајниот период се преземат диспропорционално многу такви трансакции. Примената на измената е задолжителна за годишните периоди коишто започнуваат на или по 1 јули 2011 година. Се дозволува примената да настапи и порано. Не очекуваме усвојувањето на новиот изменет стандард да резултира со значителни измени во обелоденувањата во финансиските извештаи на Групацјата.
- МСФИ 9 Финансиски инструменти. Стандардот го сочинува првиот дел од триделниот проект за замена на МСС 39 (Финансиски инструменти: Признавање и мерење) со нов стандард којшто ќе биде познат како МСФИ 9 Финансиски инструменти. МСФИ 9 ја пропишува класификацијата и мерењето на финансиското средство и

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи

обврската. Останатите фази на овој проект се во тек и истите се однесуваат на исправката на вредност на финансиски инструменти и хеџинг сметководството, како и понатамошниот проект во врска со депризнавање.

Финансиски средства - Првично признавање, МСФИ 9 бара финансиските средства да се мерат по објективна вредност. По првичното признавање, финансиските средства продолжуваат да се мерат во согласност со нивната класификација според МСФИ 9. Онаму каде што финансиското средство се класификува и мери според амортизирана вредност, се наложува обврска истото да се тестира за исправка на вредност според барањата за исправка на вредност од МСС 39. Во МСФИ 9 се утврдени правилата за класификација дадени во продолжение.

- МСФИ 9 наложува финансиските средства да се класификуваат како последователно мерени или според амортизирана или според објективна вредност. Постојат два услови што мора да бидат исполнети за класификување на финансиското средство по амортизирана вредност. (1) Целта на бизнис моделот на ентитетот во врска со управувањето со финансиски средства треба да биде да се чуваат средства со цел да се врши наплата на парични текови според договори; и (2) Договорните услови за финансиското средство на конкретни датуми предизвикуваат парични текови коишто се исклучиво плаќања на главнина и камата на преостанатиот износ од основниот долг. Доколку кој било од овие услови не е исполнет, финансиското средство се класификува според објективната вредност.
- Опција објективна вредност: МСФИ 9 дозволува ентитетот да определи инструмент, којшто инаку би бил класификуван во категоријата на амортизирана вредност, да се класификува според објективна вредност преку добивка или загуба, доколку таквата определба ја отстранува или значително ја намалува евентуалната недоследност при мерењето или признавањето (сметководствена неусогласеност).
- Сопственички инструменти: Стандардната категорија за сопственички инструменти е утврдена според објективната вредност преку добивка или загуба. Сепак, со стандардот е утврдено дека ентитетот може да направи неотповиклив избор при првичното признавање со цел да се прикажат сите промени во објективната вредност за вложувања во главнина што не се чуваат за тргување во рамките на останатата сеопфатна добивка. За овие добивки или загуби според објективна вредност не се поднесуваат извештаи како дел од добивката или загубата на ентитетот што поднесува извештаи. Само дивидендите што се добиваат од овие вложувања се евидентираат во добивка или загуба.
- Вградени деривати: Барањата од МСС 39 во однос на вградените деривати се променети од аспект на тоа што тие повеќе не наложуваат вградените деривати да бидат одделени од основните договори за финансиското средство.
- Рекласификација: МСФИ 9 наложува рекласификација помеѓу објективната и амортизираната вредност кога и само кога постои промена во бизнис моделот на ентитетот. „Спорните правила“ содржани во МСС 39 се отстранети.

Финансиски обврски - МСФИ 9 "Финансиски инструменти" поставува услови за сметководството на финансиските обврски и ги заменува соодветните правила во МСС 39 "Финансиски инструменти: признавање и мерење". Новите објави:

- Ги превзема правилата на МСС 39 за признавање и депризнавање непроменети.
- Ги превзема повеќето од барањата на МСС 39 за класификација и мерење.
- Ги елиминира исклучоците од мерењето по објективна вредност за деривативните обврските коишто се поврзани и коишто мора да се порамнети со испорака на некотирани сопственички инструмент.
- Ги променува барањата поврзани со опцијата по објективна вредност за решавање на сопствениот кредитен ризик.

Ентитетот треба да го применува МСФИ 9 за годишните периоди коишто започнуваат на или по 1 јануари 2015 година. Се дозволува примената да настапи и порано. Ентитетот што поднесува извештаи треба да го применува МСФИ 9 ретроактивно. За ентитетите што ќе го усвојат МСФИ 9 за периодите што започнуваат пред 1 јануари 2012 година, МСФИ обезбедуваат ослободување при преминот во однос на повторното искажување на компаративните информации. Групацијата во моментот ги анализира можните промени во финансиските извештаи на Групацијата кои ќе бидат резултат на усвојувањето на новиот стандард.

- МСФИ 10, МСФИ 11, МСФИ 12, МСС 27 (изменети) и МСС 28 (изменети). ОМСС ги објави МСФИ 10 Консолидирани финансиски извештаи, МСФИ 11 Заеднички спогодби, МСФИ 12 Обелоденување на удели во

Белешки кон консолидираните финансиските извештаи

други ентитети и измени на МСС 27 Посебни финансиски извештаи и МСС 28 Вложувања во придружени претпријатија во мај 2011 година.

МСФИ 10 го заменува упатството за консолидација во МСС 27 Консолидирани и посебни финансиски извештаи и ПКТ-12 Консолидација – Ентитети со посебна намена со воведување на единствен модел за консолидација за сите ентитети базиран на контрола, независно од природата на корисникот на инвестицијата (односно, ентитетот се контролира преку правата на глас на инвеститорите или преку други договорни аранжмани како што е вообичаено кај ентитетите со посебна намена). Според МСФИ 10, контролата се базира на фактот дали инвеститорот има:

- моќ врз корисникот на инвестицијата;
- изложеност или права на варијабилни поврати на инвестицијата од неговиот удел во корисникот на инвестицијата; и
- способност да ја користи својата моќ врз корисникот на инвестицијата за да влијае на износот на повратите на инвестицијата.

МСФИ 11 воведува нови сметководствени барања за заеднички спогодби, заменувајќи го МСС 31 Учества во заеднички вложувања. Опцијата за примена на методот за пропорционална консолидација при евидентирање на заеднички контролирани ентитети е отстранета. Освен тоа, МСФИ 11 ги елиминира заеднички контролираните средства за сега да се прави разлика само меѓу заеднички работења и заеднички вложувања. Заедничко работење е заедничка спогодба со која страните, кои имаат заедничка контрола, имаат права во однос на средствата и обврски во однос на финансиските обврски. Заедничко вложување е заедничка спогодба со која страните, кои имаат заедничка контрола, имаат права на нето средствата.

Со МСФИ 12 ќе се бараат подобри обелоденувања како за консолидираните ентитети така и за неконсолидираните ентитети во кои ентитетот има удел. Целта на ИФРС 12 е да се бараат информации според кои корисниците на финансиските извештаи можат да ја оценат основата за контрола, евентуалните ограничувања на консолидираните средства и обврски, изложеноста на ризици кои произлегуваат од уделот во неконсолидирани структурирани ентитети и учеството на сопствениците на неконтролен удел во активностите на консолидираните ентитети.

Барањата кои се однесуваат на посебни финансиски извештаи не се променети и истите се вклучени во изменетиот МСС 27 Посебни финансиски извештаи. Останатите делови од МСС 27 се заменети со МСФИ 10. МСС 28 Вложувања во придружени претпријатија е изменет за да биде во согласност со измените базирани на издадените МСФИ 10, МСФИ 11 и МСФИ 12.

Ентитетот треба да го применува овој пакет на пет нови и ревидирани стандарди за годишните периоди кои започнуваат на или по 1 јануари 2013 година. Не очекуваме нивното усвојување да резултира во значителни измени во финансиските извештаи на Групацијата.

- МСФИ 13 ОМСС го објави МСФИ 13 Мерење на објективната вредност во мај 2011 година за да го замени упатството за мерење на објективната вредност во постојната литература за сметководство според МСФИ со еден стандард. МСФИ е резултат на заедничките напори на ОМСС и ОФСС за креирање на рамка за конвергирана објективна вредност. МСФИ 13 ја дефинира објективната вредност, дава упатство за определување на објективната вредност и бара обелоденувања на мерењата на објективната вредност. Меѓутоа, МСФИ 13 не ги менува барањата во однос на тоа кои ставки треба да бидат измерени или обелоденети според објективната вредност. МСФИ 13 бара зголемување на конзистентноста и споредливоста на мерењата на објективната вредност и соодветните обелоденувања преку „хиерархија на објективната вредност“. Хиерархијата ги категоризира влезните информации, кои се користат во техниките на вреднување, на три нивоа. Хиерархијата им дава најголем приоритет на (некоригираните) котирали цени на активните пазари за идентични средства или обврски, а најнизок приоритет на интерните информации добиени од друштвото. Ако влезните информации кои се користат за мерење на објективната вредност се категоризирани на различни нивоа во хиерархијата на објективни вредности, мерењето на објективната вредност целосно се категоризира во нивото на влезни информации на најниско ниво кое е значајно за целокупното мерење (врз основа на примената на проценка). Новиот стандард треба да се применува за годишните периоди коишто започнуваат на или по 1 јануари 2013 година. Се дозволува примената да настапи и порано. Не очекуваме усвојувањето на новиот стандард да резултира во значителни измени во финансиските извештаи на Групацијата.

Белешки кон консолидираните финансиските извештаи

2.1.4. Стандарди, измени и интерпретации кои сè уште не се ефективни и кои не се релевантни за работењето на Групацијата:

- МСС 12 (изменет). Во декември 2010 година, ОМСС ја издаде објавата "Одложен данок: Обнова на клучните средства - Измени и дополнувања на МСС 12". Новата објава на "Одложениот данок: Обнова на клучните средства - Измени и дополнувања на МСС 12" поставува претпоставките за обновување (на пример, употреба или за продажба) на одредени средства. Ова е важно во случаите каде што одреден тип на наплата има различни даночни последици. Објавата поставува променлива претпоставка дека сметководствената вредност на вложувањата во недвижности кои се мерат со помош на моделот на објективна вредност во МСС 40 ќе се обнови со продажба. Покрај тоа, книговодствената вредност на средствата кои не се амортизираат мерена со помош на моделот на ревалоризација согласно МСС 16 секогаш се смета дека треба да се надомести преку продажба. Измената го заменува SIC 21 а ќе се применува за годишни периоди почнувајќи на или по 1 јануари 2012 година. Се дозволува примената да настапи и порано. Бидејќи Групацијата нема инвестиции во недвижности или средства кои не се амортизираат и кои се мерат со помош на моделот на ревалоризација во МСС 16, изменетиот стандард нема да има влијание врз финансиските извештаи на Групацијата.
- КТМФИ 20 Во октомври 2011 година, ОМСС го објави КТМФИ 20 Трошоци за ослободување од отпад во производствената фаза на површински коп. Толкувањето се применува за годишните периоди коишто започнуваат на или по 1 јануари 2013 година. Се дозволува примената да настапи и порано. Бидејќи Групацијата нема рударска дејност, толкувањето нема да има никакво влијание на финансиските извештаи на Групацијата.

2.2. Основа на консолидација

2.2.1. Подружници

Подружници се оние претпријатија кои се контролирани од страна на Друштвото. Контролата постои кога Друштвото има моќ, директно или индиректно да раководи со финансиските и оперативните политики на едно претпријатие генерално придружено од сопственост на над половина од гласачките права, со цел да се здобие со полза од неговите активности. Финансиските извештаи на подружниците се вклучени во консолидираните финансиски извештаи од датумот кога ќе започне контролата до датумот на престанок на контролата.

Трансакциите во рамките на Групацијата, како и нереализираните добивки коишто произлегуваат од трансакциите во рамките на Групацијата се елиминираат при изготвувањето на консолидираните финансиски извештаи.

Подружниците и процентот на сопственост се прикажани подолу:

Земја каде е инкорпорирана		Процент на сопственост На 31 декември 2011	Процент на сопственост На 31 декември 2010
Т-Мобиле Македонија АД	Македонија	100	100
Фондација "е-Македонија"	Македонија	100	100

2.3. Трансакции во странска валута

2.3.1. Функционална и презентациска валута

Консолидираните финансиски извештаи се прикажани во илјади македонски денари кој е функционална и презентациска валута на Друштвото.

2.3.2. Трансакции и салда

Трансакциите во странска валута се искажуваат во денари според курсот важечки на денот на трансакцијата. Монетарните средства и обврски искажани во странска валута на датумот на изготвување на извештајот за финансиска состојба се претвораат во денари според средниот курс важечки на денот на извештајот за финансиска состојба, а приходите и расходите произлезени од оваа основа се признаваат во добивката или загубата (Финансиски приходи/трошоци). Немонетарните средства и обврски искажани во странска валута се претвораат во денари според курсот важечки на денот на трансакцијата.

Белешки кон консолидираните финансиски извештаи

Девизните средства со кои што работи Групацијата се претежно евра (ЕУР) и американски долари (УСД). Официјалните курсеви важечки на 31 декември 2011 и 2010 година беа како што следи:

	2011	2010
	MKD	MKD
1 УСД	47,53	46,31
1 ЕУР	61,51	61,51

2.4. Финансиски инструменти

Финансиски инструмент е било каков договор кој што предизвикува финансиско средство кај еден ентитет и финансиска обврска или сопственички инструмент кај друг ентитет.

Финансиските средства на Групацијата вклучуваат парични средства и еквиваленти на парични средства, депозити во банки, сопственички инструменти на други ентитети (расположливи за продажба и по објективна вредност преку добивката или загубата) и договорни права да прими парични средства (побарувања од купувачи и останати побарувања) или друго финансиско средство од друг ентитет.

Финансиските обврски на Групацијата вклучуваат обврски кои произлегуваат од договорните обврски да испорача парични средства или други финансиски средства на друг ентитет (недеривативни финансиски средства). Во основа, финансиските обврски вклучуваат обврски кон добавувачи и останати обврски.

2.4.1. Финансиски средства

Групацијата ги класификува финансиските средства во следниве категории:

- а) финансиски средства по објективна вредност преку добивката или загубата
- б) заеми и побарувања
- в) финансиски средства расположливи за продажба

Класификацијата зависи од целите за коишто се стекнати овие средства. Раководството ја определува класификацијата на финансиските средства при иницијалното признавање.

Стандардните продажби и купувања на финансиски средства се признаваат на датумот на тргување, т.е. на датумот на кој Групацијата презела обврска за продажба или купување на средството. Инвестициите иницијално се признаваат по објективна вредност плус трансакциските трошоци за сите финансиски средства коишто не се прикажани по објективна вредност преку добивката или загубата. Финансиските средства прикажани по објективна вредност преку добивката или загубата иницијално се признаваат по објективна вредност, а трансакциските трошоци се признаваат како трошок во добивката или загубата.

На секој датум на извештајот за финансиска состојба, Групацијата проценува дали има објективни докази дека финансиското средство е оштетено. Постојат објективни докази за оштетување доколку како резултат на настани на загуба што се случиле по првичното признавање на средството има влијание на проценетите идни парични текови на финансиското средство или група на финансиски средства кои можат со сигурност да се проценат.

Загубите од оштетување на финансиски средства се признаваат во добивката или загубата наспроти сметки за исправка за да се намали сегашната вредност се до депривирање на финансиското средство, кога нето сегашната вредност (вклучувајќи и било какви загуби од оштетување) се депривира од Консолидираниот извештај за финансиска состојба. Добивките или загубите при депривирањето се пресметуваат како разлика помеѓу приливите од продажба и нето сегашната вредност којашто е депривираена.

Финансиските средства престануваат да се признаваат (депривирање) кога правото да се примаат парични приливи од инвестицијата е истечено или пренесено и Групацијата ги има пренесено значајните ризици и придобивки од сопственоста.

- (а) Финансиски средства прикажани по објективна вредност преку добивката или загубата

Оваа категорија ги содржи оние финансиски средства прикажани по објективна вредност преку добивката или загубата при нивното иницијално признавање. Финансиското средство е класификувано во оваа категорија доколку е така одредено од страна на раководството кое донесува одлуки за набавка и продажба врз основа на нивната

Белешки кон консолидираните финансиските извештаи

објективна вредност во согласност со инвестиционата стратегија на Групацијата за чување на вложувањата во сопственото портфолио се до моментот на појавување на поволни пазарни услови за нивна продажба.

Финансиските средства прикажани по објективна вредност преку добивката или загубата последователно се прикажуваат по објективна вредност. Добивките и загубите коишто произлегуваат од промената на објективната вредност на финансиските средства по објективна вредност преку добивката или загубата, се признаваат во добивката или загубата (Финансиски приходи/расходи) во периодот во кој настануваат.

Приходот од дивиденди од финансиските средства по објективна вредност преку добивката или загубата, се признава во добивката или загубата кога е воспоставено правото на Групацијата да ја добие наплатата на истата и кога економските користи се веројатни.

(б) Заеми и побарувања

Заемите и побарувањата се недеривативни финансиски средства со фиксни или детерминирани плаќања кои не котираат на активниот пазар. Тие се вклучени во обртни средства, со исклучок на оние чие доспевање е по 12 месеци, по датумот од извештајот за финансиска состојба. Овие се класифицирани како нетековни средства.

Следниве ставки се вклучени во категоријата „заеми и побарувања“:

- парични средства и еквиваленти на паричните средства
- депозити во банки
- побарувања од купувачите
- останати побарувања
- заеми на вработени
- побарувања и заеми на трети лица

Заемите и побарувањата иницијално се признаваат по објективна вредност, а последователно се мерат по амортизирана вредност користејќи го методот на ефективна каматна стапка.

Парични средства и еквиваленти на паричните средства

Паричните средства и еквивалентите на паричните средства се состојат од средства во благајна, депозити по видување и останати краткорочни високо ликвидни инвестиции со рок на доспеаност од три месеци или помалку.

Доколку се случи исправка на парични средства и еквиваленти на паричните средства, истата ќе биде признаена во добивката или загубата (расходи од финансирање).

Побарувања од купувачите и останати побарувања

Побарувањата од купувачите и останатите побарувања иницијално се признаваат по објективна вредност, а последователно се мерат по амортизирана вредност користејќи го методот на ефективна каматна стапка и намалени за исправка на вредноста заради оштетување. Исправката на вредност заради оштетување на побарувањата од купувачите и останатите побарувања се формира кога постојат објективни докази дека Групацијата нема да може да ги наплати сите доспеани износи согласно оригиналните услови на побарувањето. Значајните финансиски потешкотии на должникот, веројатноста дека ќе влезе во стечај или финансиска реорганизација и задоцнетото плаќање се сметаат за индикатори дека побарувањето е оштетено.

Доколку има објективни докази дека настанало оштетување на заеми и побарувања признаени по амортизирана вредност, износот на исправката на вредност се утврдува како разлика меѓу сегашната вредност на средството и сегашната вредност на предвидените идни парични текови (исклучувајќи ги идните кредитни загуби кои се уште не се случени) дисконтирани со оригиналната ефективна каматна стапка на финансиското средство (т.е. ефективната каматна стапка пресметана на иницијалното признавање). Сегашната вредност на средството е намалена со користење на сметка за исправка, а износот на загубата е признаен во добивката или загубата (Останати расходи од работењето - Исправка на вредноста на сомнителни и спорни побарувања).

Политиката на Групацијата за групна проценка за оштетување се базира на старосната структура на побарувањата поради големиот број од релативно слични видови на купувачи.

За најголемите купувачи и странските купувачи, како и за купувачи кои се во процес на ликвидација или стечај, исправката е пресметана на индивидуална основа. Во 2011 година Групацијата изврши детална анализа на

Белешки кон консолидираните финансиските извештаи

портфолијата на купувачи и, во индивидуалното вреднување ги вклучи исто така и корисниците на интерконекциски услуги. Индивидуално вреднување исто така се врши во специјални околности.

Кога побарувањето од купувачот е ненаплатливо, се отпишува преку добивката или загубата (Останати оперативни трошоци - Исправка на вредноста на сомнителни и спорни побарувања) со паралелно ослободување на кумулираната исправка на сметката за исправка на побарувањата од купувачите. Последователните враќања на износите претходно отпишани се пребиени со признаените исправки на вредност во добивката или загубата,

Доколку во некој последователен период износот на оштетувањето се намали и тоа намалување објективно може да се поврзе со настан кој настанал после признавањето на оштетувањето (како на пример подобрување во кредитниот рејтинг на должникот), претходно признаената загуба ќе биде вратена со корекција на сметката за исправка на побарувањата. Сегашната вредност на финансиското средство на датумот на кој се враќа загубата не смее да ја надмине амортизираната вредност која би била пресметана доколку оштетувањето не било признаено. Вредноста на вратената загуба ќе биде признаена во добивката или загубата како намалување на Останати расходи од работењето (Исправка на вредноста на сомнителни и спорни побарувања).

Износите кои се должат кон и побаруваат од другите мрежни оператори се прикажани на нето основа во случаите каде постои право за пребивање и износите се подмируваат на нето основа (како на пример побарувањата и обврските поврзани со меѓународен сообраќај).

Заеми за вработени

Заемите за вработени иницијално се признаваат по објективна вредност а последователно се мерат по амортизирана вредност користејќи го методот на ефективна каматна стапка.

Разликата помеѓу номиналната вредност на дадените кредити и иницијалната објективна вредност на заемите за вработени се признава како однапред платени бенефиции на вработени. Каматите од дадените заеми пресметани по методот на ефективна камата се признаваат како финансиски приходи, додека однапред платените бенефиции на вработените се амортизираат како Трошоци за вработените рамномерно за времетраењето на заемот.

Загубите од исправката на заемите за вработени, доколку се случат, се признаваат во добивката или загубата (трошоци за вработени).

(в) Финансиски средства расположливи за продажба

Финансиски средства расположливи за продажба се недеривативи кои се или одредени во оваа категорија или не се класифицирани во некоја од другите категории. Тие се вклучени во нетековните средства освен ако раководството има намера да ги продаде финансиските средства во рок од 12 месеци од датумот на извештајот за финансиска состојба. Стекнувањето и продажбата на финансиските средства се признаваат на денот на тргувањето - датумот на кој Групацијата се обврзува да купи или продаде некое средство.

По иницијалното признавање, сите расположливи средства за продажба се мерат по објективна вредност со исклучок на некој инструмент кој што не е котиран на активниот пазар и чија што објективна вредност не може реално да се измери и во тој случај истиот се прикажува по набавна вредност, вклучувајќи ги трансакциските трошоци намалени за трошоците на оштетувањето. Намерата на Друштвото е да ги отуѓи овие средства кога ќе се појават поволни услови на пазарот за нивна продажба. Промените на објективната вредност на финансиските средства кои се класификувани како расположливи за продажба се признаваат во капиталот. Кога финансиските средства, класификувани како расположливи за продажба ќе се продадат или ќе претрпат оштетување, акумулираната објективна вредност, признаена во капиталот, се вклучува во добивката или загубата, како добивка или загуба од вложувања во хартии од вредност.

Групацијата оценува на секој датум на извештајот за финансиска состојба дали има објективен доказ дека финансиското средство е оштетено. Објективен доказ за оштетување има, кога како резултат на настани на загуба кои се случиле по иницијалното признавање на средството има влијание врз проценетите идни парични текови на финансиските средства или групата на финансиски средства кои можат со сигурност да се проценат.

Доколку постои таков доказ за финансиски средства расположливи за продажба, кумулативната нереализирана добивка (доколку постои) е рекласифицирана од Останат сеопфатен приход во Добивката или загубата и секоја останата разлика е исто така признаена во Добивката или загубата (Финансиски приходи). Загубите поради оштетување признаени во добивката или загубата за капитални инструменти не се признаваат повторно преку добивката или загубата.

Белешки кон консолидираните финансиските извештаи

Доколку средствата расположливи за продажба се продадени или откупени, и поради тоа депризнаени, корекцијата на објективната вредност акумулирана во капитал е рекласифицирана од Останат сеопфатен приход во Добивката или загубата (Финансиски приход).

2.4.2. Финансиски обврски

Обврски кон добавувачи и останати обврски

Обврските кон добавувачи и останати обврски (вклучувајќи ги и проценките) иницијално се признаваат по објективна вредност, а последователно се мерат по амортизирана вредност користејќи го методот на ефективна каматна стапка.

Заради краткиот рок на доспевање, сметководствената вредност на обврските кон добавувачи и останатите обврски е приближна на нивната објективна вредност.

2.5. Залихи

Залихите се искажуваат по вредност пониска од набавната или нето пазарна вредност. Нето пазарната вредност е проценета продажна цена во нормални услови на делување, намалена за проценетите трошоци за продажба.

Набавната вредност на залихите се евидентира според принципот просечни цени и ги вклучуваат трошоците настанати за нивна набавка и доведување на постојната состојба и локација.

Телефонските апарати врзани во промотивни активности, често се продаваат по пониска од набавната вредност за целите на добивање на нови претплатници со обврзувачки период за користење на услугата. Таквите загуби од продажба на опрема се евидентираат само при настанување на продажбата, бидејќи истите се продадени како дел од профитабилен договор за услуги со купувачот и доколку номиналната продажна цена е повисока од набавната вредност на телефонот. Доколку номиналната продажна цена е пониска од набавната, разликата веднаш се признава како исправка.

Загубите од исправката на залихите се признаваат во Останати расходи од работењето (Исправката на вредноста на залихите до нето продажна вредност).

2.6. Нетековни средства наменети за продажба

Средствата се класифицираат како средства наменети за продажба доколку повеќе не се потребни за идното работење на Групацијата, доколку се идентификувани за продажба и се очекува дека ќе бидат продадени во наредните 12 месеци. Овие средства се прикажани по пониска од сегашната вредност или објективната вредност намалена за трошоците за продажба. Амортизацијата престанува да се пресметува од денот кога средствата добиваат статус на средства наменети за продажба. Кога средствата се означени за продажба и утврдената објективна вредност е пониска од сегашната вредност, разликата се признава во добивката или загубата (Амортизација) како загуба од оштетување.

2.7. Недвижности, постројки и опрема

Недвижностите, постројките и опремата се прикажуваат по набавна вредност намалена за акумулираната амортизација и загубите од оштетување (види белешка 2.9).

Набавната вредност на недвижностите, постројките и опремата се состои од набавната цена, вклучувајќи ја увозната царина и неповратните даноци за набавка, намалена за трговските попусти и рабати и сите директни трошоци направени за средството да се доведе на локација и во услови неопходни за средството да биде способно за употреба на начин кој е одреден од раководството. Иницијалната проценка на трошоците за демантирање и отстранување на средството, како и за обновување на просторот (реставрација) на кој средството е лоцирано исто така се вклучени во набавната вредност ако стекнатата обврска може да биде признаена како резервирање согласно МСС 37-Резервирања, неизвесни обврски и неизвесни средства.

Во 2011 година, беше донесен Закон за постапување со нелегално изградени објекти, според кој Подружницата ќе има одредени издатоци поврзани со добивање на целосна документација за базните станици во согласност со применливите закони во Република Македонија. Групацијата ќе ги капитализира овие издатоци при нивното настанување. Нема вакви издатоци во 2011 година.

Белешки кон консолидираните финансиските извештаи

Набавната вредност на сопствено изградените средства ги вклучува трошоците за материјали и директна работна рака.

Последователни издатоци се вклучени во сегашната вредност на средството, или се признаени како посебно средство, единствено кога е веројатно дека идните економски користи поврзани со средството ќе се прелеат во Групацијата и кога трошокот на средството може да биде измерен веродостојно. Сегашната вредност на заменетиот дел се отпишува. Сите останати издатоци се признаваат во добивката или загубата како трошоци во периодот кога настануваат.

Кога средствата се расходуваат, набавната вредност и акумулираната амортизација се тргаат од сметководствената евиденција и загубата се признава во добивката или загубата како трошок за амортизација.

Кога средствата се продадени, набавната вредност и акумулираната амортизација се тргаат од сметководствената евиденција и добивката или загубата определена со споредување на приливот со сегашната вредност се признава во добивката или загубата (Останати оперативни приходи).

Амортизацијата на недвижностите, постројките и опремата се признава во добивката или загубата на праволиниска основа во текот на проценетиот корисен век на траење на недвижностите, постројките и опремата. На недвижностите, постројките и опремата не им се пресметува амортизација се до моментот кога стануваат расположливи за употреба. Земјиштето не се амортизира. Корисниот век на недвижностите, постројките и опремата и остатокот на вредноста се ревидира, и се коригира ако е потребно, најмалку еднаш годишно. За повеќе детали околу влијанието на последната ревизија на корисниот век на групите на недвижности, постројки и опрема види белешка 11.

Проценетиот корисен век на недвижностите, постројките и опремата е како што следи:

	2011	2010
	Години	Години
Згради	20-40	20-40
Надземни и кабелски линии	20-25	20-25
Телефонски центри	10	10
Базни станици	10	10
Компјутери	4	4
Мебел и друга канцелариска опрема	4-10	4-10
Возила	4-10	4-10
Останато	2-15	2-15

2.8. Нематеријални средства

Нематеријалните средства набавени од Групацијата се искажани по набавна вредност намалена за акумулираната амортизација (види подолу) и загубите од оштетување (види белешка 2.9).

Последователните издатоци кај нематеријалните средства се капитализираат единствено кога ја зголемуваат идната економска корисност од нематеријалните средства содржани во специфични средства на кои што се однесуваат. Сите останати издатоци се третираат како трошоци во периодот кога настануваат.

Корисниот век на концесијата и лиценците е одреден врз основа на договорите по основ на кои истите се стекнати и се амортизираат на праволиниска основа во текот на периодот на достапност на фреквенцијата за комерцијална употреба до крајот на иницијалната концесија или периодот за кој е добиена лиценцата. При одредувањето на корисниот век не се земаат во предвид периодите на обновување (види белешка 12).

Проценетиот корисен век е како што следи:

	2011	2010
	Години	Години
Софтвер и лиценци	2-15	2-15
Концесија	18	18
3G лиценца и 2G 1800 MHz лиценца	10	10

Белешки кон консолидираните финансиските извештаи

Амортизацијата на нематеријалните средства се признава во добивката или загубата на праволиниска основа во текот на проценетиот корисен век на траење на нематеријалните средства. Корисниот век на нематеријалните средства се ревидира, и се коригира ако е потребно, најмалку еднаш годишно.

При одредување дали одредено средство кое инкорпорира елементи и на недвижност, постројки и опрема и на нематеријално средство треба да се евидентира според МСС 16 – Недвижност, постројки и опрема или како нематеријално средство според МСС 38 – Нематеријални средства, раководството користи проценка за да оцени кои елементи се позначајни и соодветно се признава истото.

2.9. Оштетување на недвижностите, постројките и опремата и нематеријалните средства

Средствата кои имаат неодреден век на користење не се предмет на амортизација и се тестирани годишно за оштетување.

Средствата кои се предмет на амортизација на Групацјата се проценуваат од оштетување кога постојат настани или промени во околностите кои индицираат дека нивната сегашна вредност не е иста со нивната надоместувачка вредност. Загубите од оштетување се признаваат за износите за кои сегашната вредност на средството го надминува неговиот надоместувачки износ. Надоместувачкиот износ претставува поголемиот износ од износот кој ја претставува реалната вредност на средството при продажба, намалена за трошоците и вредноста во употреба. За проценка на оштетување на средствата, истите се групираат на најниско можно ниво за кое може да се утврди независен паричен тек (cash-generating units).

Загубите од оштетување се признаваат во добивката или загубата (Амортизација). Нефинансиските средства кои претрпеле оштетување се ревидираат еднаш годишно за да се утврди можното враќање на оштетување.

2.10. Резервирања и неизвесни обврски

Резервирањата се признаваат кога Групацјата има сегашна законска или конструктивна обврска како резултат на изминати настани и е веројатно дека ќе настане одлив на средства со цел да се подмири оваа обврска и кога е можно да се направи веродостојна проценка на износот на обврската.

Резервирањата се мерат и евидентираат како најдобра можна проценка на износот кој е потребен да се подмири сегашната обврска на датумот на извештајот за финансиска состојба. Проценката може да се пресмета како пондериран просек од очекуваните потенцијални исходи или, исто така, може да биде еден исход со најголема веројатност. Резервирањата се признаени во добивката или загубата на соодветен трошок кој одговара на природата на резервирањето.

За неизвесните обврски не се врши резервирање. Неизвесна обврска е можна обврска која произлегува од минат настан и чиешто постоење ќе биде потврдено само со случување или не-случување на еден или повеќе несигурни идни настани кои не се во целост под контрола на ентитетот, или сегашна обврска кој произлегува од минат настан но не е признаена бидејќи не е веројатно дека ќе има одлив на ресурси кои вклучуваат економски користи за исплата на таа обврска или не може да се направи веродостојна проценка на износот на обврската.

2.11. Акционерски капитал

Обичните акции се класифицирани во акционерскиот капитал.

2.12. Сопствени акции

Кога Групацјата купува сопствени акции, износот кој е платен, кој ги вклучува и директните променливи трошоци (намалени за данок на добивка), е намален од запишаниот капитал на акционерите на Групацјата се додека акциите не се отповикани или повторно издадени. Кога сопствените акции се повторно издадени примениот надоместок (намален за било кои директно припишани променливи трошоци и поврзаниот ефект на данокот на добивка) се вклучува во капиталот кој се однесува на имателите на акции на Групацјата.

Белешки кон консолидираните финансиските извештаи

2.13. Останати резерви

Членките на Групацијата издвојуваат законска резерва која се формира по пат на издвојување од нето добивката. Оваа резерва се пресметува и издвојува како процент утврден со закон и не може да биде помал од 15% од добивката, се додека резервите не достигнат износ кој е еднаков на една петтина од основната главнина. Овие резерви се наменети за покривање на загуби и не се распределуваат на акционерите, освен во случај на банкротирање на членките на Групацијата.

2.14. Приходи

Приходите од дадени услуги и продажба на опрема (види белешка 16), се прикажани намалени за ДДВ, попусти и по елиминацијата на продажбата внатре во Групацијата. Приходите се признаваат кога износот на приходот може веродостојно да се измери, и кога е веројатно дека ќе настане прилив на идни економски користи во Групацијата и специфичните критериуми од МСС 18 за продажбата на производи и давањето на услуги се исполнети за давањето на секоја од услугите на Групацијата и продажбата на производи.

На купувачите на Групацијата им се доделуваат поени за лојалност (кредитни поени) врз основа на користењето на услугите на Групацијата, вклучувајќи го и навременото плаќање на фактурите. Наградите за лојалност можат да се акумулираат и искористат со цел да се остварат идни придобивки (пр. Телефони, телекомуникациска опрема и сл.) од операторите на Групацијата. Кога купувачите ќе ги заработат нивните кредитни поени, објективната вредност на заработените кредитни поени се одзема од фактурираниот приход на купувачот, и се признава во Останати обврски (Одложен приход). При искористувањето (или истекувањето) на поените, Одложениот приход се ослободува во приход како што купувачот го искористува (или откажува) неиспорачаниот елемент од пакетот.

Приходите од оперативен наем се признаваат на правилинска основа во текот на периодот во кој се дава услугата.

2.14.1. Приходи од фиксна и мобилна телефонија

Приходите произлегуваат од услуги дадени на претплатниците и останати трети лица кои ја користат телекомуникациската мрежа и од продажба на опрема.

Договорите со претплатниците типично вклучуваат продажба на опрема, месечна претплата и реализиран говорен, интернет, податочен или мултимедијален сообраќај. Групацијата ги разгледува различните елементи на ваквите договори со цел одделните приходи да се прикажат во согласност со МСФИ и признавањето на секој од овие приходи се врши користејќи го методот на остаточна вредност. Овие елементи се идентификувани и поделени, бидејќи истите имаат самостојна вредност и се продаваат и одделно освен во пакет. Затоа Групацијата признава приход за сите овие елементи користејќи го методот на остаточна вредност при што вредноста земена во предвид за алоцирање на поодделните елементи е еднаква на вкупната вредност земена во предвид минус објективната вредност на неискористените елементи.

Групацијата им овозможува на клиентите теснопојасен и широкопојасен пристап до нејзината фиксна, мобилна и телевизиска мрежа. Приходите од услуги се признаваат кога услугите се дадени во согласност со договорните одредби и услови. Приходите од сообраќај се признаваат според искористените минути и договорените надоместоци намалени за одобрените попусти, додека приходите од претплата и услуги со фиксен надомест се признаваат во периодот за кој се однесуваат.

Приходите и трошоците поврзани со продажба на телекомуникациска опрема и додатоци се признаваат кога производите се доставени, под услов да не постојат неисполнети обврски од страна на друштвото кои имаат влијание врз конечното прифаќање на договорот од страна на купувачот.

Приходите од аудио текст услуги (говорни и неговорни) се признаени на бруто основа бидејќи обезбедувањето на овие услуги преку мрежата е одговорност на Групацијата, Групацијата ја утврдува цената на овие услуги и ги сноси значајните ризици од овие услуги, во спротивно се прикажани на нето основа.

Клиентите можат да купат припејд картички за мобилен, јавни говорници и интернет („припејд картички“) кои им овозможуваат на тие претплатници да ја користат телекомуникациската мрежа за одреден временски период. Клиентите мора да платат за ваквите услуги на денот на купувањето на припејд картичката. Приходите од продажба на припејд картички се признаваат при користењето на картичките или кога рокот на користење на картичката е поминат со неискористен сообраќај.

Белешки кон консолидираните финансиските извештаи

Трети лица кои се корисници на телекомуникациската мрежа ги вклучуваат роаминг клиентите од други даватели на услуги и останати даватели на телекомуникациски услуги коишто ја користат мрежата за телефонски разговори. Овие приходи од големопродажен (влезен) сообраќај се признаваат во периодот на користење на мрежата. Дел од приходите најчесто се плаќаат на други оператори (интерконекциски) за употреба на нивните мрежи, каде што е применливо. Приходите и трошоците за овие телефонски разговори кои терминираат или транзитираат се прикажани на бруто основа во овие консолидирани финансиски извештаи бидејќи Групацијата е основен снабдувач на овие услуги притоа користејќи ја сопствената мрежа и слободно дефинирајќи ги цените на услугите, и се признаени во периодот на користење на мрежата.

2.14.2. Приходи од интегрирани решенија и ИТ

Договорите за мрежни услуги се состојат од инсталација и управување со комуникациски мрежи на корисниците. Приходите од говорни и услуги за податоци кои произлегуваат од таквите договори се признаваат кога услугите се искористени од страна на корисникот.

Приходите од договори за интегрирани решенија кои бараат доставување на производи и/или услуги генерално се покриени со договори со фиксни цени и приходите се признаваат врз основа на процент на довршеност земајќи го предвид односот на направените трошоци за извршената работа во врска со договорот и проценетите вкупни трошоци од договорот.

Приходите од продажбата на хардвер се признаваат кога ризикот од сопственоста значително ќе се пренесе на корисникот, обезбедувајќи дека не постојат неисполнети обврски кои влијаат на конечното прифаќање на договорот од страна на корисникот. Било какви трошоци во однос на овие обврски се признаваат кога соодветниот приход е признаен.

Приходите од договори за изградба се евидентираат со употреба на метода на процент на довршеност. Степенот на довршеност се утврдува врз основа на трошоците направени до тој датум во однос на проценетите вкупни трошоци. Побарувањата од договори за изградба се класификуваат во консолидираниот извештај за финансиската состојба како Побарувања од купувачи и останати побарувања.

2.15. Бенефиции на вработените

2.15.1. Пензиски и останати краткорочни обврски кон вработените

Групацијата во текот на своето нормално работење врши исплати во корист на своите вработени за пензиско, здравствено и социјално осигурување како и персонален данок коишто се пресметуваат според важечките законски стапки кои се на сила во текот на годината врз основа на нивните бруто плати. Надоместокот за годишен одмор исто така се пресметува според локалното законодавство. Групацијата ги исплаќа овие придонеси кон државните и приватните фондови. Трошокот за овие исплати се прикажува на товар на добивката или загубата во истиот период како и трошокот за плата. Не е направено резервирање за надоместок за неискористен годишен одмор бидејќи согласно локалната законска регулатива, работодавачот е обврзан да обезбеди услови, а вработениот да го искористи годишниот одмор во рамките на една година. Ова исто така се применува како политика на Групацијата и во согласност со историските податоци вработените ги користат нивните годишни одмори во рамките на едногодишниот законски рок. Групацијата не работи со ниедна друга пензиска програма или план за пост пензиски бенефиции и според тоа нема никаква обврска во однос на пензиите. Групацијата има законска обврска да им исплати на вработените две просечни плати во Република Македонија на денот на нивното пензионирање, за кои е призната соодветна обврска во консолидираните финансиски извештаи, мерена според сегашната вредност на две просечни плати заедно со корекциите вклучени во актуарската пресметка. Обврската за дефинираната корист се пресметува на годишно ниво од страна на независни актуари со користење на методот на кредитирање на проектирана единица. Сегашната вредност на обврската за дефинираната корист е определена со дисконтирање на проценетите идни парични одливи со користење на каматни стапки на високо квалитетни обврзници, кои се деноминирани во валута во која ќе бидат платени надоместоците. Исто така, Групацијата нема обврска да обезбедува понатамошни бенефиции на тековните и поранешните работници.

Белешки кон консолидираните финансиските извештаи

2.15.2. Бонус планови

Групацијата признава обврски и трошоци за бонуси земајќи ги предвид финансиските и оперативните резултати. Групацијата признава резервирања кога е обврзана со договор или кога има практика во минатото која резултирала во конструктивна обврска.

2.15.3. Користи поради прекин на вработувањето

Користите поради прекин на вработувањето се исплаќаат во случај кога престанува работниот однос на вработениот пред датумот на неговото нормално пензионирање, или доколку вработениот прифати доброволно прекинување на работниот однос во замена за овие користи. Групацијата ги признава користите поради прекин на вработувањето доколку престане работниот однос на вработените врз основа на детален формален план без можност за отповикување или во случај доколку Групацијата понуди опција на вработените за доброволно прекинување на работниот однос.

2.16. Маркетинг трошоци

Маркетинг трошоците се евидентираат кога ќе се случат. Маркетинг трошоците се прикажани во белешка 18.

2.17. Данок од добивка

2.17.1. Тековен данок од добивка

Друштвата не треба да плаќаат данок на добивка на нивната добивка пред оданочување (заработена од 1 јануари 2009 година) додека таа добивка да се распредели во форма на дивиденда или во други форми на распределување на добивката. Доколку се исплати дивиденда, треба да се плати 10% данок на добивка во моментот на исплата на дивидендата, без оглед дали во парична или во непарична форма, на странски нерезидентни правни лица, и странски и домашни физички лица. Дивидендите исплатени на резидентни правни лица се изземени од плаќање данок. Освен на распределбата на дивиденди, данок се плаќа и на необитните трошоците направени во таа фискална година, намалени за износот на даночното одобрување и други даночни олеснувања. (види белешка 2.18).

2.17.2. Одложен данок

Поради измените во македонското даночно законодавство во сила од 1 јануари 2009 година, даночната стапка за нераспределената добивка беше практично намалена на нула, бидејќи данок се плаќа само кога се распределува добивката. Согласно со МСС 12.52А, одложените даночни средства и обврски треба да се мерат до користење на стапката на нераспределена добивка. Ова резултираше со анулирање на салдата на дел од одложените даночни средства и сите одложени даночни обврски на 31 декември 2009 година и анулирање на сите одложени даночни средства на 31 декември 2010 година. Во согласност со барањата на СОС 25, Групацијата го евидентираше влијанието на оваа промена во добивката или загубата за 2009 и 2010 година, соодветно.

2.18. Данок на необитни трошоци

На крајот на фискалната година друштвата се должни да платат данок на необитните трошоци, без оглед на нивните финансиски резултати. Основица се трошоците кои не спаѓаат во делокругот на дејноста на друштвото, односно необитни трошоци (трошоци за репрезентација, резервирања, подароци, и сл.) намалени за даночното одобрување и други даночни олеснувања. Данокот на необитните трошоци се признава во добивката или загубата (Останати расходи од работењето) како Останати даноци (види белешка 8).

2.19. Наеми

2.19.1. Оперативен наем - Групацијата како наемодавател

Средствата дадени под наем на клиенти преку оперативни наеми се вклучени во Недвижности, постројки и опрема во консолидираниот извештај за финансиска состојба. Тие се амортизираат во текот на нивниот корисен век на

Белешки кон консолидираните финансиските извештаи

конзистентна основа со слични основни средства. Приходите од наем се признаваат на праволиниска основа за време на траење на наемот.

2.19.2. Оперативен наем - Групацијата како наемател

Трошоците кои произлегуваат од оперативен наем се признаваат во добивката или загубата на праволиниска основа за време на траење на наемот.

2.20. Добивка по акција

Добивка по акција се пресметува со делење на добивката кој се однесува на имателите на акции на Друштвото за периодот со просечниот број на важечки обични акции.

2.21. Дистрибуција на дивиденда

Дивидендите се признаваат како обврска, при што се намалува капиталот, во финансиските извештаи на Групацијата во периодот кога се одобрени од страна на акционерите на Друштвото.

2.22. Сегменти

Оперативните сегменти на Групацијата се базираат на деловните сегменти, фиксен и мобилен, што е во согласност со интерните извештаи доставени до главниот извршен носител на одлуки, Главниот извршен директор (ГИД) кој добива совети од Менаџмент Колегиум на Групацијата (МКГ) на Друштвото. ГИД е одговорен за алокација на ресурсите, и оценување на остварувањата на оперативните сегменти. Сметководствените политиките и принципите на мерење на оперативните сегменти се исти со тие на Групацијата, опишани во делот Значајни сметководствени политики (види белешка 2). Во финансиските извештаи известувањето за сегментите на Групацијата се врши на начин којшто е конзистентен со интерното известување. Двата оперативни сегменти, фиксен и мобилен се претставени од двата посебни правни ентитети, Македонски Телеком АД – Скопје, и Т-Мобиле АД Скопје, соодветно.

Приходите на оперативните сегменти вклучуваат приходи од надворешни корисници како и внатрешниот приход генериран од останатите сегменти. Оперативните сегменти, како два посебни правни ентитети, фактурираат приходи за услугите дадени на другите сегменти исто како за надворешните корисници.

Резултатите на Оперативните сегменти ГИД и МКГ ги надгледуваат преку EBITDA (добивка пред камата, данок од добивка и амортизација), која од страна на Групацијата е дефинирана како Оперативна добивка без трошок за амортизација.

Друг важен клучен индикатор за остварувањето што се надгледува на ниво на сегментите се капиталните издатоци (Сарех), кои се определени како зголемувања на Недвижности, постројки и опрема и на Нематеријалните средства.

2.23. Споредбени информации

Споредбените информации презентирани во овие консолидирани финансиски извештаи, се конзистентни со презентацијата во тековната година и нема ставки кои се рекласифицирани за споредбени цели.

3. УПРАВУВАЊЕ СО ФИНАНСИСКИОТ РИЗИК

3.1. Финансиски фактори на ризик

Групацијата не применува сметководство за заштита од ризик на своите финансиски инструменти, сите добивки и загуби се признаваат во добивката или загубата, освен финансиските средства класифицирани како расположливи за продажба кои се признаваат во друг сеопфатен приход. Во основа Групацијата е изложена на кредитен ризик поврзан со нејзините финансиски средства и од движењето на курсевите, каматните стапки и пазарните цени, кои влијаат на нејзините средства и обврски. Управувањето со финансискиот ризик има за цел да ги ограничи овие пазарни ризици преку континуирани оперативни и финансиски активности.

Белешки кон консолидираните финансиските извештаи

Деталните објаснувања на ризиците, управувањето со истите како и сензитивните анализи се дадени подолу. Сензитивните анализи вклучуваат потенцијални промени во добивката пред оданочување. Потенцијалните влијанија кои се обелоденети (намалени за данокот) се исто така применливи на капиталот на Групацијата.

3.1.1. Пазарен ризик

Пазарниот ризик се дефинира како „ризик дека реалната вредност или вредноста или идните готовински текови на финансискиот инструмент ќе варираат како резултат на промени во пазарните цени“ и вклучува каматен ризик, валутен ризик и други ценовни ризици.

Бидејќи голем дел од приходите и расходите на Групацијата се во денари, функционалната валута на Друштвото и сите ентитети во рамките на Групацијата е денарот, и како резултат на тоа целта на Групацијата е да се сведе на минимум нивото на финансиски ризик во поглед на денарот.

За презентирање на пазарните ризици, МСФИ 7 бара сензитивни анализи кои ги покажуваат ефектите од хипотетичните промени на релевантните варијабили на ризикот врз добивката или загубата и акционерскиот капитал. Периодичните влијанија се утврдуваат со поврзување на хипотетичните промени во варијабилите на ризикот врз состојбата на финансиските инструменти на датумот на извештајот за финансиска состојба. Состојбите на датумот на извештајот вообичаено се репрезентативни за годината, како целина, затоа влијанијата се пресметуваат со користење на состојбите на крајот на годината претпоставувајќи дека состојбите биле конзистентни во текот на периодот на известување. Методите и претпоставките кои се користат во сензитивните анализи, се ажурирани да ја одразуваат тековната економска ситуација.

а) Валутен ризик

Функционална валута на Друштвото и Групацијата е македонскиот денар.

Изложеноста на валутен ризик е поврзана со поседување на депозити во банки кои се деноминирани во странска валута и од оперативни активности на приходи од и плаќања кон меѓународни телекомуникациски оператори како и издатоците за недвижности, постројки и опрема и нематеријални средства коишто произлегуваат од обврски кон добавувачи од странски земји.

Девизната валута од која произлегува овој ризик првенствено е ЕУР. Групацијата користи парични депозити во странски валути претежно во ЕУР и парични депозити во МКД со девизна клаузула со цел заштита од странски валутен ризик во согласност со расположливите понуди на банките. Групацијата управува со изложеноста на ризик од курсни стапки преку одржување на повисок износ на депозити во ЕУР како докажана стабилна валута.

Сензитивната информација за валутниот ризик која се бара според МСФИ 7 е ограничена на ризиците коишто произлегуваат од финансиски инструменти изразени во валути кои се различни од функционалната валута во која се мерат.

Групацијата акумулираше повеќе готовина во ЕУР и УСД во споредба со нејзините трговски обврски во ЕУР и УСД. На 31 декември 2011 година, доколку МКД би било 1% (2010 година: 1%) послабо или посилено во споредба со ЕУР, добивката би била повисока или пониска за МКД 49.188 илјади (2010 година: МКД 58.321 илјади во нето билансот, соодветно. На 31 декември 2011 година, доколку МКД би бил 1% (2010 година: 1%) послаб или посилен во споредба со УСД, добивката би била повисока или пониска за МКД 677 илјади (2010 година: МКД 934 илјади) во нето билансот, соодветно.

б) Каматен ризик

Каматниот ризик е ризик дека реалната вредност или идните готовински текови на финансискиот инструмент ќе варираат како резултат на промени во каматните стапки на пазарот.

Промената во каматните стапки и каматните маргини можат да влијаат врз финансиските трошоци и повратот на финансиските инвестиции.

Каматниот ризик и ризикот од приносот на инвестицијата се од секундарна важност споредено со сигурносните цели и целите за ликвидноста опишани погоре. Групацијата го минимизира каматниот ризик преку дефинирање на фиксни каматни стапки во периодот на валидност на определени финансиски инвестиции. Од друга страна, орочените депозити можат да бидат предвреме повлечени бидејќи договорите содржат одредба дека банката ќе пресмета и исплати камата по каматна стапка која е важечка на најблискиот период на доспевање на депозитот и во согласност со каматната стапка наведена во понудата.

Белешки кон консолидираните финансиските извештаи

Доколку значајно се зголемат пазарните каматни стапки, депозитот може да биде повлечен и заменет со нов депозит со поповолни каматни стапки за Групацијата со најниски можни трошоци.

Инвестициите се ограничени на форми на финансиски инвестиции со релативно низок ризик во очекување на објективен принос во однос на претпоставениот ризик.

Групацијата нема каматоносни обврски, но има ризик од каматните стапки во поглед на паричните депозити во банки и заемите кон вработените. Групацијата нема политика за заштита од каматниот ризик. Промените кај пазарните каматни стапки влијае врз каматата добиена од депозитите во банки.

На 31 декември 2011 година, Групацијата имаше депозити во износ од МКД 9.013.304 илјади (вклучувајќи и депозити по видување), при што пораст од 1 % на пазарните каматни стапки ќе предизвика зголемување (*ceteris paribus*) на каматата која се добива од МКД 90.133 илјади на годишно ниво, додека слично намалување би предизвикало исто такво намалување во добиената камата. На 31 декември 2010 година, Групацијата има депозити во износ од МКД 9.611.091 илјади (вклучувајќи и депозити по видување), при што пораст од 1 % на пазарните каматни стапки ќе предизвика зголемување (*ceteris paribus*) на каматата која се добива од приближно МКД 96.111 илјади на годишно ниво додека слични намалувања ќе предизвикаат исти намалувања во каматата која се добива.

в) Друг ценовен ризик

Инвестициите на Групацијата се во акционерски капитал на други ентитети што јавно тргуваат на македонската берза, како на официјалниот така и на редовниот пазар. Раководството постојано го следи портфолиото на инвестициите во акционерски капитал врз основа на фундаментални и технички анализи на акциите. Сите одлуки за купување и продавање ги одобруваат соодветните тела на Друштвото. Во согласност со стратегијата на Групацијата, инвестициите во рамките на портфолиото се чуваат до моментот кога ќе се создадат поволни услови на пазарот за продажба на истите.

Како дел од презентирањето на пазарните ризици, МСФИ 7 исто така бара обелоденувања за тоа како хипотетичките промени во варијабилите на ризикот влијаат на цената на финансиските инструменти. На 31 декември 2011 и 31 декември 2010 година Групацијата има инвестиции кои би можеле да бидат засегнати од варијабилите на ризикот како што се берзанските цени.

На 31 декември 2011 година Групацијата има МКД 54.083 илјади инвестиции во акционерски капитал на други ентитети кои што јавно се тргуваат на македонската берза, при што пораст од 20% на пазарните цени би предизвикал (*ceteris paribus*) добивка од МКД 10.817 илјади а слично намалување би предизвикало исто таква загуба во добивката или загубата. Износот на инвестиции во акционерски капитал на други ентитети кои јавно се тргуваат на македонската берза на 31 декември 2010 година изнесува МКД 65.125 илјади, при што пораст од 20% на пазарните цени би предизвикал (*ceteris paribus*) добивка од МКД 13.025 илјади, а слично намалување би предизвикало исто таква загуба во добивката или загубата.

3.1.2. Кредитен ризик

Кредитен ризик се дефинира како ризик дека една страна на финансиски инструмент ќе предизвика финансиска загуба за другата страна со тоа што нема да исполни одредена обврска.

Групацијата е изложена на кредитен ризик од своите оперативни активности и од одредени финансиски активности.

Ограничувањата на соработниците се одредуваат врз основа на доставените банкарски гаранции во согласност со пазарните услови на оние банки кои сакаат да издадат банкарска гаранција. Вкупниот износ на банкарските гаранции кои ќе бидат обезбедени треба да го покрие износот на проектираните слободни парични средства на Групацијата.

Во однос на финансиските активности трансакциите примарно се склучуваат со соработници (банки) кои имаат кредитен рејтинг од најмалку BBB+ (или еквивалентен кредитен рејтинг) или каде што соработникот има доставено банкарска гаранција каде што банката гарант треба да биде со кредитен рејтинг од BBB+ (или еквивалентен кредитен рејтинг).

Во случај кога расположливите средства на Групацијата го надминуваат вкупниот износ на добиени банкарски гаранции спомнати погоре, финансиското инвестирање на расположливите парични средства се врши во согласност со проценка на банкарскиот ризик базиран на CAEL методологијата како индиректен систем на оценување.

Одлуките за депонирање се прават врз основа на следните приоритети:

Белешки кон консолидираните финансиските извештаи

- Да се депонира во банки (банки со кои Дојче Телеком АД најчесто соработува, доколку е возможно) со обезбедена банкарска гаранција од банките со најдобар рејтинг и најдобар квалитет на банкарска гаранција.
- Да се депонира во банки со обезбедена банкарска гаранција од банки со понизок рејтинг и послаб квалитет на банкарската гаранција.
- Доколку вкупниот износ на депозити не може да се пласира во банки покриени со банкарска гаранција со најмалку BBB+ рејтинг (или еквивалентен кредитен рејтинг), тогаш депозитите ќе се пласираат во локални банки без банкарска гаранција. Во овој случај одредувањето на ограничувањата на соработниците по банки ќе бидат направени во согласност со CAEL методологијата (оцена на ризичните делови на банката – капитал, средства, добивка и ликвидност).

CAEL методологијата во основа ги оценува финансиските показатели на банките кои се составен дел од четирите CAEL компоненти - Капитал, Средства, Добивка и Ликвидност. Крајната оценка на банките (на скала од 1 до 5) е поврзана со работењето и перформансите на банките за анализираниот период. Политика на Групацијата е да инвестира во банки чија конечна оценка варира во рамките на следниве 3 ранга:

А – Банки со оцена од 1,84 до 2,45 – инвестиции кои не надминуваат 80% од акционерскиот капитал на банката.

В - Банки со оцена од 2,46 до 3,07 – инвестиции кои не надминуваат 70% од акционерскиот капитал на банката.

С - Банки со оцена од 3,08 до 3,69 – инвестиции кои не надминуваат 60% од акционерскиот капитал на банката.

Процесот на управување со кредитни ризици од оперативни активности вклучува превентивни мерки како што се проверка на кредибилитет и превентивни забрани, корективни мерки во текот на законските односи како на пример активности за опоменување и исклучување, соработка со агенции за наплата и наплата по законски односи како што се процеси на оптужување, судски постапки, вклучување на извршната единица и факторинг. Задоцнетите плаќања се следат преку постапка за проследување на долг врз основа на видот на корисникот, кредитната класа и износот на долгот.

Кредитниот ризик се контролира преку проверка на кредибилитет - што утврдува дека корисникот нема долг и кредитната вредност на корисникот и преку превентивни забрани - што го утврдува кредитниот лимит врз основа на претходните приходи од сообраќај генерирани од корисникот.

Групацијата нема значајна концентрација на кредитен ризик кон поединечна странка или кон група на странки кои имаат слични карактеристики.

Процедурите на Групацијата обезбедуваат на перманентна основа дека продажбата се извршува на корисници со соодветна кредитна историја и дека не се надминува лимитот за изложување на кредитен ризик.

Максималната изложеност на кредитниот ризик е презентирана преку сегашната вредност на финансиските средства во Консолидираниот извештај за финансиска состојба. Последователно на тоа, Групацијата смета дека нејзината максимална изложеност на кредитен ризик е претставена со износот на побарувањата намалени за исправката на вредноста признаена на денот на извештајот за финансиска состојба.

Следнава табела ја претставува изложеноста на кредитен ризик на Групацијата во 2011 и 2010 година:

Во илјади денари	2011	2010
Депозити во банки	7.943.462	8.205.444
Парични средства и еквиваленти на парични средства	1.069.842	1.405.647
Побарувања од купувачи-домашни	2.508.031	2.758.465
Побарувања од купувачи-странски	125.720	93.681
Заеми за вработени	140.360	123.036
Побарувања од поврзани страни	345.617	198.785
Останати побарувања	7.367	13.837
	<u>12.140.399</u>	<u>12.798.895</u>

Парични средства и еквиваленти на парични средства во табелата погоре ја исклучува благајната за која не постои кредитен ризик.

Најголемата вредност на депозит во 2011 година е МКД 1.383.862 илјади деноминирани во ЕУР 22.500 илјади (2010: МКД 1.383.862 илјади). Дополнително Групацијата има депозити во 4 домашни банки (2010: 5 домашни банки).

Белешки кон консолидираните финансиските извештаи

3.1.3. Ризик за ликвидност

Ризикот за ликвидност е ризик дека Друштвото може да наиде на тешкотии за подмирување на обврските поврзани со финансиските обврски.

Ризик за ликвидност се дефинира како ризик дека Групацијата нема да биде во можност навремено да ги подмири или исполни своите обврски.

Инвестициското портфолио ќе остане доволно ликвидно со цел да се задоволат сите оперативни барања кои можат разумно да се предвидат. Ова е постигнато со структурирање на портфолиото така да финансиските инструменти доспеваат истовремено со потребата од парични средства за задоволување на предвидените потреби.

Политика на Друштвото е да одржува вишок на парични средства и еквиваленти на паричните средства за подмирување на обврските во догледна иднина. Секој вишок на парични средства е депониран во комерцијалните банки.

Процесот за управување со ликвидноста на Групацијата вклучува предвидување на готовинските текови од главните валути и разгледување на нивото на потребните ликвидни средства земајќи ги предвид податоците од бизнис планот, наплатите и одливот. Месечните, полугодишните и годишните парични проекции се изготвуваат и ажурираат на дневна основа од страна на Секторот за управување со готовина.

3.2. Управување со капитални ризици

Целите на Групацијата при управување со капиталот е да се заштити способноста на Групацијата да работи на континуирана основа со цел да обезбеди поврат за акционерите и бенефиции за другите заинтересирани страни и да одржува оптимална структура на капитал со цел намалување на трошокот за капитал. Вкупниот капитал со кое што управува Друштвото на 31 декември 2011 година е МКД 17.686.517 илјади, според локалните општоприфатени сметководствени принципи (2010: МКД 17.470.439 илјади). Од овој износ МКД 9.583.888 илјади (2010: МКД 9.583.888 илјади) претставуваат акционерски капитал, додека МКД 1.916.777 илјади (2010: МКД 1.916.777 илјади) претставуваат законски резерви, кои не се распределуваат (види белешка 2.13). Друштвото исто така има купено сопствени акции (види белешки 2.12 и 15.1). Трансакцијата е во согласност со локалните законски барања со стекнувањето на сопствените акции, да не се намали имотот на Друштвото под износот на основната главнина и резервите коишто, според закон или според статутот на Друштвото, не смеат да се користат за исплата на акционерите. Исто така, согласно локалните законски барања дивиденда може да биде исплатена на акционерите во износ којшто нема да ја надминува вкупно остварената добивка искажана со годишната сметка и финансиските извештаи, зголемена за пренесената нераспределена добивка од претходните години или со резервите коишто можат да се распределуваат, односно кој ги надминуваат законските резерви и резервите определени со статутот на Друштвото. Друштвото е во согласност со сите законски барања кои се однесуваат на капиталот.

3.3. Проценка на објективна вредноста

Паричните средства и еквивалентите на парични средства, побарувањата од купувачи и другите тековни финансиски средства се краткорочни. Поради ова, нивната сегашна вредност на денот на извештајот за финансиска состојба е приближна на нивната објективна вредност.

Објективната вредност на нетековниот дел од побарувањата од купувачи ги вклучува заемите на вработени и се определува користејќи техника на дисконтиран паричен тек.

Финансиските средства расположливи за продажба претставуваат акции вреднувани по објективна вредност.

Објективната вредност на јавно тргуваните финансиски средства прикажани по објективна вредност преку добивката или загубата се базира на објавената пазарна вредност на денот на извештајот за финансиска состојба.

4. ЗНАЧАЈНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПРОЦЕНКИ И ПРЕТПОСТАВКИ

Групацијата прави проценки и претпоставки што се однесуваат на иднината. Проценките и мислењата континуирано се вреднувани и се базираат на минато искуство и други фактори, вклучувајќи ги очекувањата за идни настани за кои што се верува дека се разумни под соодветните услови. Најзначајните проценки и претпоставки се обелоденети подолу.

Белешки кон консолидираните финансиските извештаи

4.1. Корисен век на средствата

Определувањето на корисниот век на средствата се базира на историското искуство со слични средства, како и на очекуваниот технолошки развој и промените во пошироките економски или индустриски фактори. Соодветноста на проценетиот корисен век се ревидира на годишна основа или секогаш кога се појавуваат индикации за значајни промени во дадените претпоставки. Веруваме дека сметководствените проценки поврзани со одредувањето на корисниот век на средствата се значајни сметководствени проценки земајќи го предвид тоа дека вклучуваат претпоставки за технолошкиот развој во иновативна индустрија и во голем дел зависат од инвестиционите планови на Групацијата. Понатаму, поради тоа што корисниот век на недвижностите, постројките и опремата и нематеријалните средства во рамките на вкупните средства е значителен, влијанието на било кои промени во проценките може да биде материјално за нашите финансиски позиции и резултати од работењето. Пример, кога Друштвото би го намалило просечниот корисен век на недвижностите, опремата и постројките и нематеријалните средства за 10%, тоа би резултирало во зголемување на годишниот трошок за амортизација во приближен износ од МКД 395.068 илјади (2010: МКД 340.281 илјади). Види белешка 11 и 12 за промените направени во корисниот век во годините за кои се известува.

Групацијата постојано воведува нови услуги и платформи вклучувајќи, но не и ограничувајќи се на Универзален мобилен телекомуникациски систем (UMTS) базиран на широкопојасни услуги во мобилните комуникации како и поставување на оптички кабли. Во случај на воведување на вакви нови услуги, Групацијата спроведува ревизија на корисниот век на веќе постоечките платформи, но во најголемиот број случаи овие сервиси се дизајнирани да коегзистираат со старите платформи, без да предизвикаат промени кај новите технологии. Последователно, корисниот век на постарите платформи вообичаено не треба да се скратува.

Во 2011 година Групацијата започна голем проект за модернизација на радио пристапната мрежа во мобилниот сегмент. Групацијата спроведе ревизија на векот на траење на поединечните поврзани средства, која генерално резултираше со скратување на нивниот век на користење.

4.2. Можни оштетувања на недвижностите, постројките и опремата и нематеријалните средства

Ние го проценуваме оштетувањето на препознатливи недвижности, постројки и опрема и нематеријални средства секогаш кога постои причина за верување дека сегашната вредност значително ја надминува надоместувачката вредност и таму каде што се очекува оштетување на вредноста. Надоместувачката вредност се добива по пат на пресметка, при која се користи широк спектар на претпоставки и фактори кои влијаат на истите. Покрај другото, ги земаме во предвид идните приходи и расходи, технолошката застареност, дисконтинуитет во услугите и други промени на околности кои можат да доведат до оштетување. Доколку оштетувањето е утврдено со методот на употребна вредност, се утврдува и објективна вредност намалена за трошоци за продажба (ако може да се утврди), за да се утврди точниот износ на оштетувањето (ако постои). Земајќи предвид дека ова се врши врз основа на проценки и мислења, вредноста на можните оштетувања може да биде значително различна од онаа којашто е добиена по пат на овие калкулации. Раководството има извршено тестирање на оштетеноста базирано на проекцијата за десет години на паричните текови и стапката на постојан раст од 2% (2010: 2%) за да се утврди остаточната вредност после десет години. Групацијата во пресметката користи метод на објективна вредност намалена за трошоци за продажба. Дисконтната стапка која се користеше беше 9,39% (2010: 9,38%). Тестот не резултираше со загуби од оштетување.

4.3. Можни исправки на побарувања од купувачи и останати побарувања

Ние пресметуваме исправка на вредност на спорни побарувања базирајќи се на проценетите загуби кои произлегуваат од неможноста на корисниците да ги извршат плаќањата. За најголемите купувачи, странските купувачи и за корисници кои се во постапки за стечај и ликвидација исправката е пресметана на индивидуална основа, додека за другите купувачи е пресметана на портфолио основа, која се базира на доспеаноста на побарувањата и минатото искуство со отпишување на побарувањата, кредитната способност на корисниците и неодамнешните промени на условите на плаќање (види белешка 2.4.1 (б)). Овие фактори се разгледуваат периодично, и кога е потребно се вршат промени во пресметката. Во 2011 година Групацијата изврши детална анализа на портфолиото на клиенти и во индивидуалното вреднување ги вклучи и корисниците на интерконекциски услуги. Покрај тоа, Групацијата ја анализираше и природата на деловното работење (приватни корисници, деловни корисници, фиксна и мобилна линија и сл.) како и ефикасноста на наплатата, што резултираше во промени во пресметките и помала исправка на побарувањата од купувачи и останати побарувања во 2011 година.

Белешки кон консолидираните финансиските извештаи

Ако финансиската состојба на нашите корисници се влошува, тековните отписи на побарувањата можат да бидат и повисоки од очекуваните и можат да го надминат нивото на исправки коишто се признаени досега (види белешка 3.1.2).

4.4. Резервирања

Резервирањата главно се базираат на проценка особено во правни спорови. Групацијата ја проценува веројатноста од настанување на негативен исход како резултат на минат настан, и доколку веројатноста за одлив на економски користи е оценета како поголема од 50%, Групацијата врши резервирање за целиот износ на обврската (види белешка 2.10). Бидејќи проценката на веројатноста се врши врз основа на претпоставки, во некои случаи проценката може да не биде во согласност со евентуалниот исход на случајот. Со цел да се утврди веројатноста од негативен исход, Групацијата користи внатрешни и надворешни правни совети.

4.5. Трошоци за стекнување на претплатници

Трошоците за стекнување на претплатници примарно вклучуваат загуби од продажба на опрема (приходите и трошоците се прикажани на бруто основа) и надоместоци платени на агенти за стекнување на претплатници. Агентите кои работат за Друштвото исто така трошат дел од нивните надоместоци за маркетинг на производите на Групацијата додека определен дел од маркетинг трошоците на Групацијата треба да се сметаат како трошоци за стекнување на претплатници. Директните надоместоци наплатени од претплатниците за активирање или поврзување се маргинални во споредба со трошоците за стекнување. Овие приходи и трошоци се признаени кога претплатникот ќе биде приклучен на фиксната или мобилната мрежа на Групацијата. Ваквите трошоци или приходи не се капитализирани или одложени. Овие трошоци за стекнување (загуби) се признати веднаш иако не се соодветно одделени од другите маркетинг трошоци. Вкупниот износ на трошоци за надоместоци платени на агенти во 2011 изнесува МКД 277.286 илјади (2010: 338.550 илјади).

5. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ЕКВИВАЛЕНТИ НА ПАРИЧНИТЕ СРЕДСТВА

Во илјади денари	2011	2010
Депозити по видување	1.069.842	1.405.647
Благајна	8.273	8.425
	<u>1.078.115</u>	<u>1.414.072</u>

Каматната стапка на депозити по видување во банки се движи од 0,30% до 2,25% на годишно ниво (2010: 0,50% до 2,00% на годишно ниво). Овие депозити имаат рок на доспевање помал од 3 месеци.

Сегашната вредност на парични средства и еквиваленти на парични средства се изразени како што следи:

Во илјади денари	2011	2010
МКД	636.070	1.360.206
ЕУР	409.035	42.579
УСД	32.871	11.283
Останато	139	4
	<u>1.078.115</u>	<u>1.414.072</u>

Белешки кон консолидираните финансиските извештаи

Во продолжение е прегледот на депозити по видување по категории и по кредитен рејтинг на гарантот (види белешка 3.1.2):

Во илјади денари	2011	2010
Кредитен рејтинг на Гарантот: A+	9.669	816.177
Кредитен рејтинг на Гарантот: A	267.511	475.581
Кредитен рејтинг на Гарантот: A-	-	80.983
Кредитен рејтинг на Гарантот: BBB	761.641	-
Кредитен рејтинг на Гарантот: BB+	-	32.906
Кредитен рејтинг на Гарантот: B-	31.021	-
	<u>1.069.842</u>	<u>1.405.647</u>

6. ДЕПОЗИТИ ВО БАНКИ

Депозитите во банки претставуваат парични средства во реномирани домашни банки, со каматна стапка помеѓу 1,30 % - 4,35% годишно (2010: од 1,00 %- 4,35% годишно) и со доспеаност од 3 до 12 месеци.

Сегашната вредност на депозитите во банките е деноминирана по валути како што следи:

Во илјади денари	2011	2010
МКД	3.097.200	2.019.238
ЕУР	4.846.262	6.186.206
	<u>7.943.462</u>	<u>8.205.444</u>

Во продолжение е даден прегледот по банки и категории и по кредитен рејтинг на Гаранторот (види белешка 3.1.2):

Во илјади денари	2011	2010
Кредитен рејтинг на Гарантот A+	4.550.660	2.235.141
Кредитен рејтинг на Гарантот: A	2.474.898	1.843.416
Кредитен рејтинг на Гарантот: A-	-	4.125.897
Кредитен рејтинг на Гарантот: BBB	917.886	-
Кредитен рејтинг на Гарантот: BB+	-	990
Кредитен рејтинг на Гарантот: B-	18	-
	<u>7.943.462</u>	<u>8.205.444</u>

Белешки кон консолидираните финансиските извештаи

7. ПОБАРУВАЊА ОД КУПУВАЧИ И ОСТАНАТИ ПОБАРУВАЊА

Во илјади денари	2011	2010
Побарувања од купувачи - домашни	4.244.854	4.611.686
Намалено за: исправка на вредноста	(1.736.823)	(1.853.221)
Побарувања од купувачи-домашни-нето	2.508.031	2.758.465
Побарувања од купувачи-странски	125.720	93.681
Побарувања од поврзани страни	345.617	198.785
Заеми дадени на трети страни	3.470	3.088
Намалено за: исправка на вредноста	(3.470)	(3.088)
Заеми дадени на трети страни - нето	-	-
Заеми за вработени	140.360	123.036
Останати побарувања	7.367	13.837
Финансиски средства	3.127.095	3.187.804
Аванси дадени на добавувачите	106.495	110.247
Намалено за: исправка на вредноста	(74.156)	(74.156)
Аванси дадени на добавувачите - нето	32.339	36.091
Претплати и пресметани приходи	249.953	211.069
	<u>3.409.387</u>	<u>3.434.964</u>
Намалено за нетековен дел: Останати побарувања	(1.774)	(8.714)
Намалено за нетековен дел: Заеми за вработени	(116.521)	(99.363)
Намалено за нетековен дел: Побарувања од купувачи - домашни	(211.339)	(207.202)
Тековен дел	<u>3.079.753</u>	<u>3.119.685</u>

Побарувањата од поврзани страни претставуваат побарувања од Групацијата Маѓар Телеком и Групацијата Дојче Телеком (види белешка 28).

Заемите за вработените се обезбедени со хипотека на недвижност или меница.

Заеми дадени на трети страни претставува заем со референтната каматна стапка на 6 месечен ЕУРИБОР со маргина од 0,3%. Заемите одобрени за вработените имаат каматна стапка од 6,25% и 9,45% годишно (2010: 6,25% 7% и 9,45% годишно).

Останати побарувања содржи ограничени парични средства во износ од МКД 1,987 илјади (2010: МКД 10,391 илјади) коишто претставуваат гаранции издадени за продажба на проекти.

Сите нетековни побарувања се со датум на доспевање до 15 години од денот на извештајот за финансиска состојба.

На 31 Декември 2011 година за побарувањата од домашни купувачи во износ од МКД 2.324.981 илјади (2010: МКД 2.470.668 илјади) има исправка на вредноста. Старосната структура на овие побарувања е како што следи подолу:

Во илјади денари	2011	2010
Помалку од 30 дена	330.152	339.428
Помеѓу 31 и 180 дена	292.736	366.614
Помеѓу 181 и 360 дена	108.830	124.699
Повеќе од 360 дена	1.593.263	1.639.927
	<u>2.324.981</u>	<u>2.470.668</u>

На 31 декември 2011 година, побарувањата од домашни купувачи во износ од МКД 150.921 илјади беа застарени, но за нив нема исправка. Тие главно се однесуваат на корисници на услуги за интерконекција кои се проценуваат на индивидуална основа во согласност со минатото искуство на Групацијата и сегашните очекувања (види белешка 2.4.1). Анализата на овие застарени побарувања од домашни купувачите е дадена подолу:

Белешки кон консолидираните финансиските извештаи

Во илјади денари	2011
Помалку од 30 дена	103.957
Помеѓу 31 и 60 дена	21.456
Помеѓу 61 и 90 дена	5.886
Помеѓу 91 и 180 дена	17.420
Помеѓу 181 и 360 дена	1.586
Повеќе од 360 дена	616
	<u>150.921</u>

Вкупниот износ на исправката на вредност за побарувања од домашни купувачи е МКД 1.736.823 илјади (2010: МКД 1.853.221 илјади). Од оваа вредност, МКД 1.450.377 илјади (2010: 1.697.080 илјади) се однесуваат на исправка според старосна структура на спомнатите побарувања, додека вредноста од МКД 119.221 илјади (2010: МКД 97.552 илјади) се побарувања од купувачи во стечај и ликвидација за кои има исправка за целата нивна вредност. Дополнително Групацијата има исправка на вредноста на индивидуална основа на одредена група клиенти во износ од МКД 167.225 илјади (2010: МКД 58.589 илјади).

Износот на исправка главно е резултат на побарувања кои се доспеани повеќе од 720 дена. Вкупната вредност на побарувањата за кои е направена исправка за целата нивна вредност е МКД 1.518.106 илјади (2010: 1.563.368 илјади). Овие побарувања се главно од купувачи кои се исклучени во две насоки, купувачи кои се демонтирани, оптужени купувачи и купувачи кои веќе не ги користат услугите на Групацијата.

Објективните вредности на финансиските средства во побарувања од купувачите и останати побарувања по категории се како што следат подолу:

Во илјади денари	2011	2010
Побарувања од купувачи-домашни-нето	2.508.031	2.758.465
Побарувања од купувачи-странски	125.720	93.681
Побарувања од поврзани страни	345.617	198.785
Заеми за вработени	140.360	123.036
Останати побарувања	7.367	13.837
	<u>3.127.095</u>	<u>3.187.804</u>

Движење на исправката на вредноста на сомнителни и спорни побарувања од домашни купувачи.

Во илјади денари	2011	2010
Исправка на вредност на 1 јануари	1.853.221	2.064.471
Трошок во текот на годината	595	147.407
Отпис	(116.993)	(358.657)
Исправка на вредноста на 31 декември	<u>1.736.823</u>	<u>1.853.221</u>

Побарувањата за кои има исправка на вредност се отпишуваат кога нема очекување за дополнителни приливи.

На 31 декември 2011 година побарувањата од странски купувачи во износ од МКД 110.651 илјади (2010: МКД 49.011 илјади) беа застарени, но за нив нема исправка. Ова се однесува на купувачи од странство пресметани на индивидуална основа во согласност со минатото искуство на Групацијата и тековните очекувања.

Анализата на овие застарени побарувања од странски купувачи е како што следи подолу:

Во илјади денари	2011	2010
Помалку од 30 дена	27.800	17.758
Помеѓу 31 и 60 дена	13.808	3.318
Помеѓу 61 и 90 дена	7.323	1.839
Помеѓу 91 и 180 дена	18.478	11.001
Помеѓу 181 и 360 дена	438	7.448
Повеќе од 360 дена	42.804	7.647
	<u>110.651</u>	<u>49.011</u>

Белешки кон консолидираните финансиските извештаи

Групацијата има побарувања од домашни купувачи со изменети договорни услови со сегашна вредност од МКД 41.102 илјади (2010: МКД 46.056 илјади). За сегашната вредност на заемите и побарувањата, кои инаку би биле застарени, а се со изменети услови, не е направена исправка на вредноста доколку наново договорените готовински текови се сметаат за сигурни.

Сегашната вредност на нетековни побарувања од купувачи и останати побарувања на Групацијата се изразени во следните валути:

Во илјади денари	2011	2010
МКД	329.634	315.279
	<u>329.634</u>	<u>315.279</u>

Сегашната вредност на побарувања од купувачи и останати побарувања се изразени во следните валути:

Во илјади денари	2011	2010
МКД	2.558.923	2.822.730
ЕУР	508.414	286.501
УСД	6.721	5.745
Останато	5.695	4.709
	<u>3.079.753</u>	<u>3.119.685</u>

Кредитниот квалитет на побарувањата од купувачите коишто не се застарени, ниту пак има исправка на вредноста за нив се проценети врз база на податоците од минатото за доцнење во плаќањето на купувачите.

Категориите за кредитниот квалитет на побарувањата од домашните купувачи коишто не се застарени, ниту пак им е извршена исправка на вредноста се како што следи подолу:

Во илјади денари	2011	2010
Група 1	1.093.974	1.500.640
Група 2	300.597	178.600
Група 3	163.042	254.575
	<u>1.557.613</u>	<u>1.933.815</u>

Категориите за кредитниот квалитет на побарувањата од странските купувачи коишто не се застарени, ниту пак има исправка на вредноста за нив се како што следи подолу:

Во илјади денари	2011	2010
Група 1	12.929	42.041
Група 2	2.140	2.629
	<u>15.069</u>	<u>44.670</u>

Група 1 - Корисниците во фиксната телефонија коишто во просек вршат плаќање на нивните сметки пред истекот на рокот за плаќање и корисници во мобилната телефонија без исклучувања во последните 12 месеци.

Група 2 - Корисниците во фиксната телефонија коишто во просек вршат плаќање на нивните сметки на денот на истекот на рокот за плаќање и корисници во мобилната телефонија до 3 исклучувања во последните 12 месеци.

Група 3 - Корисниците во фиксната телефонија коишто во просек вршат плаќање на нивните сметки по истекот на рокот за плаќање и корисници во мобилната телефонија со повеќе од 3 исклучувања во последните 12 месеци.

8. ОСТАНАТИ ДАНОЦИ

Почнувајќи од 1 јануари 2009 и во текот на 2010 година, Владата на Република Македонија вовеле неколку измени во Законот за данок на добивка. Според овие измени основница за пресметување на данокот на добивка се непризнаените трошоци направени во текот на фискалната година, додека данокот на добивка се плаќа во моментот на дистрибуција на добивката во форма на дивиденда на странски правни лица, странски и домашни физички лица. Дистрибуцијата на дивиденда меѓу домашните друштва е ослободена од данок. Затоа, на 31 декември 2011 година

Белешки кон консолидираните финансиските извештаи

пресметаниот данок на непризнаени трошоци е презентирани како дел од Останати расходи од работењето во Добивка за годината и Останати даноци во Извештајот за финансиската состојба (види белешка 18).

8.1. Побарувања по останати даноци

Во илјади денари	2011	2010
Побарувања по ДДВ	556	62.611
Побарувања од данок на непризнаени трошоци	59.294	32.121
	<u>59.850</u>	<u>94.732</u>

8.2. Обврски по останати даноци

Во илјади денари	2011	2010
Обврски по ДДВ	52.654	25.433
Останати даночни обврски	670	3.328
	<u>53.324</u>	<u>28.761</u>

9. ЗАЛИХИ

Во илјади денари	2011	2010
Материјали	178.810	193.627
Трговски стоки	418.100	322.214
Исправка на вредност на залихите до нето продажна вредност	(17.460)	(10.847)
	<u>579.450</u>	<u>504.994</u>

Движење на исправката на вредност на залихите до нето продажна вредност

Во илјади денари	2011	2010
Состојба на 1 јануари	10.847	44.912
Трошок за годината	9.245	(25.727)
Отпис на залихи	(2.632)	(8.338)
Состојба на 31 декември	<u>17.460</u>	<u>10.847</u>

Намалувањето на вредноста на залихите главно се однесува на трговска стока. Отписот на залихите до нето продажна вредност е врз основа на анализа на пониската од набавната и нето продажната вредност на датумот на извештајот за финансиска состојба.

10. НЕТЕКОВНИ СРЕДСТВА НАМЕНЕТИ ЗА ПРОДАЖБА

Нетековните средства наменети за продажба вклучуваат недвижности, постројки и опрема, главно згради на Групацијата, чија сегашна вредност ќе биде остварена главно преку нивна продажба или размена, наместо преку континуирана употреба кој раководството не ја смета за веројатна. Намерата на раководството е да ги продаде или размени овие средства во рок од една година, со можност за пролонгирање на рокот зависно од околностите. Постои план за продажба или размена на овие средства и раководството започна со активна продажба на пазарот по разумна цена или пак за нив веќе постои договор за продажба со одреден купувач. Од вкупниот износ од МКД 628.252 илјади (МКД 38.139 илјади) презентирани како средства наменети за продажба во Консолидираниот извештај за финансиската состојба МКД 549.115 илјади (2010: МКД 38.139 илјади) се дел од фиксниот сегмент и МКД 79.137 илјади (2010: нула) се дел од мобилниот сегмент. Во 2011 година Групацијата потпиша договор да размени четири нејзини административни згради и парична надокнада во замена за нова зграда во 2012 година. Сметководствената вредност на овие четири згради во износ од МКД 615.690 илјади беше рекласифицирана како средства наменети за продажба во Консолидираниот извештај за финансиската состојба на 31 декември 2011 година. Од овој износ, МКД 536.553 илјади се дел од фиксниот сегмент и МКД 79.137 илјади се дел од мобилниот сегмент.

Белешки кон консолидираните финансиските извештаи

11. НЕДВИЖНОСТИ, ПОСТРОЈКИ И ОПРЕМА

Во илјади денари	Земјиште	Згради	Телекому- никациска опрема	Останато	Инвестиции во тек	Вкупно
Набавна вредност						
На 1 јануари 2010	6.353	4.009.997	26.124.952	4.609.075	985.471	35.735.848
Зголемувања	-	37.584	1.235.963	438.323	1.124.931	2.836.801
Пренос од инвестиции во тек (види белешка 12)	-	2.427	700.146	127.747	(965.659)	(135.339)
Намалувања	-	(15.716)	(313.016)	(406.636)	(28.654)	(764.022)
Пренос во средства наменети за продажба	-	(26.841)	-	-	-	(26.841)
Трансфер меѓу категории на средства(види белешка 12)	-	189.466	690.658	(688.894)	-	191.230
На 31 декември 2010	<u>6.353</u>	<u>4.196.917</u>	<u>28.438.703</u>	<u>4.079.615</u>	<u>1.116.089</u>	<u>37.837.677</u>
Амортизација						
На 1 јануари 2010	-	1.492.891	16.562.413	3.273.262	-	21.328.566
Амортизација за годината	-	129.466	1.670.828	414.852	-	2.215.146
Намалувања	-	(8.658)	(262.682)	(380.065)	-	(651.405)
Пренос во средства наменети за продажба	-	(24.367)	-	-	-	(24.367)
Трансфер меѓу категории на средства(види белешка 12)	-	54.272	517.971	(514.692)	-	57.551
На 31 декември 2010	<u>-</u>	<u>1.643.604</u>	<u>18.488.530</u>	<u>2.793.357</u>	<u>-</u>	<u>22.925.491</u>
Сегашна вредност						
На 1 јануари 2010	<u>6.353</u>	<u>2.517.106</u>	<u>9.562.539</u>	<u>1.335.813</u>	<u>985.471</u>	<u>14.407.282</u>
На 31 декември 2010	<u>6.353</u>	<u>2.553.313</u>	<u>9.950.173</u>	<u>1.286.258</u>	<u>1.116.089</u>	<u>14.912.186</u>

Белешки кон консолидираните финансиските извештаи

Во илјади денари	Земјиште	Згради	Телекому- никациска опрема	Останато	Инвестиции во тек	Вкупно
Набавна вредност						
На 1 јануари 2011	6.353	4.196.917	28.438.703	4.079.615	1.116.089	37.837.677
Зголемувања	990	22.861	902.004	289.942	436.146	1.651.943
Пренос од инвестиции во тек (види белешка 12)	-	6.769	428.974	274.377	(935.565)	(225.445)
Намалувања	-	(1.529)	(390.417)	(378.610)	(466)	(771.022)
Пренос во средства наменети за продажба	-	(784.612)	-	(87.923)	-	(872.535)
На 31 декември 2011	<u>7.343</u>	<u>3.440.406</u>	<u>29.379.264</u>	<u>4.177.401</u>	<u>616.204</u>	<u>37.620.618</u>
Амортизација						
На 1 јануари 2011	-	1.643.604	18.488.530	2.793.357	-	22.925.491
Амортизација за годината	-	105.383	2.213.243	428.434	-	2.747.060
Намалувања	-	(1.522)	(361.907)	(358.514)	-	(721.943)
Пренос во средства наменети за продажба	-	(168.922)	-	(85.199)	-	(254.121)
На 31 декември 2011	<u>-</u>	<u>1.578.543</u>	<u>20.339.866</u>	<u>2.778.078</u>	<u>-</u>	<u>24.696.487</u>
Сегашна вредност						
На 1 јануари 2011	<u>6.353</u>	<u>2.553.313</u>	<u>9.950.173</u>	<u>1.286.258</u>	<u>1.116.089</u>	<u>14.912.186</u>
На 31 декември 2011	<u>7.343</u>	<u>1.861.863</u>	<u>9.039.398</u>	<u>1.399.323</u>	<u>616.204</u>	<u>12.924.131</u>

Ревизијата на корисниот век и остаточната вредност на недвижностите, постројките и опремата, направена во текот на 2011 година, влијаеше врз корисниот век и остаточната вредност на неколку типови на средства. Промената на корисниот век главно се однесува на модеми/рутери, посеби алатки и опрема врз која проектот за модернизација на радио пристапната мрежа, имаше влијание, вклучувајќи и воведување на остаточна вредност таму каде што е применливо. Промената на корисниот век на засегнатите средства беше направена поради технолошките промени и деловните планови на членките на Групацијата.

Ревизијата резултира со следната промена на првичниот тренд на амортизација во тековната и во годините што следат.

Во илјади денари	2011	2012	2013	2014	После 2014
Зголемување/(намалување) на амортизацијата	453.731	166.692	(10.813)	(144.014)	(499.882)
	<u>453.731</u>	<u>166.692</u>	<u>(10.813)</u>	<u>(144.014)</u>	<u>(499.882)</u>

Белешки кон консолидираните финансиските извештаи

12. НЕМАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА

Во илјади денари	Софтвер и лиценци	Концесија, 2G и 3G лиценци	Останато	Вкупно
Набавна вредност				
На 1 јануари 2010	6.187.734	891.406	204.157	7.283.297
Зголемувања	556.300	-	17.464	573.764
Пренос од инвестициите во тек (види белешка 11)	135.339	-	-	135.339
Намалувања	(19.882)	-	-	(19.882)
Трансфер меѓу категории на средства(види белешка 11)	(1.764)	-	(189.466)	(191.230)
На 31 декември 2010	<u>6.857.727</u>	<u>891.406</u>	<u>32.155</u>	<u>7.781.288</u>
Амортизација				
На 1 јануари 2010	4.223.467	115.827	78.258	4.417.552
Амортизација за годината	755.524	85.492	6.364	847.380
Намалувања	(16.232)	-	-	(16.232)
Трансфер меѓу категории на средства(види белешка 11)	(3.272)	-	(54.278)	(57.550)
На 31 декември 2010	<u>4.959.487</u>	<u>201.319</u>	<u>30.344</u>	<u>5.191.150</u>
Сегашна вредност				
На 1 јануари 2010	<u>1.964.267</u>	<u>775.579</u>	<u>125.899</u>	<u>2.865.745</u>
На 31 декември 2010	<u>1.898.240</u>	<u>690.087</u>	<u>1.811</u>	<u>2.590.138</u>
Во илјади денари	Софтвер и лиценци	Концесија, 2G и 3G лиценци	Останато	Вкупно
Набавна вредност				
На 1 јануари 2011	6.857.727	891.406	32.155	7.781.288
Зголемувања	535.583	-	-	535.583
Трансфер меѓу категории на средства(види белешка 11)	225.445	-	-	225.445
Намалувања	(408.362)	-	-	(408.362)
На 31 декември 2011	<u>7.210.393</u>	<u>891.406</u>	<u>32.155</u>	<u>8.133.954</u>
Амортизација				
На 1 јануари 2011	4.959.487	201.319	30.344	5.191.150
Амортизација за годината	722.381	85.494	675	808.550
Намалувања	(384.885)	-	-	(384.885)
На 31 декември 2011	<u>5.296.983</u>	<u>286.813</u>	<u>31.019</u>	<u>5.614.815</u>
Сегашна вредност				
На 1 јануари 2011	<u>1.898.240</u>	<u>690.087</u>	<u>1.811</u>	<u>2.590.138</u>
На 31 декември 2011	<u>1.913.410</u>	<u>604.593</u>	<u>1.136</u>	<u>2.519.139</u>

Ревизијата на корисниот век на нематеријалните средства во текот на 2011 година влијаеше на голем број средства, но главно на софтверот. Ревизијата главно резултираше со продолжување на корисниот век како резултат на очекувањето подоцна да се заменат средствата отколку што било првично оценето.

Ревизијата резултира со следната промена на првичниот тренд на амортизација во тековната и во годините што следат.

Белешки кон консолидираните финансиските извештаи

Во илјади денари

	2011	2012	2013	2014	После 2014
(Намалување)/зголемување на амортизацијата	(62.589)	(3.302)	43.342	14.188	8.361
	<u>(62.589)</u>	<u>(3.302)</u>	<u>43.342</u>	<u>14.188</u>	<u>8.361</u>

13. ОБВРСКИ КОН ДОБАВУВАЧИТЕ И ОСТАНАТИ ОБВРСКИ

Во илјади денари

	2011	2010
Обврски кон добавувачите		
- Домашни	648.678	899.102
- Странски	650.510	822.654
Обврски кон поврзани страни	191.561	175.618
Останати обврски	<u>42.291</u>	<u>139.650</u>
Финансиски обврски	1.533.040	2.037.024
Пресметани трошоци	1.055.990	1.046.838
Одложен приход	489.109	647.976
Примени аванси	54.600	53.104
Останато	<u>34.767</u>	<u>34.765</u>
	<u>3.167.506</u>	<u>3.819.707</u>
Намалено за нетековен дел: Одложен приход	<u>(85.275)</u>	<u>(97.802)</u>
Тековен дел	<u>3.082.231</u>	<u>3.721.905</u>

Нетековните одложени приходи имаат период на доспевање до 10 години од датумот на Консолидираниот извештај за финансиска состојба.

Обврските кон поврзани страни претставуваат обврски кон Групацијата Маѓар Телеком и Групацијата Дојче Телеком (види белешка 28).

Старосната анализа на обврските спрема домашни и странски добавувачи е како што следи:

Во илјади денари	2011	2010
Помалку од 90 дена	1.136.733	1.625.501
Од 90 до 180 дена	96.771	56.110
Повеќе од 181 дена	<u>65.684</u>	<u>40.145</u>
	<u>1.299.188</u>	<u>1.721.756</u>

Табелата погоре не ја прикажува договорната доспеаност на обврските, туку старосната анализа каде што поголемиот дел од обврските се во рамките на 90 дена, којшто е регуларниот рок на Друштвото за плаќање на добавувачите.

Сегашната вредност на тековните обврски се деноминирани по валути како што следи:

Во илјади денари	2011	2010
МКД	2.110.773	2.910.473
ЕУР	844.881	683.174
УСД	107.282	110.465
Останато	<u>19.295</u>	<u>17.793</u>
	<u>3.082.231</u>	<u>3.721.905</u>

Белешки кон консолидираните финансиските извештаи

14. РЕЗЕРВИРАЊА ЗА ОСТАНАТИ ОБВРСКИ И ПЛАЌАЊА

Во илјади денари	Правни спорови	Останати	Вкупно
1 јануари 2010	975.209	268.907	1.244.116
Зголемувања	279.281	26.230	305.511
Ослободувања	(342.418)	(6.024)	(348.442)
Искористено во периодот	(57.671)	(227.972)	(285.643)
31 декември 2010	854.401	61.141	915.542

Во илјади денари	Правни спорови	Останати	Вкупно
1 јануари 2011	854.401	61.141	915.542
Зголемувања	42.465	21.517	63.982
Ослободувања	(194.763)	(2.433)	(197.196)
Искористено во периодот	(271.880)	(8.516)	(280.396)
31 декември 2011	430.223	71.709	501.932

Анализа на вкупните резервирања:

Во илјади денари	2011	2010
Нетековни (правни спорови и друго)	369.583	527.340
Тековни	132.349	388.202
	501.932	915.542

Резервирањата за правни спорови главно се однесуваат за одредени правни и регулативни спорови покренати против Групацијата.

Три правни случаи се во процес против Друштвото кои се однесуваат на: спор со конкурент кој наведува дека Друштвото ја злоупотребило својата доминантна позиција на пазарот и бара оштета во износ од МКД 264.450 илјади; спор со конкурент кој наведува дека Друштвото ја злоупотребило својата доминантна позиција на пазарот и бара оштета во износ од МКД 100.521 илјади; и прекршочна пријава иницирана од страна на регулаторно тело за наводна злоупотреба на доминантна позиција на пазарот од страна на Друштвото, со максимална парична казна од 10% од годишниот приход од претходната година во согласност со локалното законодавство. Информациите што обично се бараат според МСС 37 не се обелоденети. Раководството направи резервирање за обвската согласно своите најдобри оценки но не ги обелоденува информациите барани од параграф 85 од МСС 37 бидејќи раководството верува дека тоа ќе предизвика сериозни предрасуди за исходот на овие спорови. Дополнително, постојат бројни судски спорови за кои е направено резервирање а кои на индивидуална основа не се материјални и не се обелоденети.

Раководството не очекува дека резултатот од овие правни предмети ќе резултира во загуба значително поголема од износот наведен на 31 декември 2011 година.

Останати, во најголем дел вклучува резервирања направени за законската обврска на Групацијата да исплати две месечни просечни плати во Република Македонија на датумот на пензионирање (види белешка 2.15.1) и резервирања за Среднорочниот план за стимулација на Маѓар Телеком („МТИР“) (види белешка 29). Резервирањето е признато спрема Трошоци за вработените во Добивката или загубата. Покрај тоа, како резултат на наодите од Истрагата, идентификуваното влијание е признаено во Резервирања за останати обврски и плаќања во вредност од МКД 36.019 илјади на 31 Декември 2011 година (2010: МКД 33.862 илјади), (види белешка 1.2.).

Белешки кон консолидираните финансиските извештаи

15. КАПИТАЛ И РЕЗЕРВИ

Акционерскиот капитал се состои од следното:

Во илјади денари	2011	2010
Обични акции	9.583.878	9.583.878
Златна акција	10	10
	<u>9.583.888</u>	<u>9.583.888</u>

Акционерскиот капитал се состои од една златна акција со номинална вредност од МКД 9.733 и 95.838.780 обични акции со номинална вредност од МКД 100 по акција.

Златната акција со номинална вредност од МКД 9.733 е во сопственост на Владата на Република Македонија. Согласно член 16 од Статутот на Друштвото сопственикот на златна акција има дополнителни права со кои се немаат стекнато сопствениците на обични акции. Имено, ниту едно решение или одлука на Собранието на акционерите поврзана со: создавање, распределба или издавање на акционерски капитал; здружување, спојување, одделување, консолидирање, трансформирање, реконструкција, престанок или ликвидација на Друштвото; менување на основните деловни активности на Друштвото; отуѓување или напуштање на основните деловни активности или на значајните средства на Друштвото; дополнување на Статутот на Друштвото на таков начин што се менуваат или поништуваат правата коишто произлегуваат од златната акција; или промена на називот на Друштвото; нема да биде полноважна доколку имателот на златната акција гласа против соодветното решение. Правата кои ги има имателот на златната акција се детално наведени во Статутот на Друштвото.

На 31 декември 2011 година, обичните акции на Друштвото се во сопственост на:

Во илјади денари	2011	%
АД Каменимост Комуникации, во ликвидација	4.887.778	51,00
Влада на Република Македонија	3.336.497	34,81
Друштвото (сопствени акции)	958.388	10,00
Меѓународна финансиска корпорација (IFC)	179.698	1,88
Останати акционери	<u>221.527</u>	<u>2,31</u>
	<u>9.583.888</u>	<u>100,00</u>

15.1. Сопствени акции

Друштвото купи 9.583.878 од сопствените акции, што претставува 10% од неговите акции, преку Македонската берза за хартии од вредност во јуни 2006 година. Вкупната сума платена за откуп на овие акции, без данок, изнесува МКД 3.843.505 илјади. Акциите се прикажани како откупени сопствени акции.

Како резултат на наодите на Истрагата, еден консултантски договор, за кој исплатите биле погрешно капитализирани како дел од Сопствени акции во 2006 година, ретроспективно е депризнаен од Сопствени акции (види белешка 1.2.).

Износот на сопствени акции од МКД 3.738.358 илјади, (после повторно прикажување), го намалува акционерскиот капитал на Друштвото. Друштвото има право дополнително повторно да ги издаде овие акции. Сите акции издадени од Друштвото се целосно платени.

Белешки кон консолидираните финансиските извештаи

16. ПРИХОДИ

Во илјади денари	2011	2010
Приходи од фиксна телефонија		
Говорна услуга – малопродажна	2.925.866	3.389.509
Говорна услуга – големопродажна	1.950.786	1.755.359
Интернет	1.253.675	1.279.933
Пренос на податоци	553.817	600.401
ТВ	316.043	296.981
Опрема	313.990	358.617
Останати приходи од фиксна телефонија	87.421	110.256
Вкупно приходи од фиксна телефонија	<u>7.401.598</u>	<u>7.791.056</u>
Приходи од мобилна телефонија		
Говорна услуга – малопродажна	5.201.450	6.308.534
Говорна услуга – големопродажна	1.125.927	1.140.398
Пренос на податоци	992.935	1.060.645
Опрема	425.788	333.233
Интернет	193.411	172.921
Услуги со посебна цена на чинење	118.769	107.699
Останати приходи од мобилна телефонија	117.661	133.525
Приходи од гости	117.049	161.111
Вкупно приходи од мобилна телефонија	<u>8.292.990</u>	<u>9.418.066</u>
	<u>15.694.588</u>	<u>17.209.122</u>

17. ТРОШОЦИ ЗА ВРАБОТЕНИТЕ

Во илјади денари	2011	2010
Плати	1.000.458	1.056.628
Придонеси на плати	320.087	335.535
Бонуси	235.705	253.211
Останати трошоци за вработените	102.195	168.313
Капитализирани трошоци за вработените	(119.698)	(117.197)
	<u>1.538.747</u>	<u>1.696.490</u>

Останати трошоци за вработените ги вклучуваат додатокот за одмор, отпремнините за технолошки вишок за 9 вработени кои ја напуштиле Групацијата во 2011 година (2010: 52 вработени) и други користи.

Во Бонусите исто така се вклучени трошоците за МТИР (види белешка 29).

Белешки кон консолидираните финансиските извештаи

18. ОСТАНАТИ РАСХОДИ ОД РАБОТЕЊЕТО

Во илјади денари	2011	2010
Набавна вредност на продадени стоки	1.495.422	1.597.978
Услуги	888.681	1.077.111
Маркетинг и донации	466.432	492.468
Материјали и одржување	318.490	442.402
Аудио текст услуги	302.569	316.116
Енергија	298.663	244.825
Такси давачки и локални даноци	146.892	180.866
Закупнини	131.410	115.213
Консултантски услуги	69.891	96.736
Данок на непризнаени трошоци	29.381	92.586
Осигурување	21.011	21.528
Исправка на вредноста на сомнителни и спорни побарувања	595	147.407
Останато	60.213	71.085
	<u>4.229.650</u>	<u>4.896.321</u>

Услугите главно вклучуваат трошоци за агенциски провизии, поштенски услуги, трошоци за одржување на ИТ опрема, и останати провизии за извршени услуги (како на пример услуги за чистење обезбедување и друго).

Почнувајќи од 1 јануари 2009 година и во текот на 2010 година, Владата на Република Македонија вовеле неколку измени во Законот за данок на добивка. Според овие измени основица за пресметување на данокот на добивка се непризнаените трошоци направени во текот на фискалната година, додека данокот на добивка се плаќа во моментот на распределба на добивката во форма на дивиденда на странски правни лица, странски и домашни физички лица. Распределбата на дивидендата меѓу домашните друштва е ослободена од данок. Затоа, на 31 декември 2010 и 2011 година пресметаниот данок на непризнаени трошоци е презентираан како дел од Останати расходи од работењето во Добивка за годината и Останати даноци во Извештајот за финансиската состојба (види белешка 8).

19. ОСТАНАТИ ОПЕРАТИВНИ ПРИХОДИ

Останати оперативни приходи претставуваат добивка од продажба на недвижности, постројки и опрема

20. РАСХОДИ ОД ФИНАНСИРАЊЕ

Во илјади денари	2011	2010
Расходи од камати	42.408	131.765
Банкарски услуги и останати провизии	38.735	49.067
Промена во објективната вредност на финансиските средства-загуби	11.425	646
	<u>92.568</u>	<u>181.478</u>

21. ПРИХОДИ ОД ФИНАНСИРАЊЕ

Во илјади денари	2011	2010
Приходи од камати	231.004	382.028
Нето позитивни курсни разлики	4.317	47.781
Приходи од дивиденди	3.282	2.789
Промена во објективната вредност на финансиските средства-добивка	-	3.749
	<u>238.603</u>	<u>436.347</u>

Приходи од дивиденди произлегуваат од финансиски средства по објективна вредност во добивката или загубата. Приходите од камати произлегуваат од финансиски средства класификувани како заеми и побарувања.

Белешки кон консолидираните финансиските извештаи

22. ДАНОК ОД ДОБИВКА

Признаени во добивката или загубата

Во илјади денари	2011	2010
Тековен данок		
Тековна година	-	17.416
Одложен данок		
Појава и анулирање на привремени разлики	-	60.776
Вкупен данок на добивка во добивката или загубата	-	78.192

Почнувајќи од 1 јануари 2009 и во текот на 2010 година, Владата на Република Македонија вовеле неколку измени во Законот за данок на добивка. Според овие измени основна за пресметување на данокот на добивка се непризнаените трошоци направени во текот на фискалната година, додека данокот на добивка се плаќа во моментот на распределба на добивката во форма на дивиденда на странски правни лица, странски и домашни физички лица. Распределбата на дивиденда меѓу домашните друштва е ослободена од данок. Исто така, данокот од добивка ќе се применува во моментот на распределба на добивката во форма на дивиденда. Последователно на тоа се додека добивката остане нераспределена, нема да се применува данок од добивка (види белешка 2.17).

До сега даночните власти извршија целосна даночна ревизија на Друштвото за 2005 година и за претходните години. Исто така ревизија на персоналниот данок беше извршена од даночните власти за периодот од 1 јануари 2005 година до 31 март 2006 година. Во текот на 2010 година има спроведено ревизија од страна на Управата за јавни приходи, за данок на добивка за 2008 и 2009 година, задржан данок за 2007 и 2008 и ДДВ за 2009 година. Покрај тоа, во 2011 година Управата за јавни приходи спроведе ревизија за задржаниот данок за 2010 година и даночна ревизија на одредени договори за услуги од перспектива на трансферни цени кои беа без наоди.

Даночните власти можат во период од 5 години од датумот на поднесениот даночен извештај да извршат ревизија и да утврдат дополнителни даночни обврски и казни. Во случај на даночна евазија или даночна измама периодот на застареност може да се продолжи до 10 години. Раководството нема сознанија за околности кои би можеле да доведат до значајни материјални обврски во контекст на горенаведеното, освен оние евидентирани во консолидираните финансиските извештаи.

23. ДИВИДЕНДИ

Собранието на акционери на Друштвото на нивниот состанок одржан на 14 април 2011 година ја усвои одлуката за исплата на дивиденда за 2010 година. Одлуката за исплата на дивидендата за 2010 година е во вредност од МКД 5.947.479 илјади од нето добивката за 2010 година. Дивидендата беше исплатена во април 2011 година. До датумот на објавување на овие финансиски извештаи не се објавени дивиденди за 2011 година.

24. ИЗВЕСТУВАЧКИ СЕГМЕНТИ И ИНФОРМАЦИИ

24.1. Известувачки сегменти

Известувачките сегменти на Групацијата се: фиксен сегмент и мобилен сегмент.

Фиксниот сегмент обезбедува локални, национални и меѓународни телефонски услуги. VoIP услуги, услуги за изнајмување на линии, интернет и телевизија под брендот Т-Хоум.

Мобилен сегмент обезбедува мобилни телефонски услуги по брендот Т-Мобиле.

24.2. Информации кои редовно се доставувани до главниот извршен носител на одлуки

Следните табели ги прикажуваат информациите за известувачките сегменти кои редовно се доставуваат до главниот оперативен носител на одлуки на Друштвото, усогласени со соодветните Групни бројки. Информациите кои редовно се обезбедуваат за МКГ, вклучуваат неколку мерења на добивката кои се земаат во предвид при оценување на работењето и алоцирање на ресурсите, вклучувајќи ја EBITDA (добивка пред камата, данок од добивка и амортизација) корегирани за влијанието на одредени ставки кои се земаат во предвид како „специјално влијание“.

Белешки кон консолидираните финансиските извештаи

Овие ставки се менуваат од година во година, по својата природа и големина. Раководството верува дека EBITDA е мерка на сегментот која е најконзистентна со принципите на мерење кои се користени во мерењето на соодветните износи во овие финансиски извештаи.

Приходи

Во илјади денари	2011	2010
Вкупно приходи од фиксниот сегмент	8.097.102	8.483.703
Намалено за: Приходи на фиксниот сегмент од останати сегменти	(708.430)	(694.405)
Приходи на фиксниот сегмент од надворешни корисници	7.388.672	7.789.298
Вкупно приходи од мобилниот сегмент	9.509.271	10.490.872
Намалено за: Приходи на мобилниот сегмент од останати сегменти	(1.203.355)	(1.071.048)
Приходи на мобилниот сегмент од надворешни корисници	8.305.916	9.419.824
Вкупно приходи на Групацијата	15.694.588	17.209.122

Ниту еден од надворешните корисници на Групацијата не преставува значаен извор на приходи.

Резултати по известувачки сегменти (EBITDA).

Во илјади денари	2011	2010
Фиксен сегмент	3.997.906	3.953.869
Мобилен сегмент	4.384.067	5.081.012
Вкупна EBITDA на Групацијата	8.381.973	9.034.881
Амортизација на Групацијата	3.610.804	3.161.352
Вкупна оперативна добивка на Групацијата	4.771.169	5.873.529
Приходи од финансирање - нето	146.035	254.869
Добивка пред оданочување на Групацијата	4.917.204	6.128.398

Капитални издатоци (CAPEX) за Недвижности, постројки и опрема и Нематеријални средства

Во илјади денари	2011	2010
Фиксен сегмент	1.385.538	2.187.437
Мобилен сегмент	801.988	1.223.128
Вкупно капитални издатоци за Недвижности, постројки и опрема и Нематеријални средства на Групацијата	2.187.526	3.410.565

Износите обелоденети како „Капитални издатоци за Недвижности, постројки и опрема и Нематеријални средства“ се соодветни со линијата „Инвестиции“ обелоденета во белешка 11 и 12.

25. НАЕМИ И ОСТАНАТИ ПРЕВЗЕМЕНИ ОБВРСКИ

25.1. Превземени обврски од оперативен наем - каде што Групацијата е наемател:

Превземените обврски од оперативен наем- каде што Групацијата е наемател главно се однесуваат на наем на згради, деловни објекти и телекомуникациски уреди.

Белешки кон консолидираните финансиските извештаи

Идните вкупни минимални плаќања за наем по основ на нераскинливи оперативни договори за наем се како што следи:

Во илјади денари	2011	2010
Под 1 година	118.174	105.382
Помеѓу 1 и 5 години	274.788	266.612
Над 5 години	93.054	104.623
	<u>486.016</u>	<u>476.617</u>

25.2. Превземени обврски од оперативен наем - каде Групацијата е наемодавател:

Превземените обврски од оперативен наем - каде Групацијата е наемодавател главно се однесуваат на наем на земјиште и базни станици.

Идните вкупни минимални побарувања за наем по основ на нераскинливи оперативни договори за наем се како што следи:

Во илјади денари	2011	2010
Под 1 година	22.340	21.790
Помеѓу 1 и 5 години	87.381	85.322
Над 5 години	45.418	63.942
	<u>155.139</u>	<u>171.054</u>

25.3. Превземени обврски од капитални инвестиции

Вкупниот износ на договорени капитални инвестиции на 31 декември 2011 година изнесува МКД 447.731 илјади (2010: МКД 437.188 илјади). Дополнително, во 2011 година Групацијата потпиша договор за размена на четири нејзини административни згради и парична надокнада во замена за нова зграда во 2012 година., што резултираше во одобрени капитални инвестиции на 31 декември 2011 година од МКД 2.294.323 илјади (види белешка 10).

26. ДОПОЛНИТЕЛНИ ОБЕЛОДЕНУВАЊА НА ФИНАНСИСКИТЕ СРЕДСТВА

Групацијата ги класифицира мерењата по објективна вредност користејќи хиерархија на објективна вредност која ја одредува релевантноста на информациите коишто се користат во формирањето на објективната вредност. Во хиерархијата на објективна вредност постојат следните нивоа:

- а) котирани цени (неприлагодени) на активните пазари за идентични средства (Ниво 1);
- б) останати информации за средствата освен котираните цени вклучени во Ниво 1 коишто се достапни од извори надвор од Групацијата, директно или индиректно (Ниво 2); и
- в) информации за средства коишто не базираат на податоци од надворешни пазари (Ниво 3).

Хиерархиското ниво на објективната вредност во рамките на објективното мерење на вредноста е категоризирано во целост и утврдено врз основа на најниското ниво на информации коишто се релевантни за објективното мерење на вредностите во целост. Релевантноста на информациите е оценувана во однос објективното мерење на вредноста во целост.

Не постои трансфер на финансиските средства помеѓу Ниво 1 и Ниво 2.

Белешки кон консолидираните финансиските извештаи

26.1. Финансиски средства - Сегашна вредност и објективни вредности

Табелата подолу ја прикажува поделбата на финансиските средства на 31 декември 2010.

Средства Во илјади денари	Финансиски средства			Објективна вредност во добивката или загубата (Ниво 1)	Сегашна вредност	Објективна вредност
	Заеми и побарувања	Задржани до доспевање	Располож- ливи за продажба (Ниво 2)			
Парични средства и еквиваленти на паричните средства	1.414.072	-	-	-	1.414.072	1.414.072
Депозити во банки	8.205.444	-	-	-	8.205.444	8.205.444
Побарувања од купувачи и останати побарувања	3.119.685	-	-	-	3.119.685	3.119.685
Останати финансиски средства	-	-	305	-	305	305
Финансиски средства по објективна вредност преку добивката или загубата	-	-	-	65.125	65.125	65.125

Табелата подолу ја прикажува поделбата на финансиските средства на 31 декември 2011.

Средства Во илјади денари	Финансиски средства			Објективна вредност во добивката или загубата (Ниво1)	Сегашна вредност	Објективна вредност
	Заеми и побарувања	Задржани до доспевање	Располож- ливи за продажба (Ниво 2)			
Парични средства и еквиваленти на паричните средства	1.078.115	-	-	-	1.078.115	1.078.115
Депозити во банки	7.943.462	-	-	-	7.943.462	7.943.462
Побарувања од купувачи и останати побарувања	3.079.753	-	-	-	3.079.753	3.079.753
Останати финансиски средства	-	-	612	-	612	612
Финансиски средства по објективна вредност преку добивката или загубата	-	-	-	54.083	54.083	54.083

Заемите и побарувањата се мерат по амортизирана вредност, додека средства кои што се расположливи за продажба и кои што се чуваат за тргување се мерат по објективна вредност.

Паричните средства и еквиваленти на паричните средства, банкарски депозити, побарувањата од купувачите и останатите тековни финансиски средства главно имаат краток рок на доспевање. Од овие причини нивната сегашна вредност на крајот на периодот на известување е приближна на нивната објективна вредност.

Финансиските средства расположливи за продажба претставуваат акции вреднувани по објективна вредност.

Финансиските средства кои се прикажани по објективна вредност преку добивката или загубата вклучуваат вложувања во сопственички инструменти во вредност од МКД 54.083 илјади (2010: МКД 65.125 илјади) кои се пресметани врз основа на нивната пазарна вредност на Македонската Берза на Хартии од Вредност. Промените на пазарните цени на другите финансиски средства прикажани по објективна вредност преку добивката или загубата се

Белешки кон консолидираните финансиските извештаи

евидентирани во приходи од финансирање во добивката или загубата (види белешка 20 и 21). Набавната вредност на овие капитални инвестиции изнесува МКД 31.786 илјади (2010: МКД 31.786 илјади).

26.2. Останати обелоденувања во врска со финансиските инструменти

Групацијата е исто така изложена на ризик којшто произлегува од можно повлекување на гаранции во номинален износ од МКД 1.987 илјади на 31 декември 2011 (2010: МКД 10.391 илјади). Овие гаранции се издадени од македонски банки на име на Друштвото, или Подружницата, како гаранции за обезбедување на исполнувањето на одредени договорни обврски на Групацијата. Групацијата донесува одлуки врз основа на своите договорни обврски и очекувања и во иднина, затоа не се случило повлекување на гаранциите, и не се очекува да се случи ни во иднина.

Не постојат финансиски средства или обврски, кои се рекласификувани во друга категорија на финансиски инструменти.

Не постојат финансиски средства кои се трансферирани на начин, на кој дел или сите финансиски средства не се квалификуваат за депризнавање.

27. НЕИЗВЕСНИ ОБВРСКИ

Друштвото има неизвесни обврски во однос на правни и регулаторни барања коишто произлегуваат од редовното работење. Раководството на Друштвото не предвидува дека ќе дојде до појава на материјални обврски од неизвесните обврски освен оние коишто се резервирани (види белешка 14).

Подружницата има неизвесни обврски во однос на рутински судски процеси кои произлегуваат од редовното работење. Најзначајната неизвесна обврска во вредност од МКД 978.661 илјади се однесува на судски процес со Њусфон С ДОО – Скопје за можна оштета поради изгубена идна добивка заради раскинување на договор од страна на Подружницата. Врз основа на правен совет, раководството очекува дека не е веројатно дека ќе биде потребен одлив на ресурси коишто вклучуваат економски користи за порамнување на овие обврски и следствено не е признаено резервирање за нив.

28. ТРАНСАКЦИИ СО ПОВРЗАНИ СТРАНИ

Сите трансакции со поврзаните страни произлегуваат од тековното работење и нивната вредност материјално не се разликува од условите кои би преовладувале во пазарни услови.

Трансакциите со поврзани страни се состојат од обезбедување и добивање на телекомуникациски услуги и опрема. одобрување заеми и обезбедување на консултантски услуги за раководството. Износите на побарувањата и обврските се прикажани во соодветните белешки (види белешка 7 и 13).

Белешки кон консолидираните финансиските извештаи

Приходите и трошоците со поврзаните страни на Групацијата се следните:

Во илјади денари	2011		2010	
	Приходи	Трошоци	Приходи	Трошоци
Magyar Telekom Group				
Magyar Telekom Plc	22.448	51.764	24.687	77.256
IQSYS Magyar Telekom	-	7.481	-	11.282
Telemakedonija AD	249	-	248	-
Crnogorski Telekom	569	2.658	869	4.433
Novatel	3.438	-	2.697	151
Origo Zrt	-	-	-	469
Deutsche Telekom Group				
Deutsche Telekom AG	1.475.886	274.134	1.335.641	264.831
Hrvatski Telekom	5.856	11.779	16.953	24.893
Slovak Telekom	200	393	208	285
Polska Telefonja Cyfrowa	332	570	317	544
T-Mobile Czech Republic	453	1.215	450	1.269
T-Mobile Austria	4.784	6.102	5.469	6.080
Everything Everywhere Limited	1.176	1.515	2.176	1.388
T-Mobile USA	438	1.685	565	1.484
T-Systems	9.856	4.517	6.268	3.069
T-Mobile Netherlands BV	1.232	1.360	1.078	1.576
T-Mobile International UK Limited	-	803	-	948
Detecon	-	5.359	-	25.875
OTE Globe	19.712	32.173	18.847	16.047
Romtelekom	-	1.814	198	150
Cosmo Bulgaria Mobile	697	5.824	731	4.942
Albanian Mobile Communications	718	5.427	690	4.953
Cosmote Romanian Mobile Telecommunications	22	455	23	476
COSMOTE-Mobile Telecom. S.A.	3.106	14.874	2.641	13.355

Белешки кон консолидираните финансиските извештаи

Побарувањата и обврските со поврзаните страни на Групацијата се следните:

Во илјади денари	2011		2010	
	Побарувања	Обврски	Побарувања	Обврски
Magyar Telekom Group				
Magyar Telekom Plc	4.728	38.549	2.210	56.283
IQSYS Magyar Telekom	-	1.845	-	5.635
Telemakedonija AD	23	-	21	-
Crnogorski Telekom	-	1.324	8.052	-
Novatel	565	489	367	1.553
Deutsche Telekom Group				
Deutsche Telekom AG	244.418	102.541	97.363	85.023
Hrvatski Telekom	-	4.221	-	2.805
Slovak Telekom	287	7.872	81	-
Polska Telefonii Cyfrowa	-	440	-	339
T-Mobile Czech Republic	-	144	559	-
T-Mobile Austria	4.819	-	548	-
Everything Everywhere Limited	-	3.875	-	1.001
T-Mobile USA	-	262	-	286
T-Systems	2.546	8.667	2.372	3.859
T-Mobile Netherlands BV	-	7.617	-	2.313
T-mobile International UK Limited	-	185	-	216
Detecon	-	535	-	8.421
OTE Globe	7.608	11.181	925	-
Romtelekom	-	1.814	66	7.884
Cosmo Bulgaria Mobile	25.673	-	24.073	-
Albanian Mobile Communications	8.078	-	8.778	-
Cosmote Romanian Mobile Telecommunications	831	-	753	-
COSMOTE-Mobile Telecom. S.A.	46.041	-	52.617	-

29. НАДОМЕСТОЦИ НА КЛУЧНОТО РАКОВОДСТВО

Вкупниот износ на надоместоци за клучното раководство во Друштвото, вклучувајќи ги поврзаните даноци и придонеси, се прикажани подолу:

Во илјади денари	2011	2010
Краткорочни бенефиции (вклучувајќи ги поврзаните даноци)	124.237	115.636
Законски придонеси за краткорочните бенефиции	6.005	6.185
Плаќања засновани на акции	10.030	1.591
	<u>140.272</u>	<u>123.412</u>

Надоместоците на членовите на Одборот на директори на Друштвото изнесуваат МКД 6.200 илјади (2010: МКД 4.650 илјади) и се вклучени во Краткорочни бенефиции.

Плаќањата засновани на акции претставуваат компензација за клучното раководство од страна на Друштвото како дел од среднорочниот план за стимулација (MTIP) воведен од страна на Маѓар Телеком АД додека целите кои треба да бидат исполнети се базираат на перформансите на акциите на Маѓар Телеком АД. Вклучени лица се врвното и средното раководство на Групацијата Маѓар Телеком.

MTIP е управуван од страна на Маѓар Телеком АД додека компензацијата на клучното раководство од Друштвото поврзана со MTIP паѓа на товар на Друштвото (за MTIP програмата која стартува 2008, 2009 и 2010) и е вклучена во Трошоци за вработените (Бонуси) спрема Останати резервирања (види белешка 17 и 14).

Белешки кон консолидираните финансиските извештаи

30. ПОСЛЕДОВАТЕЛНИ НАСТАНИ

Нема настани после денот на изготвување на извештајот за финансиска состојба кои ќе влијаат на добивката или загубата, консолидираниот извештај за финансиска состојба или паричните текови за 2011 година.

Македонски Телеком АД – Скопје

Посебни финансиски извештаи
за годината којашто завршува на
31 декември 2011

Со извештај на независниот ревизор

Содржина

Извештај на независниот ревизор

Посебни финансиски извештаи

Посебен извештај за финансиската состојба	1
Посебен извештај за сеопфатна добивка	2
Посебен извештај за парични текови	3
Посебен извештај за промените во главнината	4
Белешки кон посебните финансиските извештаи	5

ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИОТ РЕВИЗОР

До Управниот Одбор и Акционерите на Македонски Телеком АД Скопје

Извештај за финансиски извештаи

Ние извршивме ревизија на приложените финансиски извештаи на Македонски Телеком АД Скопје (“Друштвото”), кои што го вклучуваат извештајот за финансиската состојба заклучно со 31 декември 2011 година, како и извештајот за сеопфатната добивка, извештајот за промени во главнината и извештајот за паричните текови за годината којашто завршува тогаш и прегледот на значајните сметководствени политики и други објаснувачки информации.

Одговорност на менаџментот за финансиските извештаи

Менаџментот е одговорен за подготвувањето и објективното презентирање на овие финансиски извештаи во согласност со Меѓународните стандарди за финансиско известување, и интерната контрола којашто е релевантна за подготвувањето и објективното презентирање на финансиски извештаи коишто се ослободени од материјално погрешно прикажување, без разлика дали е резултат на измама или грешка.

Одговорност на ревизорот

Наша одговорност е да изразиме мислење за овие финансиски извештаи врз основа на нашата ревизија. Ние ја спроведовме нашата ревизија во согласност со Меѓународните стандарди за ревизија. Тие стандарди бараат да ги почитуваме етичките барања и да ја планираме и извршиме ревизијата за да добиеме разумно уверување за тоа дали финансиските извештаи се ослободени од материјално погрешно прикажување.

Ревизијата вклучува извршување на постапки за прибавување на ревизорски докази за износите и обелоденувањата во финансиските извештаи. Избраните постапки зависат од расудувањето на ревизорот, вклучувајќи ја и проценката на ризиците од материјално погрешно прикажување на финансиските извештаи, без разлика дали е резултат на измама или грешка. Кога ги прави тие проценки на ризикот, ревизорот ја разгледува интерната контрола релевантна за подготвувањето и објективното презентирање на финансиските извештаи, за да обликува ревизорски постапки кои што се соодветни во околностите, но не за целта на изразување на мислење за ефективност на интерната контрола на ентитетот. Ревизијата исто така вклучува и оценка на соодветноста на користените сметководствени политики и на разумноста на сметководствените проценки направени од страна на менаџментот, како и оценка на севкупното презентирање на финансиските извештаи.

Ние веруваме дека ревизорските докази коишто ги имаме прибавено се доволни и соодветни за да обезбедат основа за нашето ревизорско мислење.

Мислење

Според наше мислење, приложените финансиски извештаи, во сите материјални аспекти, даваат вистинска и објективна слика на финансиската состојба на Друштвото заклучно со 31 декември 2011 година, како и на нејзината финансиска успешност и нејзините парични текови за годината којашто завршува тогаш во согласност со Меѓународните стандарди за финансиско известување.

PricewaterhouseCoopers Revisija DOO

20 февруари, 2012 година

Скопје

ПРАЈСВОТЕРХАУСКУПЕРС РЕВИЗИЈА ДОО Скопје

Посебен извештај за финансиската состојба

Во илјади денари	Белешка	На 31 декември	
		2011	2010
Средства			
Тековни средства			
Парични средства и еквиваленти на паричните средства	5	540.752	1.009.511
Депозити во банки	6	5.706.966	5.777.401
Побарувања од купувачи и останати побарувања	7	1.945.451	1.724.088
Побарувања за останати даноци	8	22.621	92.161
Побарувања од данок на добивка		-	8.882
Залихи	9	170.415	215.224
Средства наменети за продажба	10	549.116	38.139
Вкупно тековни средства		8.935.321	8.865.406
Нетековни средства			
Недвижности, постројки и опрема	11	10.661.336	11.707.923
Аванси за недвижности, постројки и опрема		13.248	12.272
Нематеријални средства	12	693.371	612.041
Вложувања во подружници		2.792.171	2.792.171
Побарувања од купувачи и останати побарувања	7	311.685	315.279
Финансиски средства по објективна вредност преку добивката или загубата		54.083	65.125
Вкупно нетековни средства		14.525.894	15.504.811
Вкупно средства		23.461.215	24.370.217
Обврски			
Тековни обврски			
Обврски кон добавувачите и останати обврски	13	1.952.899	2.309.180
Обврски за останати даноци	8	1.381	-
Резервирања за останати обврски и плаќања	14	44.317	60.753
Вкупно тековни обврски		1.998.597	2.369.933
Нетековни обврски			
Резервирања за останати обврски и плаќања	14	360.735	520.389
Вкупно нетековни обврски		360.735	520.389
Вкупно обврски		2.359.332	2.890.322
Капитал			
Акционерски капитал		9.583.888	9.583.888
Премија за издавање акции		540.659	540.659
Сопствени акции		(3.738.358)	(3.738.358)
Останати резерви		1.916.777	1.916.777
Акумулирана добивка		12.798.917	13.176.929
Вкупно капитал	15	21.101.883	21.479.895
Вкупно капитал и обврски		23.461.215	24.370.217

Посебните финансиски извештаи прикажани на страниците од 1 до 45 беа одобрени од страна на Раководството на Македонски Телеком АД - Скопје на 20 февруари 2012 година, и се предмет на разгледување и одобрување од Одборот на директори на 27 февруари 2012 година и од акционерите на денот кој дополнително ќе се одреди.

Даниел Сас
Главен извршен директор

Славко Пројкоски
Главен директор за финансии

Посебен извештај за сеопфатната добивка

Во илјади денари	Белешка	За годината завршена на 31 декември	
		2011	2010
Приходи	16	8.097.102	8.483.703
Амортизација		(1.800.081)	(1.829.676)
Трошоци за вработените	17	(1.061.668)	(1.146.979)
Плаќања кон останати оператори		(1.753.415)	(1.695.818)
Останати расходи од работењето	18	(1.793.315)	(2.075.769)
Трошоци од работење		(6.408.479)	(6.748.242)
Приходи од дивиденда	19	3.746.236	4.021.920
Останати оперативни приходи	20	19.375	22.042
Оперативна добивка		5.454.234	5.779.423
Расходи од финансирање	21	(62.723)	(68.389)
Приходи од финансирање	22	177.956	314.895
Приходи од финансирање - нето		115.233	246.506
Добивка пред оданочување		5.569.467	6.025.929
Данок од добивка	23	-	(53.069)
Добивка за годината		5.569.467	5.972.860
Вкупна сеопфатна добивка за годината		5.569.467	5.972.860
Информација за заработката по акција:			
Обична и разводнета заработка по акција (во денари)		64,57	69,25

Посебен извештај за парични текови

Во илјади денари	Белешка	За годината завршена на 31 декември	
		2011	2010
Оперативни активности			
Нето добивка пред оданочување		5.569.467	6.025.929
Корекции за:			
Амортизација		1.800.081	1.829.676
Исправка на вредноста на залихите до нето продажна вредност	18	5.927	4.872
Загуба/(добивка) од промена на објективната вредност на финансиските средства	21/22	11.425	(3.159)
Исправка на вредноста на побарувања од купувачи и останати побарувања	18	(56.443)	18.845
Нето ослободување на резервирања за останати обврски и плаќања	14	(57.265)	(44.742)
Нето добивка од продажба на опрема		(19.375)	(22.042)
Приходи од дивиденди	19	(3.746.236)	(4.021.920)
Приходи од камати	22	(177.956)	(270.891)
Ефект од промена на курсот на паричните средства и еквивалентите на парични средства		799	2.859
Парични средства добиени од работењето пред промената во обртниот капитал		3.330.424	3.519.427
Намалување/(зголемување) на залихите		38.882	(85.181)
Зголемување на побарувањата		(99.518)	(227.512)
Намалување на обврските		(297.816)	(196.580)
Парични средства добиени од работењето		2.971.972	3.010.154
Данок од добивка		8.882	95.455
Паричен тек добиен од оперативни активности		2.980.854	3.105.609
Инвестициони активности			
Набавка на недвижности, постројки и опрема		(1.391.619)	(1.799.608)
Набавка на нематеријални средства		(170.804)	(94.214)
Наплатени заеми		791	1.713
Депозити вратени од банки		8.160.765	14.023.032
Депозити пласирани во банки		(8.086.663)	(12.758.614)
Приливи од дивиденди		3.746.236	4.021.920
Приливи од продажба на опрема		59.112	28.542
Примени камати		180.847	353.200
Паричен тек добиен од инвестициони активности		2.498.665	3.775.971
Финансиски активности			
Исплата на дивиденди		(5.947.479)	(6.470.029)
Паричен тек користен во финансиски активности		(5.947.479)	(6.470.029)
Нето (намалување)/зголемување на паричните средства и еквиваленти на паричните средства		(467.960)	411.551
Парични средства и еквиваленти на парични средства на 1 јануари		1.009.511	600.819
Ефект од промена на курсот на паричните средства и еквивалентите на парични средства		(799)	(2.859)
Парични средства и еквиваленти на парични средства на 31 декември	5	540.752	1.009.511

Посебен извештај за промени во главнината

Во илјади денари	Беле- шка	Акционер- ски капитал	Премија од издавање акции	Сопствени акции	Останати резерви	Акумулирана добивка	Вкупно
Состојба на 1 јануари 2010 -		9.583.888	540.659	(3.738.358)	1.916.777	13.674.098	21.977.064
Вкупна сеопфатна добивка за годината		-	-	-	-	5.972.860	5.972.860
Исплатени дивиденди		-	-	-	-	(6.470.029)	(6.470.029)
Состојба на 31 декември 2010 -	15	9.583.888	540.659	(3.738.358)	1.916.777	13.176.929	21.479.895
Состојба на 1 јануари 2011 -		9.583.888	540.659	(3.738.358)	1.916.777	13.176.929	21.479.895
Вкупна сеопфатна добивка за годината		-	-	-	-	5.569.467	5.569.467
Исплатени дивиденди		-	-	-	-	(5.947.479)	(5.947.479)
Состојба на 31 декември 2011	15	9.583.888	540.659	(3.738.358)	1.916.777	12.798.917	21.101.883

Белешки кон посебните финансиски извештаи

1. ОПШТИ ИНФОРМАЦИИ

1.1. За Друштвото

Овие посебни финансиски извештаи се однесуваат на Македонски Телеком АД – Скопје (во понатамошниот текст: „Друштвото“), акционерско друштво регистрирано во Република Македонија.

Непосредно матично друштво на Друштвото е АД Каменимост Комуникации Скопје, во доброволна ликвидација, во сопственост на Маџар Телеком АД регистрирано во Унгарија. Основно матично друштво е Дојче Телеком АД регистрирано во Сојузна Република Германија.

Друштвото е воечка компанија која обезбедува услуги од областа на фиксната телефонија во Македонија.

Работењето на телекомуникацискиот сектор во Република Македонија е регулирано со Законот за електронски комуникации („ЗЕК“) донесен во март 2005 година. Според ЗЕК, Друштвото е определено како оператор со Значителна пазарна моќ („ЗПМ“) на пазарот на фиксни телекомуникациски мрежи и услуги, вклучувајќи го и пазарот за пристап на мрежи за пренос на податоци и закуп на линии.

Во јануари 2012 година беа предложени промени во ЗЕК кои главно беа фокусирани на презентација и локација на итен повик, годишни такси за Агенцијата за електронски комуникации („Агенцијата“), мерење на параметрите за одредување на квалитет, бесплатни СМС пораки за национално и културно наследство од сите оператори и развој на IP размената. Друштвото и другите оператори и даватели на услуги, плаќаат годишна такса од 0,5% од годишниот приход на операторот или давателот на услугата кој е реализиран со користење на јавната комуникациска мрежа и од обезбедување на јавни комуникациски услуги во текот на претходната година (или дел од годината кога операторот или давателот на услугата започнал со своите комерцијални услуги), но не повеќе од 250.000 евра. Агенцијата развива општа стратегија за периодот од следните пет години (2012-2017). Објавата на официјалниот документ за стратегијата на Агенцијата се очекува до крајот на првиот квартал во 2012 година.

На 29 јуни 2011 година Друштвото е назначено за Провајдер за универзални услуги за фиксни телефонски услуги, јавни телефонски говорници и еднаков пристап за хендикепираните крајни корисници. Друштвото започна со обезбедување на овие услуги од 1 јануари 2012 година и е обврзано истите да ги обезбедува во следните пет години.

Друштвото има обврска за формирање на цена базирана на трошоци за регулираните големопродажни услуги, употребувајќи ја методологијата за долгорочно зголемување на трошоците („LRIC“). Во текот на декември 2010 година, Агенцијата ги објави резултатите од LRIC Bottom – up трошочниот модел, развиен од нејзина страна. Резултатите од трошочниот модел се применуваат од 1 април 2011 година и резултираа со намалување на месечните претплати за локален пристап на разврзана јамка („ULL“) и стапката за интерконекција (за почеток, престанок и транзит), како и на месечните надоместоци за интерконекција и колокација.

Врз основа на анализата на Агенцијата на релевантните пазари 1-6 поврзана со говорните малопродажни услуги од фиксната телефонија и програмата на Агенцијата за 2011, Агенцијата со ангажираните консултантите го започна процесот на развој и имплементација на методологијата за регулирање на малопродажните цени во октомври 2011 година. Овие активности ќе резултираат со поинтензивно регулирање на малопродажните цени на Друштвото.

На 14 октомври 2011 година, Агенцијата претстави детален план за Bottom – up LRIC модел развиен од консултантите кој се очекува да резултира во промена на Bitstream Access („BSA“) ценовните модели и ќе се измени описот на услугата.

Во согласност со PSTN миграцијата на мрежата на Друштвото, Агенцијата ги одобри предложените измени на Друштвото за големопродажните понуди (процеси, технички услови и цени) кои се применуваат од 1 јануари 2012 година. Почнувајќи од ноември 2011, Друштвото ја претстави малопродажната ADSL услуга на самостојна основа (така наречен самостоен DSL). Клиентите веќе не се обврзани да имаат PSTN претплата. Истата услуга, исто така, ќе биде понудена и за големопродажба.

Иницијално FTTx регулатива беше воведена во вториот квартал од 2011 година со наметната обврска на референтна Пристапна Понуда за кабелска канализација и бакарни кабли наметната на Друштвото од страна на Агенцијата. Новата референтна понуда за пристап до мрежата на Друштвото (за кабелска канализација и бакарни кабли) беше воведена во декември 2011 година. Агенцијата најави развој на Bottom – up LRIC моделот од страна на консултантите за кабелска канализација, бакарни кабли како и изнајмени линии.

Белешки кон посебните финансиски извештаи

Почнувајќи од септември 2011 година нови процедури за преносливост на број се применуваат за сите оператори во Македонија. Целата размена на податоци за преносливост на број помеѓу операторите е имплементирана преку централната база на податоци и пократки рокови се имплементирани во фиксната мрежа (два дена за пренос) и мобилната мрежа (еден ден за пренос) соодветно. Друштвото почнувајќи од 1 септември воведо бип сигнал за информирање на своите корисници дека нивниот разговор е со пренесен број. Сигналот е еднаков за сите оператори.

Од август 2006 година, Друштвото има повеќе од 100 акционери како резултат на продажбата на дел од акциите во сопственост на Владата на Република Македонија преку аукциите организирани во текот на јуни 2006 година. Согласно Законот за хартии од вредност, со ова, Друштвото се квалификува како компанија со посебни обврски за известување кои главно се состојат од доставување на квартални, полугодишни и годишни финансиски информации до Комисијата за хартии од вредност на Република Македонија.

Регистрирана адреса на Друштвото е ул. Орце Николов бб, 1000 Скопје, Република Македонија. Просечниот број на вработени во 2011 година беше 1.250 (2010: 1.265).

1.2. Истрага за одредени договори за консултантски услуги

На 13 февруари 2006 година, Маѓар Телеком АД, доминантниот сопственик на Друштвото, (преку Каменимост Комуникации АД – Скопје (во ликвидација), мнозински сопственик на Друштвото), објави дека е спроведена истрага за одредени договори склучени од друга подружница на Маѓар Телеком АД, со цел да се утврди дали договорите биле склучени во спротивност на политиките на Маѓар Телеком АД или важечките закони или регулативи. Одборот за ревизија на Маѓар Телеком ги ангажирал White & Case како свој независен правен советник за целите на спроведувањето на интерната истрага. Последователно на ова, на 19 февруари 2007 година, Одборот на директори на Друштвото, врз основа на препораката на Одборот за ревизија на Друштвото и Одборот за ревизија на Маѓар Телеком АД донесе одлука за спроведување на независна интерна истрага во однос на одредени договори во Македонија.

Врз основа на јавно достапните информации, како и информациите добиени од Маѓар Телеком, и како што беше претходно обелоденето, Одборот за ревизија на Маѓар Телеком спроведе интерна истрага во однос на одредени договори поврзани со активностите на Маѓар Телеком и/или нејзините подружници во Црна Гора и во Македонија, кои вкупно изнесуваа повеќе од 31 милион евра. Поконкретно, интерната истрага испитуваше дали Маѓар Телеком и/или нејзините подружници во Црна Гора и во Македонија извршиле плаќања коишто се забранети со законите или прописите на САД, вклучувајќи го и Законот на САД за спречување на корумпирано однесување во странство („FCPA“). Друштвото претходно ги обелодени резултатите од интерната истрага.

Одборот за ревизија на Маѓар Телеком го информираше Министерството за правда на САД („МП“) и Комисијата за хартии од вредност на САД („КХВ“) за интерната истрага. МП и КХВ започнаа истрага за активностите коишто беа предмет на интерната истрага. Дополнителни информации во врска со интерната истрага се содржани во Посебните финансиските извештаи на Друштвото за годината што завршува на 31 декември 2010 година.

Во 2011 година, Маѓар Телеком склучи конечни спогодби со МП и КХВ за решавање на истрагите на МП и КХВ поврзани со Маѓар Телеком. Со спогодбите завршија истрагите на МП и КХВ.

Маѓар Телеком склучи двегодишен договор за одложено гонење („ДОГ“) со МП, според кој Маѓар Телеком беше обвинет за прекршување на одредбите од ФЦПА за спречување на давање поткуп и за две прекршувања на одредбите на FCPA што се однесуваат на водењето на деловните книги и евиденцијата. Во согласност со ДОГ, на 29 декември 2011 година, МП поднесе кривична информација („Информација“) во која овие обвиненија се изнесуваат до Окружниот суд на САД за Источната област на Вирџинија. Маѓар Телеком се согласи да ги признае наводите на МП и да преземе одговорност за дејствијата согласно обвинението изнесено во Информацијата. Маѓар Телеком се сложи да плати кривична казна во износ од 59,6 милиони американски долари, да соработува со МП во идни истраги, да се воздржи од какви било прекршувања на сојузниот кривичен закон на САД, да продолжи да ја спроведува програмата за усогласеност и да поднесува извештај за програмата за усогласеност до МП на годишно ниво во текот на времетраењето на ДОГ. МП ќе ги отфрли обвиненијата по завршувањето на двегодишниот период, доколку Маѓар Телеком не го прекрши ДОГ.

На 29 декември 2011 година, КХВ поднесе Тужба („Тужба“) во Окружниот суд на САД за Јужната област на Њујорк и предложи Конечна пресуда против Маѓар Телеком („Конечна пресуда“). Без да ги признае или да ги негира наводите во Тужбата, Маѓар Телеком се согласи кон поднесувањето на Тужбата и донесувањето на Конечна пресуда за решавање на истрагата на КХВ. Во Тужбата се наведени граѓански прекршувања на одредбите од FCPA за спречување на давање поткуп, водење на деловните книги и евиденција и за интерни контроли. Со Конечната

Белешки кон посебните финансиски извештаи

пресуда, којашто беше одобрена од страна на Окружниот суд на САД за Јужната област на Њујорк на 3 јануари 2012 година, на Маѓар Телеком му е изречена трајна забрана во однос на прекршувањето на овие одредби и се бара од Маѓар Телеком да плати 25,2 милиони американски долари за враќање на нелегално стекната добивка и 6,0 милиони американски долари камата на тие средства за периодот пред донесувањето на пресудата.

Во конечните спогодби, МП и КХВ ги земале предвид пријавувањето на делото од страна на Маѓар Телеком, темелната интерна истрага, корективните мерки и соработката во истрагите на МП и КХВ. Маѓар Телеком презема неколку корективни мерки за справување со прашањата што беа идентификувани во текот на овие истраги. Овие мерки вклучуваат чекори кои имаат за цел ревидирање и подобрување на интерните контроли на Маѓар Телеком, како и воспоставување на Програма за корпоративна усогласеност. Програмата за корпоративна усогласеност ја подобрува свесноста за политиките и процедурите за усогласеност на Маѓар Телеком по пат на обуки, работењето на телефонска линија за пријава на прекршоци, и мониторингот и комуникацијата со вработените и подружниците на Маѓар Телеком. Маѓар Телеком останува целосно посветен кон одговорно корпоративно однесување.

На 6 јануари 2012 година, Маѓар Телеком плати кривична казна во износ од 59,6 милиони американски долари во согласност со спогодбата со МП, а на 23 јануари 2012 година Маѓар Телеком плати 25,2 милиони американски долари за враќање на нелегално стекната добивка и 6,0 милиони американски долари камата за периодот пред донесувањето на пресудата во согласност со спогодбата со КХВ, што изнесува вкупно 90,8 милиони американски долари коишто се платени во врска со спогодбите со МП и КХВ.

Погоре наведената спогодба од страна на Маѓар Телеком и поврзаната обврска не беа евидентирани во посебните финансиски извештаи на Друштвото. Овие износи беа одразени во консолидираните финансиски извештаи на Маѓар Телеком и не се одразени во посебните финансиски извештаи на Друштвото.

Според информациите што му беа доставени на друштвото од страна на Маѓар Телеком АД на 2 декември 2009 година, Одборот за ревизија на Маѓар Телеком АД, на Одборот на директори на Маѓар Телеком му достави „Извештај за Истрага до Одборот за ревизија на Маѓар Телеком АД“ од 30 ноември 2009 година (во понатамошниот текст „Финален извештај“).

Во врска со издавањето на Финалниот извештај и информациите доставени до Друштвото од страна на Маѓар Телеком, во јануари 2010 година, Претседателот на Одборот на директори на Друштвото побара правна и даночна експертиза од трета страна за проценка на потенцијалните сметководствени и даночни импликации што произлегуваат од трансакциите извршени од страна на Друштвото и неговата подружница коишто се предмет на Финалниот извештај.

Надворешните експерти изготвија извештаи (во понатамошниот текст: „Извештаите“) за нивната проценка и ги доставија Извештаите до Претседателот на Одборот на директори на Друштвото и до Раководството на Друштвото и неговата подружница, соодветно. Како резултат, врз основа на анализата на даночните и правните експерти и информациите што му беа достапни на Раководството во врска со трансакциите предмет на Финалниот извештај, беше идентификуван износ од МКД 216.577 илјади како потенцијално даночно влијание (заедно со поврзаната казнена камата) заклучно со 31 Декември 2009 што произлегува од трансакциите спроведени од страна на Друштвото и неговата подружница коишто се предмет на Финалниот извештај. Во 2010 година идентификуваниот износ во врска со потенцијалното даночно влијание (заедно со поврзаната казнена камата) изнесуваше МКД 227.972 илјади кои беа исплатени во 2010 година согласно извршна одлука, издадена од страна на Управата за јавни приходи. Исто така, вредноста на еден договор од МКД 105.147 илјади капитализирана во рамките на сопствените акции е корегирана во консолидираните финансиски извештаи за 2009 година како да овие плаќања биле прикажани како трошок во 2006 година наместо како капитализирани во рамките на сопствените акции како што беше првично известно. Другите договори што се идентификувани во Финалниот извештај и извештаите изготвени од даночните и правните експерти во врска со трансакциите извршени од страна на Друштвото биле прикажани како трошок во поврзаните периоди (2001-2007 година).

Во мај 2008 година, Министерството за внатрешни работи („МВР“) на Република Македонија („РМ“) до Друштвото поднесе официјално писмено барање за информации и документација во однос на одредени плаќања за консултантски услуги и авансна дивиденда, како и одредени набавки и договори. Во јуни 2008 година, Друштвото достави копии од побараните документи.

Во октомври 2008 година, Истражниот судија од Основниот суд Скопје 1 – Скопје (кривичен суд) му издаде официјален писмен налог на Друштвото да предаде одредена оригинална документација. Подоцна, во октомври 2008 година, Друштвото официјално и лично ја предаде побараната документација. Од МВР беа доставени дополнителни писмени барања, при што Друштвото ја обезбеди побараната документација.

Белешки кон посебните финансиски извештаи

Врз основа на јавни информации достапни од 10 декември 2008 година имаме сознанија дека Одделот за организиран криминал при МВР ги предал досиејата на канцеларијата на Основното јавно обвинителство за организиран криминал и корупција со предлог да се покрене кривична постапка против Атила Сендреи (поранешен Главен извршен директор на Македонски Телеком АД - Скопје), Ролф Плат (поранешен Главен финансиски директор на Македонски Телеком АД - Скопје), Михаил Кефалојанис (поранешен член на Одборот на директори во Каменимост и поранешен член на одборот на директори во Телемакедонија) и Золтан Кишјухас (поранешен Главен извршен директор на Каменимост и поранешен неизвршен член на Одборот на директори на Македонски Телеком АД - Скопје) поради основано сомнение за извршено кривично дело. За овие лица се предлага да бидат обвинети за „злоупотреба на службена должност и овластувања“ на нивните позиции во Македонски Телеком АД - Скопје преку склучување на договори за консултантски услуги во однос на коишто немало намера ниту пак потреба од какви било услуги за возврат.

Основниот суд Скопје 1 во Скопје, Истражен оддел за организиран криминал достави покана до Друштвото во врска со кривичните пријави против претходно наведените лица и побара изјава дали Друштвото претрпело какви било штети како резултат на наведените договори за консултантски услуги.

По неколку одложувања на судското рочиште за истражната постапка што се води при Основниот Суд Скопје 1 Скопје, на рочиштето одржано на 13 април 2009 година, претставниците на Македонски Телеком АД – Скопје го презентираа ставот на Друштвото дека земајќи ја предвид тековната независна интерна истрага спроведувана од страна на White&Case, а одобрена од страна на Одборот на директори на Друштвото, прерано е да се најави каква било штета којашто би можела да биде причинета со спроведувањето на наведените договори или во врска со нив. На 11 мај 2010 година беше изведена експертиза и експерти од Министерството за правда на Република Македонија – Канцеларија за судска експертиза - Скопје, побара дополнителни документи од страна на Друштвото со цел да се подготви експертизата. Експертите побараа дополнителни информации во врска со одредени договори склучени во 2005 и 2006 година, и поврзаните фактури. На 1 ноември 2010 година Друштвото ги собра и достави бараните информации/документи до Канцеларија за судска експертиза.

На 14 март 2011 година, од Основниот суд Скопје 1 Друштвото доби примерок од документот “Наод и мислење”, од ноември 2010 година, издаден од Бирото за судско вештачење на Основниот суд Скопје 1 како резултат од вештачењето. Документот „Наод и мислење“ се однесува на и содржи заклучоци за пет договори склучени со Чаптекс и Космотелко во 2005 и 2006 година, а кои претходно биле разгледани од страна на Одборот за ревизија на Маѓар Телеком. Во документот “Наод и мислење” се заклучува дека, врз основа на овие договори биле направени издатоци во износ од 3,975 милиони евра од страна на Друштвото и Каменимост кон Чаптекс “без доказ за извршени услуги”; соодветно, акционерите на Друштвото и Каменимост, пропорционално на нивниот акционерски удел, претрпеле штети во погоре наведениот вкупен износ како резултат на намалените средства за плаќање на дивиденда во 2005 и 2006 година.

Врз основа на јавно достапните информации имаме сознание дека јавниот обвинител во 2011 година поднел обвинителен акт против г-дин Сендреи, г-дин Кишјухас и г-дин Плат, но не и против г-дин Кефалојанис. Судското рочиште се одржа на крајот на 2011 година, но беше одложено бидејќи судот не можеше да го обезбеди присуството на ниту еден од обвинетите. Друштвото, како оштетена страна во овој случај, нема добиено официјална судска покана за рочиштето.

Според прашањата поставени од страна на истражниот судија би можело да се заклучи дека јавниот обвинител го ословува Друштвото како оштетена страна од дејствијата на обвинетите. Сепак, врз основа на содржината на налогот за вештачење издаден од истражниот судија, и врз база на вештачењето, може да се заклучи дека сега оштетени страни се акционерите на Друштвото (Каменимост АД Скопје, Република Македонија и малцинските акционери), а отпука и државниот буџет, бидејќи Република Македонија е акционер во Друштвото. Поради тоа, јавниот обвинител треба да појасни кој се смета за оштетена страна во овој конкретен случај, што е од големо значење за позицијата на Друштвото во оваа постапка и за неговите понатамошни активности. Во моментот нема никакви индикации дека Друштвото може да се смета за одговорно и да му се наложи да плати пенали или парични казни за кривичната постапка којашто е иницирана против поединците.

Немаме сознанија за било какви информации како резултат на барања од било кое регулаторно тело или други надворешни страни, од кои би можеле да заклучиме дека финансиските извештаи може да бидат неточни, вклучувајќи го и ефектот од можни незаконски дејства.

Белешки кон посебните финансиски извештаи

2. ЗНАЧАЈНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ

Основните сметководствени политики усвоени во подготвувањето на овие финансиски извештаи се прикажани подолу. Сметководствените политики се конзистентни со оние кои се применети во претходните години, освен ако не е поинаку наведено.

2.1. Основа за изготвување

Финансиските извештаи на Македонски Телеком АД – Скопје се изготвени во согласност со Меѓународните стандарди за финансиско известување (МСФИ).

Финансиските извештаи се прикажани во илјади македонски денари.

Изготвувањето на финансиски извештаи во согласност со МСФИ подразбира раководството да врши проценки и претпоставки кои влијаат врз прикажаните износи во финансиските извештаи и белешките поврзани со нив. Деловите кои вклучуваат висок степен на претпоставки и комплексност или каде што проценките и претпоставките се значајни во однос на финансиски извештаи се прикажани во белешка 4. Фактичките резултати може да се разликуваат од тие проценки.

2.1.1. Стандарди, измени и интерпретации ефективни и прифатени од Друштвото во 2011 година:

- МСС 24 (ревидиран) Обелоденувања за поврзани страни. Во ноември 2009 година, OMCC издаде ревидирана верзија на МСС 24 Обелоденувања за поврзани страни. До сега, доколку ентитетот е под контрола или значително влијание на владата, истиот беше должен да обелодени информации во однос на сите трансакции со други ентитети што се под контрола или значително влијание на истата влада. Ревидираниот стандард сè уште наложува обелоденувања коишто се важни за корисниците на финансиските инструменти, но ги отстранува барањата за обелоденување на информации чиешто собирање чини скапо и коишто се од помала вредност за корисниците. Стандардот ја постигнува ваквата рамнотежа со наложување на обелоденување во врска со овие трансакции само доколку тие се поединечно или збирно значителни. Исто така, OMCC ја поедностави дефиницијата на поврзана страна и ги отстрани недоследностите. Друштвото го усвои ревидираниот стандард на 1 јануари 2011 година. Бидејќи Друштвото нема трансакции во 2011 година со друштва контролирани од Владата на Република Македонија кои поединечно или збирно се значајни, ревидираниот стандард немаше значително влијание на обелоденувањата во финансиските извештаи на Друштвото.

2.1.2. Стандарди, измени и интерпретации ефективни во 2011 година, но кои не се релевантни за Друштвото:

- МСС 32 (изменет) Финансиски инструменти. OMCC објави измена на МСС 32 Финансиски инструменти: Презентација во октомври 2009 година. Со измената се појаснува класификацијата на откупливите финансиски инструменти како главнина или обврски за емисија на откупливи финансиски инструменти што се деноминирани во валута различна од функционалната валута на издавачот. Пред измената, овие откупливи финансиски инструменти се евидентираа како дериватни обврски. Со измената се наложува таквата емисија на откупливи финансиски инструменти понудена пропорционално на сите постојни акционери на ентитетот да се класифицира како главнина. Класификацијата е независна од валутата во која е деноминирана цената на реализација. Измената немаше никакво влијание врз финансиските извештаи на Друштвото бидејќи Друштвото нема такви инструменти.
- МСФИ 1 OMCC го измени МСФИ 1 во јануари 2010 година и во декември 2010 година. Со оглед на фактот дека Друштвото веќе долги години своето финансиско известување го врши според МСФИ, за истата не се релевантни ниту првичниот стандард, ниту која била ревизија на истиот.
- КТМФИ 14 (изменет) МСС 19 - Ограничување на утврдените средства за бенефиции на вработените, барањата за минимално инвестирање и нивната взаемна поврзаност. Во ноември 2009 година, OMCC издаде измена на КТМФИ 14, со која се коригира една ненамерна последица од КТМФИ 14. Без измените, во некои околности, на ентитетите не им е дозволено да признаваат одредени доброволни претплати за придонеси за минимално инвестирање како средство. Со измената се дозволува таквиот ентитет да го третира ова предвремено плаќање како средство. Изменетото толкување не се однесува на Друштвото бидејќи истата нема финансирани утврдени програми за бенефиции по пензионирањето.

Белешки кон посебните финансиски извештаи

- КТМФИ 19 Порамнување на финансиски обврски со инструменти на главнина. Со ова Толкување издадено во ноември 2009 година се појаснуваат барањата од МСФИ кога ентитетот повторно преговара за условите на одредена финансиска обврска со неговиот кредитор, при што кредиторот е согласен да ги прифати акциите или други инструменти на главнина на ентитетот со цел целосно или делумно да се порамни финансиската обврска. Толкувањето не изврши никакво влијание на финансиските извештаи на Друштвото бидејќи истата не врши порамнување на своите финансиски обврски со инструменти на главнина.

2.1.3. Стандарди, измени и интерпретации кои сè уште не се ефективни и за кои не е извршено предвремено прифаќање од Друштвото:

- МСС 1 (изменет). ОМСС издаде измена на МСС 1 Презентирање на финансиски извештаи во јуни 2011 година. Измените на МСС 1 го задржуваат пристапот на „еден или два извештаи“ по избор на ентитетот и само го ревидираат начинот на кој се презентира останатата сеопфатна добивка: барање на посебни подзбирани за оние елементи кои можат да бидат рекласифицирани во делот на добивката или загубата во билансот на успех (преработени) и оние елементи што нема да бидат рекласифицирани. Измената треба да се применува за годишните периоди коишто започнуваат на или по 1 јули 2012 година.
- МСС 19 (изменет). ОМСС ги издаде измените на МСС 19 – Користи за вработените во јуни 2011 година. Измените се фокусираат на следниве клучни области:
 - Признавање (само на дефинирани планови за користи) – елиминирање на „коридор пристапот“
 - Презентирање (само на дефинирани планови на користи) - добивките и загубите што произлегуваат од повторни мерења треба да се презентираат (само) во останатата сеопфатна добивка (елиминирање на преостанатите опции)
 - Обелоденувања – зголемување на барањата за обелоденување, на пр.
 - карактеристиките на дефинираните планови за користи на друштвото,
 - износи што се признаваат во финансиските извештаи,
 - ризици што произлегуваат од дефинираните планови за користи, и
 - учество во планови на повеќе работодавци
 - Подобрено / појаснето упатство во врска со неколку области на стандардот, т.е.
 - класификација на користите,
 - признавање на користите поради прекин на вработувањето; и
 - каматна стапка во врска со очекуваниот поврат на средствата на планот

Примена на измените се бара за годишните периоди што започнуваат на или по 1 јануари 2013 година. Не очекуваме усвојувањето на изменетиот стандард да резултира со значителни промени во финансиските извештаи на Друштвото.

- МСФИ 7 (изменет). ОМСС објави измена на МСФИ 7 Измени на МСФИ 7 - Финансиски инструменти: Обелоденувања во октомври 2010 година. Со измената се бараат квантитативни и квалитативни обелоденувања во врска со преносите на финансиски средства што не резултираат со целосно депривирање, или што резултираат со продолжена вклученост. Целта на ова е да им се овозможи на корисниците на финансиските извештаи да го подберат нивното разбирање на таквите трансакции (на пример, секуритизации), вклучувајќи го и разбирањето на можните ефекти од какви било ризици кои можат да останат кај ентитетот кој ги префрлил средствата. Со измените исто така се бараат дополнителни обелоденувања доколку при крајот на извештајниот период се преземат диспропорционално многу такви трансакции. Примената на измената е задолжителна за годишните периоди коишто започнуваат на или по 1 јули 2011 година. Се дозволува примената да настапи и порано. Не очекуваме усвојувањето на новиот изменет стандард да резултира со значителни измени во обелоденувањата во финансиските извештаи на Друштвото.
- МСФИ 9 Финансиски инструменти. Стандардот го сочинува првиот дел од триделниот проект за замена на МСС 39 (Финансиски инструменти: Признавање и мерење) со нов стандард којшто ќе биде познат како МСФИ 9 Финансиски инструменти. МСФИ 9 ја пропишува класификацијата и мерењето на финансиското средство и

Белешки кон посебните финансиски извештаи

обврската. Останатите фази на овој проект се во тек и истите се однесуваат на исправката на вредност на финансиски инструменти и хеџинг сметководството, како и понатамошниот проект во врска со депризнавање.

Финансиски средства - Првично признавање, МСФИ 9 бара финансиските средства да се мерат по објективна вредност. По првичното признавање, финансиските средства продолжуваат да се мерат во согласност со нивната класификација според МСФИ 9. Онаму каде што финансиското средство се класификува и мери според амортизирана вредност, се наложува обврска истото да се тестира за исправка на вредност според барањата за исправка на вредност од МСС 39. Во МСФИ 9 се утврдени правилата за класификација дадени во продолжение.

- МСФИ 9 наложува финансиските средства да се класификуваат како последователно мерени или според амортизирана или според објективна вредност. Постојат два услови што мора да бидат исполнети за класификување на финансиското средство по амортизирана вредност. (1) Целта на бизнис моделот на ентитетот во врска со управувањето со финансиски средства треба да биде да се чуваат средства со цел да се врши наплата на парични текови според договори; и (2) Договорните услови за финансиското средство на конкретни датуми предизвикуваат парични текови коишто се исклучиво плаќања на главнина и камата на преостанатиот износ од основниот долг. Доколку кој било од овие услови не е исполнет, финансиското средство се класификува според објективната вредност.
- Опција објективна вредност: МСФИ 9 дозволува ентитетот да определи инструмент, којшто инаку би бил класификуван во категоријата на амортизирана вредност, да се класификува според објективна вредност преку добивка или загуба, доколку таквата определба ја отстранува или значително ја намалува евентуалната недоследност при мерењето или признавањето (сметководствена неусогласеност).
- Сопственички инструменти: Стандардната категорија за сопственички инструменти е утврдена според објективната вредност преку добивка или загуба. Сепак, со стандардот е утврдено дека ентитетот може да направи неотповиклив избор при првичното признавање со цел да се прикажат сите промени во објективната вредност за вложувања во главнина што не се чуваат за тргување во рамките на останатата сеопфатна добивка. За овие добивки или загуби според објективна вредност не се поднесуваат извештаи како дел од добивката или загубата на ентитетот што поднесува извештаи. Само дивидендите што се добиваат од овие вложувања се евидентираат во добивка или загуба.
- Вградени деривати: Барањата од МСС 39 во однос на вградените деривати се променети од аспект на тоа што тие повеќе не наложуваат вградените деривати да бидат одделени од основните договори за финансиското средство.
- Рекласификација: МСФИ 9 наложува рекласификација помеѓу објективната и амортизираната вредност кога и само кога постои промена во бизнис моделот на ентитетот. „Спорните правила“ содржани во МСС 39 се отстранети.

Финансиски обврски - МСФИ 9 "Финансиски инструменти" поставува услови за сметководството на финансиските обврски и ги заменува соодветните правила во МСС 39 "Финансиски инструменти: признавање и мерење". Новите објави:

- Ги превзема правилата на МСС 39 за признавање и депризнавање непроменети.
- Ги превзема повеќето од барањата на МСС 39 за класификација и мерење.
- Ги елиминира исклучоците од мерењето по објективна вредност за деривативните обврските коишто се поврзани и коишто мора да се порамнети со испорака на некотирани сопственички инструмент.
- Ги променува барањата поврзани со опцијата по објективна вредност за решавање на сопствениот кредитен ризик.

Ентитетот треба да го применува МСФИ 9 за годишните периоди коишто започнуваат на или по 1 јануари 2015 година. Се дозволува примената да настапи и порано. Ентитетот што поднесува извештаи треба да го применува МСФИ 9 ретроактивно. За ентитетите што ќе го усвојат МСФИ 9 за периодите што започнуваат пред 1 јануари 2012 година, МСФИ обезбедуваат ослободување при преминот во однос на повторното искажување на компаративните информации. Друштвото во моментот ги анализира можните промени во посебните финансиски извештаи на Друштвото кои ќе бидат резултат на усвојувањето на новиот стандард.

- МСФИ 10, МСФИ 11, МСФИ 12, МСС 27 (изменети) и МСС 28 (изменет). ОМСС ги објави МСФИ 10 Консолидирани финансиски извештаи, МСФИ 11 Заеднички спогодби, МСФИ 12 Обелоденување на удели во

Белешки кон посебните финансиски извештаи

други ентитети и измени на МСС 27 Посебни финансиски извештаи и МСС 28 Вложувања во придружени претпријатија во мај 2011 година.

МСФИ 10 го заменува упатството за консолидација во МСС 27 Консолидирани и посебни финансиски извештаи и ПКТ-12 Консолидација – Ентитети со посебна намена со воведување на единствен модел за консолидација за сите ентитети базиран на контрола, независно од природата на корисникот на инвестицијата (односно, ентитетот се контролира преку правата на глас на инвеститорите или преку други договорни аранжмани како што е вообичаено кај ентитетите со посебна намена). Според МСФИ 10, контролата се базира на фактот дали инвеститорот има:

- моќ врз корисникот на инвестицијата;
- изложеност или права на варијабилни поврати на инвестицијата од неговиот удел во корисникот на инвестицијата; и
- способност да ја користи својата моќ врз корисникот на инвестицијата за да влијае на износот на повратите на инвестицијата.

МСФИ 11 воведува нови сметководствени барања за заеднички спогодби, заменувајќи го МСС 31 Учества во заеднички вложувања. Опцијата за примена на методот за пропорционална консолидација при евидентирање на заеднички контролирани ентитети е отстранета. Освен тоа, МСФИ 11 ги елиминира заеднички контролираните средства за сега да се прави разлика само меѓу заеднички работења и заеднички вложувања. Заедничко работење е заедничка спогодба со која страните, кои имаат заедничка контрола, имаат права во однос на средствата и обврски во однос на финансиските обврски. Заедничко вложување е заедничка спогодба со која страните, кои имаат заедничка контрола, имаат права на нето средствата.

Со МСФИ 12 ќе се бараат подобри обелоденувања како за консолидираните ентитети така и за неконсолидираните ентитети во кои ентитетот има удел. Целта на ИФРС 12 е да се бараат информации според кои корисниците на финансиските извештаи можат да ја оценат основата за контрола, евентуалните ограничувања на консолидираните средства и обврски, изложеноста на ризици кои произлегуваат од уделот во неконсолидирани структурирани ентитети и учеството на сопствениците на неконтролен удел во активностите на консолидираните ентитети.

Барањата кои се однесуваат на посебни финансиски извештаи не се променети и истите се вклучени во изменетиот МСС 27 Посебни финансиски извештаи. Останатите делови од МСС 27 се заменети со МСФИ 10. МСС 28 Вложувања во придружени претпријатија е изменет за да биде во согласност со измените базирани на издадените МСФИ 10, МСФИ 11 и МСФИ 12.

Ентитетот треба да го применува овој пакет на пет нови и ревидирани стандарди за годишните периоди кои започнуваат на или по 1 јануари 2013 година. Не очекуваме нивното усвојување да резултира во значителни измени во финансиските извештаи на Друштвото.

- МСФИ 13 ОМСС го објави МСФИ 13 Мерење на објективната вредност во мај 2011 година за да го замени упатството за мерење на објективната вредност во постојната литература за сметководство според МСФИ со еден стандард. МСФИ е резултат на заедничките напори на ОМСС и ОФСС за креирање на рамка за конвергирана објективна вредност. МСФИ 13 ја дефинира објективната вредност, дава упатство за определување на објективната вредност и бара обелоденувања на мерењата на објективната вредност. Меѓутоа, МСФИ 13 не ги менува барањата во однос на тоа кои ставки треба да бидат измерени или обелоденети според објективната вредност. МСФИ 13 бара зголемување на конзистентноста и споредливоста на мерењата на објективната вредност и соодветните обелоденувања преку „хиерархија на објективната вредност“. Хиерархијата ги категоризира влезните информации, кои се користат во техниките на вреднување, на три нивоа. Хиерархијата им дава најголем приоритет на (некоригираните) котирали цени на активните пазари за идентични средства или обврски, а најнизок приоритет на интерните информации добиени од друштвото. Ако влезните информации кои се користат за мерење на објективната вредност се категоризирани на различни нивоа во хиерархијата на објективни вредности, мерењето на објективната вредност целосно се категоризира во нивото на влезни информации на најниско ниво кое е значајно за целокупното мерење (врз основа на примената на проценка). Новиот стандард треба да се применува за годишните периоди коишто започнуваат на или по 1 јануари 2013 година. Се дозволува примената да настапи и порано. Не очекуваме усвојувањето на новиот стандард да резултира во значителни измени во финансиските извештаи на Друштвото. Стандарди, измени и интерпретации кои сè уште не се ефективни и кои не се релевантни за работењето на Друштвото:

Белешки кон посебните финансиски извештаи

- МСС 12 (изменет). Во декември 2010 година, ОМСС ја издаде објавата "Одложен данок: Обнова на клучните средства - Измени и дополнувања на МСС 12". Новата објава на "Одложениот данок: Обнова на клучните средства - Измени и дополнувања на МСС 12" поставува претпоставките за обновување (на пример, употреба или за продажба) на одредени средства. Ова е важно во случаите каде што одреден тип на наплата има различни даночни последици. Објавата поставува променлива претпоставка дека сметководствената вредност на вложувањата во недвижности кои се мерат со помош на моделот на објективна вредност во МСС 40 ќе се обнови со продажба. Покрај тоа, книговодствената вредност на средствата кои не се амортизираат мерена со помош на моделот на ревалоризација согласно МСС 16 секогаш се смета дека треба да се надомести преку продажба. Измената го заменува SIC 21 а ќе се применува за годишни периоди почнувајќи на или по 1 јануари 2012 година. Се дозволува примената да настапи и порано. Бидејќи Друштвото нема инвестиции во недвижности или средства кои не се амортизираат и кои се мерат со помош на моделот на ревалоризација во МСС 16, изменетиот стандард нема да има влијание врз финансиските извештаи на Друштвото.
- КТМФИ 20 Во октомври 2011 година, ОМСС го објави КТМФИ 20 Трошоци за ослободување од отпад во производствената фаза на површински коп. Толкувањето се применува за годишните периоди коишто започнуваат на или по 1 јануари 2013 година. Се дозволува примената да настапи и порано. Бидејќи Друштвото нема рударска дејност, толкувањето нема да има никакво влијание на финансиските извештаи на Друштвото.

2.2. Вложувања во подружници

Вложувањата во подружниците се прикажани по набавна вредност намалени за исправката. Набавната вредност ги вклучува директните трошоци за инвестицијата.

Подружниците на Друштвото и учеството во сопственоста се прикажани подолу:

	Земја каде е инкорпорирана	Учество во сопственост На 31 декември 2011	Учество во сопственост На 31 декември 2010
T-Мобиле Македонија АД	Македонија	100	100
е-Македонија	Македонија	100	100

T-Мобиле Македонија АД е водечки компанија која обезбедува услуги од областа на мобилната телефонија во Македонија, додека е-Македонија е фондација основана со цел давање поддршка за примена и развој на информациона технологија во Македонија.

2.3. Трансакции во странска валута

2.3.1. Функционална и презентациона валута

Посебните финансиски извештаи се прикажани во илјади македонски денари кој е функционална и презентациона валута на Друштвото.

2.3.2. Трансакции и салда

Трансакциите во странска валута се искажуваат во денари според курсот важечки на денот на трансакцијата. Монетарните средства и обврски искажани во странска валута на датумот на изготвување на извештајот за финансиска состојба се претвораат во денари според средниот курс важечки на денот на извештајот за финансиска состојба, а приходите и расходите произлезени од оваа основа се признаваат во добивката или загубата (Финансиски приходи/трошоци). Немонетарните средства и обврски искажани во странска валута се претвораат во денари според курсот важечки на денот на трансакцијата.

Девизните средства со кои што работи Друштвото се претежно евра (ЕУР) и американски долари (УСД).

Официјалните курсеви важечки на 31 декември 2011 и 2010 година беа како што следи:

	2011	2010
	MKD	MKD
1 УСД	47,53	46,31
1 ЕУР	61,51	61,51

Белешки кон посебните финансиски извештаи

2.4. Финансиски инструменти

Финансиски инструмент е било каков договор кој што предизвикува финансиско средство кај еден ентитет и финансиска обврска или сопственички инструмент кај друг ентитет.

Финансиските средства на Друштвото вклучуваат парични средства и еквиваленти на парични средства, депозити во банки, сопственички инструменти на други ентитети (расположливи за продажба и по објективна вредност преку добивката или загубата) и договорни права да прими парични средства (побарувања од купувачи и останати побарувања) или друго финансиско средство од друг ентитет.

Финансиските обврски на Друштвото вклучуваат обврски кои произлегуваат од договорните обврски да испорача парични средства или други финансиски средства на друг ентитет (недеривативни финансиски средства). Во основа, финансиските обврски вклучуваат обврски кон добавувачи и останати обврски.

2.4.1. Финансиски средства

Друштвото ги класификува финансиските средства во следниве категории:

- а) финансиски средства по објективна вредност преку добивката или загубата
- б) заеми и побарувања
- в) финансиски средства расположливи за продажба

Класификацијата зависи од целите за коишто се стекнати овие средства. Раководството ја определува класификацијата на финансиските средства при иницијалното признавање.

Стандардните продажби и купувања на финансиски средства се признаваат на датумот на тргување, т.е. на датумот на кој Друштвото презело обврска за продажба или купување на средството. Инвестициите иницијално се признаваат по објективна вредност плус трансакциските трошоци за сите финансиски средства коишто не се прикажани по објективна вредност преку добивката или загубата. Финансиските средства прикажани по објективна вредност преку добивката или загубата иницијално се признаваат по објективна вредност, а трансакциските трошоци се признаваат како трошок во добивката или загубата.

На секој датум на извештајот за финансиска состојба, Друштвото проценува дали има објективни докази дека финансиското средство е оштетено. Постојат објективни докази за оштетување доколку како резултат на настани на загуба што се случиле по првичното признавање на средството има влијание на проценетите идни парични текови на финансиското средство или група на финансиски средства кои можат со сигурност да се проценат.

Загубите од оштетување на финансиски средства се признаваат во добивката или загубата наспроти сметки за исправка за да се намали сегашната вредност се до депризнавање на финансиското средство, кога нето сегашната вредност (вклучувајќи и било какви загуби од оштетување) се депризнава од Извештајот за финансиска состојба. Добивките или загубите при депризнавањето се пресметуваат како разлика помеѓу приливите од продажба и нето сегашната вредност којашто е депризнаена.

Финансиските средства престануваат да се признаваат (депризнавање) кога правото да се примаат парични приливи од инвестицијата е истечено или пренесено и Друштвото ги има пренесено значајните ризици и придобивки од сопственоста.

- (а) Финансиски средства прикажани по објективна вредност преку добивката или загубата

Оваа категорија ги содржи оние финансиски средства прикажани по објективна вредност преку добивката или загубата при нивното иницијално признавање. Финансиското средство е класификувано во оваа категорија доколку е така одредено од страна на раководството кое донесува одлуки за набавка и продажба врз основа на нивната објективна вредност во согласност со инвестиционата стратегија на Друштвото за чување на вложувањата во сопственото портфолио се до моментот на појавување на поволни пазарни услови за нивна продажба.

Финансиските средства прикажани по објективна вредност преку добивката или загубата последователно се прикажуваат по објективна вредност. Добивките и загубите коишто произлегуваат од промената на објективната вредност на финансиските средства по објективна вредност преку добивката или загубата, се признаваат во добивката или загубата (Финансиски приходи/расходи) во периодот во кој настануваат.

Белешки кон посебните финансиски извештаи

Приходот од дивиденди од финансиските средства по објективна вредност преку добивката или загубата, се признава во добивката или загубата кога е воспоставено правото на Друштвото да ја добие наплатата на истата и кога економските користи се веројатни.

(б) Заеми и побарувања

Заемите и побарувањата се недеривативни финансиски средства со фиксни или детерминирани плаќања кои не котираат на активниот пазар. Тие се вклучени во обртни средства, со исклучок на оние чие доспевање е по 12 месеци, по датумот од извештајот за финансиска состојба. Овие се класифицирани како нетековни средства.

Следниве ставки се вклучени во категоријата „заеми и побарувања“:

- парични средства и еквиваленти на паричните средства
- депозити во банки
- побарувања од купувачите
- останати побарувања
- заеми на вработени
- побарувања и заеми на трети лица

Заемите и побарувањата иницијално се признаваат по објективна вредност, а последователно се мерат по амортизирана вредност користејќи го методот на ефективна каматна стапка.

Парични средства и еквиваленти на паричните средства

Паричните средства и еквивалентите на паричните средства се состојат од средства во благајна, депозити по видување и останати краткорочни високо ликвидни инвестиции со рок на доспеаност од три месеци или помалку.

Доколку се случи исправка на парични средства и еквиваленти на паричните средства, истата ќе биде признаена во добивката или загубата (расходи од финансирање).

Побарувања од купувачите и останати побарувања

Побарувањата од купувачите и останатите побарувања иницијално се признаваат по објективна вредност, а последователно се мерат по амортизирана вредност користејќи го методот на ефективна каматна стапка и намалени за исправка на вредноста заради оштетување. Исправката на вредност заради оштетување на побарувањата од купувачите и останатите побарувања се формира кога постојат објективни докази дека Друштвото нема да може да ги наплати сите доспеани износи согласно оригиналните услови на побарувањето. Значајните финансиски потешкотии на должникот, веројатноста дека ќе влезе во стечај или финансиска реорганизација и задоцнетото плаќање се сметаат за индикатори дека побарувањето е оштетено.

Доколку има објективни докази дека настанало оштетување на заеми и побарувања признаени по амортизирана вредност, износот на исправката на вредност се утврдува како разлика меѓу сегашната вредност на средството и сегашната вредност на предвидените идни парични текови (исклучувајќи ги идните кредитни загуби кои се уште не се случени) дисконтирани со оригиналната ефективна каматна стапка на финансиското средство (т.е. ефективната каматна стапка пресметана на иницијалното признавање). Сегашната вредност на средството е намалена со користење на сметка за исправка, а износот на загубата е признаен во добивката или загубата (Останати расходи од работењето - Исправка на вредноста на сомнителни и спорни побарувања).

Политиката на Друштвото за групна проценка за оштетување се базира на старосната структура на побарувањата поради големиот број од релативно слични видови на купувачи.

За најголемите купувачи и странските купувачи, како и за купувачи кои се во процес на ликвидација или стечај, исправката е пресметана на индивидуална основа. Во 2011 година Друштвото изврши детална анализа на портфолијата на купувачи, и во индивидуалното вреднување ги вклучи исто така и корисниците на интерконекциски услуги. Индивидуално вреднување исто така се врши во специјални околности.

Кога побарувањето од купувачот е ненаплатливо, се отпишува преку добивката или загубата (Останати оперативни трошоци - Исправка на вредноста на сомнителни и спорни побарувања) со паралелно ослободување на кумулираната исправка на сметката за исправка на побарувањата од купувачите. Последователните враќања на износите претходно отпишани се пребиени со признаените исправки на вредност во добивката или загубата.

Белешки кон посебните финансиски извештаи

Доколку во некој последователен период износот на оштетувањето се намали и тоа намалување објективно може да се поврзе со настан кој настанал после признавањето на оштетувањето (како на пример подобрување во кредитниот рејтинг на должникот), претходно признаената загуба ќе биде вратена со корекција на сметката за исправка на побарувањата. Сегашната вредност на финансиското средство на датумот на кој се враќа загубата не смее да ја надмине амортизираната вредност која би била пресметана доколку оштетувањето не било признаено. Вредноста на вратената загуба ќе биде признаена во добивката или загубата како намалување на Останати расходи од работењето (Исправка на вредноста на сомнителни и спорни побарувања).

Износите кои се должат кон и побаруваат од другите мрежни оператори се прикажани на нето основа во случаите каде постои право за пребивање и износите се подмируваат на нето основа (како на пример побарувањата и обврските поврзани со меѓународен сообраќај).

Заеми за вработени

Заемите за вработени иницијално се признаваат по објективна вредност а последователно се мерат по амортизирана вредност користејќи го методот на ефективна каматна стапка.

Разликата помеѓу номиналната вредност на дадените кредити и иницијалната објективна вредност на заемите за вработени се признава како однапред платени бенефиции на вработени. Каматите од дадените заеми пресметани по методот на ефективна камата се признаваат како финансиски приходи, додека однапред платените бенефиции на вработените се амортизираат како Трошоци за вработените рамномерно за времетраењето на заемот.

Загубите од исправката на заемите за вработени, доколку се случат, се признаваат во добивката или загубата (трошоци за вработени).

(в) Финансиски средства расположливи за продажба

Финансиски средства расположливи за продажба се недеривативи кои се или одредени во оваа категорија или не се класифицирани во некоја од другите категории. Тие се вклучени во нетековните средства освен ако раководството има намера да ги продаде финансиските средства во рок од 12 месеци од датумот на извештајот за финансиска состојба. Стекнувањето и продажбата на финансиските средства се признаваат на денот на тргувањето - датумот на кој Друштвото се обврзува да купи или продаде некое средство.

По иницијалното признавање, сите расположливи средства за продажба се мерат по објективна вредност со исклучок на некој инструмент кој што не е котиран на активниот пазар и чија што објективна вредност не може реално да се измери и во тој случај истиот се прикажува по набавна вредност, вклучувајќи ги трансакциските трошоци намалени за трошоците на оштетувањето. Намерата на Друштвото е да ги отуѓи овие средства кога ќе се појават поволни услови на пазарот за нивна продажба. Промените на објективната вредност на финансиските средства кои се класификувани како расположливи за продажба се признаваат во капиталот. Кога финансиските средства, класификувани како расположливи за продажба ќе се продадат или ќе претрпат оштетување, акумулираната објективна вредност, признаена во капиталот, се вклучува во добивката или загубата, како добивка или загуба од вложувања во хартии од вредност.

Друштвото оценува на секој датум на извештајот за финансиска состојба дали има објективен доказ дека финансиското средство е оштетено. Објективен доказ за оштетување има, кога како резултат на настани на загуба кои се случиле по иницијалното признавање на средството има влијание врз проценетите идни парични текови на финансиските средства или групата на финансиски средства кои можат со сигурност да се проценат. Доколку постои таков доказ за финансиски средства расположливи за продажба, кумулативната нереализирана добивка (доколку постои) е рекласифицирана од Останат сеопфатен приход во Добивката или загубата и секоја останата разлика е исто така признаена во Добивката или загубата (Финансиски приходи). Загубите поради оштетување признаени во добивката или загубата за капитални инструменти не се признаваат повторно преку добивката или загубата.

Доколку средствата расположливи за продажба се продадени или откупени, и поради тоа депризнаени, корекцијата на објективната вредност акумулирана во капитал е рекласифицирана од Останат сеопфатен приход во Добивката или загубата (Финансиски приход).

Белешки кон посебните финансиски извештаи

2.4.2. Финансиски обврски

Обврски кон добавувачи и останати обврски

Обврските кон добавувачи и останати обврски (вклучувајќи ги и проценките) иницијално се признаваат по објективна вредност, а последователно се мерат по амортизирана вредност користејќи го методот на ефективна каматна стапка.

Заради краткиот рок на доспевање, сметководствената вредност на обврските кон добавувачи и останатите обврски е приближна на нивната објективна вредност.

2.5. Залихи

Залихите се искажуваат по вредност пониска од набавната или нето пазарна вредност. Нето пазарната вредност е проценета продажна цена во нормални услови на делување, намалена за проценетите трошоци за продажба.

Набавната вредност на залихите се евидентира според принципот просечни цени и ги вклучуваат трошоците настанати за нивна набавка и доведување на постојната состојба и локација.

Телефонските апарати врзани во промотивни активности, често се продаваат по пониска од набавната вредност за целите на добивање на нови претплатници со обврзувачки период за користење на услугата. Таквите загуби од продажба на опрема се евидентираат само при настанување на продажбата, бидејќи истите се продадени како дел од профитабилен договор за услуги со купувачот и доколку номиналната продажна цена е повисока од набавната вредност на телефонот. Доколку номиналната продажна цена е пониска од набавната, разликата веднаш се признава како исправка.

Загубите од исправката на залихите се признаваат во Останати расходи од работењето (Исправката на вредноста на залихите до нето продажна вредност).

2.6. Нетековни средства наменети за продажба

Средствата се класифицираат како средства наменети за продажба доколку повеќе не се потребни за идното работење на Друштвото, доколку се идентификувани за продажба и се очекува дека ќе бидат продадени во наредните 12 месеци. Овие средства се прикажани по пониска од сегашната вредност или објективната вредност намалена за трошоците за продажба. Амортизацијата престанува да се пресметува од денот кога средствата добиваат статус на средства наменети за продажба. Кога средствата се означени за продажба и утврдената објективна вредност е пониска од сегашната вредност, разликата се признава во добивката или загубата (Амортизација) како загуба од оштетување.

2.7. Недвижности, постројки и опрема

Недвижностите, постројките и опремата се прикажуваат по набавна вредност намалена за акумулираната амортизација и загубите од оштетување (види белешка 2.9).

Набавната вредност на недвижностите, постројките и опремата се состои од набавната цена, вклучувајќи ја увозната царина и неповратните даноци за набавка, намалена за трговските попусти и рабати и сите директни трошоци направени за средството да се доведе на локација и во услови неопходни за средството да биде способно за употреба на начин кој е одреден од раководството. Иницијалната проценка на трошоците за демонтирање и отстранување на средството, како и за обновување на просторот (реставрација) на кој средството е лоцирано исто така се вклучени во набавната вредност ако стекнатата обврска може да биде признаена како резервирање согласно МСС 37-Резервирања, неизвесни обврски и неизвесни средства.

Набавната вредност на сопствено изградените средства ги вклучува трошоците за материјали и директна работна рака.

Последователни издатоци се вклучени во сегашната вредност на средството, или се признаени како посебно средство, единствено кога е веројатно дека идните економски користи поврзани со средството ќе се прелеат во Друштвото и кога трошокот на средството може да биде измерен веродостојно. Сегашната вредност на заменетиот дел се отпишува. Сите останати издатоци се признаваат во добивката или загубата како трошоци во периодот кога настануваат.

Белешки кон посебните финансиски извештаи

Кога средствата се расходуваат, набавната вредност и акумулираната амортизација се тргаат од сметководствената евиденција и загубата се признава во добивката или загубата како трошок за амортизација.

Кога средствата се продадени, набавната вредност и акумулираната амортизација се тргаат од сметководствената евиденција и добивката или загубата определена со споредување на приливот со сегашната вредност се признава во добивката или загубата (Останати оперативни приходи).

Амортизацијата на недвижностите, постројките и опремата се признава во добивката или загубата на праволиниска основа во текот на проценетиот корисен век на траење на недвижностите, постројките и опремата. На недвижностите, постројките и опремата не им се пресметува амортизација се до моментот кога стануваат расположливи за употреба. Земјиштето не се амортизира. Корисниот век на недвижностите, постројките и опремата и остатокот на вредноста се ревидира, и се коригира ако е потребно, најмалку еднаш годишно. За повеќе детали околу влијанието на последната ревизија на корисниот век на групите на недвижности, постројки и опрема види белешка 11.

Проценетиот корисен век на недвижностите, постројките и опремата е како што следи:

	2011	2010
	Години	Години
Згради	20-40	20-40
Надземни и кабелски линии	20-25	20-25
Телефонски центри	10	10
Компјутери	4	4
Мебел и друга канцелариска опрема	4-10	4-10
Возила	4-10	4-10
Останато	2-15	2-15

2.8. Нематеријални средства

Нематеријалните средства набавени од Друштвото се искажани по набавна вредност намалена за акумулираната амортизација (види подолу) и загубите од оштетување (види белешка 2.9).

Последователните издатоци кај нематеријалните средства се капитализираат единствено кога ја зголемуваат идната економска корисност од нематеријалните средства содржани во специфични средства на кои што се однесуваат. Сите останати издатоци се третираат како трошоци во периодот кога настануваат.

Корисниот век на концесијата и лиценците е одреден врз основа на договорите по основ на кои истите се стекнати и се амортизираат на праволиниска основа во текот на периодот на достапност на фреквенцијата за комерцијална употреба до крајот на иницијалната концесија или периодот за кој е добиена лиценцата. При одредувањето на корисниот век не се земаат во предвид периодите на обновување (види белешка 12).

Проценетиот корисен век е како што следи:

	2011	2010
	Години	Години
Софтвер и лиценци	2-5	2-5
Концесија	18	18

Амортизацијата на нематеријалните средства се признава во добивката или загубата на праволиниска основа во текот на проценетиот корисен век на траење на нематеријалните средства. Корисниот век на нематеријалните средства се ревидира, и се коригира ако е потребно, најмалку еднаш годишно.

При одредување дали одредено средство кое инкорпорира елементи и на недвижност, постројки и опрема и на нематеријално средство треба да се евидентира според МСС 16 – Недвижност, постројки и опрема или како нематеријално средство според МСС 38 – Нематеријални средства, раководството користи проценка за да оцени кои елементи се позначајни и соодветно се признава истото.

Белешки кон посебните финансиски извештаи

2.9. Оштетување на недвижностите, постројките и опремата и нематеријалните средства

Средствата кои имаат неодреден век на користење не се предмет на амортизација и се тестирани годишно за оштетување.

Средствата кои се предмет на амортизација на Друштвото се проценуваат од оштетување кога постојат настани или промени во околностите кои индицираат дека нивната сегашна вредност не е иста со нивната надоместувачка вредност. Загубите од оштетување се признаваат за износот за кои сегашната вредност на средството го надминува неговиот надоместувачки износ. Надоместувачкиот износ претставува поголемиот износ од износот кој ја претставува реалната вредност на средството при продажба, намалена за трошоците и вредноста во употреба. За проценка на оштетување на средствата, истите се групираат на најниско можно ниво за кое може да се утврди независен паричен тек (cash-generating units).

Загубите од оштетување се признаваат во добивката или загубата (Амортизација). Нефинансиските средства кои претрпеле оштетување се ревидираат еднаш годишно за да се утврди можното враќање на оштетување.

2.10. Резервирања и неизвесни обврски

Резервирањата се признаваат кога Друштвото има сегашна законска или конструктивна обврска како резултат на изминати настани и е веројатно дека ќе настане одлив на средства со цел да се подмири оваа обврска и кога е можно да се направи веродостојна проценка на износот на обврската.

Резервирањата се мерат и евидентираат како најдобра можна проценка на износот кој е потребен да се подмири сегашната обврска на датумот на извештајот за финансиска состојба. Проценката може да се пресмета како пондериран просек од очекуваните потенцијални исходи или, исто така, може да биде еден исход со најголема веројатност. Резервирањата се признаени во добивката или загубата на соодветен трошок кој одговара на природата на резервирањето.

За неизвесните обврски не се врши резервирање. Неизвесна обврска е можна обврска која произлегува од минат настан и чиешто постоење ќе биде потврдено само со случување или не-случување на еден или повеќе несигурни идни настани кои не се во целост под контрола на ентитетот, или сегашна обврска кој произлегува од минат настан но не е признаена бидејќи не е веројатно дека ќе има одлив на ресурси кои вклучуваат економски користи за исплата на таа обврска или не може да се направи веродостојна проценка на износот на обврската.

2.11. Акционерски капитал

Обичните акции се класифицирани во акционерскиот капитал.

2.12. Сопствени акции

Кога Друштвото купува сопствени акции, износот кој е платен, кој ги вклучува и директните променливи трошоци (намалени за данок на добивка), е намален од запишаниот капитал на акционерите на Друштвото се додека акциите не се отповикани или повторно издадени. Кога сопствените акции се повторно издадени примениот надоместок (намален за било кои директно припишани променливи трошоци и поврзаниот ефект на данокот на добивка) се вклучува во капиталот кој се однесува на имателите на акции на Друштвото.

2.13. Останати резерви

Друштвото издвојува законска резерва која се формира по пат на издвојување од нето добивката. Оваа резерва се пресметува и издвојува како процент утврден со закон и не може да биде помал од 15% од добивката, се додека резервите не достигнат износ кој е еднаков на една петтина од основната главнина. Овие резерви се наменети за покривање на загуби и не се распределуваат на акционерите, освен во случај на банкротирање на Друштвото.

2.14. Приходи

Приходите од дадени услуги и продажба на опрема (види белешка 16), се прикажани намалени за ДДВ и попусти. Приходите се признаваат кога износот на приходот може веродостојно да се измери, и кога е веројатно дека ќе настане прилив на идни економски користи во Друштвото и специфичните критериуми од МСС 18 за продажбата на

Белешки кон посебните финансиски извештаи

производи и давањето на услуги се исполнети за давањето на секоја од услугите на Друштвото и продажбата на производи.

На купувачите на Друштвото им се доделуваат поени за лојалност (кредитни поени) врз основа на користењето на услугите на Друштвото, вклучувајќи го и навременото плаќање на фактурите. Наградите за лојалност можат да се акумулираат и искористат со цел да се остварат идни придобивки (пр. Телефони, телекомуникациска опрема и сл.) од операторите на Друштвото. Кога купувачите ќе ги заработат нивните кредитни поени, објективната вредност на заработените кредитни поени се одзема од фактурираниот приход на купувачот, и се признава во Останати обврски (Одложен приход). При искористувањето (или истекувањето) на поените, Одложениот приход се ослободува во приход како што купувачот го искористува (или откажува) неиспорачаниот елемент од пакетот.

Приходите од оперативен наем се признаваат на праволиниска основа во текот на периодот во кој се дава услугата.

2.14.1. Приходи од фиксна телефонија

Приходите произлегуваат од услуги дадени на претплатниците и останати трети лица кои ја користат телекомуникациската мрежа и од продажба на опрема.

Договорите со претплатниците типично вклучуваат продажба на опрема, месечна претплата и реализиран говорен, интернет, податочен или мултимедијален сообраќај. Друштвото ги разгледува различните елементи на ваквите договори со цел одделните приходи да се прикажат во согласност со МСФИ и признавањето на секој од овие приходи се врши користејќи го методот на остаточна вредност. Овие елементи се идентификувани и поделени, бидејќи истите имаат самостојна вредност и се продаваат и одделно освен во пакет. Затоа Друштвото признава приход за сите овие елементи користејќи го методот на остаточна вредност при што вредноста земена во предвид за алоцирање на поодделните елементи е еднаква на вкупната вредност земена во предвид минус објективната вредност на неискористените елементи.

Друштвото им овозможува на клиентите теснопојасен и широкопојасен пристап до нејзината фиксна и телевизиска мрежа. Приходите од услуги се признаваат кога услугите се дадени во согласност со договорните одредби и услови. Приходите од сообраќај се признаваат според искористените минути и договорените надоместоци намалени за одобрените попусти, додека приходите од претплата и услуги со фиксен надомест се признаваат во периодот за кој се однесуваат.

Приходите и трошоците поврзани со продажба на телекомуникациска опрема и додатоци се признаваат кога производите се доставени, под услов да не постојат неисполнети обврски од страна на Друштвото кои имаат влијание врз конечното прифаќање на договорот од страна на купувачот.

Приходите од аудио текст услуги (говорни и неговорни) се признаени на бруто основа бидејќи обезбедувањето на овие услуги преку мрежата е одговорност на Друштвото, Друштвото ја утврдува цената на овие услуги и ги сноси значајните ризици од овие услуги, во спротивно се прикажани на нето основа.

Трети лица кои се корисници на телекомуникациската мрежа ги вклучуваат други даватели на услуги и останати даватели на телекомуникациски услуги коишто ја користат мрежата за телефонски разговори. Овие приходи од големопродажен (влезен) сообраќај се признаваат во периодот на користење на мрежата. Дел од приходите најчесто се плаќаат на други оператори (интерконекциски) за употреба на нивните мрежи, каде што е применливо. Приходите и трошоците за овие телефонски разговори кои терминираат или транзитираат се прикажани на бруто основа во овие посебни финансиски извештаи бидејќи Друштвото е основен снабдувач на овие услуги притоа користејќи ја сопствената мрежа и слободно дефинирајќи ги цените на услугите, и се признаени во периодот на користење на мрежата.

2.14.2. Приходи од интегрирани решенија и ИТ

Договорите за мрежни услуги се состојат од инсталација и управување со комуникациски мрежи на корисниците. Приходите од говорни и услуги за податоци кои произлегуваат од таквите договори се признаваат кога услугите се искористени од страна на корисникот.

Приходите од договори за интегрирани решенија кои бараат доставување на производи и/или услуги генерално се покриени со договори со фиксни цени и приходите се признаваат врз основа на процент на довршеност земајќи го предвид односот на направените трошоци за извршената работа во врска со договорот и проценетите вкупни трошоци од договорот.

Белешки кон посебните финансиски извештаи

Приходите од продажбата на хардвер се признаваат кога ризикот од сопственоста значително ќе се пренесе на корисникот, обезбедувајќи дека не постојат неисполнети обврски кои влијаат на конечното прифаќање на договорот од страна на корисникот. Било какви трошоци во однос на овие обврски се признаваат кога соодветниот приход е признаен.

Приходите од договори за изградба се евидентираат со употреба на метода на процент на довршеност. Степенот на довршеност се утврдува врз основа на трошоците направени до тој датум во однос на проценетите вкупни трошоци. Побарувањата од договори за изградба се класификуваат во извештајот за финансиската состојба како Побарувања од купувачи и останати побарувања.

2.15. Приходи од дивиденда

Приходот од дивиденда се признава во добивката или загубата кога е воспоставено правото на Друштвото да ја добие наплатата на истата и кога економските користи се веројатни.

2.16. Бенефиции на вработените

2.16.1. Пензиски и останати краткорочни обврски кон вработените

Друштвото во текот на своето нормално работење врши исплати во корист на своите вработени за пензиско, здравствено и социјално осигурување како и персонален данок коишто се пресметуваат според важечките законски стапки кои се на сила во текот на годината врз основа на нивните бруто плати. Надоместокот за годишен одмор исто така се пресметува според локалното законодавство. Друштвото ги исплаќа овие придонеси кон државните и приватните фондови. Трошокот за овие исплати се прикажува на товар на добивката или загубата во истиот период како и трошокот за плата. Не е направено резервирање за надоместок за неискористен годишен одмор бидејќи согласно локалната законска регулатива, работодавачот е обврзан да обезбеди услови, а вработениот да го искористи годишниот одмор во рамките на една година. Ова исто така се применува како политика на Друштвото и во согласност со историските податоци вработените ги користат нивните годишни одмори во рамките на едногодишниот законски рок. Друштвото не работи со ниедна друга пензиска програма или план за пост пензиски бенефиции и според тоа нема никаква обврска во однос на пензиите. Друштвото има законска обврска да им исплати на вработените две просечни плати во Република Македонија на денот на нивното пензионирање, за кои е призната соодветна обврска во посебните финансиски извештаи, мерена според сегашната вредност на две просечни плати заедно со корекциите вклучени во актуарската пресметка. Обврската за дефинираната корист се пресметува на годишно ниво од страна на независни актуари со користење на методот на кредитирање на проектирана единица. Сегашната вредност на обврската за дефинираната корист е определена со дисконтирање на проценетите идни парични одливи со користење на каматни стапки на високо квалитетни обврзници, кои се деноминирани во валута во која ќе бидат платени надоместоците. Исто така, Друштвото нема обврска да обезбедува понатамошни бенефиции на тековните и поранешните работници.

2.16.2. Бонус планови

Друштвото признава обврски и трошоци за бонуси земајќи ги предвид финансиските и оперативните резултати. Друштвото признава резервирања кога е обврзано со договор или кога има практика во минатото која резултирала во конструктивна обврска.

2.16.3. Користи поради прекин на вработувањето

Користите поради прекин на вработувањето се исплаќаат во случај кога престанува работниот однос на вработениот пред датумот на неговото нормално пензионирање, или доколку вработениот прифати доброволно прекинување на работниот однос во замена за овие користи. Друштвото ги признава користите поради прекин на вработувањето доколку престане работниот однос на вработените врз основа на детален формален план без можност за отповикување или во случај доколку Друштвото понуди опција на вработените за доброволно прекинување на работниот однос.

Белешки кон посебните финансиски извештаи

2.17. Маркетинг трошоци

Маркетинг трошоците се евидентираат кога ќе се случат. Маркетинг трошоците се прикажани во белешка 18.

2.18. Данок од добивка

2.18.1. Тековен данок од добивка

Друштвата не треба да плаќаат данок на добивка на нивната добивка пред оданочување (заработена од 1 јануари 2009 година) додека таа добивка да се распредели во форма на дивиденда или во други форми на распределување на добивката. Доколку се исплати дивиденда, треба да се плати 10% данок на добивка во моментот на исплата на дивидендата, без оглед дали во парична или во непарична форма, на странски нерезидентни правни лица, и странски и домашни физички лица. Дивидендите исплатени на резидентни правни лица се изземени од плаќање данок. Освен на распределбата на дивиденди, данок се плаќа и на необитните трошоците направени во таа фискална година, намалени за износот на даночното одобрување и други даночни олеснувања. (види белешка 2.19).

2.18.2. Одложен данок

Поради измените во македонското даночно законодавство во сила од 1 јануари 2009 година, даночната стапка за нераспределената добивка беше практично намалена на нула, бидејќи данок се плаќа само кога се распределува добивката. Согласно со МСС 12.52А, одложените даночни средства и обврски треба да се мерат до користење на стапката на нераспределена добивка. Ова резултираше со анулирање на салдата на дел од одложените даночни средства и сите одложени даночни обврски на 31 декември 2009 година и анулирање на сите одложени даночни средства на 31 декември 2010 година. Во согласност со барањата на СОС 25, Друштвото го евидентираше влијанието на оваа промена во добивката или загубата за 2009 и 2010 година, соодветно.

2.19. Данок на необитни трошоци

На крајот на фискалната година друштвата се должни да платат данок на необитните трошоци, без оглед на нивните финансиски резултати. Основица се трошоците кои не спаѓаат во делокругот на дејноста на друштвото, односно необитни трошоци (трошоци за репрезентација, резервирања, подароци, и сл.) намалени за даночното одобрување и други даночни олеснувања. Данокот на необитните трошоци се признава во добивката или загубата (Останати расходи од работењето) како Останати даноци (види белешка 8).

2.20. Наеми

2.20.1. Оперативен наем - Друштвото како наемодавател

Средствата дадени под наем на клиенти преку оперативни наеми се вклучени во Недвижности, постројки и опрема во извештајот за финансиска состојба. Тие се амортизираат во текот на нивниот корисен век на конзистентна основа со слични основни средства. Приходите од наем се признаваат на праволиниска основа за време на траење на наемот.

2.20.2. Оперативен наем - Друштвото како наемател

Трошоците кои произлегуваат од оперативен наем се признаваат во добивката или загубата на праволиниска основа за време на траење на наемот.

2.21. Добивка по акција

Добивка по акција се пресметува со делење на добивката кој се однесува на имателите на акции на Друштвото за периодот со просечниот број на важечки обични акции.

2.22. Дистрибуција на дивиденда

Дивидендите се признаваат како обврска, при што се намалува капиталот, во посебните финансиски извештаи на Друштвото во периодот кога се одобрени од страна на акционерите на Друштвото.

Белешки кон посебните финансиски извештаи

2.23. Споредбени информации

Споредбените информации презентирани во овие посебни финансиски извештаи се конзистентни со презентацијата во тековната година и нема ставки кои се рекласифицирани за споредбени цели.

3. УПРАВУВАЊЕ СО ФИНАНСИСКИОТ РИЗИК

3.1. Финансиски фактори на ризик

Друштвото не применува сметководство за заштита од ризик на своите финансиски инструменти, сите добивки и загуби се признаваат во добивката или загубата, освен финансиските средства класифицирани како расположливи за продажба кои се признаваат во друг сеопфатен приход. Во основа Друштвото е изложено на кредитен ризик поврзан со нејзините финансиски средства и од движењето на курсевите, каматните стапки и пазарните цени, кои влијаат на нејзините средства и обврски. Управувањето со финансискиот ризик има за цел да ги ограничи овие пазарни ризици преку континуирани оперативни и финансиски активности.

Деталните објаснувања на ризиците, управувањето со истите како и сензитивните анализи се дадени подолу. Сензитивните анализи вклучуваат потенцијални промени во добивката пред оданочување. Потенцијалните влијанија кои се обелоденети (намалени за данокот) се исто така применливи на капиталот на Друштвото.

3.1.1. Пазарен ризик

Пазарниот ризик се дефинира како „ризик дека реалната вредност или вредноста или идните готовински текови на финансискиот инструмент ќе варираат како резултат на промени во пазарните цени” и вклучува каматен ризик, валутен ризик и други ценовни ризици.

Бидејќи голем дел од приходите и расходите на Друштвото се во денари, функционалната валута на Друштвото е денарот, и како резултат на тоа целта на Друштвото е да се сведе на минимум нивото на финансиски ризик во поглед на денарот.

За презентирање на пазарните ризици, МСФИ 7 бара сензитивни анализи кои ги покажуваат ефектите од хипотетичните промени на релевантните варијабили на ризикот врз добивката или загубата и акционерскиот капитал. Периодичните влијанија се утврдуваат со поврзување на хипотетичните промени во варијабилите на ризикот врз состојбата на финансиските инструменти на датумот на извештајот за финансиска состојба. Состојбите на датумот на извештајот вообичаено се репрезентативни за годината, како целина, затоа влијанијата се пресметуваат со користење на состојбите на крајот на годината претпоставувајќи дека состојбите биле конзистентни во текот на периодот на известување. Методите и претпоставките кои се користат во сензитивните анализи се ажурирани да ја одразуваат тековната економска ситуација.

а) Валутен ризик

Функционална валута на Друштвото е македонскиот денар.

Изложеноста на валутен ризик е поврзана со поседување на депозити во банки кои се деноминирани во странска валута и од оперативни активности на приходи од и плаќања кон меѓународни телекомуникациски оператори како и издатоците за недвижности, постројки и опрема и нематеријални средства коишто произлегуваат од обврски кон добавувачи од странски земји.

Девизната валута од која произлегува овој ризик првенствено е ЕУР. Друштвото користи парични депозити во странски валути претежно во ЕУР и парични депозити во МКД со девизна клаузула со цел заштита од странски валутен ризик во согласност со расположливите понуди на банките. Друштвото управува со изложеноста на ризик од курсни стапки преку одржување на повисок износ на депозити во ЕУР како докажана стабилна валута.

Сензитивната информација за валутниот ризик која се бара според МСФИ 7 е ограничена на ризиците коишто произлегуваат од финансиски инструменти изразени во валути кои се различни од функционалната валута во која се мерат.

Друштвото акумулираше повеќе готовина во ЕУР и УСД во споредба со нејзините трговски обврски во ЕУР и УСД. На 31 декември 2011 година, доколку МКД би било 1% (2010 година: 1%) послабо или посилено во споредба со ЕУР, добивката би била повисока или пониска за МКД 41.193 илјади (2010 година: МКД 41.500 илјади) во нето билансот, соодветно. На 31 декември 2011 година, доколку МКД би бил 1% (2010 година: 1%) послаб или посилен во споредба

Белешки кон посебните финансиски извештаи

со УСД, добивката би била повисока или пониска за МКД 878 илјади (2010 година: МКД 1.022 илјади) во нето билансот, соодветно.

б) Каматен ризик

Каматниот ризик е ризик дека реалната вредност или идните готовински текови на финансискиот инструмент ќе варираат како резултат на промени во каматните стапки на пазарот.

Промената во каматните стапки и каматните маргини можат да влијаат врз финансиските трошоци и повратот на финансиските инвестиции.

Каматниот ризик и ризикот од приносот на инвестицијата се од секундарна важност споредено со сигурносните цели и целите за ликвидноста опишани погоре. Друштвото го минимизира каматниот ризик преку дефинирање на фиксни каматни стапки во периодот на валидност на определени финансиски инвестиции. Од друга страна, орочените депозити можат да бидат предвреме повлечени бидејќи договорите содржат одредба дека банката ќе пресмета и исплати камата по каматна стапка која е важечка на најблискиот период на доспевање на депозитот и во согласност со каматната стапка наведена во понудата.

Доколку значајно се зголемат пазарните каматни стапки, депозитот може да биде повлечен и заменет со нов депозит со поповолни каматни стапки за Друштвото со најниски можни трошоци.

Инвестициите се ограничени на форми на финансиски инвестиции со релативно низок ризик во очекување на објективен принос во однос на претпоставениот ризик.

Друштвото нема каматоносни обврски, но има ризик од каматните стапки во поглед на паричните депозити во банки и заемите кон вработените. Друштвото нема политика за заштита од каматниот ризик. Промените кај пазарните каматни стапки влијае врз каматата добиена од депозитите во банки.

На 31 декември 2011 година, Друштвото имаше депозити во износ од МКД 6.247.685 илјади (вклучувајќи и депозити по видување), при што пораст од 1% на пазарните каматни стапки ќе предизвика зголемување (*ceteris paribus*) на каматата која се добива од МКД 62.477 илјади на годишно ниво, додека слично намалување би предизвикало исто такво намалување во добиената камата. На 31 декември 2010 година, Друштвото има депозити во износ од МКД 6.786.872 илјади (вклучувајќи и депозити по видување), при што пораст од 1% на пазарните каматни стапки ќе предизвика зголемување (*ceteris paribus*) на каматата која се добива од приближно МКД 67.869 илјади на годишно ниво додека слични намалувања ќе предизвикаат исти намалувања во каматата која се добива.

в) Друг ценовен ризик

Инвестициите на Друштвото се во акционерски капитал на други ентитети што јавно тргуваат на македонската берза, како на официјалниот така и на редовниот пазар. Раководството постојано го следи портфолиото на инвестициите во акционерски капитал врз основа на фундаментални и технички анализи на акциите. Сите одлуки за купување и продавање ги одобруваат соодветните тела на Друштвото. Во согласност со стратегијата на Друштвото, инвестициите во рамките на портфолиото се чуваат до моментот кога ќе се создадат поволни услови на пазарот за продажба на истите.

Како дел од презентирањето на пазарните ризици, МСФИ 7 исто така бара обелоденувања за тоа како хипотетичките промени во варијабилите на ризикот влијаат на цената на финансиските инструменти. На 31 декември 2011 и 31 декември 2010 година Друштвото има инвестиции кои би можеле да бидат засегнати од варијабилите на ризикот како што се берзанските цени.

На 31 декември 2011 година Друштвото има МКД 54.083 илјади инвестиции во акционерски капитал на други ентитети кои што јавно се тргуваат на македонската берза, при што пораст од 20% на пазарните цени би предизвикал (*ceteris paribus*) добивка од МКД 10.817 илјади а слично намалување би предизвикало исто таква загуба во добивката или загубата. Износот на инвестиции во акционерски капитал на други ентитети кои јавно се тргуваат на македонската берза на 31 декември 2010 година изнесува МКД 65.125 илјади, при што пораст од 20% на пазарните цени би предизвикал (*ceteris paribus*) добивка од МКД 13.025 илјади, а слично намалување би предизвикало исто таква загуба во добивката или загубата.

3.1.2. Кредитен ризик

Кредитен ризик се дефинира како ризик дека една страна на финансиски инструмент ќе предизвика финансиска загуба за другата страна со тоа што нема да исполни одредена обврска.

Белешки кон посебните финансиски извештаи

Друштвото е изложено на кредитен ризик од своите оперативни активности и од одредени финансиски активности.

Ограничувањата на соработниците се одредуваат врз основа на доставените банкарски гаранции во согласност со пазарните услови на оние банки кои сакаат да издадат банкарска гаранција. Вкупниот износ на банкарските гаранции кои ќе бидат обезбедени треба да го покрие износот на проектираните слободни парични средства на Друштвото.

Во однос на финансиските активности трансакциите примарно се склучуваат со соработници (банки) кои имаат кредитен рејтинг од најмалку BBB+ (или еквивалентен кредитен рејтинг) или каде што соработникот има доставено банкарска гаранција каде што банката гарант треба да биде со кредитен рејтинг од BBB+ (или еквивалентен кредитен рејтинг).

Во случај кога расположливите средства на Друштвото го надминуваат вкупниот износ на добиени банкарски гаранции спомнати погоре, финансиското инвестирање на расположливите парични средства се врши во согласност со проценка на банкарскиот ризик базиран на CAEL методологијата како индиректен систем на оценување.

Одлуките за депонирање се прават врз основа на следните приоритети:

- Да се депонира во банки (банки со кои Дојче Телеком АД најчесто соработува, доколку е возможно) со обезбедена банкарска гаранција од банките со најдобар рејтинг и најдобар квалитет на банкарска гаранција.
- Да се депонира во банки со обезбедена банкарска гаранција од банки со понизок рејтинг и послаб квалитет на банкарската гаранција.
- Доколку вкупниот износ на депозити не може да се пласира во банки покриени со банкарска гаранција со најмалку BBB+ рејтинг (или еквивалентен кредитен рејтинг), тогаш депозитите ќе се пласираат во локални банки без банкарска гаранција. Во овој случај одредувањето на ограничувањата на соработниците по банки ќе бидат направени во согласност со CAEL методологијата (оцена на ризичните делови на банката – капитал, средства, добивка и ликвидност).

CAEL методологијата во основа ги оценува финансиските показатели на банките кои се составен дел од четирите CAEL компоненти - Капитал, Средства, Добивка и Ликвидност. Крајната оценка на банките (на скала од 1 до 5) е поврзана со работењето и перформансите на банките за анализираниот период. Политика на Друштвото е да инвестира во банки чија конечна оценка варира во рамките на следниве 3 ранга:

A – Банки со оцена од 1,84 до 2,45 – инвестиции кои не надминуваат 80% од акционерскиот капитал на банката.

B - Банки со оцена од 2,46 до 3,07 – инвестиции кои не надминуваат 70% од акционерскиот капитал на банката.

C - Банки со оцена од 3,08 до 3,69 – инвестиции кои не надминуваат 60% од акционерскиот капитал на банката.

Процесот на управување со кредитни ризици од оперативни активности вклучува превентивни мерки како што се проверка на кредибилитет и превентивни забрани, корективни мерки во текот на законските односи како на пример активности за опоменување и исклучување, соработка со агенции за наплата и наплата по законски односи како што се процеси на оптужување, судски постапки, вклучување на извршната единица и факторинг. Задоцнетите плаќања се следат преку постапка за проследување на долг врз основа на видот на корисникот, кредитната класа и износот на долгот.

Кредитниот ризик се контролира преку проверка на кредибилитет - што утврдува дека корисникот нема долг и кредитната вредност на корисникот и преку превентивни забрани - што го утврдува кредитниот лимит врз основа на претходните приходи од сообраќај генерирани од корисникот.

Друштвото нема значајна концентрација на кредитен ризик кон поединечна странка или кон група на странки кои имаат слични карактеристики.

Процедурите на Друштвото обезбедуваат на перманентна основа дека продажбата се извршува на корисници со соодветна кредитна историја и дека не се надминува лимитот за изложување на кредитен ризик.

Максималната изложеност на кредитниот ризик е презентирана преку сегашната вредност на финансиските средства во Извештајот за финансиска состојба. Последователно на тоа, Друштвото смета дека неговата максимална изложеност на кредитен ризик е претставена со износот на побарувањата намалени за исправката на вредноста признаена на денот на Извештајот за финансиска состојба.

Следнава табела ја претставува изложеноста на кредитен ризик на Друштвото во 2011 и 2010 година:

Белешки кон посебните финансиски извештаи

Во илјади денари	2011	2010
Депозити во банки	5.706.966	5.777.401
Парични средства и еквиваленти на парични средства	540.719	1.009.471
Побарувања од купувачи-домашни	1.458.998	1.556.551
Побарувања од купувачи-странски	39.203	39.057
Заеми за вработени	120.119	123.035
Побарувања од поврзани страни	566.842	251.470
Останати побарувања	3.605	11.443
	<u>8.436.452</u>	<u>8.768.428</u>

Парични средства и еквиваленти на парични средства во табелата погоре ја исклучува благајната за која не постои кредитен ризик.

Најголемата вредност на депозит во 2011 година е МКД 1.383.862 илјади деноминирани во ЕУР 22.500 илјади (2010: МКД 1.383.862 илјади). Дополнително Друштвото има депозити во 4 домашни банки (2010: 5 домашни банки).

3.1.3. Ризик за ликвидност

Ризикот за ликвидност е ризик дека Друштвото може да наиде на тешкотии за подмирување на обврските поврзани со финансиските обврски.

Ризик за ликвидност се дефинира како ризик дека Друштвото нема да биде во можност навремено да ги подмири или исполни своите обврски.

Инвестициското портфолио ќе остане доволно ликвидно со цел да се задоволат сите оперативни барања кои можат разумно да се предвидат. Ова е постигнато со структурирање на портфолиото така да финансиските инструменти доспеваат истовремено со потребата од парични средства за задоволување на предвидените потреби.

Политика на Друштвото е да одржува вишок на парични средства и еквиваленти на паричните средства за подмирување на обврските во догледна иднина. Секој вишок на парични средства е депониран во комерцијалните банки.

Процесот за управување со ликвидноста на Друштвото вклучува предвидување на готовинските текови од главните валути и разгледување на нивото на потребните ликвидни средства земајќи ги предвид податоците од бизнис планот, наплатите и одливот. Месечните, полугодишните и годишните парични проекции се изготвуваат и ажурираат на дневна основа од страна на Секторот за управување со готовина.

3.2. Управување со капитални ризици

Целите на Друштвото при управување со капиталот е да се заштити способноста на Друштвото да работи на континуирана основа со цел да обезбеди поврат за акционерите и бенефиции за другите заинтересирани страни и да одржува оптимална структура на капитал со цел намалување на трошокот за капитал. Вкупниот капитал со кое што управува Друштвото на 31 декември 2011 година е МКД 17.686.517 илјади, според локалните општоприфатени сметководствени принципи (2010: МКД 17.470.439 илјади). Од овој износ МКД 9.583.888 илјади (2010: МКД 9.583.888 илјади) претставуваат акционерски капитал, додека МКД 1.916.777 илјади (2010: МКД 1.916.777 илјади) претставуваат законски резерви, кои не се распределуваат (види белешка 2.13). Друштвото исто така има купено сопствени акции (види белешки 2.12 и 15.1). Трансакцијата е во согласност со локалните законски барања со стекнувањето на сопствените акции, да не се намали имотот на Друштвото под износот на основната главнина и резервите коишто, според закон или според статутот на Друштвото, не смеат да се користат за исплата на акционерите. Исто така, согласно локалните законски барања дивиденда може да биде исплатена на акционерите во износ којшто нема да ја надминува вкупно остварената добивка искажана со годишната сметка и финансиските извештаи, зголемена за пренесената нераспределена добивка од претходните години или со резервите коишто можат да се распределуваат, односно кој ги надминуваат законските резерви и резервите определени со статутот на Друштвото. Друштвото е во согласност со сите законски барања кои се однесуваат на капиталот.

Белешки кон посебните финансиски извештаи

3.3. Проценка на објективна вредноста

Паричните средства и еквивалентите на парични средства, побарувањата од купувачи и другите тековни финансиски средства се краткорочни. Поради ова, нивната сегашна вредност на денот на извештајот за финансиска состојба е приближна на нивната објективна вредност.

Објективната вредност на нетековниот дел од побарувањата од купувачи ги вклучува заемите на вработени и се определува користејќи техника на дисконтиран паричен тек.

Финансиските средства расположливи за продажба претставуваат акции вреднувани по објективна вредност.

Објективната вредност на јавно тргуваните финансиски средства прикажани по објективна вредност преку добивката или загубата се базира на објавената пазарна вредност на денот на извештајот за финансиска состојба.

4. ЗНАЧАЈНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПРОЦЕНКИ И ПРЕТПОСТАВКИ

Друштвото прави проценки и претпоставки што се однесуваат на иднината. Проценките и мислењата континуирано се вреднувани и се базираат на минато искуство и други фактори, вклучувајќи ги очекувањата за идни настани за кои што се верува дека се разумни под соодветните услови. Најзначајните проценки и претпоставки се обелоденети подолу.

4.1. Корисен век на средствата

Определувањето на корисниот век на средствата се базира на историското искуство со слични средства, како и на очекуваниот технолошки развој и промените во пошироките економски или индустриски фактори. Соодветноста на проценетиот корисен век се ревидира на годишна основа или секогаш кога се појавуваат индикации за значајни промени во дадените претпоставки. Веруваме дека сметководствените проценки поврзани со одредувањето на корисниот век на средствата се значајни сметководствени проценки земајќи го предвид тоа дека вклучуваат претпоставки за технолошкиот развој во иновативна индустрија и во голем дел зависат од инвестиционите планови на Друштвото. Понатаму, поради тоа што корисниот век на недвижностите, постројките и опремата и нематеријалните средства во рамките на вкупните средства е значителен, влијанието на било кои промени во проценките може да биде материјално за нашите финансиски позиции и резултати од работењето. Пример, кога Друштвото би го намалило просечниот корисен век на недвижностите, опремата и постројките и нематеријалните средства за 10%, тоа би резултирало во зголемување на годишниот трошок за амортизација во приближен износ од МКД 197.573 илјади (2010: МКД 194.410 илјади). Види белешка 11 и 12 за промените направени во корисниот век во годините за кои се известува.

Друштвото постојано воведува нови услуги и платформи вклучувајќи, но не и ограничувајќи се на поставување на оптички кабли. Во случај на воведување на вакви нови услуги, Друштвото спроведува ревизија на корисниот век на веќе постоечките платформи, но во најголемиот број случаи овие сервиси се дизајнирани да коегзистираат со старите платформи, без да предизвикаат промени кај новите технологии. Последователно, корисниот век на постарите платформи вообичаено не треба да се скратува.

4.2. Можни оштетувања на недвижностите, постројките и опремата и нематеријалните средства

Ние го проценуваме оштетувањето на препознатливи недвижности, постројки и опрема и нематеријални средства секогаш кога постои причина за верување дека сегашната вредност значително ја надминува надоместувачката вредност и таму каде што се очекува оштетување на вредноста. Надоместувачката вредност се добива по пат на пресметка, при која се користи широк спектар на претпоставки и фактори кои влијаат на истите. Покрај другото, ги земаме во предвид идните приходи и расходи, технолошката застареност, дисконтинуитет во услугите и други промени на околности кои можат да доведат до оштетување. Доколку оштетувањето е утврдено со методот на употребна вредност, се утврдува и објективна вредност намалена за трошоци за продажба (ако може да се утврди), за да се утврди точниот износ на оштетувањето (ако постои). Земајќи предвид дека ова се врши врз основа на проценки и мислења, вредноста на можните оштетувања може да биде значително различна од онаа којашто е добиена по пат на овие калкулации. Раководството има извршено тестирање на оштетеноста базирано на проекцијата за десет години на паричните текови и стапката на постојан раст од 2% (2010: 2%) за да се утврди остаточната вредност после десет години. Друштвото во пресметката користи метод на објективна вредност намалена за трошоци за продажба. Дисконтната стапка која се користеше беше 9,39% (2010: 9,38%). Тестот не резултираше со загуби од оштетување.

Белешки кон посебните финансиски извештаи

4.3. Можни исправки на побарувања од купувачи и останати побарувања

Ние пресметуваме исправка на вредност на спорни побарувања базирајќи се на проценетите загуби кои произлегуваат од неможноста на корисниците да ги извршат плаќањата. За најголемите купувачи, странските купувачи и за корисници кои се во постапки за стечај и ликвидација исправката е пресметана на индивидуална основа, додека за другите купувачи е пресметана на портфолио основа, која се базира на доспеаноста на побарувањата и минатото искуство со отпишување на побарувањата, кредитната способност на корисниците и неодамнешните промени на условите на плаќање (види белешка 2.4.1 (б)). Овие фактори се разгледуваат периодично, и кога е потребно се вршат промени во пресметката. Во 2011 година Друштвото изврши детална анализа на портфолиото на клиенти и во индивидуалното вреднување ги вклучи и корисниците на интерконекциски услуги. Покрај тоа, Друштвото ја анализираше и природата на деловното работење (приватни корисници, деловни корисници, фиксна и мобилна линија и сл.) како и ефикасноста на наплатата, што резултираше во промени во пресметките и помала исправка на побарувањата од купувачи и останати побарувања во 2011 година.

Ако финансиската состојба на нашите корисници се влошува, тековните отписи на побарувањата можат да бидат и повисоки од очекуваните и можат да го надминат нивото на исправки коишто се признаени досега (види белешка 3.1.2).

4.4. Резервирања

Резервирањата главно се базираат на проценка особено во правни спорови. Друштвото ја проценува веројатноста од настанување на негативен исход како резултат на минат настан, и доколку веројатноста за одлив на економски користи е оценета како поголема од 50%, Друштвото врши резервирање за целиот износ на обврската (види белешка 2.10). Бидејќи проценката на веројатноста се врши врз основа на претпоставки, во некои случаи проценката може да не биде во согласност со евентуалниот исход на случајот. Со цел да се утврди веројатноста од негативен исход, Друштвото користи внатрешни и надворешни правни совети.

4.5. Трошоци за стекнување на претплатници

Трошоците за стекнување на претплатници примарно вклучуваат загуби од продажба на опрема (приходите и трошоците се прикажани на бруто основа) и надоместоци платени на агенти за стекнување на претплатници. Агентите кои работат за Друштвото исто така трошат дел од нивните надоместоци за маркетинг на производите на Друштвото додека определен дел од маркетинг трошоците на Друштвото треба да се сметаат како трошоци за стекнување на претплатници. Директните надоместоци наплатени од претплатниците за активирање или поврзување се маргинални во споредба со трошоците за стекнување. Овие приходи и трошоци се признаени кога претплатникот ќе биде приклучен на фиксната мрежа на Друштвото. Ваквите трошоци или приходи не се капитализирани или одложени. Овие трошоци за стекнување (загуби) се признати веднаш иако не се соодветно одделени од другите маркетинг трошоци. Вкупниот износ на трошоци за надоместоци платени на агенти во 2011 изнесува МКД 10.556 илјади (2010: 7.778 илјади).

5. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ЕКВИВАЛЕНТИ НА ПАРИЧНИТЕ СРЕДСТВА

Во илјади денари	2011	2010
Депозити по видување	540.719	1.009.471
Благајна	33	40
	<u>540.752</u>	<u>1.009.511</u>

Каматната стапка на депозити по видување во банки се движи од 0,30% до 2,25% на годишно ниво (2010: 0,50% до 2,00% на годишно ниво). Овие депозити имаат рок на доспевање помал од 3 месеци.

Белешки кон посебните финансиски извештаи

Сегашната вредност на парични средства и еквиваленти на парични средства се изразени како што следи:

Во илјади денари	2011	2010
МКД	160.346	993.990
ЕУР	380.387	15.404
УСД	5	113
Останато	14	4
	<u>540.752</u>	<u>1.009.511</u>

Во продолжение е прегледот на депозити по видување по категории и по кредитен рејтинг на гарантот (види белешка 3.1.2):

Во илјади денари	2011	2010
Кредитен рејтинг на Гарантот: А+	9.668	816.177
Кредитен рејтинг на Гарантот: А	267.510	142.576
Кредитен рејтинг на Гарантот: А-	-	44.965
Кредитен рејтинг на Гарантот: BBB	251.472	-
Кредитен рејтинг на Гарантот: BB+	-	5.753
Кредитен рејтинг на Гарантот: B-	12.069	-
	<u>540.719</u>	<u>1.009.471</u>

6. ДЕПОЗИТИ ВО БАНКИ

Депозитите во банки претставуваат парични средства во реномирани домашни банки, со каматна стапка помеѓу 1,30% - 4,35% годишно (2010: од 1,00% - 4,35% годишно) и со доспеаност од 3 до 12 месеци.

Сегашната вредност на депозитите во банките е деноминирана по валути како што следи:

Во илјади денари	2011	2010
МКД	1.840.692	1.317.224
ЕУР	3.866.274	4.460.177
	<u>5.706.966</u>	<u>5.777.401</u>

Во продолжение е даден прегледот по банки и категории и по кредитен рејтинг на Гаранторот (види белешка 3.1.2):

Во илјади денари	2011	2010
Кредитен рејтинг на Гарантот: А+	4.061.623	1.634.103
Кредитен рејтинг на Гарантот: А	1.254.062	1.238.307
Кредитен рејтинг на Гарантот: А-	-	2.904.952
Кредитен рејтинг на Гарантот: BBB	391.263	-
Кредитен рејтинг на Гарантот: BB+	-	39
Кредитен рејтинг на Гарантот: B-	18	-
	<u>5.706.966</u>	<u>5.777.401</u>

Белешки кон посебните финансиски извештаи

7. ПОБАРУВАЊА ОД КУПУВАЧИ И ОСТАНАТИ ПОБАРУВАЊА

Во илјади денари	2011	2010
Побарувања од купувачи - домашни	2.446.738	2.690.041
Намалено за: исправка на вредноста	(987.740)	(1.133.490)
Побарувања од купувачи-домашни-нето	1.458.998	1.556.551
Побарувања од купувачи-странски	39.203	39.057
Побарувања од поврзани страни	566.842	251.470
Заеми дадени на трети страни	3.470	3.088
Намалено за: исправка на вредноста	(3.470)	(3.088)
Заеми дадени на трети страни - нето	-	-
Заеми за вработени	120.119	123.035
Останати побарувања	3.605	11.443
Финансиски средства	2.188.767	1.981.556
Аванси дадени на добавувачите	78.761	80.296
Намалено за: исправка на вредноста	(74.050)	(74.050)
Аванси дадени на добавувачите - нето	4.711	6.246
Претплати и пресметани приходи	63.658	51.565
	<u>2.257.136</u>	<u>2.039.367</u>
Намалено за нетековен дел: Останати побарувања	(1.774)	(8.714)
Намалено за нетековен дел: Заеми за вработени	(98.572)	(99.363)
Намалено за нетековен дел: Побарувања од купувачи - домашни	(211.339)	(207.202)
Тековен дел	<u>1.945.451</u>	<u>1.724.088</u>

Побарувањата од поврзани страни претставуваат побарувања од Т-Мобиле Македонија АД Скопје, Групацијата Маѓар Телеком и Групацијата Дојче Телеком (види белешка 28).

Заемите за вработените се обезбедени со хипотека на недвижност или меница.

Заеми дадени на трети страни претставува заем со референтната каматна стапка на 6 месечен ЕУРИБОР со маргина од 0,3%. Заемите одобрени за вработените имаат каматна стапка од 6,25%, и 9,45% годишно (2010: 6,25%, 7% и 9,45% годишно).

Останати побарувања содржи ограничени парични средства во износ од МКД 1.987 илјади (2010: МКД 9.570 илјади) коишто претставуваат гаранции издадени за продажба на проекти.

Сите нетековни побарувања се со датум на доспевање до 15 години од денот на извештајот за финансиска состојба.

На 31 Декември 2011 година за побарувањата од домашни купувачи во износ од МКД 1.326.979 илјади (2010: МКД 1.503.455 илјади) има исправка на вредноста. Старосната структура на овие побарувања е како што следи подолу:

Во илјади денари	2011	2010
Помалку од 30 дена	165.974	172.964
Помеѓу 31 и 180 дена	154.991	226.489
Помеѓу 181 и 360 дена	55.931	55.956
Повеќе од 360 дена	950.083	1.048.046
	<u>1.326.979</u>	<u>1.503.455</u>

На 31 декември 2011 година, побарувањата од домашни купувачи во износ од МКД 34.756 илјади беа застарени, но за нив нема исправка. Тие главно се однесуваат на корисници на услуги за интерконекција кои се проценуваат на индивидуална основа во согласност со минатото искуство на Друштвото и сегашните очекувања (види белешка 2.4.1). Анализата на овие застарени побарувања од домашни купувачите е дадена подолу:

Белешки кон посебните финансиски извештаи

Во илјади денари	2011
Помалку од 30 дена	154
Помеѓу 31 и 60 дена	12.230
Помеѓу 61 и 90 дена	5.379
Помеѓу 91 и 180 дена	16.083
Помеѓу 181 и 360 дена	901
Повеќе од 360 дена	9
	<u>34.756</u>

Вкупниот износ на исправката на вредност за побарувања од домашни купувачи е МКД 987.740 илјади (2010: МКД 1.133.490 илјади). Од оваа вредност, МКД 910.661 илјади (2010: 1.125.017 илјади) се однесуваат на исправка според старосна структура на спомнатите побарувања, додека вредноста од МКД 3.573 илјади (2010: МКД 1.007 илјади) се побарувања од купувачи во стечај и ликвидација за кои има исправка за целата нивна вредност. Дополнително Друштвото има исправка на вредноста на индивидуална основа на одредена група клиенти во износ од МКД 73.506 илјади (2010: МКД 7.466 илјади).

Износот на исправка главно е резултат на побарувања кои се доспееани повеќе од 720 дена. Вкупната вредност на побарувањата за кои е направена исправка за целата нивна вредност е МКД 880.443 илјади (2010: 923.264 илјади). Овие побарувања се главно од купувачи кои се исклучени во две насоки, купувачи кои се демонтирани, оптужени купувачи и купувачи кои веќе не ги користат услугите на Друштвото.

Објективните вредности на финансиските средства во побарувања од купувачите и останати побарувања по категории се како што следат подолу:

Во илјади денари	2011	2010
Побарувања од купувачи-домашни-нето	1.458,998	1.556.551
Побарувања од купувачи-странски	39.203	39.057
Побарувања од поврзани страни	566.842	251.470
Заеми за вработени	120.119	123.035
Останати побарувања	3.605	11.443
	<u>2.188.767</u>	<u>1.981.556</u>

Движење на исправката на вредноста на сомнителни и спорни побарувања од домашни купувачи.

Во илјади денари	2011	2010
Исправка на вредност на 1 јануари	1.133.490	1.425.985
(Ослободување)/трошок во текот на годината	(56.443)	18.845
Отпис	(89.307)	(311.340)
Исправка на вредноста на 31 декември	<u>987.740</u>	<u>1.133.490</u>

Побарувањата за кои има исправка на вредност се отпишуваат кога нема очекување за дополнителни приливи.

На 31 декември 2011 година побарувањата од странски купувачи во износ од МКД 34.276 илјади (2010: МКД 27.009 илјади) беа застарени, но за нив нема исправка. Ова се однесува на купувачи од странство пресметани на индивидуална основа во согласност со минатото искуство на Друштвото и тековните очекувања.

Анализата на овие застарени побарувања од странски купувачи е како што следи подолу:

Во илјади денари	2011	2010
Помалку од 30 дена	3.544	3.299
Помеѓу 31 и 60 дена	2.615	624
Помеѓу 61 и 90 дена	2.354	426
Помеѓу 91 и 180 дена	3.032	7.565
Помеѓу 181 и 360 дена	438	7.448
Повеќе од 360 дена	22.293	7.647
	<u>34.276</u>	<u>27.009</u>

Белешки кон посебните финансиски извештаи

Друштвото има побарувања од домашни купувачи со изменети договорни услови со сегашна вредност од МКД 29.020 илјади (2010: МКД 33.437 илјади). За сегашната вредност на заемите и побарувањата, кои инаку би биле застарени, а се со изменети услови, не е направена исправка на вредноста доколку наново договорените готовински текови се сметаат за сигурни.

Сегашната вредност на нетековни побарувања од купувачи и останати побарувања на Друштвото се изразени во следните валути:

Во илјади денари	2011	2010
МКД	311.685	315.279
	<u>311.685</u>	<u>315.279</u>

Сегашната вредност на побарувања од купувачи и останати побарувања на Друштвото се изразени во следните валути:

Во илјади денари	2011	2010
МКД	1.634.790	1.580.309
ЕУР	306.414	138.812
УСД	1.205	280
Останато	3.042	4.687
	<u>1.945.451</u>	<u>1.724.088</u>

Кредитниот квалитет на побарувањата од купувачите коишто не се застарени, ниту пак има исправка на вредноста за нив се проценети врз база на податоците од минатото за доцнење во плаќањето на купувачите.

Категориите за кредитниот квалитет на побарувањата од домашните купувачи коишто не се застарени, ниту пак им е извршена исправка на вредноста се како што следи подолу:

Во илјади денари	2011	2010
Група 1	577.846	632.897
Група 2	209.999	110.937
Група 3	85.819	235.550
	<u>873.664</u>	<u>979.384</u>

Категориите за кредитниот квалитет на побарувањата од странските купувачи коишто не се застарени, ниту пак има исправка на вредноста за нив се како што следи подолу:

Во илјади денари	2011	2010
Група 1	2.787	9.419
Група 2	2.140	2.629
	<u>4.927</u>	<u>12.048</u>

Група 1 - Корисници коишто во просек вршат плаќање на нивните сметки пред истекот на рокот за плаќање.

Група 2 - Корисници коишто во просек вршат плаќање на нивните сметки на денот на истекот на рокот за плаќање.

Група 3 - Корисници коишто во просек вршат плаќање на нивните сметки по истекот на рокот за плаќање.

8. ОСТАНАТИ ДАНОЦИ

Почнувајќи од 1 јануари 2009 и во текот на 2010 година, Владата на Република Македонија вовеле неколку измени во Законот за данок на добивка. Според овие измени основна за пресметување на данокот на добивка се непризнаените трошоци направени во текот на фискалната година, додека данокот на добивка се плаќа во моментот на дистрибуција на добивката во форма на дивиденда на странски правни лица, странски и домашни физички лица. Дистрибуцијата на дивиденда меѓу домашните друштва е ослободена од данок. Затоа, на 31 декември 2011 година пресметаниот данок на непризнаени трошоци е презентирани како дел од Останати расходи од работењето во Добивка за годината и Останати даноци во Извештајот за финансиската состојба (види белешка 18).

Белешки кон посебните финансиски извештаи

8.1. Побарувања по останати даноци

Во илјади денари	2011	2010
Побарувања по ДДВ	565	62.611
Побарувања од данок на непризнаени трошоци	22.056	29.550
	<u>22.621</u>	<u>92.161</u>

8.2. Обврски по останати даноци

Во илјади денари	2011	2010
Обврски по ДДВ	1.381	-
	<u>1.381</u>	<u>-</u>

9. ЗАЛИХИ

Во илјади денари	2011	2010
Материјали	118.706	131.972
Трговски стоки	59.433	87.681
Исправка на вредност на залихите до нето продажна вредност	(7.724)	(4.429)
	<u>170.415</u>	<u>215.224</u>

Движење на исправката на вредност на залихите до нето продажна вредност:

Во илјади денари	2011	2010
Состојба на 1 јануари	4.429	7.894
Трошок за годината	5.927	4.872
Отпис на залихи	(2.632)	(8.337)
Состојба на 31 декември	<u>7.724</u>	<u>4.429</u>

Намалувањето на вредноста на залихите се однесува на застарените материјали (главно кабли) и залихи наменети за препродажба (главно рутери и компјутери). Отписот на залихите до нето продажна вредност е врз основа на анализа на пониската од набавната и нето продажната вредност на датумот на извештајот за финансиска состојба.

10. НЕТЕКОВНИ СРЕДСТВА НАМЕНЕТИ ЗА ПРОДАЖБА

Нетековните средства наменети за продажба вклучуваат недвижности, постројки и опрема, главно згради на Друштвото, чија сегашна вредност ќе биде остварена главно преку нивна продажба или размена, наместо преку континуирана употреба кој раководството не ја смета за веројатна. Намерата на раководството е да ги продаде или размени овие средства во рок од една година, со можност за пролонгирање на рокот зависно од околностите. Постои план за продажба или размена на овие средства и раководството започна со активна продажба на пазарот по разумна цена или пак за нив веќе постои договор за продажба со одреден купувач. Во 2011 година Друштвото потпиша договор да размени три нејзини административни згради и и парична надокнада во замена за нова зграда во 2012 година. Сметководствената вредност на овие три згради во износ од МКД 536.553 илјади беше рекласифицирана како средства наменети за продажба во Извештајот за финансиската состојба на 31 декември 2011 година.

Белешки кон посебните финансиски извештаи

11. НЕДВИЖНОСТИ, ПОСТРОЈКИ И ОПРЕМА

Во илјади денари	Земјиште	Згради	Телекому- никациска опрема	Останато	Инвестиции во тек	Вкупно
Набавна вредност						
На 1 јануари 2010	6.292	3.854.976	19.564.286	2.632.917	723.658	26.782.129
Зголемувања	-	37.001	1.085.436	226.603	706.972	2.056.012
Пренос од инвестиции во тек (види белешка 12)	-	2.427	409.034	125.913	(615.374)	(78.000)
Намалувања		(15.716)	(313.016)	(376.767)	(15.149)	(720.648)
Пренос во средства наменети за продажба	-	(26.841)	-	-	-	(26.841)
Трансфер меѓу категории на средства (види белешка 12)	-	50.363	-	-	-	50.363
На 31 декември 2010	6.292	3.902.210	20.745.740	2.608.666	800.107	28.063.015
Амортизација						
На 1 јануари 2010	-	1.454.462	12.128.001	1.856.457	-	15.438.920
Амортизација за годината	-	125.412	1.182.652	238.451	-	1.546.515
Намалувања	-	(8.658)	(262.681)	(366.272)	-	(637.611)
Пренос во средства наменети за продажба	-	(24.367)	-	-	-	(24.367)
Трансфер меѓу категории на средства (види белешка 12)	-	31.628	-	7	-	31.635
На 31 декември 2010	-	1.578.477	13.047.972	1.728.643	-	16.355.092
Сегашна вредност						
На 1 јануари 2010	6.292	2.400.514	7.436.285	776.460	723.658	11.343.209
На 31 декември 2010	6.292	2.323.733	7.697.768	880.023	800.107	11.707.923

Белешки кон посебните финансиски извештаи

Во илјади денари	Земјиште	Згради	Телекому- никациска опрема	Останато	Инвестиции во тек	Вкупно
Набавна вредност						
На 1 јануари 2011	6.292	3.902.210	20.745.740	2.608.666	800.107	28.063.015
Зголемувања	990	18.745	766.624	229.167	201.408	1.216.934
Пренос од инвестиции во тек (види белешка 12)	-	6.553	287.800	221.180	(625.852)	(110.319)
Намалувања	-	(15)	(226.458)	(140.959)	-	(367.432)
Пренос во средства наменети за продажба	-	(676.398)	-	(87.923)	-	(764.321)
На 31 декември 2011	7.282	3.251.095	21.573.706	2.830.131	375.663	28.037.877
Амортизација						
На 1 јануари 2011	-	1.578.477	13.047.972	1.728.643	-	16.355.092
Амортизација за годината	-	100.087	1.235.617	244.858	-	1.580.562
Намалувања	-	(8)	(207.211)	(126.850)	-	(334.069)
Пренос во средства наменети за продажба	-	(139.845)	-	(85.199)	-	(225.044)
На 31 декември 2011	-	1.538.711	14.076.378	1.761.452	-	17.376.541
Сегашна вредност						
На 1 јануари 2011	6.292	2.323.733	7.697.768	880.023	800.107	11.707.923
На 31 декември 2011	7.282	1.712.384	7.497.328	1.068.679	375.663	10.661.336

Ревизијата на корисниот век и остаточната вредност на недвижностите, постројките и опремата, направена во текот на 2011 година, влијаеше врз корисниот век и остаточната вредност на неколку типови на средства. Промената на корисниот век главно се однесува на модеми/рутери и посебни алатки. Промената на корисниот век на засегнатите средства беше направена поради технолошките промени и деловните планови на Друштвото.

Ревизијата резултира со следната промена на првичниот тренд на амортизација во тековната и во годините што следат.

Во илјади денари	2011	2012	2013	2014	После 2014
Зголемување/(намалување) на амортизацијата	13.131	56.894	63.562	(39.971)	(93.616)
	13.131	56.894	63.562	(39.971)	(93.616)

Белешки кон посебните финансиски извештаи

12. НЕМАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА

Во илјади денари	Софтвер и лиценци	Концесија	Останато	Вкупно
Набавна вредност				
На 1 јануари 2010	2.068.946	154.757	76.074	2.299.777
Зголемувања	124.981	-	6.444	131.425
Пренос од инвестициите во тек (види белешка 11)	78.000	-	-	78.000
Трансфер меѓу категории на средства (види белешка 11)	-	-	(50.363)	(50.363)
На 31 декември 2010	<u>2.271.927</u>	<u>154.757</u>	<u>32.155</u>	<u>2.458.839</u>
Амортизација				
На 1 јануари 2010	1.542.248	77.379	55.629	1.675.256
Амортизација за годината	188.230	8.597	6.349	203.176
Трансфер меѓу категории на средства (види белешка 11)	-	-	(31.634)	(31.634)
На 31 декември 2010	<u>1.730.478</u>	<u>85.976</u>	<u>30.344</u>	<u>1.846.798</u>
Сегашна вредност				
На 1 јануари 2010	<u>526.698</u>	<u>77.378</u>	<u>20.445</u>	<u>624.521</u>
На 31 декември 2010	<u>541.449</u>	<u>68.781</u>	<u>1.811</u>	<u>612.041</u>

Во илјади денари	Софтвер и лиценци	Концесија	Останато	Вкупно
Набавна вредност				
На 1 јануари 2011	2.271.927	154.757	32.155	2.458.839
Зголемувања	168.604	-	-	168.604
Пренос од инвестициите во тек (види белешка 11)	110.319	-	-	110.319
На 31 декември 2011	<u>2.550.850</u>	<u>154.757</u>	<u>32.155</u>	<u>2.737.762</u>
Амортизација				
На 1 јануари 2011	1.730.478	85.976	30.344	1.846.798
Амортизација за годината	188.320	8.598	675	197.593
На 31 декември 2011	<u>1.918.798</u>	<u>94.574</u>	<u>31.019</u>	<u>2.044.391</u>
Сегашна вредност				
На 1 јануари 2011	<u>541.449</u>	<u>68.781</u>	<u>1.811</u>	<u>612.041</u>
На 31 декември 2011	<u>632.052</u>	<u>60.183</u>	<u>1.136</u>	<u>693.371</u>

Ревизијата на корисниот век на нематеријалните средства во текот на 2011 влијаеше на голем број средства, но главно на софтверот. Ревизијата главно резултираше со продолжување на корисниот век како резултат на очекувањето подоцна да се заменат средствата отколку што било првично оценето.

Ревизијата резултира со следната промена на првичниот тренд на амортизација во тековната и во годините што следат.

Белешки кон посебните финансиски извештаи

Во илјади денари

	2011	2012	2013	2014	После 2014
(Намалување)/зголемување на амортизацијата	(29.801)	(1.097)	11.969	10.684	8.245
	<u>(29.801)</u>	<u>(1.097)</u>	<u>11.969</u>	<u>10.684</u>	<u>8.245</u>

13. ОБВРСКИ КОН ДОБАВУВАЧИТЕ И ОСТАНАТИ ОБВРСКИ

Во илјади денари

	2011	2010
Обврски кон добавувачите		
- Домашни	482.971	720.424
- Странски	138.350	156.340
Обврски кон поврзани страни	505.948	469.354
Останати обврски	<u>37765</u>	<u>112.249</u>
Финансиски обврски	1.164.925	1.458.367
Пресметани трошоци	654.046	721.270
Одложен приход	55.107	54.570
Примени аванси	44.056	40.208
Останато	<u>34.765</u>	<u>34.765</u>
	<u>1.952.899</u>	<u>2.309.180</u>

Обврските кон поврзани страни претставуваат обврски кон Т- Мобиле Македонија АД Скопје, Групацијата Маџар Телеком и Групацијата Дојче Телеком (види белешка 28).

Старосната анализа на обврските спрема домашни и странски добавувачи е како што следи:

Во илјади денари	2011	2010
Помалку од 90 дена	545.216	797.071
Од 90 до 180 дена	34.011	42.610
Повеќе од 181 дена	<u>42.094</u>	<u>37.083</u>
	<u>621.321</u>	<u>876.764</u>

Табелата погоре не ја прикажува договорната доспеаност на обврските, туку старосната анализа каде што поголемиот дел од обврските се во рамките на 90 дена, којшто е регуларниот рок на Друштвото за плаќање на добавувачите.

Сегашната вредност на тековните обврски се деноминирани по валути како што следи:

Во илјади денари	2011	2010
МКД	1.412.012	1.724.747
ЕУР	433.727	464.429
УСД	89.057	102.550
Останато	<u>18.103</u>	<u>17.454</u>
	<u>1.952.899</u>	<u>2.309.180</u>

14. РЕЗЕРВИРАЊА ЗА ОСТАНАТИ ОБВРСКИ И ПЛАЌАЊА

Во илјади денари	Правни спорови	Останати	Вкупно
1 јануари 2010	625.802	231.758	857.560
Зголемувања	76.565	22.567	99.132
Ослободувања	(137.850)	(6.024)	(143.874)
Искористено во периодот	<u>(3.704)</u>	<u>(227.972)</u>	<u>(231.676)</u>
31 декември 2010	<u>560.813</u>	<u>20.329</u>	<u>581.142</u>

Белешки кон посебните финансиски извештаи

Во илјади денари	Правни спорови	Останати	Вкупно
1 јануари 2011	560.813	20.329	581.142
Зголемувања	29.107	13.034	42.141
Ослободувања	(98.592)	(814)	(99.406)
Искористено во периодот	(113.118)	(5.707)	(118.825)
31 декември 2011	<u>378.210</u>	<u>26.842</u>	<u>405.052</u>

Анализа на вкупните резервирања:

Во илјади денари	2011	2010
Нетековни (правни спорови и друго)	360.735	520.389
Тековни	<u>44.317</u>	<u>60.753</u>
	<u>405.052</u>	<u>581.142</u>

Резервирањата за правни спорови главно се однесуваат за одредени правни и регулативни спорови покренати против Друштвото.

Три правни случаи се во процес против Друштвото кои се однесуваат на: спор со конкурент кој наведува дека Друштвото ја злоупотребило својата доминантна позиција на пазарот и бара оштета во износ од МКД 264.450 илјади; спор со конкурент кој наведува дека Друштвото ја злоупотребило својата доминантна позиција на пазарот и бара оштета во износ од МКД 100.521 илјади; и прекршочна пријава иницирана од страна на регулаторно тело за наводна злоупотреба на доминантна позиција на пазарот од страна на Друштвото, со максимална парична казна од 10% од годишниот приход од претходната година во согласност со локалното законодавство. Информациите што обично се бараат според МСС 37 не се обелоденети. Раководството направи резервирање за обвската согласно своите најдобри оценки но не ги обелоденува информациите барани од параграф 85 од МСС 37 бидејќи раководството верува дека тоа ќе предизвика сериозни предрасуди за исходот на овие спорови. Дополнително, постојат бројни судски спорови за кои е направено резервирање а кои на индивидуална основа не се материјални и не се обелоденети.

Раководството не очекува дека резултатот од овие правни предмети ќе резултира во загуба значително поголема од износот наведен на 31 декември 2011 година.

Останати, во најголем дел вклучува резервирања направени за законската обврска на Друштвото да исплати две месечни просечни плати во Република Македонија на датумот на пензионирање (види белешка 2.16.1) и резервирања за Среднорочниот план за стимулација на Маѓар Телеком („МТИР“) (види белешка 29). Резервирањето е признато спрема Трошоци за вработените во Добивката или загубата. Покрај тоа, како резултат на наодите од Истрагата, идентификуваното влијание е признаено во Резервирања за останати обврски и плаќања (види белешка 1.2).

15. КАПИТАЛ И РЕЗЕРВИ

Акционерскиот капитал се состои од следното:

Во илјади денари	2011	2010
Обични акции	9.583.878	9.583.878
Златна акција	<u>10</u>	<u>10</u>
	<u>9.583.888</u>	<u>9.583.888</u>

Акционерскиот капитал се состои од една златна акција со номинална вредност од МКД 9.733 и 95.838.780 обични акции со номинална вредност од МКД 100 по акција.

Златната акција со номинална вредност од МКД 9.733 е во сопственост на Владата на Република Македонија. Согласно член 16 од Статутот на Друштвото сопственикот на златна акција има дополнителни права со кои се немаат стекнато сопствениците на обични акции. Имено, ниту едно решение или одлука на Собранието на акционерите поврзана со: создавање, распределба или издавање на акционерски капитал; здружување, спојување, одделување, консолидирање, трансформирање, реконструкција, престанок или ликвидација на Друштвото; менување на основните деловни активности на Друштвото; отуѓување или напуштање на основните деловни активности или на значајните средства на Друштвото; дополнување на Статутот на Друштвото на таков начин што се менуваат или поништуваат

Белешки кон посебните финансиски извештаи

правата коишто произлегуваат од златната акција; или промена на називот на Друштвото; нема да биде полноважна доколку имателот на златната акција гласа против соодветното решение. Правата кои ги има имателот на златната акција се детално наведени во Статутот на Друштвото.

На 31 декември 2011 година, обичните акции на Друштвото се во сопственост на:

Во илјади денари	2011	%
АД Каменимост Комуникации, во ликвидација	4.887.778	51,00
Влада на Република Македонија	3.336.497	34,81
Друштвото (сопствени акции)	958.388	10,00
Меѓународна финансиска корпорација (IFC)	179.698	1,88
Останати акционери	221.527	2,31
	<u>9.583.888</u>	<u>100,00</u>

15.1. Сопствени акции

Друштвото купи 9.583.878 од сопствените акции, што претставува 10% од неговите акции, преку Македонската берза за хартии од вредност во јуни 2006 година. Вкупната сума платена за откуп на овие акции, без данок, изнесува МКД 3.843.505 илјади. Акциите се прикажани како откупени сопствени акции.

Како резултат на наодите на Истрагата, еден консултантски договор, за кој исплатите биле погрешно капитализирани како дел од Сопствени акции во 2006 година, ретроспективно е депризнаен од Сопствени акции (види белешка 1.2.).

Износот на сопствени акции од МКД 3.738.358 илјади, (после повторно прикажување), го намалува акционерскиот капитал на Друштвото. Друштвото има право дополнително повторно да ги издаде овие акции. Сите акции издадени од Друштвото се целосно платени.

16. ПРИХОДИ

Во илјади денари	2011	2010
Говорна услуга – малопродажна	2.937.930	3.401.760
Говорна услуга – големопродажна	2.113.151	1.922.963
Интернет	1.259.505	1.284.049
Пренос на податоци	999.334	1.036.982
Опрема	317.512	359.350
ТВ	311.182	298.534
Останати приходи	158.488	180.065
	<u>8.097.102</u>	<u>8.483.703</u>

17. ТРОШОЦИ ЗА ВРАБОТЕНИТЕ

Во илјади денари	2011	2010
Плати	705.514	747.027
Придонеси на плати	228.002	242.725
Бонуси	140.341	152.974
Останати трошоци за вработените	73.149	92.754
Капитализирани трошоци за вработените	(85.338)	(88.501)
	<u>1.061.668</u>	<u>1.146.979</u>

Останати трошоци за вработените ги вклучуваат додатокот за одмор, отпремнините за технолошки вишок за 5 вработени кои го напуштиле Друштвото во 2011 година (2010: 15 вработени) и други користи.

Во Бонусите исто така се вклучени трошоците за МТИР (види белешка 29).

Белешки кон посебните финансиски извештаи

18. ОСТАНАТИ РАСХОДИ ОД РАБОТЕЊЕТО

Во илјади денари	2011	2010
Услуги	392.928	406.969
Набавна вредност на продадени стоки	366.597	405.602
Материјали и одржување	282.074	365.208
Аудио текст услуги	213.234	216.232
Енергија	208.358	180.222
Маркетинг и донации	180.033	203.045
Такси, давачки и локални даноци	70.111	36.584
Консултантски услуги	44.558	75.070
Закупнини	34.436	37.322
Осигурување	14.204	13.780
Исправката на вредноста на залихите до нето продажна вредност	5.927	4.872
Данок на непризнаени трошоци	1.262	22.405
Исправка на вредноста на сомнителни и спорни побарувања	(56.443)	18.845
Останато	36.036	89.613
	<u>1.793.315</u>	<u>2.075.769</u>

Услугите главно вклучуваат поштенски трошоци, трошоци за одржување на ИТ опрема и останати услуги (како на пример услуги за чистење, обезбедување и услуги за мобилна телефонија).

Почнувајќи од 1 јануари 2009 година и во текот на 2010 година, Владата на Република Македонија вовеле неколку измени во Законот за данок на добивка. Според овие измени основица за пресметување на данокот на добивка се непризнаените трошоци направени во текот на фискалната година, додека данокот на добивка се плаќа во моментот на распределба на добивката во форма на дивиденда на странски правни лица, странски и домашни физички лица. Распределбата на дивидендата меѓу домашните друштва е ослободена од данок. Затоа на 31 декември 2010 и 2011 година пресметаниот данок на непризнаени трошоци е презентираан како дел од Останати расходи од работењето во Добивка за годината и Останати даноци во Извештајот за финансиската состојба (види белешка 8).

19. ПРИХОДИ ОД ДИВИДЕНДИ

Најголем дел од приходите од дивиденди во 2011 година е дивидендата примена од Т-Мобиле Македонија АД Скопје во износ од МКД 3.742.954 илјади (2010: 4.019.131 илјади).

20. ОСТАНАТИ ОПЕРАТИВНИ ПРИХОДИ

Останати оперативни приходи претставуваат добивка од продажба на недвижности, постројки и опрема.

21. РАСХОДИ ОД ФИНАНСИРАЊЕ

Во илјади денари	2011	2010
Расходи од камати	26.630	41.660
Банкарски услуги и останати провизии	22.114	26.083
Промена во објективната вредност на финансиските средства-загуби	11.425	646
Нето негативни курсни разлики	2.554	-
	<u>62.723</u>	<u>68.389</u>

Белешки кон посебните финансиски извештаи

22. ПРИХОДИ ОД ФИНАНСИРАЊЕ

Во илјади денари	2011	2010
Приходи од камати	177.956	270.891
Нето позитивни курсни разлики	-	40.254
Промена во објективната вредност на финансиските средства-добивка	-	3.750
	<u>177.956</u>	<u>314.895</u>

Приходите од камати произлегуваат од финансиски средства класификувани како заеми и побарувања.

23. ДАНОК ОД ДОБИВКА

Признаени во добивката или загубата

Во илјади денари	2011	2010
Тековен данок		
Тековна година	-	17.416
Одложен данок		
Појава и анулирање на привремени разлики	-	35.653
Вкупен данок на добивка во добивката или загубата	-	53.069

Почнувајќи од 1 јануари 2009 и во текот на 2010 година, Владата на Република Македонија вовеле неколку измени во Законот за данок на добивка. Според овие измени основна за пресметување на данокот на добивка се непризнаените трошоци направени во текот на фискалната година, додека данокот на добивка се плаќа во моментот на распределба на добивката во форма на дивиденда на странски правни лица, странски и домашни физички лица. Распределбата на дивиденда меѓу домашните друштва е ослободена од данок. Исто така, данокот од добивка ќе се применува во моментот на распределба на добивката во форма на дивиденда. Последователно на тоа се додека добивката остане нераспределена, нема да се применува данок од добивка (види белешка 2.18).

До сега даночните власти извршија целосна даночна ревизија на Друштвото за 2005 година и за претходните години. Исто така ревизија на персоналниот данок беше извршена од даночните власти за периодот од 1 јануари 2005 година до 31 март 2006 година. Во текот на 2010 година има спроведено ревизија од страна на Управата за јавни приходи, за данок на добивка за 2008 и 2009 година, задржан данок за 2007 и 2008 и ДДВ за 2009 година. Покрај тоа, во 2011 година Управата за јавни приходи спроведе ревизија за задржаниот данок за 2010 година и даночна ревизија на одредени договори за услуги од перспектива на трансферни цени кои беа без наоди.

Даночните власти можат во период од 5 години од датумот на поднесениот даночен извештај да извршат ревизија и да утврдат дополнителни даночни обврски и казни. Во случај на даночна евазија или даночна измама периодот на застареност може да се продолжи до 10 години. Раководството нема сознанија за околности кои би можеле да доведат до значајни материјални обврски во контекст на горенаведеното, освен оние евидентирани во посебните финансиски извештаи.

24. ДИВИДЕНДИ

Собранието на акционери на Друштвото на нивниот состанок одржан на 14 април 2011 година ја усвои одлуката за исплата на дивиденда за 2010 година. Одлуката за исплата на дивидендата за 2010 година е во вредност од МКД 5.947.479 илјади од нето добивката за 2010 година. Дивидендата беше исплатена во април 2011 година. До датумот на објавување на овие посебни финансиски извештаи не се објавени дивиденди за 2011 година.

25. НАЕМИ И ОСТАНАТИ ПРЕВЗЕМЕНИ ОБВРСКИ

25.1. Превземени обврски од оперативен наем - каде што Друштвото е наемател:

Превземените обврски од оперативен наем - каде што Друштвото е наемател главно се однесуваат на наем на деловен простор и останати телекомуникациски уреди.

Белешки кон посебните финансиски извештаи

Идните вкупни минимални плаќања за наем по основ на нераскинливи оперативни договори за наем се како што следи:

Во илјади денари	2011	2010
Под 1 година	29.348	28.095
Помеѓу 1 и 5 години	26.644	37.341
Над 5 години	158	276
	<u>56.150</u>	<u>65.712</u>

25.2. Превземени обврски од оперативен наем - каде Друштвото е наемодавател:

Превземените обврски од оперативен наем - каде Друштвото е наемодавател главно се однесуваат на наеми за деловен простор.

Идните вкупни минимални побарувања за наем по основ на нераскинливи оперативни договори за наем се како што следи:

Во илјади денари	2011	2010
Под 1 година	514	554
Помеѓу 1 и 5 години	76	378
	<u>590</u>	<u>932</u>

25.3. Превземени обврски од капитални инвестиции

Вкупниот износ на договорени капитални инвестиции на 31 декември 2011 година изнесува МКД 301.413 илјади (2010: МКД 244.821 илјади). Дополнително, во 2011 година Друштвото потпиша договор за размена на три нејзини административни згради и парична надокнада во замена за нова зграда во 2012 година, што резултираше во одобрени капитални инвестиции на 31 декември 2011 година од МКД 2.079.038 илјади (види белешка 10).

26. ДОПОЛНИТЕЛНИ ОБЕЛОДЕНУВАЊА НА ФИНАНСИСКИТЕ СРЕДСТВА

Друштвото ги класифицира мерењата по објективна вредност користејќи хиерархија на објективна вредност која ја одредува релевантноста на информациите коишто се користат во формирањето на објективната вредност. Во хиерархијата на објективна вредност постојат следните нивоа:

- а) котирани цени (неприлагодени) на активните пазари за идентични средства (Ниво 1);
- б) останати информации за средствата освен котираните цени вклучени во Ниво 1 коишто се достапни од извори надвор од Друштвото, директно или индиректно (Ниво 2); и
- в) информации за средства коишто не базираат на податоци од надворешни пазари (Ниво 3).

Хиерархиското ниво на објективната вредност во рамките на објективното мерење на вредноста е категоризирано во целост и утврдено врз основа на најниското ниво на информации коишто се релевантни за објективното мерење на вредностите во целост. Релевантноста на информациите е оценувана во однос објективното мерење на вредноста во целост.

Не постои трансфер на финансиските средства помеѓу Ниво 1 и Ниво 2.

Белешки кон посебните финансиски извештаи

26.1. Финансиски средства - Сегашна вредност и објективни вредности

Табелата подолу ја прикажува поделбата на финансиските средства на 31 декември 2010 година.

Средства Во илјади денари	Финансиски средства			Објективна вредност во добивката или загубата (Ниво 1)	Сегашна вредност	Објективна вредност
	Заеми и побарувања	Задржани до доспевање	Располож- ливи за продажба (Ниво 2)			
Парични средства и еквиваленти на						
паричните средства	1.009.511	-	-	-	1.009.511	1.009.511
Депозити во банки	5.777.401	-	-	-	5.777.401	5.777.401
Побарувања од купувачи и останати побарувања	1.724.088	-	-	-	1.724.088	1.724.088
Финансиски средства по објективна вредност преку добивката или загубата	-	-	-	65.125	65.125	65.125

Табелата подолу ја прикажува поделбата на финансиските средства на 31 декември 2011 година.

Средства Во илјади денари	Финансиски средства			Објективна вредност во добивката или загубата (Ниво 1)	Сегашна вредност	Објективна вредност
	Заеми и побарувања	Задржани до доспевање	Располож- ливи за продажба (Ниво 2)			
Парични средства и еквиваленти на						
паричните средства	540.752	-	-	-	540.752	540.752
Депозити во банки	5.706.966	-	-	-	5.706.966	5.706.966
Побарувања од купувачи и останати побарувања	1.945.451	-	-	-	1.945.451	1.945.451
Финансиски средства по објективна вредност преку добивката или загубата	-	-	-	54.083	54.083	54.083

Заемите и побарувањата се мерат по амортизирана вредност, додека средства кои што се расположливи за продажба и кои што се чуваат за тргување се мерат по објективна вредност.

Паричните средства и еквиваленти на паричните средства, банкарски депозити, побарувањата од купувачите и останатите тековни финансиски средства главно имаат краток рок на доспевање. Од овие причини нивната сегашна вредност на крајот на периодот на известување е приближна на нивната објективна вредност.

Финансиските средства расположливи за продажба претставуваат акции вреднувани по објективна вредност.

Финансиските средства кои се прикажани по објективна вредност преку добивката или загубата вклучуваат вложувања во сопственички инструменти во вредност од МКД 54.083 илјади (2010: МКД 65.125 илјади) кои се пресметани врз основа на нивната пазарна вредност на Македонската Берза на Хартии од Вредност. Промените на пазарните цени на другите финансиски средства прикажани по објективна вредност преку добивката или загубата се евидентирани во приходи од финансирање во добивката или загубата (види белешка 21 и 22). Набавната вредност на овие капитални инвестиции изнесува МКД 31.786 илјади (2010: МКД 31.786 илјади).

Белешки кон посебните финансиски извештаи

26.2. Останати обелоденувања во врска со финансиските инструменти

Друштвото е исто така изложено на ризик којшто произлегува од можно повлекување на гаранции во номинален износ од МКД 1.987 илјади на 31 декември 2011 година (2010 МКД 9.570 илјади). Овие гаранции се издадени од македонски банки на име на Друштвото како гаранции за обезбедување на исполнувањето на одредени договорни обврски на Друштвото. Друштвото донесува одлуки врз основа на своите договорни обврски и очекувања и во иднина, затоа не се случило повлекување на гаранциите, и не се очекува да се случи ни во иднина.

Не постојат финансиски средства или обврски, кои се рекласификувани во друга категорија на финансиски инструменти.

Не постојат финансиски средства кои се трансферирани на начин, на кој дел или сите финансиски средства не се квалификуваат за депризнавање.

27. НЕИЗВЕСНИ ОБВРСКИ

Друштвото има неизвесни обврски во однос на правни и регулаторни барања коишто произлегуваат од редовното работење. Раководството на Друштвото не предвидува дека ќе дојде до појава на материјални обврски од неизвесните обврски освен оние коишто се резервирани (види белешка 14).

28. ТРАНСАКЦИИ СО ПОВРЗАНИ СТРАНИ

Сите трансакции со поврзаните страни произлегуваат од тековното работење и нивната вредност материјално не се разликува од условите кои би преовладувале во пазарни услови.

Трансакциите со поврзани страни се состојат од обезбедување и добивање на телекомуникациски услуги и опрема, одобрување заеми и обезбедување на консултантски услуги за раководството. Износите на побарувањата и обврските се прикажани во соодветните белешки (види белешка 7 и 13).

Приходите и трошоците со поврзаните страни на Друштвото се следните:

Во илјади денари	2011		2010	
	Приходи	Трошоци	Приходи	Трошоци
T-Mobile Macedonia AD Skopje	708.430	1.183.803	694.405	1.064.570
Magyar Telekom Group				
Magyar Telekom Plc	21.415	47.659	23.579	66.107
IQSYS Magyar Telekom	-	7.481	-	11.282
Telemakedonija AD	249	-	248	-
Crnogorski Telekom	-	-	12	-
Novatel	3.438	-	2.697	151
Origo Zrt	-	-	-	469
Deutsche Telekom Group				
Deutsche Telekom AG	1.463.671	230.569	1.321.963	213.278
Hrvatski Telekom	-	-	21	-
T-Systems	9.856	2.221	6.268	2.030
Detecon	-	3.119	-	21.111
OTE Globe	19.712	32.173	18.847	16.047
Romtelekom	-	1.814	198	150

Белешки кон посебните финансиски извештаи

Побарувањата и обврските со поврзаните страни на Друштвото се следните:

Во илјади денари	2011		2010	
	Побарувања	Обврски	Побарувања	Обврски
T-Mobile Macedonia AD Skopje	308.115	377.209	148.573	359.293
Magyar Telekom Group				
Magyar Telekom Plc	3.567	38.549	1.784	50.269
IQSYS Magyar Telekom	-	1.845	-	5.635
Telemakedonija AD	23	-	21	-
Novatel	565	489	367	1.553
Deutsche Telekom Group				
Deutsche Telekom AG	244.418	59.160	97.362	37.329
OTE Globe	7.608	11.181	925	-
Romtelekom	-	1.814	66	7.884
T-Systems	2.546	7.518	2.372	3.733
Detecon	-	311	-	3.658
Slovak Telekom	-	7.872	-	-

29. НАДОМЕСТОЦИ НА КЛУЧНОТО РАКОВОДСТВО

Вкупниот износ на надоместоци за клучното раководство во Друштвото, вклучувајќи ги поврзаните даноци и придонеси, се прикажани подолу:

Во илјади денари	2011	2010
Краткорочни бенефиции (вклучувајќи ги поврзаните даноци)	124.237	115.636
Законски придонеси за краткорочните бенефиции	6.005	6.185
Плаќања засновани на акции	10.030	1.591
	<u>140.272</u>	<u>123.412</u>

Надоместоците на членовите на Одборот на директори на Друштвото изнесуваат МКД 6.200 илјади (2010: МКД 4.650 илјади) и се вклучени во Краткорочни бенефиции.

Плаќањата засновани на акции претставуваат компензација за клучното раководство од страна на Друштвото како дел од среднорочниот план за стимулација (МТИР) воведен од страна на Маѓар Телеком АД додека целите кои треба да бидат исполнети се базираат на перформансите на акциите на Маѓар Телеком АД. Вклучени лица се врвното и средното раководство на Групацијата Маѓар Телеком.

МТИР е управуван од страна на Маѓар Телеком АД додека компензацијата на клучното раководство од Друштвото поврзана со МТИР паѓа на товар на Друштвото (за МТИР програмата која стартува 2008, 2009 и 2010) и е вклучена во Трошоци за вработените (Бонуси) спрема Останати резервирања (види белешка 17 и 14).

30. ПОСЛЕДОВАТЕЛНИ НАСТАНИ

Нема настани после денот на изготвување на извештајот за финансиска состојба кои ќе влијаат на добивката или загубата, посебниот извештај за финансиска состојба или паричните текови за 2011 година.